A DESCRIPTIVE CATALOGUE

OF THE

SANSKRIT MANUSCRIPTS

IN THE

ADYAR LIBRARY

(THEOSOPHICAL SOCIETY)

VOL I—UPANISADS RE

BY

F OTTO SCHRADER, PH D, M R A S

MADRAS
PRINTED BY THE ORIENTAL PUBLISHING CO , LTD
MYLAPORE AND GEORGETOWN

1908

Price Ten Shillings (Rs 7 As 8)

MADRAS

PRINTED BY THE ORIENTAL PUBLISHING CO., LTD.

MYLAPORE AND GEORGETOWN

PREFACE

THE ADYAR LIBRARY opens the Descriptive Catalogue of its Sanskrit MSS with the volume on Upaniṣad literature, because this volume is wanted at present as the necessary basis of a work now under preparation, viz, a critical edition and translation of the more important of the so-called Minor Upaniṣads

The two largest collections of Upaniṣad MSS of which catalogues have been published are, in the West, that of the India Office in London with 856 numbers (copies) and 144 works (titles), and, in India, the collection of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, with 607 numbers and 183 works

The collection described in this volume comprises 1822 numbers distributed among 365 works, and of the latter the following have not been described before or not been properly described, those marked with an asterisk appearing herewith for the first time* (the numbers in brackets after the names refer to the pages of the present work)

---

* The Vajrasūci of Aśvaghoṣa with its Laghu ṭaṅka (p. 112 and 270) is not mentioned either, in the Catalogus Catalogorum (MSS of it being very rare), but it was published as early as 1839

(1) Atharvaśikhopaniṣad dıpıka by Śaṅkarānanda (34, 125)
*(2) Advaıtopaniṣad (86, 131)
*(3) Adhyātmopanısad II (67, 134)
(4) Allopanısad (68, 73, 102, 136)
(5) Avadhutopaniṣad II (68, 116, 138)
(6) ıd III (71, 139)
*(7) Acamanopanışad (11, 140)
*(8) Ātmapūjopanışad (50, 141)
*(9) Āı ṣeyopanısad (93, 144)
*(10) Īsopanıṣat-pı akaśıka by Śı ıvatsanka (19, 145)
*(11) Uttaranaı āyanopanıṣad (107, 148)
*(12) Ūı dhvapundı opanısad (22, 148)
*(13) Rgvedajābālopanıṣad (7, 149)
*(14) Aıtareyopanısat tātpaı ya-nırṇaya (15, 151)
(15) Kātyayanopanısad (116, 155)
*(16) Kamaı ajakılıtoddhāı opanışad (111, 155)
(17) Nandıkeśvarapurane Kalāgnı udı opanıṣad (88, etc , 159)
*(18) Kālımedhādıkṣıtopanıṣad (89, 162)
*(19) Kaulopanısad bhasya by Bhāskaı aı āya (5, 167)
*(20) Guhyakalyupanıṣad (68, 175)
*(21) Guhyaṣodhānyāsopanıṣad (89, 177)
*(22) Gopalapuı vatapınyupanıṣad-vıvṛtı (62, 178)
*(23) Gopālottaı atapınyupanıṣad-vıvṛtı (62, 179).
*(24) Cakropanıṣad (89, 180)
(25) Caturvedopanıṣad (69, 181).
*(26) Chagaleyopanıṣad (93, 181).
(27) Tulasyupānıṣad (72, 186)
*(28) Turīyopanıṣad (104, 186)

*(59) Śaunakopaniṣad (93, 282)
(60) Śrīkṛṣṇapuruṣottamasiddhāntopaniṣad (65, 283)
*(61) Śrīvidyātārakopaniṣad (29, 284)
*(62) Śrīvidyāmnāyopaniṣad (29, 285)
*(63) Śvetamṛttikopaniṣad (28, 286)
(64) Śvetāśvataropaniṣat-prakāśikā (115, 286)
*(65) Ṣoḍhopaniṣad (89, 288)
*(66) Sadānandopaniṣad (38, 289)
*(67) Siddhāntaśikhopaniṣad (111, 293)
*(68) Siddhāntasāropaniṣad (111, 294)
*(69) Sumukhyupaniṣad (72, 296)
(70) Svarūpopaniṣad (66, etc, 299)
*(71) Svasaṃvedyopaniṣad (64, 116, 300)
*(72) Haṃsaṣoḍhopaniṣad (89, 302)
(73) Herambopaniṣad (74, etc, 304)
(74–183) One hundred and ten commentaries by Appayadīkṣita (11, 68, 117–120, and corresponding pages of the alphabetical part)

Also a few new *names* for known works or parts of them have appeared, as will be found by a perusal of the titles in the alphabetical part of this book

Of the works brought to light the most interesting one is indisputably the *Baṣkalamantropaniṣad-vṛtti* which I have taken the opportunity of publishing in an appendix to this catalogue (with a few readings from the fragmentary *mula* quoted as *b*, and the numbering of the latter extended also to the portions missing in it) The text embedded in it might appear to be a precursor of all known Upaniṣad literature, were we allowed to judge by the form and language only A few passages, however (to be discussed in our

above mentioned Upanisad edition), make it pretty certain that its *terminus a quo* cannot be placed before the beginning of that doubtlessly long space of time which separates the ancient prose from the first metrical Upanisads As to the Vṛtti, it is evidently wrong in several cases, as will be seen from our translation

Next in interest come the three other Upanisads of the Oupnek'hat the Sanskrit original of which had been missing as yet, viz, Ārṣeya, Chāgaleya, and Śaunaka Unfortunately the text is in all of them very corrupt (much more than in the remaining numbers of the collection —a proof, as it seems, of the neglected state into which these Upanisads had fallen long ago), but it will now be possible to reconstruct them with the help of their Persian (or Perso-Latin) translation These texts may be safely allotted to the close of the first prose period

All the remaining works belong to very much later times and many of them, indeed, to that class which includes the so-called spurious Upanisads This is, however, quite an unscientific label For, as Professor Deussen says, the Upanisad literature has never come to a close and might be even continued in the present or future, and also apart from this and granting the doubtful origin of these works, we have to take them into account, because "it is desirable that everything claiming the dignity of an Upanisad should be brought to light "*

I must now say a few words on *Appayadīkṣita* whose one hundred and ten commentaries constitute an important portion of our collection

* Colonel Jacob in *Indian Antiquary* of 1887 (page 84)

Appayadīkṣitācārya or Appayaśivācārya was a Brahmin of the Tinnevelly District who composed a very large number of Sanskrit and Vernacular works and died in Nārāyaṇammalpuram only a few years ago (1901). He is the founder, or, as he would have it, the renewer of the Anubhavādvaita system of thought which is a synthesis of the principal Vedāntic systems and is based on Gurujñāna vāsiṣṭha tattvasārāyaṇa and on Dakṣiṇāmūrti's Brahmasūtra-vṛtti with its commentary by Appayadīkṣita, the well known author of Siddhāntaleśa saṅgraha.*

To Appayadīkṣita the one hundred and eight Upaniṣads, in the order of the Muktika list, are one Vedic code which in its totality can be explained by the Anubhavādvaita system only, whereas the other Vedantic systems, because of their one-sidedness, have to confine themselves to a choice from it. To prove the inner consistency of this code, Appayadīkṣita has written a special treatise, the *Hariharabrahma sāmarasya*,† the most remarkable feature of which is the classification of the one hundred and eight Upaniṣads into Vaiṣṇava, Śaiva, and Brahmopaniṣads. They are given below in the same order in which they are discussed by the author in the said treatise.

I. *Vaiṣṇavopaniṣads*: Kalisantāraṇa, Mudgala, Avyaktanṛsiṃha, Nārāyaṇa, Subāla, Nṛsiṃhatāpini,

---

* Compare the sketch of this system, by Pandit G. Kṛṣṇaśāstrī, in the *Theosophist* for 1903 (p. 348–350), also the 'Bibliography of Saṅkhya Yoga-Samuccaya works' by the same.

† The original MS. of which was kindly placed at my disposal by the Government Oriental Library at Mysore.

Sita, Mahānarayana, Vasudeva, Gopalatāpini, Kṛṣṇa, Varaha, Hayagrīva, Dattatreya, Gāruda, Ramarahasya, Mahat, Rāmatāpinī, Akṣamālika, Muktikā

II Saivopaniṣads Sarabha, Kena, Kaivalya, (Rudra)Jābāla, Śvetāśvatara, Atharvasiras, Atharvasikhā, Bṛhajjābāla, Kālāgnirudra, Bhasmajābāla, Jābāli, Dakṣiṇāmurti, Skanda, Pāśupata, Tripuratāpinī, Devī, Tripura, Bhāvanā, Saubhagyalakṣmī, Bahvṛca, Rudrahṛdaya, Rudrākṣa, Ganapati, Pañcabrahma

III Brahmopaniṣads Isāvāsya, Kathavalli, Praśna, Muṇdaka, Taittirīya, Aitareya, Chandogya, Bṛhadāranyaka, Maṇḍūkya, Brahma, Hamsa, Ārunika, Garbha, Paramahamsa, Amṛtabindu, Amṛtanāda, Maitrāyanī, Kausītaki, Maitreya, Kṣurikā, Mantrikā, Sarvasāra, Niralamba, Sukarahasya, Vajrasūcī, Tejobindu, Nādabindu, Dhyānabindu, Brahmavidya, Yogatattva, Ātmabodha, Naradaparivrājaka, Trisikhibrāhmana, Yogacuḍāmani, Nirvāna, Manḍalabrāhmana, Advayatāraka, Śāndilya, Paingala, Bhikṣuka, Turyatita, Saṃnyāsa, Paramahaṃsaparivrājaka, Śarīraka, Yogaśikhā, Ekākṣara, Annapurṇā, Sūrya, Akṣi, Adhyātma, Kundika, Sāvitrī, Ātma, Parabrahma, Avadhūta, Kaṭha(-rudra), Yogakundalī, Darśana, Tārasāra, Mahāvākya, Prāṇāgnihotra, Yājñavalkya, Saṭyāyanī, Sarasvatīrahasya

This threefold classification corresponds to the well-known religious classification the Vaisnavas, the Śaivas, and the Smārtas or Brahmanas The Brāhmanas are not required to worship the Gods of the Trinity in images (temples), because they worship them in daily and occasional rites They are said to worship the Kārya Brahmā in every form of religious

ceremony, and the Karana Brahman meditation to which the rites are considered preparatory (*Tat sat brahmārpanam astu*)

An idea of the spirit in which Appayadīksita wrote, may be obtained from our extracts, especially those from his commentaries on Adhyatma, Narada parivrājaka and Muktikopanisad which are really important works *

The chief weakness of Appayadīksita is his too great boldness For example, when we read in the Ātmopanisad that there are *three* Ātmans, and App quietly opens his commentary with the statement that this is the Upanisad wherein *four* Ātmans are taught (because the *pratyag atman*, in his opinion, could not possibly have been omitted), we would not so readily believe that this was also the opinion of the author of the Upanisad Of course, according to the Indian view, an Upanisad has no author at all, but appears and reappears from eternity to eternity, like everything else which is believed to be Sruti

It may, finally, be remembered that Appayadīksita (apart from one or two exceptions noticed below) comments on the southern recensions only, which in many cases are widely different from and sometimes very much longer than the northern ones Therefore, his commentaries are at present our sole help not only for those Upanisads of which we have no other commentaries, but to some extent even in the case of

---

*It is to be hoped that they will soon be published The Oriental Publishing Company, Ltd, Madras, has, indeed, the intention, I understand, to successively publish all the commentaries of Appayadīksita

those which have been commented upon by Nārāyana and others

As to other commentators, I should like to call attention to the works* of *Ānandatīrtha* which, though satisfactorily edited by the Madhva Vilāsa Book Depôt at Kumbakonam, have been very little studied as yet His arguments are not so forced as is generally believed

As can be seen in Part I, the Adyar Library possesses four complete and five very fragmentary MSS of the fifty two Ātharvana Upanisads (p 59, 103, 108, 114, 77, 87, 102) This collection is confined to the North of India, and so is the Ātharvaśirsapañcaka of which we have but one copy (including two more texts, p 106), though it is by no means rare On the other hand, complete MSS of the one hundred and eight Upanisads are very rare a fragment is noted on p 13/14, and among the texts preceding Appayadīkṣita's commentaries, Śarabha and Ātmabodha are missing

On *recensions* I shall have to say a good deal at a later opportunity Here it may suffice to say that some southern recensions seem to have wandered to the North through the mediation of Śaṅkarananda's commentaries and otherwise, but that no such wandering to the South seems to have taken place†, for nearly all the northern recensions mentioned in Part II are

---

* I was struck by the extraordinary correctness of nearly all the MSS of Ānandatīrtha's works I came across

† Though not unheard of in other cases where it would not be expected, *e g*, the Śaiva philosophy of Kaśmīr,

confined to the North, *i e*, to the Non Dravidian part of India

The *arrangement* of the book is as follows

In *Part I* the outer description, so to speak, of the MSS is given Having not the experience of a Burnell, I could, in most cases, judge of the age by the appearence only, in which I distinguished three degrees 'old,' 'fairly old,' and 'recent,' the first meaning that the MS in question appears to be more than one hundred years old MSS, as is well known, do, as a rule, not become very old in India The oldest one of our paper MSS is very likely IX B 121 (on page 80) which is dated Saṃvat 1663, *i e*, A D 1607 * The *size* is expressed in inches, the *extent* either by three numbers the first of which means the number of pages (not leaves), the second the average number of lines on one page, and the third the average number of Akṣaras (syllables) in one line, or, by two numbers referring to lines (total) and Akṣaras The MS is complete and in a satisfactory state, if nothing else be noted On the *provenence*, I can (except in single cases, see part I) unfortunately say nothing more than that about one half of the MSS, *viz*, nearly all the Devanāgarī MSS, have been brought by me from the North, especially from Benares

In the second or *Alphabetical Part* the numbers added in brackets to 'Grantha,' 'Telugu,' etc, refer to

* The assertion, I do not remember by whom, that many an old date is a mere copy from the original MS, I did not find confirmed anywhere The scribes I have met with, used, quite as a matter of course, to change the date as well as they could with their little knowledge of Saṃskṛt

the pages of Part I The *small* numbers refer to *incomplete* MSS Unless there be a notice to the contrary, the northern MSS must be understood to essentially agree with the above mentioned fifty-two Ātharvana Upaniṣads* (thirty two of which are contained, with commentaries, in the Poona edition of the Ānandāśrama Press), the southern MSS with the Devanāgarī (Bombay) edition of the one hundred and eight Upaniṣads As to the *extracts*, I have, as must be done in a descriptive catalogue, reproduced all the errors of the MSS, but I have not thought it necessary to call attention to all of them (such as the constant ignoring, in the colophons, of the gender of the word Upaniṣad), the less so after having declared the copy in question to be 'faulty' or 'incorrect'

Dr F Otto Schrader

* Described in the India Office Catalogue, Part I, p 111–113, and elsewhere.

CONTENTS

PART I.

GENERAL DESCRIPTION OF THE MSS.

GRANTHA MANUSCRIPTS

XIX K 40. Old palm-leaf MS (Śritala) of *Nārāyanopaniṣad* Size, 10 × 1¾ Extent, 25 × 27 Character, Grantha

XIX K 49. Recent palm-leaf MS of *Paramahaṃsaparivrājakopaniṣad* (first half only) Size, 15½ × 1½ Extent, 4 × 6 × 42. Character, Grantha

XIX L 15. Fragment of an old palm-leaf MS. Size, 10½ × 1 Extent, 65 × 4 × 21 Character, Grantha Injured and worm-eaten Contains

1	Page	1–44	*Taittirīyopaniṣad* I, 11 4 (middle) to III (end)
2	„	45–55	*Mahānārāyanopaniṣad*
3	„	57–65	Māgha-snāna

XIX M 2. Old palm-leaf MS (Śrītāla) Size, 7½ × 1¾ Extent, 40 × 17 × 44 Character, Grantha. Contains

1	Page	1–3	*Dakṣiṇāmūrti-tāpinī (-upaniṣad).*
2	„	3–6	Dakṣiṇāmūrti-hṛdaya
3	„	6–7	Dakṣiṇāmūrti-kavaca
4	„	7–10.	Dakṣiṇāmūrti-pañjara.

5	Page	10–12	Dakṣiṇāmūrty aṣṭottara
6	„	13–15	Dakṣiṇāmūrti-stava-rāja
7	„	15–27	Dakṣiṇāmūrti mantrayantrādi
8	„	27–40	Dakṣiṇāmūrti-sahasranāma

XIX M 55. Old palm leaf MS (Sritala) Size, 9¾ × 1¾ Extent, 198 × 13 × 38 Character, Grantha Somewhat worm-eaten Comprises

1	Page	1–25	*Mahānārayaṇopaniṣad*
2	„	27–29	*Haṃsopaniṣad*
3	„	31–37	Harimīḍe-stotra by Śaṅkarācārya
4	„	39–46	Vākya-vṛtti
5	„	47–51	Advaita makaranda
6	„	53–56	*Śārīrakopaniṣad*
7	„	57–60	Setusnāna vidhi
8	„	61–62	Gaṇapati-stotra
9	„	62–64	Rāma-kavaca
10	„	65–70	Sandhyāvandana-mantra
11	„	71–74	Gāyatrī-hṛdaya stotra.
12	„	74–78	Gāyatrī-kavaca.
13.	„	79	Gāyatrī mālā-mantra
14	„	81–104	Cittavṛtti nirūpaṇa
15	„	105–107	Śiva stotra by Upamanyu
16.	„	107–111	Dakṣiṇāmūrti-pañjara
17	„	111–115	Dakṣiṇāmūrty aṣṭottarasata
18	„	115–118	Dakṣiṇāmūrti-stotra
19	„	119–125	Śaunakīyagṛhya dīpikā
20	„	127–134	Piṇḍa pitṛyajña
21	„	139–163	Sandhya-bhāṣya (incomplete)
22.	„	165–173	Sarasvatī-kīlaka
23	„	173–180	Rāmāyaṇa-paṭhana-krama

24 Page 181–182 Bhasmadhāraṇa-vidhi
25 „ 183–198 Gītagovinda by Jayadeva (incomplete)

XX H 36. Old palm-leaf MS (Śrītāla) of *Nirālambopaniṣad, longer recension* Size, $14 \times 1\frac{3}{4}$ Extent, $13 \times 10 \times 10$ Character, Grantha Slightly injured

XXI A 7. Old palm-leaf MS (Śrītāla) Size, $7\frac{1}{2} \times 2$ Extent, $7 \times 11 \times 20$ Character, Grantha Contains

1 Page 1 Bhasma-snāna vidhi (a Śivaitic application of *Mahānārāyaṇopaniṣad XVII, 1–5*)
2 „ 3–8 *Kaivalyopaniṣad*

XXI A 8. Recent palm-leaf MS Size, $15 \times 1\frac{1}{4}$. Extent, $14 \times 6 \times 54$ Beautifully written in the Grantha character Comprises

1 Page 1–2 *Kaulopaniṣad*
2 „ 3–14 *Kaulopaniṣad-bhāṣya* by *Bhāskararāya*

XXI A 53. Recent palm-leaf MS of *Gaṇapaty-upaniṣad* Size, $14\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{2}$ Extent, $3 \times 7 \times 42$ Character, Grantha

XXI B 3. Recent palm-leaf MS Size, $14 \times 1\frac{1}{2}$ Extent, $22 \times 8 \times 42$ Character, Grantha. Foll 2, 6, 8, 9, 11 injured Comprises

1 Page 1–3 *Gaṇeśopaniṣad*
2 „ 3–16 *Tripurātāpiny-upaniṣad*

3. Page 16–19 *Brahma-upaniṣad*
4 „ 19–20 *Tripuropaniṣad*
5 „ 21–22 Some Haṭha-Yoga tract (fragment) Begins

विषाणि शीतली नाम कुम्भको यश्चिहन्ति च ।
ततः पद्मासनं बद्ध्वा समग्रीवोदरस्सुधीः ॥

and breaks off with an instruction concerning illness arising through careless Yoga practice

दिवा सुप्तेर्निशायां तु जागरादतिमैथुनात् ।
बहुसङ्क्रमणान्नित्यं रोधान्मूत्रपुरीषयोः ॥
विषमासनदोषाच्च प्रयासप्राणचिन्तनात् ।
शीघ्रमुत्पद्यते रोगः स्तम्भयेद्यदि संयमी ॥
योगाभ्यासेन मे रोग उत्पन्न इति कथ्यते ।
ततोऽभ्यासं त्यजेदेवं प्रथम * *

XXI B 36. Recent palm leaf MS Size, 8¾ × 1¼ Extent, 14 × 10 × 25 Character, Grantha Comprises

1 Page 1–7 *Garuḍopaniṣad*
2 „ 7–9 Mānasika snāna (Brahmāṇḍa-purāṇa)
3 „ 9–11 Yamunā-pūjā (Padma-purāṇa).

XXI B 37. Palm leaf MS (Śrītāla) of *Garuḍopaniṣad* Size, 9½ × 1½ Extent, 3 × 8 × 28 Character, Grantha

XXI B 52. Old palm-leaf MS Size, 14¾ × 1¾ Extent, 128 × 9 × 41 Character, Grantha. Comprises

1 Page 1–4 *Garbhopaniṣad*
2 „ 5–7 *Amṛtabindūpaniṣad*
3. „ 7–10. *Amṛtanādopaniṣad.*

4	Page	11–13	*Brahmopaniṣad*
5	„	13–16	*Jābālopaniṣad*
6	„	17	*Skandopaniṣad*
7	„	18–20	*Āruṇy-upaniṣad*
8	„	20–23	*Sannyāsopaniṣad*
9	„	23–25	*Paramahaṃsopaniṣad*
10	„	27–53	Brāhmaṇa I–VI *Bṛhajjābalopaniṣad I–VI* (end differs), Brāhm VII *Rudrākṣajābālopaniṣad*, Brāhm VIII *Continuation* of the latter (not printed) No common title
11	„	53–67	*Uttarajābālopaniṣad*
12	„	67–72	*Ṛgvedajābālopaniṣad*
13	„	73–76	*Śarabhopaniṣad*
14	„	76–88	*Vṛddhajābālopaniṣad*
15	„	89–128	*Mahānārāyaṇopaniṣad*

XXI E 52. Recent palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad* Size, 19 × 1½ Extent, 61 × 6 × 51 Character, Grantha Injured and worm-eaten Begins on page 7, pages 1–5 containing a fragment, viz, Chānd Up VII, 23 end to VIII, 2 7 middle

XXI F 1. Old palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad* Size, 11¼ × 1¼ Extent, 144 × 8 × 36 Character, Grantha Injured Ends अरुणाचलस्वामिने नमः ॥

XXI F 4. Old palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad* Size, 18½ × 1¼ Extent, 52 × 9 × 70 Character, Grantha. Ends

नौमि धर्मशिवाचार्यं धर्मसञ्चारविग्रहम् ।
यस्य दर्शनमात्रेण पामरोऽपि कविर्भवेत् ॥

XXI F 5. Old palm leaf MS of *Chāndogyopaniṣad* Size, 18 × 1¼ Extent, 90 × 7 × 63 Character, Grantha After the colophon the words **श्रीशिवाय गुरवे नमः**, and the date **रुधिरोद्गारि** etc which may be 1803 A D

XXI F 6 Old palm leaf MS of *Chāndogyopaniṣad vivaraṇa* by *Śaṅkarācārya* Size, 19½ × 1½ Extent, 76 × 11 × 112 Character Grantha Very small writing Concludes with **श्रीगुरवे दक्षिणामूर्तये नमः**

XXI F 17. Recent palm leaf MS of *Chāndogyopaniṣad vivaraṇa* by *Śaṅkarācārya* Size, 16½ × 1½ Extent, 116 × 8 × 49 Character, Grantha Adhyayas I to IV only

XXI I 12. Fragment of a recent palm-leaf MS Size, 18¾ × 1½ Extent, 79 × 5 × 52 Character, Grantha Big, fine writing Comprises

1 Page 1–55 *Tejobindupaniṣad*
2 „ 55–62 *Nādabindupaniṣad*
3 „ 62–79 *Dhyānabindūpaniṣad*
4 „ 79 *Mahāvākyopaniṣad* (beginning only)

XXI J 37. Palm-leaf MS Size, 16½ × 1¼ Extent, 160 × 6 × 43 Character, Grantha Contains

1 Page 1–146 Taittirīyāraṇyaka, Prap I V
2 „ 147–160 *Taittirīyopaniṣad*, I III, 9 1

XXI J 43. Old palm-leaf MS Size, 17 × 1¾ Extent, 218 × 5 × 56 Legibly written in the Grantha Character Contains

1. Page 1–172 Taittirīyāraṇyaka, Prap. I–V
2. „ 173–194 *Taittirīyopaniṣad*
3. „ 195–218 *Mahānārāyaṇopaniṣad*. Breaks off in the beginning of Anuvāka 51.

XXI J 44. Palm-leaf MS., fairly old. Size, 15 × 1. Extent, 107 × 7 × 47. Character, Grantha. Contains:

1. Page 1–72 Taittirīyāraṇyaka, I–III
2. „ 73–107 *Mahānārāyaṇopaniṣad*

XXI K 2. Recent palm-leaf MS. (Śrītāla). Size, 14¼ × 2. Extent, 67 × 11 × 42. Character, Grantha. Slightly worm-eaten; more than half of first leaf broken off. Contains:

1. Page 1–14 *Taittirīyopaniṣad*
2. „ 14–44 *Mahānārāyaṇopaniṣad*
3. „ 45–47 *Gaṇapatyupaniṣad* (incomplete)
4. „ 47–49 *Kaivalyopaniṣad*
5. „ 50–51 *Kālāgnirudropaniṣad*
6. „ 51–56 *Atharvaśiraupaniṣad*
7. „ 56–58 *Atharvaśikhopaniṣad*
8. „ 58–67 *Śvetāśvataropaniṣad*

At the end the following date: कलियुग २३ प्रभव दुर्मुखिवर्ष, etc., *i. e.*, 1896 A. D.

XXI K 4. Recent palm-leaf MS. of *Taittirīyopaniṣad*. Size, 18¼ × 1¼. Extent, 16 × 7 × 50. Character, Grantha.

XXI K 9. Old palm-leaf MS. of *Taittirīyopa-*

niṣad Size, 16 × 1¼ Extent, 13 × 8 × 50 Character, Grantha Worm eaten

XXI K 21. Fairly old palm-leaf MS Size, 15¼ × 1¼ Extent, 19 × 53 Character, Grantha Contains

1 Page 1–3 *Tripurāmahopaniṣad*
2 ,, 3 Tripurasundarī ṣoḍaśākṣarī

XXI K 23. Recent palm-leaf MS of *Tripurātāpinyupaniṣad*, I and II Size, 12 × 1 Extent, 54 × 4 × 41 Character, Grantha Ends

वाख्यायाकमलापूर्वा सद्यो मन्त्राः प्रकीर्तिताः ।
संहारक्रमतो देव्या मन्त्रान्वक्ष्यामि तत्त्वतः ॥ (४०)

XXI K 72. Recent palm-leaf MS of *Tripurāmahopaniṣad-bhāṣya* by *Bhāskararāya* (Bhāskarācārya) Size, 15⅘ × 1 Extent, 47 × 6 × 52 Character, Grantha Neat writing

XXI L 77. Fairly old palm-leaf MS (Śrītāla). Size, 21¾ × 2 Pages, 428 Lines on a page, 15, in Nos 1–10, 12, in Nos 11–19 and 21, 16, in Nos 20 and 22 Character, Grantha Comprises

1 Page 1 *Īśāvāsyopaniṣad*
2 ,, 1–2 *Kenopaniṣad*
3 ,, 2–6 *Kaṭhopaniṣad*
4 ,, 6–8 *Praśnopaniṣad*
5 ,, 8–11 *Muṇḍakopaniṣad*
6 ,, 11–12 *Māṇḍūkyopaniṣad*
7 ,, 12–17 *Taittirīyopaniṣad*
8 ,, 17–18 *Aitareyopaniṣad*
9 ,, 19–45 *Chāndogyopaniṣad*

10	Page	45–76	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad*
11	„	77–80	*Īśāvāsyopaniṣad-bhāṣya*
12	„	80–83	*Kenopaniṣad-bhāṣya*
13	„	83–96	*Kaṭhopaniṣad-bhāṣya*
14	„	96–104	*Praśnopaniṣad-bhāṣya*
15	„	105–113	*Muṇḍakopaniṣad bhāṣya*
16	„	113–124	*Māṇḍūkyopaniṣad-bhāṣya*
17	„	125–135	*Taittirīyopaniṣad bhāṣya*
18	„	135–141	*Aitareyopaniṣad-bhāṣya*
19	„	141–174	*Chāndogyopaniṣad-bhāṣya*
20	„	175–198	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad-bhāṣya*
21	„	199–301	Brahmamīmāṃsā-bhasya, Adhyāya I
22	„	303–423	Sūtasaṃhitā (Skāndapurāṇe) with vyakhyā

Nos 11–22 are by *Appayadīkṣita* of the Anubhavādvaita school

XXII B 1 Fairly old palm-leaf MS Size, 14½ × 1½ Extent, 11 × 8 × 42 Character, Grantha Contains

1	Page	1–2	*Kālāgnirudropaniṣad*
2	„	3–4	*Īśāvāsyopaniṣad*
3	„	5–11	*Atharvaśiraupaniṣad*

XXII D 44. A fragment consisting of one palm-leaf only of rather old appearance, somewhat worm-eaten Lines, 7 + 9 Character, Grantha Badly legible Contains

1	Line	1–6	*Ācamanopaniṣad*
2	„	6–11	*Yajñopavītopaniṣad*
3.	„	11–16	The beginning of some Viṣṇu-stotra

The text of Nos 1 and 2 see below in Part II The names appear in the margin only (same hand) No 3 begins

श्रीरामचन्द्राय परमगुरवे नमः ।
याचितो ऽपि सदा भक्तैर्नाहित कारयेद्धरिः ।
बालमग्नौ पतन्त[न्तु] माता किम निवार्यते (निवारयेत्) ॥

Of the then following verses two are taken from the Bhagavata-Purana (X, 1, 3, 9-10)

XXII F 36 Fine old palm-leaf MS (Sritala) Size, 18¼ × 2 Extent, 148 × 10 × 7½ Character, Grantha Comprises the following Bhasyas by Sankaracarya

1	Page	1-10	*Vajasaneyasamhitopanisad-bhāsya*
2	„	10-46	*Talavakaropanisad-bhāsya*
3	„	46-49	*Vajasaneyasamhitopanisad bhāsya* (to verses 1-4 only)
4	„	49-88	*Kathavalli bhasya*
5	„	89-119	*Praśnopanisad bhāsya*
6	„	121-122	id (VI, 1 below, to end).
7	„	122-148	*Mundakopanisad bhasya*

The cause of the repetitions (Nos 3 and 6) is not obvious No 3 stands immediately between Nos 2 and 4, No 6 begins on a new folio after one empty page, as if it were a fragment from another bundle, but writing and material are the same as before and afterwards, and the end of the MS is on the same line as the beginning of No. 7 Of No. 6 no author is mentioned

XXII F 37 Fairly old palm-leaf MS Size, 15½ × 1½ Extent, 314 × 9 × 61 Character, Grantha On page 1 the metrical list of Muktika of the 108 Upaniṣads But the MS is a fragment only comprising

1	Page	1–2	*Īśāvāsyopaniṣad*
2	,,	2–4	*Talavakāropaniṣad*
3	,,	4–14	*Kaṭhavallyupaniṣad*
4	,,	14–21	*Praśnopaniṣad*
5	,,	21–26	*Muṇḍakopaniṣad*
6	,,	27–42	*Māṇḍūkyopaniṣad* with *Kārikā*
7	,,	42–57	*Taittirīyopaniṣad*
8	,,	57–61	*Aitareyopaniṣad*
9	,,	62–115	*Chāndogyopaniṣad*
10	,,	115–175	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad*
11	,,	175–176	*Brahmopaniṣad*
12	,,	177–178	*Kaivalyopaniṣad*
13	,,	178–180	*Jābālopaniṣad*
14	,,	180–187	*Śvetāśvataropaniṣad*
15	,,	187–188	*Haṃsopaniṣad*
16	,,	188–190	*Āruṇikopaniṣad*
17	,,	190–191	*Garbhopaniṣad*
18	,,	191–192	*Nārāyaṇopaniṣad*
19	,,	192–193	*Paramahaṃsopaniṣad*
20	,,	193–194	*Amṛtabindūpaniṣad*
21	,,	194–196	*Amṛtanādopaniṣad*
22	,,	196–200	*Atharvaśiraupaniṣad*
23	,,	200–201	*Atharvaśikhopaniṣad*
24	,,	201–207	*Maitrāyaṇīyopaniṣad* (I–IV, *i. e.*, I–V)
25	,,	207–220	*Kauṣītakyupaniṣad*
26	,,	220–230	*Bṛhajjābālopaniṣad*

27	Page	230–239	*Nṛsiṃhapūrvatāpinyupaniṣad*
28	„	239–249	*Nṛsiṃhottaratāpinyupaniṣad*
29.	„	249–250	*Kālāgnirudropaniṣad*
30	„	250–255	*Maitreyyupaniṣad*
31	„	255–264	*Subālopaniṣad*
32	„	264–265	*Kṣurikopaniṣad*
33	„	265–266	*Mantrikopaniṣad*
34	„	266–268	*Sarvasāropaniṣad*
35.	„	269–271	*Nirālambopaniṣad*
36	„	271–274	*Śukarahasyopaniṣad*
37.	„	274–275	*Vajrasūcyupaniṣad*
38	„	275–308	*Tejobindūpaniṣad*
39	„	308–311	*Nādabindūpaniṣad*
40	„	311–320	*Dhyānabindūpaniṣad*
41.	„	320–328	*Brahmavidyopaniṣad*
42.	„	328–339	*Yogatattvopaniṣad*
43.	„	339–342	*Ātmabodhopaniṣad*
44.	„	342–344	*Nāradaparivrājakopaniṣad* (breaks off in beginning of dvitīyopadeśa)

XXII F 41. Fairly old palm leaf MS. Size, 10 × 1¼. Extent, 145 × 7 × 28. Character, Grantha. Foll 6, 7, 10, 11 slightly injured. Comprises

1	Page	1–4	*Īśāvāsyopaniṣad.*
2	„	5–11	*Kenopaniṣad*
3.	„	12–36.	*Kaṭhopaniṣad*
4.	„	37–56	*Praśnopaniṣad*
5	„	57–71:	*Muṇḍakopaniṣad*
6.	„	72–80	*Māṇḍukyopaniṣad.*
7.	„	81–98.	*Chāndogyopaniṣad*

8 Page 98–145 *Bṛhadāraṇyakopaniṣad* (sixth Adhyāya only)

Begins श्रीदक्षिणामूर्तिगुरवे नमः ।

XXII F 45. Recent palm-leaf MS Size, 14½ × 1¼ Extent, 264 × 7 × 40 Character, Grantha Foll 4 to 24 injured A collection of Upaniṣads, comprising

1	Page	1–3	*Īśopaniṣad*
2	,,	3–6	*Kenopaniṣad*
3	,,	7–23	*Kathopaniṣad*
4	,,	25–37	*Praśnopaniṣad*
5	,,	39–49	*Muṇḍakopaniṣad*
6	,,	49–54	*Māṇḍukyopaniṣad*
7	,,	55–83	*Taittirīyopaniṣad*
8	,,	85–91	*Aitareyopaniṣad*
9	,,	93–205	*Chāndogyopaniṣad*
10	,,	207–236	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad*
11	,,	237–239	*Kaivalyopaniṣad*
12	,,	240–252	*Śvetāśvataropaniṣad*
13	,,	253–259	*Atharvaśiraupaniṣad*
14	,,	260–262	*Atharvaśikhopaniṣad*
15	,,	263–264	*Kālāgnirudropaniṣad*

XXII H 34. Recent palm-leaf MS Size, 17¾ × 1½ Extent, 3 × 6 × 57 Character, Grantha Contains the beginning of *Aitareyopaniṣat-tātparya-nirnaya* by an unnamed author

XXII H 43. Fragment of a recent palm-leaf MS Size, 11¼ × 1¼ Extent, 84 × 8 × 31 Character, Grantha ¼ of fol 2 is missing Comprises.

1 Page 1-23 *Kaṭhopaniṣad* (complete)
2 „ 23-34 *Praśnopaniṣad*, first to fourth Adhyāya

XXII H 67. Old palm-leaf MS of *Śaṅkarācārya's Aitareyopaniṣad bhāṣya*. Size, 11 × 1¼. Extent, 43 × 8 × 46. Character, Grantha.

XXII J 10. Fairly old palm-leaf MS of *Kālāgnirudropaniṣad*. Size, 11 × 1¼. Extent, 7 × 4 × 23. Character, Grantha. Big swift writing.

XXII K 5. Palm-leaf MS (Sinhala) of very old appearance which, however, seems mainly due to bad preservation. Size, 10½ × 1¼. Extent, 58 × 10 × 32. Character, Grantha. Foll. 1, 2, 11, 25, 26 much injured. Contains:

1	Page	1-3	*Īśopaniṣad*
2	„	3-8	*Kenopaniṣad*
3	„	8-26	*Kaṭhavallyupaniṣad*
4	„	26-32	*Praśnopaniṣad*
5	„	32-38	*Muṇḍakopaniṣad*
6	„	38-43	*Māṇḍūkyopaniṣad*
7	„	43-48	*Aitareyopaniṣad*
8	„	48-58	*Chāndogyopaniṣad, I-VI*, 13

XXII L 29. Old palm-leaf MS. Size, 13½ × 1½. Extent, 300 × 10 × 58. Character, Grantha. Fine writing. Worm-eaten, foll. 1, 2 and 130 broken at margin. Contains the following Bhāṣyas by Śaṅkarācārya:

1	Page	1-14	*Īśopaniṣad bhāṣya*
2	„	14-59	*Kenopaniṣad bhāṣya*

3.	Page	60–103	*Kaṭhopaniṣad-bhāṣya*
4	„	104–137	*Praśnopaniṣad-bhāṣya*
5	„	138–173	*Mundakopaniṣad-bhāṣya*
6	„	174–260	*Māṇḍūkyopaniṣad-bhāṣya* with *Gaudapāda's Kārikā* (up to IV, 99)
7	„	261–300	*Taittirīyopaniṣad bhāṣya*

No 6 breaks off in the middle of the page, No 7 is also a fragment (I – II 7, 1)

XXII L 62. Old palm leaf MS of *Nārāyanopaniṣad* Size, 6 × 1⅛ Extent, 7 × 6 × 14 Character, Grantha

XXII M 5. Fragment of a recent palm-leaf MS Size, 17 × 1¼ Extent, 31 × 7 × 58 Character, Grantha Somewhat worm eaten Comprises

1	Page	1–2	*Īśāvāsyopaniṣad*
2	„	3–6	*Kenopaniṣad*
3	„	6–19	*Kathopaniṣad*
4	„	19–28	*Praśnopaniṣad*
5	„	28–31	*Mundakopaniṣad* Breaks off in II, 1, 4

XXII M 55. Fragment of a recent palm-leaf MS Size, 15¼ × 1¼ Extent, 69 × 6 × 43 Character, Grantha Contains

1	Page	1–58	Kāṭhaka (without third Anuv)
2	„	59–69	*Taittirīyopaniṣad* (I– II, 3 middle)

XXIII A 23. Old palm-leaf MS of *Taitti-*

ṇīyopaniṣad Size, 8¾ × 1¼ Extent, 18 × 10 × 30 Character, Grantha Worm-eaten

XXIII A 40. Old palm-leaf MS Size, 12½ × 1½ Extent, 130 × 7 × 39 Character, Grantha Contains

1	Page	1–96	Bhagavad-gītā
2	„	97–101	Śiva-gīta (incomplete)
3	„	103–106	*Kaivalyopaniṣad*
4	„	107–130	*Kaṭhopaniṣad*

XXIII B 8. Old palm-leaf MS Size, 16½ × 1 Extent, 133 × 7 × 42 Character, Grantha Worm eaten Contains

1	Page	1–125	Advaita-siddhi (incomplete)
2	„	129–132	*Īśāvāsyopaniṣad*
3	„	133	Darśa pūrnamāsa prayoga-candrika (incomplete)

XXIII B 41 Palm-leaf MS of *Māṇḍūkya-bhāṣya by Śankarācārya* (first Prakaraṇa only) Size, 15 × 1 Extent, 34 × 7 × 40 Character, Grantha.

XXIII C 2. Old palm-leaf MS Size, 18¾ × 1½ Extent, 190 × 7 × 76 Character, Grantha Injured Contains

1	Page	1–72	*Chāndogyopaniṣad*
2	„	73–74	*Īśāvāsyopaniṣad*
3	„	74–76	*Kenopaniṣad*
4	„	76–85	*Kaṭhopaniṣad*
5	„	85–92	*Praśnopaniṣad*
6	„	92–97	*Muṇḍakopaniṣad*

7	Page	97–98	*Māṇḍukyopaniṣad*
8	„	98–108	*Taittirīyopaniṣad*
9	„	109–126	*Aitareyopaniṣad*
10	„	127–190	Bhagavad-gītā

XXIII D 28. Old Palm-leaf MS Size, 18 × 1 Extent, 152 × 5 × 48 Character, Grantha Much injured Contains

1	Page	1–70	Taittirīyāraṇyaka, Prap I and VI
2	„	71–91	*Taittirīyopaniṣad*
3	„	93–97	*Mahānārāyanopaniṣad*, beginning (two pattras) and end only
4	„	98–152	Taittirīyāraṇyaka, Prap IV and V, the latter being incomplete

XXIII F 6 Fairly old palm-leaf MS Size, 16½ × 1½ Extent, 358 × 7 × 62 Character, Grantha Contains

1	Page	1–7	Saguna-vada
2	„	8–13	Brahmādvaita-vāda
3	„	14–28	Prapañca-mithyātva-vāda
4	„	29–248	Siddhānta siddhāñjana
5	„	249–281	Gītā-sāra-rakṣā By Nārāyana Muni
6.	„	283–317 :	Gītā-saṅgraha-vibhāga by do
7.	„	317–354 ·	*Īśāvāsyopaniṣad-bhāṣya by Kūranārāyana*
8.	„	355–356 .	*Īśāvāsyopaniṣad.*
9.	„	357–358	Nṛsiṃhāṣṭaka

This Collection belongs to the Viśiṣṭādvaita

XXIII I 30. Old palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad* Size, 18 × 1¼ Extent, 104 × 7 × 48 Character, Grantha Injured Wants beginning

XXV A 17. Recent palm-leaf MS of *Bṛhadāraṇyakopaniṣad Adhy III, 1 – III, 1, 11* Size, 15⅜ × 1¼ Extent, 28 × 4 × 43 Character, Grantha Fragment

XXV A 54. Old palm leaf MS Size, 16¼ × 1¼ Extent, 245 × 9 × 84 Character, Grantha By several hands Last three leaves injured at margin Comprises

1	Page	1–16	Tattvasāra prakaraṇa by Varadarajasuri
2	„	17–78	Adhikaraṇasangraha - śloka - vyākhyā
3	„	79–84	Paramasaṃskāra vidhi
4	„	85–86	Tattvatrayāvali
5	„	87–172	Rahasya rakṣā (incomplete)
6	„	173–193	Nyāsa-viṃśati-vyākhyā
7	„	193–196	Nyasa tilaka-vyākhyā by Varadācārya (incomplete)
8	„	197–208	Puruṣasūkta-vyākhyā (yājuṣī)
9	„	209–211	Nyāsa-viṃśati by Vedantācārya
10	„	211 216	Nyāsa tilaka by the same
11	„	217–225	Adhikāraṇa-sangraha-ślokāh By Vedāntacārya
12	„	227–231 :	Jitantā-stotra (i e, Jitante-stotra) (1–5)
13	„	233–234	*Nārāyanopaniṣad*
14	„	235–245	Caramopāya-tātparya-nirūpaṇa by Vedarāja

XXV B 1. Old palm-leaf MS Size, 16 × 1½ Extent, 126 × 8 × 48 Character, Grantha. Worm eaten, first ten leaves much injured Contains

1 Page 1–24 Upādhyāya-pakṣatā-vicāra
2 „ 25–118 *Chāndogyopaniṣad*
3 „ 119–126 Upakarma mahāsaṅkalpa

At the end of No 2 the notice that the MS was written in Arpisi (seventh month, Tamil) of the year Pingala, *i e*, probably, 1797 (1857?) A D

XXV B 5. Fairly old palm-leaf MS of *Bṛhadāraṇyakopaniṣad* in the *Kāṇva recension* Size, 19 × 1½ Extent, 118 × 6 × 55 Well written, in the Grantha Character

XXV B 12. Old palm-leaf MS Size, 17 × 1½ Extent, 20 × 6 × 53 Character, Grantha Slightly injured (p 16–18) Contains

1 Page 1–9 *Rāmapūrvatāpinyupaniṣad*
2 „ 11–12 *Rāmottaratāpinyupaniṣad*

There follows the beginning of Rāmarahasyopaniṣad

XXV B 13. Old worm eaten palm-leaf MS of *Rāmapūrvatāpaniyopaniṣad* Size, 11½ × 1¼ Extent, 18 × 6 × 35 Character, Grantha

XXV D 19. Palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad*, Adhy. I–V. Size, 12 × 1 Extent, 96 × 7 × 34 Character, Grantha

XXV F 5. Palm-leaf MS fairly old, worm-eaten Size, 12 × 1⅛ Extent, 74 × 5 × 38 Charac-

ter, Grantha, in Nos 1 and 2 mixed with Tamil Contains

1	Page	1–17	Rahasyapadavi by Vedāntācārya
2	„	18–25	Rahasyaratnāvali by the same
3	„	26–67	Gadyatraya by Rāmānujācārya
4	„	68–74	*Ūrdhvapuṇḍropaniṣad*

XXV F 13 A couple of palm-leaf MSS of more or less old appearance, well preserved, as a rule Pages, 218 The size varies between $1\frac{3}{4} \times 13$ and $1 \times 8\frac{1}{2}$, and the number of lines on a page between 11 and 5 Character, Grantha About half a dozen hands may have contributed to this collection

1	Page	1–9	Bhū-stuti by Vedāntācārya
2	„	10–19	Godā stuti by the same
3	„	21 50	Sandhyā-bhāṣya by the same
4	„	51 66	Puruṣasūkta-bhāṣya by Mādhavācārya
5	„	67–70	Puruṣasūkta-krama pūjā-vidhāna
6	„	71–88	Vaiṣṇava sadācāra nirṇaya by Raṅganāthayamuni (incomplete)
7	„	89–90	Sudarśanāṣṭaka by Veṅkaṭanāyaka
8	„	91–92	Śrīraṅgarāja suprabhāta
9.	„	93–94	Devarājāṣṭaka.
10.	„	94–96.	Vedāntadeśika-maṅgala by Varadācārya.
11	„	97–112	Yatirāja-saptati by Vedāntācārya
12	„	113–118	Vibhīṣaṇaśaraṇāgati by Vālmīkimuni

13	Page	119–120	Vairāgya-pañcaka
14	„	121–128	Abhīti-stava by Vedāntacārya
15	„	129–130	Aṣṭabhujāṣṭaka by „
16	„	130–131	Kāmāsikāṣṭaka by „
17	„	133–137	Kṣama-ṣoḍaśī by „
18	„	139–143	Gopāla-vimsati by „
19	„	145–151	Vedāntadeśika-gadya
20	„	153–161	Raghuvīra gadya by Vedāntācārya
21	„	163–167	Pūrvadina-caryā by Devarājan (incomplete)
22	„	169–172	Yatirāja vimśati
23	„	173–176	Uttaradina caryā
24	„	177	Āñjaneya-stotra
25	„	179	Prarthanā-pañcaka
26	„	180–182	Śaṭhakopa stuti
27	„	183–190	Raṅganātha stotra
28	„	191–193	Aṣṭaśloki by Parāśarabhatta
29	„	195–196	Yathoktakari-stotra by Vedāntācārya
30	„	197–202	*Nirālambopaniṣad*
31	„	203–208	Dasavatāra stotra by Vedāntācarya
32	„	209–212	Bhagavaddhyāna-sopāna (incomplete) by the same
33	„	213–218	Sodasāyudha stuti by the same

XXV H 29. Two separate old palm-leaf MSS in one bundle, both worm eaten, the second heavily injured

1 *Chāndogyopaniṣad* Size, 15½ × 1⅜ Pages, 97 Lines, 7 or 6 on a page Character.

Grantha By several hands Wants fifth Adhyaya

2 Tandyamahabrahmana By another hand, and of older appearance Size, 16 × 1¼ Pages, 20 Lines, 7 or 8 on a page Character, Grantha Terminates with the end of Adhyāya III, Khanda 11

XXV H 30. Palm leaf MS of *Chāndogyopanisad, Adhy VI* Size, 12¾ × 1¼ Extent, 19 × 5 × 40 Character, Grantha

XXVI A 4. Old palm-leaf MS of *Chāndogyopanisat-prakāśikā* by *Rangarāmānujamuni*, Adhy VI and VII only Size, 15¾ × 1¼ Extent, 133 × 6 × 40 Character, Grantha

XXVI A 15. Old palm-leaf MS Size, 10¼ × 1½ Extent, 440 × 12 × 54 Character, Grantha Contains

1 Page 1–69 Upakrama parākrama by Appayadīksita

2 „ 71–92 Siddhānta-ratnavalı by Venkatācārya

3 „ 93–440 *Chāndogyopanisat-prakāśikā by Rangarāmānujamuni*

XXVI B 50. Old palm-leaf MS Size, 15¾ × 1¾ Extent, 192 × 6 × 51 Legibly written in the Grantha Character Contains

1 Page 1–82 Taittiriyāranyaka Prap I–III, and VI

2	Page	83–103	*Taittirīyopaniṣad*
3	„	103–131	*Mahānārāyanopaniṣad*
4	„	133–192	Taittirīyāraṇyaka, Prap IV and V

XXVI D 14. Fairly old palm-leaf MS Size, 15 × 2 Extent, 188 × 12 × 64 Character, Grantha Contains

1	Page	1–82	Paratattva-prakāśikā by Vijayīndrayati
2	„	83–102	Tattva-nirnaya by Varadācarya
3	„	103–105	Gīta-māhātmya
4	„	107–115	Śrīrangarājastavottarabhaga by Parāśarabhaṭṭa
5	„	117–118	Mahālakṣmīkavaca
6	„	119–120	Rāmānujamaṅgalāśāsana
7	„	121–124	Dipa-prakāśa-stotra
8	„	124–126	Bhū-stuti
9	„	126–131	*Kaṭhavallyupaniṣad*
10	„	133–144	*Śvetāśvataropaniṣad*
11	„	145–181	Madhva-mata-vidhvaṃsana by Appayadīkṣita
12	„	185–188	Yati-vandana-samarthana

XXVI D 33. Fairly old palm-leaf MS Size, 19 × 1½ Extent, 146 × 9 × 70 Character, Grantha Contains

1	Page	1–2	Rāmāṣṭaka
2	„	3–5	Mantra-ratna (Viśiṣṭādvaita)
3	„	7–62	Yatirāja-viṃśati-vyākhyā
4	„	63–79	Samskṛta-vārtta-mālā
5	„	79–80	*Nārāyanopaniṣad*

6	Page	81–89	Caramopaya-tatparya
7	„	89 118	Sruti-gita vyakhya
8	„	119 135	Bhramara-gita vyākhya
9	„	137 144	Samskrta tattva traya
10	„	145	Acyutāṣṭaka
11	„	145–146	Sapta-gatha

XXVI E 11. Palm-leaf MS Size, 17 × 1¼ Extent, 55 × 6 × 60 Character, Grantha Worm-eaten Contains

1	Page	1-3	Pranava-kalā matṛkā nyāsa and Pañcāsat-kala-nyāsa
2	„	3 4	Aṣṭatrimśat-kala-nyāsa
3	„	4 8	Keśavadi-matṛka nyasa
4	„	9–11	Tattva-nyasa
5	„	11	Indriya-nyāsa
6	„	11-12	Kurta-nyāsa
7	„	12-13	Murti-pañjara-nyasa
8	„	15-17	Bhūta-śuddhi (incomplete)
9	„	19–20	Prāna-pratiṣṭhā-mantra
10	„	21-22	Antar-mātṛkā-sarasvati-mahā-mantra (incomplete)
11	„	23–26	Keśavādi-nṛsimha-dvādaśākṣara-mantra (incomplete)
12	„	27	Ūrdhvapundra-vidhi (incomplete).
13	„	29 33	Aṣṭākṣara-mahāmantra
14	„	33–34	Nārāyana-mālā-mantra
15	„	34–36	Dvayakhya-mahamantra
16	„	36	Carama-śloka-mahāmantra
17	„	37-39	Hayagrīva-mahāmantra
18	„	40	Hayagrīvānuṣṭubha-mantra

19	Page	41–43	Dvādaśa saṅkhyāka-hayagrīva-mahāmantrāḥ
20	„	45	Hayagrīva brahmavidyā
21	„	45–48	*Hayagrīvopaniṣad* (incomplete)
22	„	49–55	Hayagrīva mantrarāja (Parāśarasaṃhitāyām, incomplete)

XXVI F 22. Old palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣat prakāśikā* by *Raṅgarāmānujamuni*, Adhy I–IV Size, $16\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ Extent, $178 \times 7 \times 50$ Character, Grantha Worm-eaten

XXVI H 21 Fairly old palm-leaf MS Size, $9\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ Extent, $242 \times 6 \times 31$ Character, Grantha Contains

1	Page	1–9	Praśnottara-ratna mālikā by Śaṅkarācārya
2	„	11–29	Śiva gītā-mālikā (Śivāṣṭapadī)
3	„	31–36	Dakṣiṇāmūrti stotra by Śaṅkarācārya
4	„	41–57	Tattvabodha prakaraṇa
5	„	59–80	*Tejobindūpaniṣad*
6	„	81–95	*Aitareyopaniṣad*
7	„	97–107	*Taittirīyopaniṣad (Śikṣā-vallī)*
8	„	109–160	Vāsudeva manana by Vasudevayati (incomplete)
9	„	161–170	Setusnāna vidhi
10	„	173–175	Dhenupradānamādāna vidhi
11	„	177–198	Caturviṃśati-tīrtha-vidhi
12	„	199–212	Śiṃśumāra pratimādāna vidhi
13	„	213–242	Mahāsaṅkalpa-vidhi

XXVI I 13. Old palm-leaf MS. Size, $17\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$

Extent, 115 × 6 × 59 Character, Grantha Injured Contains

1	Page	1–4	*Garudopanisad*
2	„	5–6	*Svetamṛttikopanisad*
3	„	7	*Kaṭhavallyupanisad (?)*
4	„	7–10	*Varāhopanisad* (diff from printed one)
5	„	10–11	*Dvayopanisad*
6	„	11–28	*Mauktikopanisad*
7	„	29 31	*Īśopanisad*
8	„	32–34	*Mantrikopanisad*
9	„	35–91	*Mahānārāyanopanisad*, being a *guru śiṣya-saṃvāda in 8 Adhyāyas* (=Tripadvibhuti-mahānārāyaṇopanisad)
10	„	93 98	*Brahmopanisad*
11	„	99–115	Śribhasyopayukta-daśopanisadah (extracts only of those portions referred to in Ramanuja's Bhaṣya)

The cover shows the title इत्यथर्वशिरसि प्रोक्त श्री भाष्योपयुक्त दशोपनिषत्, what is in keeping with the end of Nos 2 and 3 इत्यथर्वशिरसि प्रोक्त श्रीभाष्योपयुक्त दशोपनिषदि श्वेतमृत्तिकोपनिषत् (कठवल्ल्युपनिषत्समाप्ता) After the end of No 10 there is the following colophon अब्दे रुद्रिच (!) नामके दिनमणौ माघं (!) गते कृष्णगे पक्षे कामतिथौ च मन्दद्विवसे श्रोणाख्यतारे इति ॥ श्रीभारद्वाजमाधवार्येण लिखिता दशोपनिषदः समाप्ताः ॥

It seems that the MS is a compilation of Upanisad texts referred to in Viśiṣṭādvaita works No 3 is

evidently but an extract with an erroneous name (see below, part II)

XXVII C 23. Old palm-leaf MS Size, 15 × 1½ Extent, 66 × 10 × 46 Character, Grantha Worm eaten Contains

1	Page	1–24	Bhārgava mahopādhyāya sūtra
2	„	24–36	*Śrīvidyāmnāyopaniṣad*
3	„	36–39	*Śrīvidyātārakopaniṣad*
4	„	39–41	*Bhāvanopaniṣad*
5	„	41–42	*Tripuropaniṣad*
6	„	43–66	Yauvanollāsa

XXVII C 28. Recent palm-leaf MS of *Bhāvanopaniṣat prayogavidhi* by *Bhāskararāya* Size, 16 × 1 Extent, 14 × 7 × 60 Fine, precise writing Character, Grantha

XXVII C 29. Palm-leaf MS Size, 16 × 1¼ Extent, 33 × 7 × 52 Legibly written in the Grantha Character Contains

1	Page	1–3	*Bhāvanopaniṣad*
2	„	3–33	*Bhāvanopaniṣad-bhāṣya* by *Bhāskararāya*

XXVII E 50. Old palm leaf MS of (*Tripād vibhūti-*) *Mahānārāyanopaniṣad* Size, 19½ × 1½ Extent, 61 × 6 × 58 Character, Grantha

XXVII G 27. Old palm leaf MS of *Maṇḍūkyopaniṣad* with the *first Prakaraṇa of Gauḍapāda's Kārikā* Size, 15 × 1½ Extent, 4 × 7 × 60 Character, Grantha Injured

XXVII J 54. Palm-leaf MS (fragment) of *Yogakundalyupaniṣad* Size, 11 × 1¼ Extent, 6 × 8 × 40 Character, Grantha Ceases in I, 54

XXVIII A 71. Fragment of a recent palm-leaf MS Size, 12⅞ × 1⅜ Pages, 53 (folios marked as 38-41, 42-57, 59-65, 1 2) Extent, 53 × 4 × 36 Character, Grantha Big, clear writing Contains

1 Page 1 2 Śrīvidyamantra,
2 „ 2 8 *Bhāvanopaniṣad*
3 „ 8-40 Śrīvidyaeakra nyāsa
4 „ 40 45 *Tripuropaniṣad*
5 „ 45 53 Tripurasundarī-kavaca

XXVIII C 18. Fairly old palm leaf MS of *Nāradaparivrājakopaniṣad* Size, 15¾ × 1¼ Extent, 32 × 7 × 57 Character, Grantha The first two Upadeśas are wanting, the MS beginning at III, 16 तस्माज्ज्ञानं पुरस्कृत्य सन्यसेदिह बुद्धिमान् । The one leaf preceding this is a fragment of another text It begins तु मध्यमे कृताञ्जलिपुटं पूर्णप्रकाशनिकटास्मने शिवानन्दे समा सीनमेवं भावनयायुतः ग्रन्थिछेद पुनःकुर्याद्गुरूक्तेनैव सर्वकारणसंयुक्तः साक्षाद्‌आस्तिक्यसयुत ।

XXVIII C 22. Recent palm-leaf MS Size, 8¾ × 1¼ Extent, 6 × 8 × 27 Character, Grantha Contains

1 page 1-4 *Nārāyanopaniṣad*
2 „ 4 6 Śukāṣṭaka (Nirvāṇāṣṭaka)

XXVIII C 27. Recent palm-leaf MS of *Nārāyanopaniṣad* Size, 10⅞ × 1 Extent, 11 × 4 × 17 Character, Grantha Big, clear writing

XXVIII C 30. Fairly old palm leaf MS Size, 10 × 1 Extent, 10 × 7 × 28 Character, Grantha Contains

1	Page	1–5	*Kaivalyopaniṣad*
2	,,	5–10	*Nārāyaṇopaniṣad*

Ends श्रीसच्चिदानन्दाश्रमपरमगुरवे नम ॥ श्रीदक्षिणामूर्तिगुरवे नमः ॥

XXVIII C 77. Old palm-leaf MS of *Nṛsiṃhottaratāpinyupaniṣad* Size, 18½ × 1½ Extent, 17 × 8 × 49 Character, Grantha

XXVIII H 5. The larger part of an old palm-leaf MS Size, 19½ × 1½ Extent, 213 × 11 × 76 The leaves are marked 148 to 249 Well written, in the Grantha Character Somewhat worm eaten Comprises

1	Page	1–55	Vedārtha-saṅgraha by Rāmānujācārya
2	,,	55–81	*Subalopaniṣad-vivarana* to Adhy I to V, by *Sudarśanacārya*
3	,,	83–84	*Subālopaniṣad* I–V (text only)
4	,,	85–213	Vedārtha saṅgraha-tātparya-dīpikā (Khandas III foll) by Sudarśanācārya

Nos 1 and 4 are printed in the Paṇdit, new series, vols 15 and 16

XXVIII L 38. Fairly old palm-leaf MS of *Bṛhadāraṇyakabhāṣya-ṭīkā* by *Ānandajñānayati*, (*Ānandagiri*) Size, 17 × 1¾ Extent, 586 × 8 × 55

Character, Grantha Injured At the end the notice
भवनामसंवत्सरे पिरङ्गाधिमासे कृष्णपक्षे त्रयोदश्यां इद पुस्तकं स्वामिदीक्षितस्य पौत्रस्य अनन्तनारायणस्य पुस्तकम् ॥

XXVIII L 40. Old palm leaf MS Size, $11\frac{1}{2} \times 1\frac{1}{4}$ Extent, 433 × 8 × 33 Character, Grantha Somewhat worm eaten Contains

1	Page	1–430	Pada yojanā, a Gītā vyākhyā by Rāmacandra-sarasvatī
2	„	431–433	*Nārāyaṇopaniṣad*

VIII H 7. A big volume, size, 13 × 8, containing the Daśopaniṣads, fluently written on blue paper, and on spacious lines drawn by pencil Extent, 388 × 15 × 17 Character, Grantha

1	Page	1–4	*Īśāvāsyopaniṣad*
2	„	4–10	*Kenopaniṣad*
3	„	10–30	*Kaṭhopaniṣad*
4	„	30–44	*Praśnopaniṣad*
5	„	44–55	*Muṇḍakopaniṣad*
6	„	55–61	*Māṇḍūkyopaniṣad*
7	„	62–82	*Taittirīyopaniṣad*
8	„	82–116	*Aitareyopaniṣad*
9	„	116–241	*Chāndogyopaniṣad*
10	„	241–388	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad*

Begins

ईशाद्यष्टोत्तरशत वेदान्तपटलाशयम् ।
त्रैपदानन्दसांराज्यं कलये स्वावशेषतः ।
यत्रापह्नवतां याति स्वातिरिक्तभिदासतिः ।
कलये तं स्वावशेष धियावस्थातुमीश्वरम् ।
ईशाकेनकठप्रश्नमुण्डकमाण्डूक्यातित्तिरिः ।

ऐतरेयश्च छान्दोग्यं बृहदारण्यक तथा ॥

Ends

दशोपनिषदः समाप्ताः । श्रीमते रामानुजाय नमः ॥
हायने पिङ्गलाख्ये ऽस्मिन्मासे भाद्रपदे सिते ।
पक्षे तिथौ प्रतिपदि ब्रह्मात्मजदिने शुभे ॥
विरिञ्चनगरावासो वेङ्कटेशाख्यया युतः ।
विलिख्य पूर्तिमनयद्दशोपनिषदश्शुभाः ॥
कृते श्रीरङ्गनाथस्य सूर्ग्रौ (so) स्थानद्विभाषिणः ।
कौण्डिन्यगोत्रसम्भूतेश्चेन्नपत्तनवासिनः ॥
इनशाकाब्दाः सप्तपञ्चाशदुपस्कृताष्टशतोत्तरसहस्राणि (so, i, e, 1857 A D) ॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

VIII J 14 Recent paper MS Size, $8\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ Extent, $34 \times 12 \times 17$ Character, Grantha, Contains

1 Page 1–30 *Tripurātāpinyupaniṣad*
2 „ 31–34. *Yogakuṇḍalyupaniṣad* (incomplete)

VIII J 49 Fairly old paper MS of *Chāndogyopaniṣad* with the *Bhāṣya of Appayadīkṣitācārya* Adhy VII and VIII only Size, $8 \times 6\frac{1}{2}$ Extent, 62×34 (breadthwise) $\times 19$ Character, Grantha.

IX C 120 Old paper MS Size, $6\frac{1}{2} \times 4$ Extent, $68 \times 12 \times 12$ Character, Grantha Contains

1 Page 1–48 *Bṛhannārāyaṇopaniṣad* (incomplete)
2. „ 49–68 *Taittirīyopaniṣad* (incomplete)

No 1 ceases in XXI, 2 (beginning), No 2 begins at I, 7 1

IX C 130. Recent paper MS (blue paper) of *Nādabindūpaniṣad* Size, $6\frac{1}{4} \times 3\frac{3}{4}$ Extent, $12 \times 14 \times 14$ Character, Grantha Two more pages follow (different hand) containing some stanzas in praise of Balā

IX E 52. Recent paper MS of *Atharvaśikhopaniṣad dīpikā* by *Śaṅkarānanda* Size, 10×3 Extent, $14 \times 10 \times 31$ Character, Grantha

IX F 60. Paper MS Size, $8\frac{1}{2} \times 6\frac{1}{2}$ Extent, 40×35 (breadthwise) $\times 22$ Character, Grantha Minute excellent writing The last four pages contain English writing exercises and the note 29th May 1862, K Vasudava Naidoo, Nogapatamo

1 Page 1 Rāmabhujaṅga-stotra
2 „ 1-2 Svadoṣaparihārāṣṭaka
3 „ 2 Jambunāthāṣṭaka
4 „ 3–12 Mātṛkācakra-viveka
5 „ 12–21 Varivasyā-rahasya by Bhāskararāya
6 „ 21-26 Pātañjala-yogasūtra, Adhyāya I.
7. „ 26–35 Brahma-mīmāṃsā-sūtra by Vyāsa (Bādarāyaṇa)
8 „ 35–36 *Kaulopaniṣad*

IX H 61. Recent paper MS Size, $14\frac{1}{4} \times 5\frac{1}{2}$. Extent, $27 \times 13 \times 34$ Character, Grantha in Nos 1 and 3, Devanāgari in No 2 (same hand). Contains

1 Page 1-5 *Māṇḍūkyopaniṣad*
2 „ 5–12 *Kauṣītakibrāhmaṇopaniṣad I, 2 III, 6*
3 „ 15–27 *Śvetāśvataropaniṣad*

Begins श्रीमते रामानुजाय नमः।

XI C 10. Several paper MSS., Indian fashion, all of the same size ($10\frac{3}{4} \times 6$) and about the same material (strong white paper). Spaciously written (partly on pencil lines) in the Grantha Character by the same hand, except No. 17 (Devanāgarī, older appearance), and No. 18, first third (Telugu). Lines (lengthwise), 10 to 11 on a page. Comprises

1	Page	1–2	*Vājasaneyasaṃhitopaniṣad*
2	„	3–6	*Talavakāropaniṣad*
3	„	6–21	*Kathavallyupaniṣad*
4	„	21–33	*Praśnopaniṣad*
5	„	33–44	*Mundakopaniṣad*
6	„	44–51	*Māṇḍūkyopaniṣad, with Kārikā*
7	„	51–58	*Aitareyopaniṣad*
8	„	58–73	*Chāndogyopaniṣad, Prap. VI*
9	„	73–108	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad, Adhyāyas I–VI*
10	„	108–128	*Taittirīyopaniṣad*
11	„	1–23	*Īśāvāsyopaniṣad-bhāṣya*
12	„	24–76	*Kenopaniṣad-bhāṣya*
13	„	76–177	*Kathavallyupaniṣad bhāṣya*
14	Pages,	78	*Praśnopaniṣad-bhāṣya*
15	Page	1–82	*Mundakopaniṣd-bhāṣya*
16	„	83–131	*Māṇḍūkyopaniṣad-bhāṣya*
17	Pages,	46	*Aitareyopaniṣad-bhāṣya*
18	„	84	*Chāndogyopaniṣad-bhaṣya, Prap. I–VI*
19	„	220	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad – bhāṣya, Adhyāyas I–VI*
20	„	144	*Taittirīyopaniṣad-bhāṣya*

The Bhāṣyas are by *Śaṅkarācārya*

MANUSCRIPTS

WRITTEN IN THE TELUGU CHARACTER

XIX C 20. Palm-leaf MS, heavily injured by worms Size, $15\frac{3}{4} \times 1\frac{1}{2}$ Extent, 220 × 7 × 48 Character, Telugu Contains

1	Page	1–44	Navāvaraṇa-puja-vidhana
2	„	45–59	Āmnāya-sarvasva
3	„	60–63	Vagalāmukhi-mantra
4	„	63–66	*Bhāvanopaniṣad*
5	„	66–67	*Kaulopaniṣad*
6	„	67–69	*Brahmopaniṣad*
7	„	69–72	*Māṇḍūkyopaniṣad*
8	„	73	*Garbhopaniṣad* (fourth chapter only)
9	„	73–75	*Kālāgnirudropaniṣad*
10	„	75–81	Ātmavidyā-vilāsa by Sadāśivendra
11	„	82–135	Śivamahimnaḥ-stava-vyākhya
12	„	137–138	*Īśāvāsyopaniṣad*
13	„	139–142	*Kenopaniṣad*
14	„	142–159	*Kaṭhopaniṣad*
15	„	159–169	*Praśnopaniṣad*
16	„	169–178	*Muṇḍakopaniṣad*
17	„	179–184	Amba navaratna-mālika by Kālidāsa

18 Page 184–215 Dakṣiṇāmūrti-mānasollasa
19 „ 216–220 Aparokṣānubhūti by Śaṅkarā-
cārya (incomplete)

XIX K 85. Old palm leaf MS Size, 9½ × 1½
Extent, 304 × 10 × 44 Character, Telugu Contains

1 Page 1–2 *Īśopaniṣad*
2 „ 2–4 *Kenopaniṣad*
3 „ 5–15 *Kaṭhavallyupaniṣad*
4 „ 15–24 *Praśnopaniṣad*
5 „ 24–30 *Muṇḍakopaniṣad*
6 „ 31–42 *Muktikopaniṣad*
7 „ 43–45 *Atharvaśikhopaniṣad*
8 „ 45–50 *Atharvaśiraupaniṣad*
9 „ 51–65 *Taittirīyopaniṣad*
10. „ 67–68 *Kālāgnirudropaniṣad*
11. „ 68–70 : *Vāsudevopaniṣad*
12 „ 71 *Kaivalyopaniṣad*
13 „ 72–74 *Jābālopaniṣad*
14 „ 74–85 *Śvetāśvataropaniṣad*
15 „ 86–87 *Haṃsopaniṣad*
16. „ 87–89 *Āruṇikopaniṣad*
17 „ 89–91 *Garbhopaniṣad*
18 „ 92–93 *Nārāyaṇopaniṣad*
19. „ 93–95 *Paramahaṃsopaniṣad*
20 „ 95–96 *Amṛtabindupaniṣad*
21. „ 96–99 *Amṛtanādopaniṣad*
22. „ 99–108 *Maitrāyaṇyupaniṣad*
23. „ 108–128 *Kauṣītakyupaniṣad*
24. „ 129–141 *Nṛsiṃhapūrvatāpinyupaniṣad*
25. „ 141–156 *Nṛsiṃhottaratāpinyupaniṣad*
26. „ 156–168 *Maitreyyupaniṣad*

27	Page	168-176	*Subālopaniṣad*
28	„	176–177	*Kṣurikopaniṣad*
29	„	178 179	*Mantrikopaniṣad*
30	„	179–183	*Sarvasāropaniṣad*
31	„	183-187	*Gopālapūrvatāpinyupaniṣad*
32	„	187–196	*Gopālottaratāpinyupaniṣad*
33	„	196–199	*Kṛṣṇopaniṣad*
34	„	201-211	*Bhasmajābālopaniṣad*
35	„	211–221	*Paingalopaniṣad*
36	„	221–222	*Bhikṣukopaniṣad*
37	„	223 249	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad*
38	„	249-294	*Nāradaparivrājakopaniṣad*
39	„	295 296	*Kaivalyopaniṣad*
40	„	297–302	*Brahmopaniṣad*
41	„	303 304	Rāma-stotra

XX D 33. Old palm-leaf MS Size, 17 × 1¼ Extent, 92 × 6 × 75 Character, Telugu Fine, precise writing Contains

1	Page	1–91	Linga-dhāraṇa-candrikā
2	„	91–92	*Sadānandopaniṣad*

XX D 39. Palm-leaf MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 11½ × 1⅛ Extent, 6 × 6 × 40 Character, Telugu Worm-eaten Begins ओं नमो नारायणाय सच्चिदानन्दमूर्तये । निष्प्रपञ्चाय शान्ताय निरालम्बाय तेजसे ॥ किं ब्रह्म किं शबलं ब्रह्म क ईश्वरः

XX G 45. Palm leaf MS Size, 7½ × 1¼ Extent, 54 × 5 × 24 Character, Telugu Contains

1	Page	1-36	Viṣṇusahasranāmāvali

2 Page 37–50 Viṣṇusahasranāma-stotra (incomplete)
3 „ 51 *Nārāyaṇopaniṣad* (incomplete)

XXI A 46. Recent palm-leaf MS of *Aitareyopaniṣad* Size, 15¼ × 1¾ Extent, 5 × 9 × 48 Character, Telugu Some Mantras for purification preceed the Upaniṣad

XXI B 18. Old palm-leaf MS Size, 13 × 1¼ Extent, 10 × 6 × 48 Character, Telugu The last words of the first or last line resp of every page are missing (broken off) Comprises

1	Page	1–4	Vainateyāstottaraśatanāma-stotra
2	„	4–5	Garuda dvādaśanāma stotra
3	„	5–10	*Garudopaniṣad*

XXI B 66 Old palm-leaf MS Size, 14⅛ × 1½ Extent, 168 × 4 × 50 Character, Telugu Slightly worm-eaten Comprises

1	Page	1–6	*Garbhopaniṣad*
2	„	7–10	*Śārīrakopaniṣad*
3	„	11–14	*Amṛtabindūpaniṣad*
4	„	15–20	*Jābālopaniṣad*
5	„	21–24	*Haṃsopaniṣad*
6	„	24–25	*Bhāvanopaniṣad*
7	„	26–28	*Yogatattvopaniṣad*
8	„	28–34	*Nirālambopaniṣad*
9	„	34–36	*Ātmabodhopaniṣad*
10	„	36–40	*Amṛtanādopaniṣad*
11	„	41–68	*Nṛsiṃhapūrvatapinī*
12	„	69–92	*Nṛsiṃhottaratāpinī*

13	Page	93-120	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad*, *Adhy V*
14	„	121-127	Vyāsapūjā vidhi
15	„	129-131	*Vajrasūcikopaniṣad*
16	„	132-136	*Vāsudevopaniṣad*
17	„	137-138	*Paiṅgalopaniṣad*
18	„	139-152	*Rāmapūrvatāpinī*
19	„	153-168	*Rāmottaratāpinī*

XXI E 4. Fragment of a recent palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad* (part of Adhyāya V only) Size, 11½ × 1½ Extent, 8 × 8 × 31 Character, Telugu

XXI E 50. Old palm-leaf MS Size, 20¼ × 1¾ Extent, 322 × 6 × 79 Character, Telugu Contains

1	Page	1-223	*Chāndogya bhāṣya* by *Śaṅkarācārya*
2	„	225-293	*Nṛsiṃhapūrvatāpinyupaniṣad-dīpikā* by *Śaṅkarānanda*
3	„	295-322	*Nṛsiṃhottaratāpinyupaniṣad-dīpikā* by *Śaṅkarānanda*

XXI J 40. Palm leaf MS Size, 16 × 1¼ Extent, 48 × 8 × 70 Character, Telugu Contains

1	Page	1-10	Taittirīyāraṇyaka, I-VI
2	„	11-22	*Taittirīyopaniṣad*
3	„	23-48	*Mahānārāyaṇopaniṣad*

XXI J 41 Palm leaf MS. Size, 18 × 1¼. Extent, 42 × 6 × 58 Character, Telugu Contains:

1	Page	1-14	Taittirīyāraṇyaka, Prap III.
2.	„	15-31	*Taittirīyopaniṣad*

8 Page 31–42 *Mahānārāyaṇopaniṣad* Breaks off in the beginning of Anuv 12

XXI K 3. Old palm-leaf MS of *Taittirīyopaniṣad* Size, 7¾ × 1¼ Extent, 40 × 6 × 26 Character, Telugu

XXI K 7. Recent palm-leaf MS of *Taittirīyopaniṣad* Size, 16 × 1 Extent, 64 × 5 × 43 Character, Telugu

XXI K 10. Recent palm leaf MS Size, 17 × 1½ Extent, 298 × 8 × 72 Character, Telugu Contains

1 Page 1–32 *Sāṅkara bhāṣya to Brahmānanda and Bhṛgu valli of Taittirīyopaniṣad* [Omits part of beginning which, however, is supplied later on, see No 4]

2 „ 32–205 Vana-mālā, i e, the *Vyākhyā of Acyutakṛṣṇānandatīrtha*, pupil of Svayamprakāśa, *to Śaṅkarācārya's Taittirīyopaniṣad - bhāṣya* (Three Vallīs)

3 „ 205–222 *Sāṅkara-bhāṣya to Śikṣā-valli of Taittirīyopaniṣad*

4 „ 222–229 Supplement to No 1

5 „ 231–295 *Nārāyaṇīyavallī (i e, Mahānārāyaṇopaniṣad) bhāṣya by Sāyana*

6 „ 295–298 *Mahāvākyavivaraṇopaniṣad*

As is said in No 2 after the end of each Valli, this MS was copied नगशराद्रिचन्द्रे गतशकपरिमिते दुर्मुखाब्दे, *i e* in the Saka year 1757 = A D 1835

XXI K 11. Fairly old palm leaf MS (Sritāla) Size, 19¾ × 2 Extent, 328 × 10 × 85 Character, Telugu Comprises

1	Page	1–41	*Taittiriyopanisad bhāṣya by Sankarācārya*
2	„	43–169	Vana-mālā, *i e*, *Taittirīyopanisad-bhāṣya vyākhyā, by Acyutakṛṣṇānandatīrtha*
3	„	171 306	*Chāndogyopaniṣad bhāṣya by Sankarācārya*
4	„	307–328	*Aitareyopaniṣad bhāṣya by Sankarācārya*

After the end of No 2 the following stanza

श्रीकाश्याञ्च गया प्रयाग हिमवत्केदार रामेश्वर
श्रीशैलादि निवर्ति पुष्कर महा नन्दीश्वराद्योबिलम् ।
काञ्ची वेङ्कट कुम्भघोण मधुरा श्रीरङ्गसिंहाचल
श्रीकूर्म पुरुषोत्तमं प्रतिदिनं तद्देवता सन्निधौ ॥

XXI K 58 Recent palm leaf MS Size, 16½ × 1¾ Extent, 25 × 6 × 57 Character, Telugu Contains

1	Page	1–3	Dakṣiṇāmūrti-dhyāna
2	„	3–4	Dakṣiṇāmūrti-kavaca
3	„	4 8	Dakṣiṇāmūrti-pañjara
4	„	9 10	Mahā-sudarśana yantra vidhāna
5.	„	11 15	Dakṣiṇāmūrti-mānasa-pūja
6	„	16 19	Dakṣiṇāmūrti-hṛdaya

7	Page	19–22	Śiva ordrasmı-mālā sūkta
8	„	22–25	*Dakṣiṇāmūrtyupaniṣad*

XXII F 39 Palm-leaf MS Size, 17½ × 1¼ Extent, 49 × 7 × 66 Character, Telugu Contains

1	Page	1–2	*Īśāvāsyopaniṣad*
2	„	2–4	*Talavakāropaniṣad*
3	„	4–11	*Kathavallyupaniṣad*
4	„	12–17	*Praśnopaniṣad*
5	„	17–22	*Mundakopaniṣad*
6	„	22–23	*Māndukyopaniṣad*
7	„	23–29	*Chāndogyopaniṣad, Prap VI*
8	„	29–49	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad, Adhy VI*

XXII F 42 Old palm leaf MS Size, 17¾ × 1¼ Extent, 54 × 7 × 54 Character, Telugu Big legible writing Somewhat worm eaten Comprises

1	Page	1–4	*Kenopaniṣad*
2	„	4–14	*Kāṭhakopaniṣad*
3	„	15–22	*Praśnopaniṣad*
4	„	23–30	*Mundakopaniṣad*
5	„	30–33	*Māndukyopaniṣad*
6	„	34–39	*Aitareyopaniṣad*
7	„	39–54	*Taittirīyopaniṣad*

XXII F 43. A Fragment of an old palm-leaf MS of *Chāndogyopaniṣad*, viz, end of fifth, complete sixth, and beginning of seventh Adhyāya Size, 17¾ × 1¼ Extent, 10 × 7 × 64 Character, Telugu Slightly injured

XXII F 62. Old palm-leaf MS Size, 16 × 1½ Extent, 88 × 8 × 61 Character, Telugu Some-

what worm-eaten Contains the following Bhāṣyas by Śaṅkarācārya

1 Page 1–13 *Vājasaneyasaṃhitopaniṣad-bhāṣya*
2 „ 13–39 *Talavakaropaniṣad bhāṣya*
3 „ 39–88 *Kaṭhakopaniṣad bhāṣya*

Begins श्रीकृष्णब्रह्मणे नमः ।

XXII H 32. Recent palm-leaf MS Size, 16½ × 1½ Extent, 17 × 7 × 51 Character, Telugu Somewhat worm eaten Contains the complete text of the *Aitareyopaniṣad-bhāṣya* (Bahvṛcabrāhmaṇopaniṣad-bhāṣya) by *Śaṅkarācārya* Ends

निर्विशेषपर ब्रह्मापरोक्षज्ञानदायिने ।
भगवत्पादसंज्ञाय गुरुचन्द्राय मङ्गलम् ॥

XXII J 4 Fairly old palm-leaf MS of *Kālāgnirudropaniṣad* One leaf only Size, 10¾ × 1½ Extent, 17 × 36 Character, Telugu.

XXIII B 16. Fairly old palm leaf MS Size, 14 × 1¼ Extent, 91 × 5 × 40 Character, Telugu Big, legible writing. Contains

1 Page 1–22 Taittirīyāraṇyaka, Prap III only
2 „ 23–55 *Taittirīyopaniṣad*
3 „ 57–91 Abhiśravaṇaṃ Yājuṣam

XXIII D 5 Old palm leaf MS of a *Taittirīyopaniṣad bhāṣya* by an unnamed author (Viśiṣṭādvaitin) Size, 17¾ × 1½ Extent, 80 × 8 × 78. Character, Telugu Injured.

XXIII J 9 Three old palm leaf MSS, injured and worm eaten, written in the Telugu Character, viz

1 Uttara-rk (Sāma vede, incomplete) Size, 12½ × 1¼ Extent, 64 × 7 × 61

2 *Īśāvāsyopaniṣad* Size, 9¼ × 1 Extent, 4 × 5 × 36

3 *Kenopanisad* Size, 9¼ × 1 Extent, 8 × 5 × 36

XXIV E 11. Recent palm leaf MS of *Chāndogyopaniṣad*, Adhy I to IV only Size, 15¾ × 1¼ Extent, 57 × 5 × 68 Character, Telugu

XXVI I 5. Fairly old palm-leaf MS Size, 8¼ × 1½ Extent, 38 × 5 × 28 Legibly written in the Telugu character Contains

1	Page	1–6	Śivāṣṭottaraśatanāmāvalī
2	,,	7–13	*Kālāgnirudra opaniṣad*
3	,,	15–20	Śivāṣṭottaraśatanāmāvalī
4	,,	21–32	Mahā-nyāsa
5	,,	33–38	Śivāṣṭottaraśatanāmāvalī

XXVII G 11. Old palm-leaf MS Size, 7½ × 1½ Extent, 256 × 8 × 28 Character, Telugu Slightly injured Contains

1	Page	1–50	Viśvāmitra - kalpa (gāyatrī visaya)
2	,,	51–62	Gayatri pañjara (Brahma tantre)
3	,,	63–73	Aksamālikā stotra
4	,,	74–80	Gāyatrī stotra by Viśvāmitra

5	Page	81–100	Gayatri sahasranama-stotra (Visnu yamale)
6	„	101–104	Savitriyastottarasata (ibid.)
7	„	105–112	Gayatriyastottarasatanama-stotra (Visvamitra samhitayam)
8	„	113–137	Savitri sahasranama-stotra (ibid.)
9	„	137–141	Savitri cakra (Vasistha-samhitāyam)
10	„	141–144	Sarasvati cakra (ibid.)
11	„	144–147	Mātrkā cakra (ibid.)
12	„	147–152	Carma samskāra laksana (Asana-pratistha vidhi)
13	„	153–158	Daksinamurti-stotra
14	„	158–161	Atmaguhotra-vidhi
15	„	163–166	*Narāyanopanisad*
16	„	167–169	Brahmastra bijoddhara vivarana
17	„	170–171	Gāyatriyanga nyasa
18	„	173	Mantra-sataka-laksana
19	„	175–181	Ajapā-gayatri
20	„	183–256	Gayatri bhāsya (by ?)

XXVI G 40. Old palm leaf MS Size, 18 × 1¾ Extent, 17 × 8 × 70 Character, Telugu Contains

1	Page	1–6	*Rāmapurvatapaniyopanisad*
2	„	7–13	*Rāmottaratāpaniyopanisad*
3	„	13–17	Trailokya mohana-kavaca (Brahmānda-purāno)

XXVII C 27. Recent palm-leaf MS of *Bhāvanopanisad* Size, 9¾ × 1¼ Extent, 3 × 7 × 44 Character, Telugu

XXVII E 59. Fragment of an old palm leaf MS of *(Tripādvibhūti) Mahānārāyaṇopaniṣad* Adhy VI and VII only (incomplete) Size, 14½ × 1½ Extent, 18 × 5 × 56 Character, Telugu Injured

XXVII G 28. Old palm-leaf MS of *Śaṅkarācārya's Māṇḍūkya bhāṣya* Size, 17¾ × 1¾ Extent, 82 × 9 × 64 Character, Telugu

XXVIII C 29. Old palm-leaf MS of *Nārāyaṇopaniṣad* Size, 15½ × 1½ Extent, 8 × 5 × 46 Character, Telugu

XXVIII C 33 Recent palm leaf MS of *Nārāyaṇopaniṣad* Size, 8½ × 1 Extent, 5 × 5 × 24 Character, Telugu Worm-eaten

XXVIII C 44. Old palm leaf MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 9½ × 1 Extent, 15 × 4 × 27 Character, Telugu Worm-eaten

XXVIII D 3. Old palm leaf MS of *Nṛsiṃhottaratāpanīyopaniṣad, eighth and ninth Khaṇḍa* Size, 16 × 1½ Extent, 6 × 7 × 65 Character, Telugu

XXVIII J 27. Old palm leaf MS of *Śaṅkarācārya's Praśnopaniṣad bhāṣya* Size, 17½ × 1¼ Extent, 46 × 6 × 59 Character, Telugu

XXVIII L 20. Old palm-leaf MS (Śrītāla) Size, 7½ × 2 Extent, 169 × 14 × 87 Character, Telugu Foll 47, and 75 to 79 injured Comprises

1	Page	1–51	Bhagavadgītā
2	„	53–62	Uttaragita I–III
3	„	63–64	*Īśavāsyopaniṣad*
4	„	64–67	*Kenopaniṣad*
5	„	67–75	*Kaṭhavallyupaniṣad*
6	„	76–83	*Praśnopaniṣad*
7	„	84–90	*Muṇḍakopaniṣad*
8	„	90–93	*Māṇḍūkyopaniṣad*
9	„	93–97	*Aitareyopaniṣad*
10	„	97–109	*Taittirīyopaniṣad*
11	„	109–116	*Chāndogyopaniṣad VI*
12	„	117–136	*Bṛhadāraṇyakopaniṣad* from the beginning of Adhy VI
13	„	137–139	*Kaivalyopaniṣad*
14	„	139–140	*Kālagnirudropaniṣad*
15	„	140–146	*Atharvaśiraupaniṣad*
16	„	147–148	*Atharvaśikhopaniṣad*
17	„	149–160	*Śvetāśvataropaniṣad*
18	„	160–163	*Garbhopaniṣad*
19	„	164–165	*Nārāyaṇopaniṣad*
20	„	166–169	*Vāsudevopaniṣad*

XXVIII M 1 Old palm leaf MS Size, 14¾ × 1½ Extent, 43 × 6 × 40 Character, Telugu Contains

1	Page	1–5	*Bhasmajābālopaniṣad*
2	„	5–9	*Rudrākṣajābālopaniṣad*
3	„	9–30	*Maitrāyaṇīyabrāhmaṇopaniṣad*, I VI, 8
4	„	31–37	*Śarabhopaniṣad*
5	„	38–43	*Jābālopaniṣad*

IX B 30 Old paper MS Size, $9 \times 7\frac{1}{2}$ Extent, $10 \times 23 \times 20$ Character, Telugu Big, clear writing Contains

1	Page	1–2	*Kālāgnirudropaniṣad*
2	,,	3–4	*Nārāyanopaniṣad*
3	,,	5–6	Pañcīkarana
4	,,	6–7	Mahāvākya mantra japa
5	,,	9–11	Bhasmadhārana-mahāmantra
6	,,	11–12	Mrtyuñjaya-mānasapūjā-vidhāna

IX D 96. Old paper MS of *Śankarācārya's Chāndogyopaniṣad - bhāṣya* Size, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ Extent, $182 \times 17 \times 31$ Character, Telugu Swift, careless writing

IX F 4 Recent paper MS Size, $9\frac{1}{2} \times 8$ Extent, $126 \times 20 \times 18$ Character, Telugu Big distinct writing Comprises

1	Page	1–2	*Haṃsopaniṣad*
2	,,	2	Garuda dhyāna
3	,,	3–5	*Garudopaniṣad*
4	,,	6–7	Niścintā dhyāna
5	,,	7–9	*Vajrasūcyupaniṣad*
6	,,	9–11	*Paramahaṃsopaniṣad*
7	,,	11–14	*Nirālambopaniṣad*
8	,,	14–15	*Yogatattvopaniṣad*
9	,,	16–17	*Brahmopaniṣad*
10	,,	18–20	*Nārāyanopaniṣad*
11	,,	20–22	*Sarvasāropaniṣad*
12	,,	22–24	*Amṛtabindūpaniṣad*
13	,,	24–32	*Atharvana (or Śuka) rahasyopaniṣad*

14 Page 32-35 *Kaivalyopaniṣad*
15 „ 35-36 Daśavidha vipra-lakṣaṇa
16 „ 36 *Ātmabodhopaniṣad*
17 „ 36-39 Vidvatsaṃnyāsavidhi
18 „ 40-43 *Vāsudevopaniṣad*
19 „ 44-45 *Ārunikopaniṣad*
20 „ 45-64 Mahāvākya ratnāvali (Kannarese)
21 „ 65-78 Yati-sandhyāvandana vidhi
22 „ 78-89 Mahāvākya-ratnāvali (Kannarese)
23 „ 91 Lalitā mala mantra
24 „ 93-100 *Garuḍopaniṣad*
25 „ 101-126 *Bhāvanopaniṣad-bhāṣya by Bhāskararāya*

IX F 8. Recent paper MS Size, 8¾ × 7½ Extent, 55 × 20 × 24 Character, Telugu Comprises

1 Page 1-3 Trica kalpa (Sūrya-namaskāra)
2 „ 3-4 Soḍaśāyudha-stotra
3 „ 5-9 Siddhi śābara mantra
4 „ 9-23 Hayagrīva sahasranāma stotra
5 „ 23-35 Hayagrīva kalpa
6 „ 35-38 Nṛsiṃha sahasrākṣarī
7 „ 39-40 Lakṣmī mala mantra
8 „ 40-43 Garuḍa pañcākṣarī mantra
9 „ 43-45 Lakṣmy-aṣṭottara-śatanāma stotra
10 „ 46-54 Lakṣmī-sahasranāma-stotra
11 „ 54-55 *Mahopaniṣad* (shorter recension)

IX F 65. Recent paper MS Size, 8 × 6¾ Extent, 117 × 11 × 16 Character, Telugu Contains

1 Page 1-100 Padma purāṇa (Rājayoga, Tārakāṣṭaka)
2 „ 101-103 Śāntipāṭha krama

3	Page	103–106	Mahāvākyopadeśa
4	„	106–109	*Tejobindūpaniṣad*, Adhy I–III
5	„	109–112	*Parabrahmopaniṣad*
6	„	112–115	Mahāvākyārtha vicāra by Śankarācārya
7	„	115–117	Caturvidha mahāvakyānubhava.

IX F 71. Recent paper MS (blue paper) of *Chāndogyopaniṣad, fifth and sixth Adhyāya* Size, 8 × 6½ Pages, 28 Lines, 11 to 15 on a page, 22 on last three pages (different hand) Character, Telugu Swift writing

IX F 87. Two separate paper MSS

1 Fairly old fragment of *Chāndogyopaniṣad* (VII–VIII end) Size, 8 × 6¾ Extent, 12 × 25 × 26 Character, Telugu

2 Recent MS (blue paper) of Haritattvamuktāvalī by Svayamprakaśayati Size, 9½ × 7 Extent, 48 × 19 × 25 Character, Telugu

IX H 9. A big codex, size, 13¾ × 9, pages, 180, containing the work of, at least, six hands, written on various kinds of *paper*, in the course of the last century (partly earlier ?) Writing, first lengthways (lines, 21–25 on pages 1–60, 24–32 on p 61–65, 17–20 on p 66–70, 30–35 on p 71–90), then in breadth (lines, 41–44 on p 91–125, 37–40 on p 126–177) Character, Telugu Pages 41–48 slightly injured Comprises

1	Page	1–92	Ṛgveda, first Aṣṭaka, with explanatory notes

2	Page	95–110	*Yogaśikhopaniṣad*
3	„	110–116	*Yogakuṇḍalyupaniṣad*
4	„	116–117	Parivrājakānuṣṭeya nyāsa pūjā vidhāna
5	„	117–119	Praṇava - bhāṣya (Sannyāsyāhnika-vidhi) by Śaṅkarabhagavatpādācārya
6	„	119–122	Pañcīkaraṇa-vārttika by Sureśvarācārya
7	„	122–128	Śaunakīya sannyāsa-vidhi
8	„	129–133	Vyāsapūjā vidhāna
9	„	133–135	*Parabrahmopaniṣad*
10	„	135–145	*Śāṇḍilyopaniṣad*
11	„	145–147	*Yājñavalkyopaniṣad*
12	„	147–149	Siddhasiddhānta-paddhati by Gorakṣanātha
13	„	149–180	Yogaratna-pradīpikā by Prabalayogīśvarayogin

IX B 23. Three small paper books, with writing on 59+89+57 pages Size, 6×4 in Lines, 15 to 25 on a page Modern hasty writing, by several hands Character, Telugu (Nos 1–6, 10, 11, 14–17) and Kanarese (Nos 7–9, 12, 13, 18, 19) Contents

1	Page	1–4	Śrīcakra nirṇaya, Sūryacakra-nirṇaya, Bālācakra nirṇaya, Kāśi-khaṇḍoloni-llokamu (so, twice), Oṅkāra-lakṣaṇa
2	„	5–30	Vyāsapūjā-vidhi
3.	„	31–33	Sarvavedamantrapuṣpāñjali.
4.	„	35–36 .	Sopāna-pañcaka.

5	Page	37–39	Pañcamāśrama-vidhi (Viśveśvarasmṛtau)
6	„	39	Mangala-pāṭha (sanny)
7	„	41–52	Vyasapūjāvidhi saṅgraha
8	„	53–59	Mahāvākyopadeśa lābha - prakāra
9	„	59–63	Āmnāya-stotra by Śankarācārya
10	„	64–82	Śrīvidyā-bhāṣya by Agastya-muni
11	„	83–98	Śakti-sūtra by the same
12	„	99–100	Jñāna-bodha by Śuka-yogin
13	„	100–103	Śankara gītā
14	„	104–118	*Chāndogyopaniṣad-bhāṣya (VI, 8 only) by Śankarācārya*
15	„	119–127	*Aitareyopaniṣad bhāṣya (sixth Adhyāya only)* by the same
16	„	128	Rāja yoga Uddāla rahasya
17	„	129–144	Pañcī-karana
18	„	145–146	Sannyāsy āhnika-vidhi
29	„	247 260	Rāmacandra stavarāja (Sanatkumāra saṃhitāyām)

MANUSCRIPTS
WRITTEN IN THE KANARESE*, MALAYĀLAM & NANDINĀGARĪ CHARACTERS

IX B 24. A small paper book of rather recent appearance Size, 6 × 4 Extent, 134 × 21 × 12 Character, Kanarese Swift writing Contains

1	Page	1–38	Rajayoga bhasya by Sankaracarya
2	„	39–42	Yogataravali by the same
3	„	43–45	Ātmalingarcana by the same (Vedanta manasika puja)
4	„	46–48	Nada-lakṣana (Yoga vidhi)
5	„	49	Uddalaka rahasya
6	„	50–83	Daksinamurtyaṣṭaka with Sankarācarya's Tika
7	„	84–87	Dakṣiṇāmūrtyaṣṭaka (text only)
8	„	89–90	Brahmāṣṭaka
9	„	90–93	Nirvāna daśaka by Sankaracarya
10	„	95–100	Sankhya sutras
11	„	101–104	Jñana pradipika (Sankara-bhinnā)
12	„	105–126	Vasudeva manana (Slokas only)
13.	„	127–129	*Isopaniṣad*
14	„	129–130	*Yogatattvopaniṣad*
15	„	131–134	Nakṣatra malika-stotra

* Compare preceding No

XXI B 37. Palm-leaf MS (Śrītāla) of *Garuḍopaniṣad* Size, 9½ × 1½ Extent, 3 × 8 × 28 Character, Malayālam

XIX K 86. Old palm leaf MS (Śrītāla) Size, 25¾ × 2 Extent, 598 × 12 × 136 Character, Nandināgari Beautiful writing Comprises the following works of Ānandatīrtha (Madhvācārya), founder of the Dvaita School of Vedānta

1	Page	1	Jayanti kalpa
2	,,	3	Pranava-kalpa
3	,,	5–28	Bhagavadgītā-tātparya
4	,,	29–58	,, bhaṣya
5	,,	59–107	Brahmasutra-bhāṣya
6	,,	107–127	Rg-bhāṣya
7	,,	127–153	*Chāndogyopaniṣad bhāṣya*
8	,,	153–185	*Aitareyopaniṣad bhāṣya*
9	,,	185–188	*Māndukyopaniṣad-bhāṣya*
10	,,	188–189	*Talavakāropaniṣad-bhāṣya*
11	,,	189–191	*Ātharvanopaniṣad-bhaṣya*
12	,,	191–196	*Taittirīyopaniṣad-bhāṣya*
13	,,	196–197	*Īśāvāsyopaniṣad bhāṣya*
14	,,	197–198	*Praśnopaniṣad bhāṣya*
15	,,	198–201	*Kāthakopaniṣad-bhāṣya*
16	,,	201–240	*Bṛhadāraṇyaka-bhaṣya*
(17	,,	240	*Īśāvāsyopaniṣad*)
18	,,	240–297	Brahmasūtrānuvyākhyā
19	,,	297–303	Karma nirnaya
20	,,	303–304	Pramāna lakṣana
21	,,	304	Kathā lakṣana
22	,,	304	Tattva saṅkhyāna
23	,,	304–305	Tattva-viveka

IX B 82. Paper-book, fairly old, with coloured pictures Size, 5 × 6 Extent, 260 × 12 × 16 Character, Śāradā Contains

1	Page	1–112	Bhagavadgītā (up to XIII, 22)
2	„	113–118	Narakottaraṇa-stotra
3	„	119–136	Ganapati-stavarāja (incomplete)
4	„	137–155	Rājñī-stava(Bhṛṅgeśa-saṃhitāyām)
5	„	156–181	Stavacintāmaṇi-stotra.
6.	„	182–189	Ānandeśvara-stotra
7	„	190–204	Mahimnā (!) - pāra stotra by Puṣpadanta
8	„	205–208	Īsvarabhakti-stotra by Śankarācārya
9	„	209–213	Īśvara-stotra by Abhinava-gupta
10	„	213–217	Govinda stotra by Śaṅkarācārya
11	„	217–219	Bhāgavata-purāna II, 9. 19-36
12	„	220–224	*Nārāyanopaniṣad*
13	„	225–236	Mukunda-mālā
14	„	237–254	Kuśmāṇḍa mantrāṇi
15	„	255–257	Vitastā stotra
16	„	258–260	Śārikā stotra.

IX B 167. Very old paper MS of *Īśāvāsyopaniṣad* Size, 5 × 3½ Extent, 7 × 6 × 18 Character, Śāradā Much worn

IX B 168. Fragments of two old paper MSS, viz, *Muṇḍakopaniṣad* III, 2 4–11, and *Jābālopaniṣad* V and beginning of VI Size, 5 × 3½ Pattras, 2 + 1 Character, Śāradā

IX B 169. Paper-book, bound in leather, fairly old, with coloured pictures Size, 6 × 4 Extent, 1060 × 7 × 24 Character, Śāradā Contains

1	Page	1–13	Kāśmīri Sandhya (incomplete)
2	„	14–31	Kuśmāṇḍa-mantrām Wants first pattra
3	„	32–41	Gaṇeśvara stotra
4	„	42–76	Ganapati stavarāja
5	„	77–125	Bhavānī nāmasahasra - stavarāja
6	„	126–129	Śārikā-stotra
7	„	130–133	Jvala-stotra (so)
8	„	134–179	Mahārājñī-stava
9	„	180–241	Pañca stavi
10	„	242–298	Vāsudeva-sahasranāma
11	„	299–479	Bhagavadgitā
12	„	480–495	Mukunda-māla
13	„	496–510	*Nārāyanopaniṣad.*
14.	„	511–520	Mahālakṣmi-stotra
15	„	521–531	Sarasvati-stotra
16.	„	532–535	Vitastā-stotra by Bhāradvāja-muni

17.	Page	536–538	Śaṅkara-stotra.
18.	„	539–545	Sūrya - kavaca (Bhaviṣya-purāne)
19	„	546–571	Rudra-mantra
20	„	572–588	Mahimnaḥ-pāra by Puṣpadanta
21	„	589–605	Bahurūpagarbha-stotra (Śrī-lalita-svacchande parama-rahasye)
22	„	606–618	Śiva-stotra
23	„	619–625	Īśvarabhakti-stotra by Śaṅkarācārya
24	„	626–658	Ādityahṛdaya stotra (Bhaviṣya-purāne)
25	„	659–668	Dīnākranda-stotra
26	„	669–674	Bhairava-stotra by Abhinava-guptācārya
27	„	675–701	Stavacintāmaṇi stotra
28	„	702–947	Devī-māhātmya (Mārkaṇ-ḍeya-purāne)
29	„	948–1060	Pujā-vidhi

IX B 171 Old paper MS of the *fifty-two Ātharvana-Upaniṣads* Size, 5½ × 3½ Extent, 667 × 6 × 20 Character, Śāradā Age, about 1700 The contents are the same as in IX F 130, apart from a large number of different readings. Rāmottaratāpanīya wants end, and the last three Upaniṣads are missing The MS begins ओं नमो ब्रह्मणे ॥ श्रीरस्तु ॥ अथाथर्वणीय उपनिषदस्तथा शाखान्तरीयाश्च लिख्यन्ते ॥

IX B 173 Old paper MS of *Ātmopaniṣad* Size, 5½ × 5 Extent, 4 × 6 × 20. Character, Śāradā

IX B 174. Old paper MS. of *Bhāvanopaniṣad*. One pattra only. Size, 8 × 6. Extent, 34 × 24. Character, Śāradā. Fine, precise writing.

IX B 181. Very old paper MS. Size, 8½ × 6. Extent, 60 × 22 × 26. First pattra missing. Character, Śāradā. Comprises:

1	Page	1–6	*Atharvopaniṣat-praśna śākhā* (so), from the end of Praśna I
2	,,	6–7	*Atharvaśikhopaniṣad*
3	,,	8–9	*Kṣurikā nāma Prāṇāyāmopaniṣad* (so)
4	,,	9–11	*Paippalādaṃ Mokṣa-śāstram*, i.e., *Garbhopaniṣad*
5	,,	11–13	*Kaivalyopaniṣad*
6.	,,	13–15	*Āruṇeyopaniṣad*
7	,,	15–16	*Mahopaniṣad*
8.	,,	16–17	*Ātmabodhopaniṣad*
9	,,	17–18	*Amṛtabindūpaniṣad*
10	,,	18–21	*Amṛtanādopaniṣad.*
11	,,	21–26	*Muṇḍakopaniṣad*
12.	,,	26–27	*Īśāvāsyopaniṣad*
13	,,	27–29	*Paramahaṃsopaniṣad*
14.	,,	29–35	Vedānta-sāra (Sarva-Darśana)
15.	,,	35–38	*Brāhmanopaniṣad*, i.e., *Kenopaniṣad*
16	,,	38–40	*Māṇḍukyopaniṣad*, and first Prakaraṇa of *Gauḍapāda's Kārikā*
17.	,,	40–42	*Jābālopaniṣad*
18	,,	42–45	Taittirīya brāhmaṇa III, 10 9–11
19	,,	45–46	*Apāṃ brāhmaṇam*, i.e., XII, 2-3; XIII, 1 and 6-7, XXV; and

			XIV, 1 of *Mahānārāyaṇopaniṣad* (ed Jacob) *
20.	Page	46-49	Amṛtattva-sādhanaṃ pañcamaṃ *Madhu-brāhmaṇam*, i e, *Bṛhadāraṇyakopaniṣad* II, 5
21	„	49-56	*Śvetāśvataropaniṣad* (injured)
22	„	57-60	*Taittirīyopaniṣad* I and beginning of II (injured)

* See below, part II

BENGĀLĪ MANUSCRIPTS

XXX J 1. Old paper MS., Indian fashion, of *Gopālapurvottaratāpinyupaniṣad vivṛti* by ? Size, 13½ × 5. Extent, 39 × 13 × 53. Character, Bengālī. Dated Saṃvat 1787, *i.e.*, A.D. 1731.

XXX J 2. Old paper MS., Indian fashion. Size, 13 × 3. Extent, 12 × 6 × 48. Character, Bengālī. Contains

1. Page 1–7 *Nirālambopaniṣad*
2. „ 9–12 *Kaivalyopaniṣad*

On p. 8 the first seven stanzas of *Īśopaniṣad*.

XXX J 3. Indian fashion paper MS. of *Śaṅkarācārya's Īśāvāsyopaniṣad bhāṣya*. Size, 12¼ × 4½. Extent, 9 × 13 × 54. Character, Bengālī.

XXX J 4. Old paper MS., Indian fashion, of *Śankarācārya's Kaṭhopaniṣad-bhāṣya*. Size, 13 × 3. Extent, 60 × 8 × 54. Character, Bengālī. Much faded.

XXX J 5. Old incomplete paper MS., Indian fashion, of *Muṇḍakopaniṣad-bhāṣya* by ? Size, 13 × 3. Extent, 35 × 7 × 55. Character, Bengālī. The writing is partly much faded.

VIII J 41. Recent paper MS Size, 8 × 6½ Extent, 58 × 11 (breadthwise) × 22 Character, Devanāgarī Beautiful writing Comprises the following Bhāṣyas by Appayadīkṣita

1.	Page	1–9	*Nādabindupaniṣad-bhāṣya*
2	,,	10–26	*Dhyānabindūpaniṣad-bhāṣya*
3	,,	27–36	*Brahmavidyopaniṣad bhāṣya*
4	,,	37–53	*Yogatattvopaniṣad-bhāṣya*

By another hand, the following title has been added to the book श्रीमद्भारद्वाजकुलजलधिचन्द्रायमान (sic) श्रीमदप्पयदीक्षितेन्द्रान्वयजानां अनुभवाद्वैतप्रस्थानत्रयादि पञ्चाशद-धिकशतप्रबन्धनिर्मातॄणां ताम्रपर्णीतीरवासिनां अनुभवाद्वैतप्रतिष्ठापनाचार्याणां श्रीमत्सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याणां श्रीमदप्पयदीक्षिताचार्याणां कृतिष्विद् अष्टोत्तरशतोपनिषद्भाष्ये नादबिन्द्वाद्युपनिषच्चतुष्टयभाष्यम् ॥

IX B 45. Four paper MSS copied from the originals in the Mahārāja's Library at Bikaner Size, 6½ × 4 Character, Devanagarī

1 *Gopālottaratāpanīyopaniṣad* (10 × 11 × 30) This is No 2 of the original which contains also Kiṣnopaniṣad (No 1), Gopīcandanopaniṣad (No. 3), and Yogarājopaniṣad (No 4), and which is dated *saṃvat* 1765 (= A.D 1709)

2 *Ramapūrvatāpanīyopaniṣaṭ-ṭīkā* by *Viśveśvara* Extent, 30 × 11 × 50

3 *Rāmottaratāpanīyopaniṣaṭ-ṭīkā*, called *Ānandanidhi*, by *Ānandavana* Extent, 44 × 11 × 41

4 *Nṛsiṃhapūrvatāpanīyopaniṣad-dīpikā* by *Saṅkarānanda* Extent, 70 × 11 × 38

IX B 46. Paper MS of *Bṛhajjābālopaniṣad, Brāhmaṇa X*, i e, the northern recension of *Bhasmajābālopaniṣad* Size, 6½ × 5½ Extent, 15 × 14 × 23 Character, Devanāgarī Copied from an old MS (first two pattras missing) of Bṛhajjabālopaniṣad in possession of Dr Bālkrishna Kaul, Lahore

IX B 48. A copy-book Size, 8 × 5 Contains the following copies written in the Devanāgarī character

1 Page 1–5 *Svasaṃvedyopaniṣad* Extent, 5 × 11 × 16 This was copied from the MS labelled ZZE 38 of the Bombay Branch, Royal Asiatic Society, written *śake* 1754—1756, and containing the following Upaniṣads. 1 Kauṣitakī, 2 Tripādvibhūti mahānārāyana, 3 Yogacūdamaṇi, 4 Mahā, 5 Skanda, 6 Alātaśānti, 7. Advayatāraka, 8 Śarīraka 9 Nṛsiṃhottaratāpinī, 10 Dakṣiṇāmūrti, 11. Akṣi, 12 Adhyātma,

13 Maitrāyanīya, 14 Mandala-brāhmana, 15 Adhyātma (= No 12), 16 Pāśupata-brāhmana, 17 Tripurātāpanīya, 18 Saṃhitā (ed by Burnell), 19 Śarabha, 20 Muktikā, 21 Amṛtanāda, 22 Tejobindu, 23 Sundarītāpanīya, 24 Devī, 25 Paingala, 26 Bhiksu ka, 27 *Lāngūla*, 28 Paraṃ brahma (so), 29 Advaita-prakarana, 30 Sar va, 31 Brahma, 32 Brahma-cidrūpa (= Brahmabindu), 33 Nirālamba, 34 *Svasaṃvedya*, 35 Aitareya, 36 Ātma-ṣaṭka-upaniṣad (so)

2 Page 6–15 *Lāngulopaniṣad* Extent, 10 × 12 × 20 This is No 27 of the collection just described

3 „ 16–19 *Śrīkṛṣṇapuruṣottamasiddhāntopaniṣad* Extent, 4 × 10 × 19 Copied from MS ZZa 22 of the Bombay Branch, Royal Asiatic Society, containing the following texts 1 Chāndogyop, 2 Kāṭhakop, 3 Śvetāśvatarop-bhāṣya by Śankarānanda, 4 Brahmop, 5 Paramahaṃsop, 6 Aranyop, (so, Āruneyop), 7 Dṛg-dṛśya-viveka, 8 Māndūkyop, 9 Talavakārop, 10 Kaivalyop, 11 Subālop, 12 Mantrop (i e, Mantrikop), 13 Yogaśikhop, 14 *Siddhāntop* (i e, Gopālapūrvottaratāpanīyop, Vāsudevop, Gopīcandanop, Ha-

numadup, Ramop, *Yogarājop*, Sundaratapinyup, Mṛtyulāṅgalop, Kṛsnop, and *Srīkṛṣṇapuruṣottamasiddhāntop*), 15 Kālāgnirudrop-dipikā by Nārāyana, 16 Jabalop, 17 Īśop, 18 Taittiriyop, 19 Mundakop, with Śaṅkarananda's ṭikā, 20 Kauṣītakyup with Śaṅkarānanda's dipikā, 21 Ganapatyatharvaśirṣa, 22 Suryanarāyanatharvaśirṣa, 23 Devyatharvaśirṣa, 24–26 Śaṅkarānanda's dīpikās to Atharvasiraüp, Atharvaśikhop, and Jabālop, 27 Āranyakop, i e, the Upaniṣads of the Taittirīyāranyaka, 28 Śaṅkarācārya's Taittiriyop bhāṣya, 29 Taittirīyakabhāṣya ṭippana (by ?), 30 Bṛhadāranyakopaniṣad I—V, 6, and 31 Taittirīya-vārttika (by ?)

4 Page 20–23 *Yogarājopaniṣad* Extent, 21 Ślokas Copied from No 14 f of the MS described under the preceding number

5 „ 24–26 *Svarūpopaniṣad* Extent, 26 Ślokas Copied from an old Śāradā MS (*one separate pattra*) belonging to Nāth Pandit Pajnoo of the Mission School, Srinagar (Kashmīr)

8 „ 27-29 *Praṇavopaniṣad* Extent, 18 Ślokas Copied in the Raghunātha Temple, Jammu on Tawi, from a fairly old Devanāgarī MS containing 1 Praṇavopaniṣad, 2 Āruneyam (so), and 3 Kālāgni rudropaniṣad

IX B 49 Paper MS of *Brahmānucintanikā* (= *Svarūpopaniṣad*) by *Śankarācārya* Size, 5½ × 3 Extent, 9 × 5 × 20 Legibly written in the Devanāgarī character There are six more pages after the Upaniṣad containing a *mantra* (ओं प्रणवस्यान्तर्यामिप्रजापतिर्ऋषिः, etc) and a collection of *mahāvākyāni* from Rg,-Yajur,- and Atharva veda

IX B 50 Old paper MS of *Brahmopaniṣat-kavaca* Size, 7 × 3½ Extent, 8 × 7 × 18 Character, Devanāgarī After the end, an invocation of माता भवानी

IX B 51. Paper MS of *Adhyātmopaniṣad* (Śri-Himavat khande Nārāyana - Nārada - saṃvāde) Size, 6 × 3½ Extent, 11 × 6 × 20 Legibly written in the Devanāgarī character

IX B 52 Paper MS of *Kāṭhkopaniṣad* Size, 7 × 6½ Extent, 4 × 17 × 24 Character, Devanāgari Copied from a MS dated saṃvat 1872 of the Durbar Collection at Alwar, Rajputāna

IX B 53. Paper MS of *Gāyatryupaniṣad* Size, 7 × 6½ Extent, 3 × 15 × 20 Character, Devanā-

gari The original of this MS is in the Raghunātha Temple, Jammu on Tawi five pages, minute Dev writing, very faulty, appearance, old, contents, Gāyatri mantra vivṛti, and (last half page) Gāyatri yupanisad

IX B 54. Recent paper MS of *Guhyakāly-upaniṣad* (Mahakāla samhitayām) Size, 8 × 6½ Extent, 4 × 27 × 30 Character, Devanagari

IX B 55. Paper MS of *Allopaniṣad*, in the pāṭha called *jaṭā*, accentuated Size, 8 × 7 Extent, 2 × 20 × 30 Character, Devanāgari Copied from a MS (one pattra, fairly old) belonging to Pandit Vindhyeśvari prasāda dvivedin, Benares

IX B 56 Paper MS of *Śyāmopaniṣad*, *i e*, a shorter recension (first third) of Kālikopaniṣad Size, 8 × 7 Extent, 21 × 28 Character, Devanāgari Copied from two MSS, an old one and a modern one, belonging to the collection of the late Pandit Dinanātha, Benares

IX B 57. Paper MS of *Paippalādopaniṣad*, a northern recension of Śarabhopanisad Size, 8 × 7 Extent, 6 × 16 × 22 Character, Devanāgari Copied, with all the readings, from two MSS (*a*) old, fairly correct, belonging to Pandit Vindhyeśvari prasāda-dvivedin, Benares, and (*b*) recent, incorrect, more extensive, in the collection of the late Pandit Dinanatha, Benares

IX B 58. Paper MS of *Avadhutopaniṣad* Size, 8 × 7 Extent, 8 Ślokas Character, Devanā-

garī Copied, with the readings, from two MSS, an older one and a more recent one, belonging to Pandit Vindhyeśvarī-prasāda-dvivedin, Benares

IX B 59. Paper MS of *Viśrāmopaniṣad* Size, 8 × 6½ Extent, 11 Ślokas Character, Devanāgarī Copied from a separate MS (one long pattra) of very old appearance belonging to Pandit Vindhyeśvarī-prasāda dvivedin, Benares

IX B 60. Paper MS of *Nirvāṇopaniṣad* (different from printed one) Size, 8 × 7 Extent, 11 Ślokas Character, Devanāgarī, Copied from an old MS (one pattra) belonging to Pandit Vindhyeśvarī prasāda dvivedin, Benares

IX B 61. Paper MS of *Tripuropaniṣad* (different from that one belonging to the 108 Upaniṣads) Size, 8 × 7 Extent, 6½ × 15 × 15 Character, Devanāgarī Copied from an old Devanāgarī MS preserved in the Raghunatha Temple, Jammu on Tawi This is much the same as Śankarācārya's Tripurī (Triputi) prakarana

IX B 62. Paper MS of *Caturvedopaniṣad* Size, 8 × 7 Extent, 2 × 17 × 23 Character, Devanāgarī True copy of the extremely incorrect original (separate MS, two pattras) preserved in the Saṃskṛt Library of the Queen's College, Benares

IX B 63. Paper MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 8 × 7 Extent, 7 × 15 × 16 Character, Devanā-

garī Copied from a MS preserved in the Raghunātha Temple, Jammu on Tawi Begins किं ब्रह्म १ किं शबलं २ क ईश्वर ३

IX B 64. Fairly old paper MS of *Maṭhāmnāyopaniṣad by Śaṅkarācārya* Size, 7½ × 4½ Extent, 4 × 9 × 24 Character, Devanāgarī

IX B 65. Paper MS of *Hanumadupaniṣad* (= Hanumad ukta rāmopaniṣad, Rāmarahasyopaniṣad) Size, 8 × 4 Extent, 3 × 9 × 28 Character, Devanāgarī

IX B 66. Paper MS of *Pītāmbaropaniṣad* Size, 7 × 4 Extent, 6 × 8 × 16 Character, Devanāgarī Colophon लिखितं मालवीयरघुनाथरामशर्मणैन (!) काश्यां गोघट्टतटे सं १९६३ (= A D 1907) पौ. शु. ५ गुरौदिने (so)

IX B 67. Paper MS of *Kālikopaniṣad* Size, 7 × 4 Extent, 6 × 9 × 27 Character, Devanāgarī Copied from an old MS of the Bikaner Durbar Library Ends

गुह्यातिगुह्यं गोपनीयं गृहाणास्मत्कृतजपं (so) ।
सिद्धिर्भवतु मे देवि प्रसीद मम सिद्धये ॥

IX B 68. Paper MS of *Mahānārāyaṇopaniṣad* Size, 8 × 3½ Extent, 42 × 9 × 30 Character, Devanāgarī Red accents Ends

श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु । लेखकपाठयोः शुभं भवतु । भग्नपृष्ठकटिग्रीवस्तब्धदृष्टिरधोमुखम् । कष्टेन लिखितं ग्रन्थं यत्नेन परिपाल

येत् ॥ १ ॥ शाके सोळाशें नवद् सर्वधारिनाम संवत्सर श्रावणशुक्ल-द्वितीया रविवासरे तद्दिनि धोण्डोपनामक रामसुत लक्ष्मीधरेण लिखितमिदम् (sic) । स्वार्थं परार्थं वा । आचारहीनं न पुनन्तु वेदा यद्यप्यधीतैस्सहषड्भिरङ्गैः । छन्दांस्येन मृत्युकाले त्यजन्ति नीडं शकुन्ता इव जातपक्षाः ॥ १ ॥

IX B 69 Old paper MS of *Svetāśvataropaniṣad* Size, 8 × 4. Extent, 20 × 9 × 27 Character, Devanāgarī

IX B 70 Paper MS of *Cityupaniṣad*, i e, Taittiriyāranyaka III Size, 10 × 3½ Extent, 20 × 9 × 30 Character, Devanāgarī Red accents Written by the same hand as IX B 68

IX B 71. Old paper MS of *Mahānārāyanopaniṣad* (*Paramatattva rahasya*) Size, 6¼ × 3 Extent, 11 × 9 × 20 Character, Devanāgarī

IX B 72 Old paper MS of *Mantropaniṣad* (Śrīmad-Bhāgavate Mahā-purāne 'ṣṭama-skandhe pra thamādhyāye) One pattra Size, 6½ × 3½, Extent, 15 × 26 Character, Devanāgarī

IX B 73. Paper MS of *Avadhūtopaniṣad* Size, 6½ × 3½ Extent, 4 × 5 × 19 Character, Devanāgarī

IX B 74 Paper MS of (*Suka-*) *Rahasyopaniṣad* Size, 6½ × 4 Extent, 12 × 9 × 25 Character, Devanāgarī.

IX B 75 Paper MS of *Haṃsopaniṣad* Size, 6 × 4 Extent, 6 × 7 × 18 Character, Devanāgarī After the end

विश्वेश माधवं ढुढिं दण्डपाणिं च भैरवम् ।
वन्दे काशीं गुहां गङ्गां भवानीं मणिकर्णिकाम् ॥
त्रिवेणिं माधवं सोमं भारद्वाजं च वासुकिम् ।
वन्दे अक्षय्यवट शेषं प्रयागतीर्थनायकम् ॥ २ ॥
कोकटेषु (sic) गया पुण्या नदी पुण्या पुनः पुना (sic) ।
चवन (sic) स्याश्रमं पुण्य पुण्य राजगृहं स्मृतम् ॥ ३ ॥

IX B 76. Paper MS Size, 6½ × 4 Extent, 10 × 11 × 35 Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1–4 *Ganeśottara (= Varadottara-) tāpinyupaniṣatsu ṣaṣṭhopaniṣad*
2 „ 4–6 *Tulasyupaniṣad*
3 „ 6–10 *Tripurātāpinyupaniṣad second half of second 'Upaniṣad'*

These texts were copied from separate MSS of the Mahārāja's Library at Bikaner No 1 ends श्रीमते निम्बादित्याय नमः No 3 is the Mantric portion beginning ह्रीं श्रीं या वै शिवा भगवती, omitted in the ed of the 108 Upaniṣads

IX B 77. Paper MS of *Sumukhyupaniṣad* Size, 6½ × 4½ Extent, 2 × 11 × 27 Character, Devanagarī This is a copy of a fairly old MS of the Maharaja's Library at Bikaner

IX B 78. Old paper MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 6 × 3 Extent, 12 × 7 × 22 Character, Devanāgarī Begins किं ब्रह्म । किं शबलं ब्रह्म । क ईश्वरः । After the end the following Slokas and colophon

जलजानवलक्षन्तु स्थावरा लक्षविंशतिः ।
कृमयोरुद्रसंस्थाता (sic) पक्षीणां दशलक्षकम् ॥
विंशल्लक्षन्तु पश्वादि चतुर्लक्षन्तु मानवाः ।
पुण्यपापे समेते तु ब्रह्मयोनिं च गच्छति ॥
ब्रह्मयोनिशत प्राप्य देवत्वमधिगच्छति ॥
इति चतुरशीतिलक्षयोनयः ॥ श्रीरामचन्द्राय नमः । श्रीपरब्रह्मणे नमः॥

IX B 79 Paper MS of *Sundarītāpinyupaniṣad* Size, 6½ × 4 Extent, 22 × 11 × 36 Character, Devanāgarī Copied from a MS of fairly old appearance preserved in the Bikaner Durbar Library

IX B 80 Paper MS of *Namopaniṣad*, i e, *Kalisantaranopaniṣad* Size, 6½ × 6½ Extent, 2 × 12 × 18 Character, Devanāgarī Copied from a luxurious MS dated samvat 1950 (A D, 1894) of the Bikaner Durbar Library

IX B 81 Paper MS of *Allopaniṣad* Size, 8 × 6½ Extent, 14 × 17 Character, Devanāgarī Copied from the MS mentioned as Mānasopaniṣad in the Bhau Daji Memorial Catalogue (1882, Royal Asiatic Society, Bombay Branch), with the readings of another MS belonging to the collection of the late Paṇḍit Dīnanātha of Benares

IX B 83 Old paper MS of *Parivrajakopaniṣad* Size, 8 × 4 Extent, 4 × 8 × 40 Character, Devanāgarī.

IX B 84. Fairly old paper MS of *Ganapaty upaniṣad* Size, 4 × 8 Extent, 9 × 8 × 14 Character,

Devanāgarı After the end हेरम्बार्पणमस्तु । इदं अथर्वणं समाप्तम् ॥

IX B 85. Paper MS of *Maitrāyaṇīyopaniṣad*, Adhy I–IV (i e, *Prap I–V*) Size, 9 × 5½ Extent, 13 × 13 × 27 Character, Devanagarī

IX B 86. Paper MS of *Akṣyupaniṣad* Size, 10¼ × 5¾ Extent, 6 × 12 × 29 Character, Devanāgarī

IX B 87. Old paper MS of *Nṛsiṃhapūrvatāpinyupaniṣad* Size, 10 × 5⅞ Extent, 14 × 16 × 30 Character, Devanāgarī Begins श्रीमङ्गलमूर्तिर्नृसिंहो विजयते ।

IX B 88. Old paper MS Size, 7¼ × 6 Extent, 38 × 16 × 26 Character, Devanāgarī Comprises

1 Page 1–7 *Gāyatrīrahasyopaniṣad*
2 „ 7–9 *Brahmopaniṣad*
3 „ 11–38 Gāyatrī vivṛti (?) (wants beginning and end)

IX B 89. Paper MS of *Herambopaniṣad* Size, 8¼ × 6¾ Extent, 2 × 13 × 33 Character, Devanāgarī Copied from a Calcutta print (*saṃvat* 1946, Bhāratamitra yantrālaye)

IX B 91. Old paper MS of *Daśaślokyupaniṣad* Size, 10 × 4 Extent, 2 × 8 × 32 Character, Devanāgarī

IX B 92 Old paper MS of *Kalisantaranopaniṣad* One pattra only Size, 7½ × 4 Extent, 13 × 32 Character, Devanāgarī

IX B 93. Old paper MS of *Gāruḍopaniṣad* One pattra only Size, 8½ × 4 Extent, 18 × 32 Character, Devanāgarī

IX B 94 Paper MS of *Sarvopaniṣatsāra*, i e, *Svarūpopaniṣad* One pattra Size, 8¼ × 4½ Extent, 28 × 35 Character, Devanāgarī

IX B 95. Paper MS of *Maitreyopaniṣad* (on Rudrākṣas) Size, 9½ × 5½ Extent, 4 × 12 × 30 Character, Devanāgarī

IX B 96. Paper MS of *Paiṅgalopaniṣad* One pattra only Size, 8½ × 5 Extent, 17 × 36 Character, Devanāgarī The beginning of this Upaniṣad is preceded by the end of Brahmopaniṣad (fragment), the pattra being marked २

IX B 97. Paper MS of *Hayagrīvopaniṣad* Size, 9 × 4½ Extent, 2 × 12 × 28 Character, Devanāgarī Wants end

IX B 98. Recent paper MS of *Skandopaniṣad* Size, 8 × 4½ Extent, 3 × 7 × 27 Character, Devanāgarī The last six lines consist of some Mantras added to the Upaniṣad (विश्वतश्चक्षुरुत, etc , आवो राजानमध्वरस्य रुद्रं, etc , त्र्यम्बकं यजामहे, etc)

IX B 99. Paper MS of *Sarvasāropaniṣad* Size, 9½ × 4½ Extent, 4 × 9 × 30 Character, Devanāgarī

IX B 100. Old paper MS of *Brahmopaniṣad* Size, 7½ × 4 Extent, 4 × 8 × 30 Character, Devanāgarī Begins श्रीचिन्तामणिगणपतये नमः ॥ ब्रह्मकैवल्य जाबालश्वेताश्वो हंस आरुणिः । गर्भो नारायणो हंसो बिन्दुनाद-शिरश्शिखाः ॥ (compare Bombay ed of the 108 Upaniṣads)

IX B 101. Paper MS of *Brahmopaniṣad* Size, 7½ × 4 Extent, 4 × 10 × 25 Character, Devanāgarī Ends इति श्वेताश्वतरशाखागतब्रह्मोपनिषत्समाप्तम् ॥

IX B 102. Paper MS of *Āruṇyupaniṣad* Size, 10 × 5 Extent, 2 × 11 × 31 Character, Devanagarī Wants end

IX B 103. Paper MS of *Garbhopaniṣad* Size, 9 × 5½ Extent, 3 × 14 × 30 Character, Devanāgarī

IX B 104. Paper MS of *Mahopaniṣad* Size, 9 × 5½ Extent, 2 × 13 × 30 Character, Devanāgarī

IX B 105. Paper MS of *Yogatattvopaniṣad* Size, 10½ × 6 Extent, 3 × 6 × 28 Character, Devanāgarī

IX B 106 Paper MS of *Dhyānabindūpaniṣad* Size, 10½ × 4½ Extent, 3 × 7 × 33 Character, Devanāgarī

IX B 107. Paper MS Size, 11 × 6 Extent, 6 × 13 × 40 Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1–5 *Vajrasūcyupaniṣat subodhinī by Śaṅkarācārya*

2 „ 6 Śrīmātah Madālasāpālori (sic!)

Colophon संवत् १९२७ (= A D 1871) लिखित नारायण नाथयोगेश्वर (sic) No 2 is in the twenty fifth Adhyāya of Mārkandeya purāna (श्रीमार्कण्डेयपुराणे मदालसोपाख्याने)

IX B 108. Fragments of three old paper MSS, in Devanāgarī, of the fifty-two Ātharvana-Upaniṣads The leaves were mixed up, but could be re-arranged as follows

(*a*) Seven pattras (8½ × 4½, 14 × 10 × 20) containing

1 Page 1–4 (३२-३३) *Nādabindūpaniṣad*
2 „ 4–8 (३३-३५) *Brahmabindūpaniṣad*
3 „ 8–14 (३५-३८) *Amṛtabindūpaniṣad*
4 „ 14 (३८) *Yogatattvopaniṣad*, beginning only

(*b*) Four pattras (8 × 4, 8 × 10 × 29) containing

1 Page 1–3 (३९-४०) *Dhyānabindūpaniṣad* (from the third Śloka)
2 „ 3–5 (४०-४१) *Tejobindūpaniṣad*
3 „ 5–6 (४१) *Yogaśikhopaniṣad*
4 „ 6–8 (४१-४२) *Yogatattvopaniṣad* (complete)

(*c*) Three pattras (10 × 5½, 6 × 13 × 32) containing

1 Page 1–3 (२२-२३?) *Prāṇāgnihotropaniṣad* (wants beginning)

2 Page 3–6 (२३-२४?) *Māṇḍukyopaniṣad* and *Gauḍapāda's Kārikā* as far as I, 25

All the leaves are apt to crumble and are already injured here and there The first MS (*a*) seems to be the oldest one, there being a mixed use of the ancient and modern form of the diphthongs The other two (*b*, *c*) may be contemporaneous At the end of (*b*) we read सं १६८४ वर्षे (i e, A D 1628) भाद्रपदवदि २ शुक्रे (sic) चालेभ*मध्ये पीतांबरेण लिखितम् ॥

IX B 109. Old paper MS Size, 9 × 5 Extent, 4 × 14 × 27 Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1–2 *Yogatattvopaniṣad*
2 „ 2–4 *Kṛṣṇopaniṣad*

Some letters at the margin of No 2 have disappeared

IX B 110. Paper MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 10 × 4½ Extent, 8 × 7 × 25 Character, Devanāgarī Begins किं ब्रह्म १ किं शबलं ब्रह्म २ क ईश्वरः ३ , After the end

यच्चैतन्यमनुस्यूत जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु ।
तदेव त्वं परं तत्त्वमितो नास्त्यधिकं परम् ॥
†अहमेव परं ब्रह्म न चाहं ब्रह्मणः पृथक् ।
एवं सम्यगुपासितो (!) ब्राह्मणो ब्रह्मणि स्थितिः ॥
श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥

---

* A village in Kathiawar

† First Śloka of Svarūpopaniṣad

IX B 111 Old paper MS of *Subālopaniṣad* Size, $6\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $10 \times 13 \times 45$ Character, Devanāgarī Minute, exact writing

IX B 112 Fragment of an old paper MS of *Sundarītāpinyupaniṣad* Size, $10 \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $18 \times 8 \times 30$ Legibly written in the Devanāgarī character (with some old fashioned *e*, *cch*, etc) Begins in Kaṇḍikā 1 of the 'sixty second Upaniṣad' (corr to line 96 of Tripurātāpinyupaniṣad in the Bombay edition of the 108 Upaniṣads), and ceases in the beginning of the last or 'sixty-fifth Upaniṣad,' i e, the concluding section or sixth Upaniṣad of other MSS

IX B 113. Paper MS of *Śvetāśvataropaniṣad, Adhy IV—VI* Size, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $19 \times 7 \times 19$ Character, Devanāgarī Big, distinct writing This is a fragment, the pattras being marked १० to १९ Colophon शाके १७८७ (= A D 1865) क्रोधननामसंवत्सर भाद्रपद ५ गुरुवार श्रीकाशीक्षेत्रे ॥

IX B 114. Paper MS of *Vajrasūcikopaniṣad* Size, $9\frac{1}{2} \times 4$ Extent, $7 \times 6 \times 24$ Character, Devanāgarī Big, clear writing

IX B 115 Old paper MS of *Rāmānanda's (Śankarānanda's) Kaivalyopaniṣad dīpikā* Size, 9×4 Extent, $18 \times 12 \times 36$ Character, Devanāgarī Ends रामचन्द्रराजन्करेण लिखितम् ॥ (sic)

IX B 116 Paper MS of *Śvetāśvataropaniṣad, Adhy I—III* Size, $9\frac{1}{2} \times 5$ Extent, $9 \times 10 \times 22$ Character, Devanāgarī

IX B 117 Old paper MS of *Atharvaśikhopaniṣad* Size, 10 × 4 Extent, 20 × 36 Character, Devanāgarī

IX B 118. Paper MS of *Tripuropaniṣad* Size, 9 × 4 Extent, 4 × 7 × 30 Character, Devanāgarī At the end संवत् १८९८ (i e , A D 1848) मीतीवैसाषवदी ८ वारबुद्ध द्सषतगणेशपुरीके ॥ (sic)

IX B 119. Old paper MS of *Sarvopaniṣatsāra* Size, 9 × 4 Extent, 6 × 7 × 30 Character, Devanāgarī Ends इति श्रीशङ्कराचार्यवि॰ सर्वोपनिषत्सार समाप्तः ॥

IX B 120. Old paper MS of *Sundarītāpiny upaniṣad* Size, 9 × 4 Extent, 31 × 8 × 28 Character, Devanagari Wants end (of fifth Upaniṣad)

IX B 121. Old paper MS of the *Śāṅkhāyanopaniṣads*, i e , Śāṅkhayanāraṇyaka without the Mahāvrata section (Adhy I and II) Size, 8½ × 3½ Extent, 81 × 10 × 28 Character, Devanāgari The writing is nearly faded here and there, and there are a few other slight damages Colophon इत्यृग्वेदान्तर्गतशाङ्खायनोपनिषद्ः समाप्तः (sic) ॥ संवत् १६६३ वर्षे (= A D 1607) मार्गशीर्षवदि १४ गुरौ वंशापुरे (?) वास्तव्यमहाराजकुल श्री उग्रसेनवि ,(illegible) Contents *

1 Page 1–40 Adhyayas I–IV (i e , III -VI of the Āraṇyaka) Kauṣītakyupaniṣad

---

*Comp "The Śāṅkhayana Āraṇyaka" by A Berriedale Keith, in Journal of the Royal Asiatic Society, April 1908

2	Page	40–62	Adhy V and VIII (so) (= VII and	VIII of the Āraṇyaka) Saṃhitopaniṣad
3	„	62–65	„ IX	a simplified Chandogya
4	„	65–67	„ X	on the *āntara agnihotra*
5	„	67–73	„ XI	an original account of the *prāna saṃvāda*
6	„	73–79	„ XII	a hymn in praise of the amulet of Bilva
7	„	79–80	(„ XIII)	quotations from Bihadāranyaka, Chāndo gya, etc
8	„	80–81	(„ XIV)	two verses (ऋचां मूर्धान, etc)
9	„	81	(„ XV)	Vaṃśa

The counting of Adhyāyas ceases with XII Neither I–V nor VIII, etc , are reckoned as seperate Upaniṣads

IX B 122 Old paper MS Size, 8 × 4 Extent, 17 × 8 × 26 Character, Devanāgarī Fine writing Contains

1	Page	1–6	*Kaivalyopaniṣad*
2	„	6–11	*Haṃsopaniṣad*
3	„	11–15	*Paramahaṃsopaniṣad*
4	„	16–17	*Yogaśikhopaniṣad*

IX B 123. Fairly old paper MS Size, 9 × 3½ Extent, 13 × 8 × 36 Character, Devanāgarī Contains

1	Page	1–5	*Devyupaniṣad*
2	„	5–11	*Atharvaśiraupaniṣad*
3	„	11–13	*Nārāyanopaniṣad*

Begins श्रीगणेशाय नमः । श्रीचण्डिकायै नमः । Colophon: इदं पुस्तकं शार्ङ्गपाणी इत्युपनामकमहादेवभट्टेन लिखितम् ॥

IX B 124. Old paper MS of *Atharvaśiro upaniṣad*. Size, 9 × 4. Extent, 6 × 9 × 21. Character, Devanāgarī. After the end श्रीकाशीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥

IX B 125. Old paper MS of *Tripurāsundary-upaniṣad*. Size, 9 × 3½. Extent, 28 × 10 × 34. Character, Devanāgarī. Contains five 'Upaniṣads' and a concluding section. The writing has faded here and there. After the end नास्त्यत्र कालनियमो न च नामभेदो श्रीमद्गुरोः करुणयैव भवेत्प्रसन्नो महद्भुत मया श्रुत नपुंसकम-सङ्गत किमपि सङ्गतायता (illegible)

IX B 126. Fragment of an old paper MS of *Nṛsiṃhapūrvatāpanīyopaniṣad*. Size, 9 × 3½. Extent, 19 × 6 × 32. Character, Devanāgarī. Wants second pattra, and end of fourth, and fifth 'Upaniṣad'.

IX B 127. Old paper MS. Size, 12½ × 5. One pattra only. Extent, 32 × 58. Character, Devanāgarī. Comprises:

1. Page 1–2 *Sūryopaniṣad* (Sūryātharvāṅgirasa)
2. „ 2 *Nārāyaṇopaniṣad* (Nārāyaṇātharvaśira)
3. „ 2 *Gaṇapatyupaniṣad* (Gaṇeśātharvaśīrṣa, beginning only)

IX B 128. Fairly old paper MS. Size, 6¾ × 4¼. Extent, 16 × 8 × 21. Character, Devanāgarī. Comprises

1 Page 1–7 *Paramahaṃsopaniṣad*
2 „ 7–12 *Paramahaṃsopaniṣad*
3 „ 13–16 *Bhikṣukopaniṣad*

IX B 129 Old paper MS of Nārāyaṇopaniṣad, i e, *Mahānārāyaṇopaniṣad* (Yajurvede) Size, 8 × 4¼ Extent, 90 × 6 × 20 Character, Devanāgarī Big, clear writing Red accents After the end the notice इद पुस्तक समाप्तं शाके १७१४ रुधिरोद्गारी नाम संवत्सरे संवत् १८४९ (i e, A D 1793)

IX B 130 Paper MS of *Kaivalyopaniṣad* Size, 6½ × 5 Extent, 12 × 7 × 16 Character, Devanāgarī, Big, clear writing

IX B 131. Old paper MS of *Mahopaniṣad* Size, 6 × 4¼ Extent, 6 × 9 × 17 Character, Devanāgarī

IX B 132 Paper MS of *Haṃsopaniṣad* Size, 8¼ × 4¼ Extent, 4 × 10 × 27 Character, Devanāgarī

IX B 133 Old paper MS of *Kālāgnirudropaniṣad (Nandikeśvara purāṇe)* Size, 6 × 4½ Extent, 25 × 8 × 14 Character, Devanāgarī Big, distinct writing

IX B 134. Paper MS of *Nādabindūpaniṣad* Size, 8¼ × 4¼ Extent, 7 × 10 × 27 Character Devanāgarī

IX B 135. Fragment of an old paper MS of *Sundarītāpinyupaniṣad* Size, 7½ × 4¼, Extent,

8 × 7 × 21 Character, Devanāgarī Contains only the last part of the Upaniṣad, viz, the end of the *sixty-fourth* and the complete *sixty fifth* '*Upaniṣad*'

IX B 136. Fairly old paper MS of *Garbhopaniṣad* Size, 8¼ × 4 Extent, 6 × 10 × 23 Character, Devanagari After the end a metrical exposure of the matter beginning कललस्त्वेकरात्रेण पञ्चरात्रेण बुद्बुदम् । (see below, part II)

IX B 137 Paper MS of *Kauṣītakibrāhmanopaniṣad, third Adhyāya* Size, 8 × 4 Extent, 17 × 6 × 28 Character, Devanāgarī

IX B 138. Old paper MS Size, 6 × 4 Extent, 14 × 8 × 16 Character, Devanagari Comprises

1 Page 1–10 *Kaivalyopaniṣad*
2 ,, 10–14 *Māṇḍukyopaniṣad*

IX B 139. Paper MS of *Kaṭhopaniṣad* Size, 7 × 4½ Extent, 6 × 12 × 24 Character, Devanagari Ends श्रीदक्षिणकालि (so) देवतार्पणमस्तु ॥ श्रीकल्यान (!) मस्तु ॥ रुधिरोद्गारिनाम सवत्सर ॥ followed by two verses, viz

यदिच्छेद्विपुलां लक्ष्मीं चण्डिपाठस्तु नित्यश ।
यः करोति सदा भक्त्या श्राद्धं च द्वादशीं विना ।
आमावास्ये तथा श्राद्धे पितुश्श्राद्धे तथैव च ।
चण्डीपाठ न कर्तव्य कृते चार्थविनाशिनी ॥ (so)

IX B 140 Old paper MS of *Tripuropaniṣad* Size, 7½ × 4 Extent, 4 × 11 × 22 Character, Devanagari Red accents At the end the notice इदं अपाँजिलक्ष्मणस्य ॥ , "

IX B 141. Paper MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 7 × 3½ Extent, 11 × 1 × 16 Character, Devanāgarī Begins किं ब्रह्म किं शबलं ब्रह्म क ईश्वरः

IX B 142 Old paper MS of *Paramahaṃsopaniṣad* Size, 6 × 3½ Extent, 5 × 8 × 24 Character, Devanāgarī

IX B 143. Old paper MS of *Ātmopaniṣad* Size, 7 × 4½ Extent, 2 × 12 × 24 Legibly written in the Devanāgarī character Wants beginning

IX B 144. Paper MS Size, 6½ × 4 Extent, 38 × 9 × 24 Character, Devanāgarī Fine, exact writing Contains

1 Page 1–34 *Gaṇeśa-(or Varada-) pūrvottara-tāpinyupaniṣad*

2 „ 34–38 *Herambopaniṣad*

Judging from the pagination, this is not a fragment, though No 1 begins at II, 3 (ed Jacob p 126)

IX B 145. Paper MS of *Baṭukopaniṣad* Size, 6 × 3 Extent, 8 × 10 × 25 Character, Devanāgarī Colophon संवत् १८६० (= A D 1804) कार्तिक शुद्ध ६ शुक्रे लि० मिदं काश्यां भट्टरामदेवसुतेन रङ्गनाथेनेति शिवम् ॥

IX B 146. Paper MS of *Kanṭhaśrutyupaniṣad* Size, 6½ × 4 Extent, 8 × 10 × 19 Character, Devanāgarī

IX B 147. Paper MS of *Dakṣiṇāmūrtyupaniṣad* Size, 6½ × 4 Extent, 4 × 11 × 24 Character,

Devanāgarī After the end the notice संवत् १८९५ (i e, A D 1839) मिते पौषवदि १२ रवौ ॥ गोरररघुनाथेन लिखित-मिदम् ॥

IX B 148. Paper MS of *Devyupaniṣad* (Devyatharvaśirṣa) Size, 5½ × 4 Extent, 14 × 7 × 15 Character, Devanāgarī After the end the notice शाके १७०१ (i e, A D 1779) विकारिसंवत्सरे अधिकश्रावणद्वितीयायां गुरुवासरे तद्दिने पराडकरोपनाम्ना महादेवात्मजसूतस्य सखारामेण लिखित परार्थं च ॥ समाप्तः ॥

IX B 149 Old paper MS Size, 7½ × 3½ Extent, 19 × 10 × 24 Character, Devanagari Contains

1 Page 1–5 *Brahmopaniṣad*
2 „ 5–9 *Advaitopaniṣad*
3 „ 9–16 *Tripurāyupaniṣad*
4 „ 16–19 *Kalāgnirudropaniṣad*

After the end the note एतावन्ति सर्वाणि उपनिषदा (sic) यथा प्रतिलिखितानि तानि सद्भिश्शोधनीयानि । मम दोषो नास्ति । यादृशं पुस्तकं दृष्ट तादृशं लिखित मया परिशुद्धमशुद्धं वा मम दोषो न विद्यते ॥

IX B 150. Old paper MS of *Sūryopaniṣad* (Sūryātharvaśirṣa) Size, 6 × 3¼ Extent, 8 × 8 × 17 Character, Devanāgarī Fine writing

IX B 151. Old paper MS of *Gaṇapatyupaniṣad* (Gaṇapatyatharvaśirṣa) Size, 6 × 3 Extent, 10 × 6 × 20 Character, Devanāgarī After the end the notice शाके १७३९ (i e, A D 1817) ईश्वरनामसंवत्सरे कार्तिकमासे कृष्णपक्षे नवम्यां तिथौ भौमवासरे जोशिपत्तनाद्रिस्काले इत्युपनामकनारायणभट्टात्मज सदाशिवेन लिखितम् । श्रीरघुनाथविदार्पणमस्तु ।

IX B 152 Paper MS of very old appearance fragment of the fifty two Atharvana-Upanisads. Size, 8 × 4 Extent, 128 × 11 × 22 Character, Devanagarī The writing is fading Contains

1	Page	1–2	(१)	*Brahmavidyopaniṣad*
2	„	2–4	(१–२)	*Kṣurikopaniṣad*
3	„	4–6	(२–३)	*Culikopaniṣad*
4	„	6–16	(३–८)	*Atharvaśiropaniṣad* (sic)
5	„	16–18	(८–९)	*Atharvaśikhopaniṣad*
6	„	18 22	(९–११)	*Garbhopaniṣad*
7	„	22–24	(११–१२)	*Mahopaniṣad*
8	„	25–43	(४७–५८)	*Nṛsiṃhapūrvatāpanīyopaniṣad* (wants beginning and pattras ४९ and ५०)
9	„	43–70	(५८–७१)	*Nṛsiṃhottaratāpanīyopaniṣad*
10	„	70–83	(७१–७८)	*Rāmapūrvatāpanīyopaniṣad*
11	„	83–92	(७८–८२)	*Rāmottaratāpanīyopaniṣad*
12	„	92–111	(८२–९२)	*Kaṭhopaniṣad*
13	„	111–115	(९२–९४)	*Kenopaniṣad* (wants end)
14	„	116–117	(१)	*Ātmopaniṣad* (wants beginning)
15	„	118–123	(२–४)	*Sarvopaniṣatsāra*
16	„	123–127	(४–६)	*Haṃsopaniṣad*

The MS breaks off at the first words of Paramahaṃsopaniṣad The original pagination of the pattras, though obliterated and replaced by the above, can still be recognized it began with १९, ended with ११३ at Kenopaniṣad, and was १३६ to १४१ for the last three Upaniṣads

IX B 153. Old paper MS of *Triśikhopaniṣad* (*Triśikhibrahmanopaniṣad*) Size, 8 × 4½ Extent, 8 × 10 × 20 Character, Devanagari Some letters have faded Ends मुकुन्दाश्रमेण लिखितम् ॥

IX B 154. Fairly old paper MS of *Nirvāṇopaniṣad* Size, 7 × 4¼ Extent, 2 × 15 × 28 Well written, in the Devanāgarī Character

IX B 155. Paper MS of *Gayatryupaniṣad* (Brahma-Yājñavalkya-saṃvāde) Size, 7 × 4¾ Extent, 18 × 8 × 23 Character, Devanāgarī Big, plain writing

IX B 156. Paper MS of *Bhāvanopaniṣad* Size, 6½ × 4 Extent, 4 × 13 × 23 Character, Devanāgarī Very fine, exact writing Ends श्रीमहात्रिपुरसुन्दरी प्रीयताम् ॥

IX B 157. Old paper MS of *Maitrāyaṇīyopaniṣad* (seven Adhyāyas) Size, 10 × 4½ Extent, 67 × 6 × 37 Character, Devanāgarī Big, clear writing

IX B 158. Old paper MS of *Kālikopaniṣad* Size, 9½ × 4½ Extent, 5 × 9 × 30 Character, Devanāgarī Big, beautiful writing

IX B 159. Old paper MS of *Kālāgnirudropaniṣad (Nandikeśvara purāṇe)* Size, 8½ × 4½ Extent, 18 × 9 × 26 Character, Devanāgarī

IX B 160. Paper MS of *Rudrahṛdayopaniṣad* Size, 9¼ × 5½ Extent, 6 × 11 × 33 Character, Devanāgarī

IX B 161. Old paper MS of *Svarūpopaniṣad* Size, $10\frac{1}{2} \times 5$ Extent, $2 \times 12 \times 30$ Character, Devanāgarī Breaks off in Śloka 21

IX B 162. Paper MS Size, $8\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $4 \times 9 \times 32$ Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1-2 *Skāndopaniṣad*
2 „ 2-4 *Haṃsopaniṣad*

IX B 163 Paper MS of Maitreyopaniṣad, i e, the *second Adhyāya of Maitreyyupaniṣad* Size, $8 \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $5 \times 9 \times 25$ Character, Devanāgarī

IX B 164. Paper MS Size, $6\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $10 \times 9 \times 19$ Character, Devanāgarī Beautiful writing Contains

1 Page 1- 6 *Tripuropaniṣad*
2 „ 6–10 *Sāvitryupaniṣad*

IX B 165. Paper MS Size, $7\frac{1}{4} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $14 \times 18 \times 27$ Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1- 5 *Kālikopaniṣad*
2 „ 5- 7 *Kālimedhādīkṣitopaniṣad*
3 „ 7- 8 *Pārāyanopaniṣad*
4 „ 8 9 *Cakropaniṣad*
5 „ 9–11 *Sodhopaniṣad*
6 „ 11–12 *Guhyaṣodhānyāsopaniṣad*
7 „ 12-14 *Haṃsaṣodhopaniṣad*

No 1 ends इत्यथर्वणीये सौभाग्यकाण्डे कालिकोपनिषत्समाप्ता तृतीयोपनिषत् ॥ and in the same manner Nos 2 to 7 are enumerated as चतुर्थ (sic) to नवमः (sic) The MS is complete, however, judging from the pagina

tion After the end of No 7 there is the following conclusion

अथ ह वै यक्षे श्रूयते महाषोढान्यासे शिवो भवेत् । इय पन्थ-रूपो भवेत् बृहद्रथंतररामूसाति (?) आनन्दात्मा भवति ज्ञानमयो भवेत् कामकलीत्व गच्छति वज्रकवची भवत् शिवो भवेत् परत्व गच्छति प्रकृतित्व गच्छति सिद्धत्वं गच्छति द्यावाभूमी जनयने (?) करूपो भवेत् तद्दर्शनमात्रेण सर्वे देवास्सन्तुष्टा भवन्ति देवा प्रणाम कुर्वन्ति देवा शंसन्ति इत्याह भगवान् शिवः ॥ १० ॥ सिन्दूरारुण (?) विग्रहां त्रिणयनां माणिक्यमौलिस्फुरत्तारानायकशेखरा स्मितमुखी मापीनवक्षोरुहाम् । पाणिभ्यामलिपूर्णरत्नचषकं रक्तोत्पलं बिभ्रतीं सौम्यां रत्नघटस्त (?) रत्नचरणां ध्यायेत्परामम्बिकाम् ॥

लिखित साटये उपनाम बह्लाळेन पुण्यग्रामे शाके १७५० (i e, A D 1828) सर्वधारी भाद्रपदशुद्धद्वितीयां (?) गुरुवासर तद्दिने बापूरावस्य लिखं देयम् ॥

IX B 166. Old paper MS Size, 8 × 5 Extent, 98 × 13 × 27 Character, Devanagari Contains

1	Page	1–6	*Ātma ṣaṭka (Ātmopaniṣad)*
2	„	7–12	*Atharvaśiropaniṣad* (so) Wants first patra
3	„	13–15	*Garuḍopaniṣad*
4	„	17–19	*Atharvaśikhopaniṣad*
5	„	19–20	*Nārāyaṇopaniṣad*
6	„	21–22	*Ātmaprabodhopaniṣad*
7	„	22–24	*Mahopaniṣad*
8	„	25–26	*Yogatattvopaniṣad*
9	„	26–27	*Brahmavindyopaniṣad*
10	„	27 28	*Kaulopaniṣad*
11	„	29	*Piṇḍopaniṣad*
12	„	29–30	*Ātmopaniṣad*
13	„	31–35	*Kaṭhavallyupaniṣad* (incomplete)
14	„	35–50	*Praśnopaniṣad*

IX B 175 Fragment of a fairly old paper MS of *Rāmottaratapanīyopanisad*, viz, end of fifth, and complete sixth Khanda (unknown to most MSS) Size, 8 × 4 Extent, 5 × 9 × 31 Character, Devanāgari Ends श्रीरामतारकब्रह्मार्पणमस्तु ॥ श्रीगुरुदेवतार्पणमस्तु ॥

IX B 176. Paper MS of the *second half* (Mantric portion, omitted in the ed of the 108 Up) of *Mahāchakrāvaranopanisad Dvitiyā*, i e, of *the second 'Upanisad' of Tripuratāpinī* Size, 12 × 7 Extent, 8 × 17 × 42 Character, Devanāgarī Big, Beautiful writing, Kāshmiri fashion Copied from a MS preserved in the Raghunatha Temple at Jammu on Tawi

IX B 177. Old Paper MS of *Taittirīyopanisadartha sāra sangraha-prakāsikā* by *Brahmānanda sarasvati* Size, 10½ × 4½ Extent, 25 × 15 × 43 Character, Devanāgari

IX B 178. Old paper MS of *Piṅgalopaniṣad* Size, 10½ × 4½ Extent, 20 × 8 × 28 Character, Devanāgarī Beautiful writing Wants colophon

IX B 179. Paper MS of *Rudropaniṣad* Size, 10 × 4½ Extent, 3 × 7 × 38 Character, Devanāgarī Copied from a MS (very faulty) in the Library of the late Pandit Dinanātha, Benares

IX B 180. Paper MS of *Maitreyyupaniṣad* (on Rudrākṣas) Size, 10 × 5 Extent, 5 × 8 × 35 Character, Devanagari Copied from a MS in the Library of the late Pandit Dinanātha, Benares

IX B 182. Old paper MS of *Khilasaṃhito-paniṣadrahasya parivrājakopaniṣad* Size, 6 × 4 Extent, 7 × 9 × 20 Legibly written in the Devanāgarī character

IX B 183. Old paper MS of *Bāṣkalamantro-paniṣad vṛtti*, by an unnamed author Size, 9 × 4 Extent, 11 × 12 × 88 Character, Devanagarī After the end, some Advaitic Ślokas (एक चिन्मात्रमेवाहं न शारीरा-द्यो ह्यहं, etc)

IX B 184. Fragments of a paper MS of considerable age (ca 1600 ?) Size, 6 × 9¼ Extent, 111 × 14 (breadthwise) × 19 Character, Devanagarī Big, legible writing (some antiquarian letters) Contents

1 Page 1 (१३३) End of *Bṛhadāraṇyupa niṣad* (so), i e., the big-

			ger part of the *vaṃśa*, in the Mādhyandina recension
2	Page 2–57	(१३३–१६०)	*Maitreyopaniṣad* up to VII, 11 (middle)
3	,, 58–61	(१७४–१७५)	*Garbhopaniṣad* Wants beginning
4	,, 62–63	(१७६)	*Amṛtabindūpaniṣad* ,, end
5	,, 64	(१८६)	*Paramahaṃsopaniṣad* Fourth section only without beginning
6	,, 65	(,,)	*Śiva-saṅkalpa* (Vājasaneyi-saṃhitā XXXIV, 1–6)
7	,, 66–67	(२००)	*Kṣurikopaniṣad*, Śl 8–21
8	,, 68–70	(२३५–२३६)	*Kaivalyopaniṣad* Wants I, 1-9
9	,, *72–73	(२४८)	*Yogatattvopaniṣad* ,, I, 1–7*a*
10	,, 74–78	(३२४–३२६)	*Amṛtanādopaniṣad*
11	,, 78–83	(३२६–३२८)	*Chagaleyopaniṣad* Wants last 1½ Ślokas
12	,, 84-85	(३३०)	*Bāṣkalamantropaniṣad* Stanzas 4–14 only
13	,, 86–90	(३४१–३४३)	*Suvarṇagharmopaniṣad* (Taittirīyaraṇyaka III, 11)
14	,, 90–96	(३४३–३४६)	*Āṛṣeyopaniṣad*
15	,, 96–105	(३४६–३५०)	*Praṇavopaniṣad*
16	,, 106–111	(३५१–३५३)	*Saunakopaniṣad*

* Page 71 is blank

IX C 20. Paper MS of *Nirālambopaniṣad* Size, 8 × 4 Extent, 8 × 7 × 25, Character, Devanāgari Begins किं ब्रह्म (!) किं शबलब्रह्म क ईश्वर.

IX C 33. Recent paper MS (Indian fashion) of *Kaivalyopaniṣad* Size, 8 × 4½ Extent, 6 × 7 × 28 Character, Devanāgarī Beautiful writing

IX C 56 Old paper MS of *Mahānārāyanopaniṣad* Size, 8 × 4 Extent, 40 × 9 × 34 Character, Devanāgari Red accents Wants end

IX D 49 Recent paper MS (blue paper) Size, 8¼ × 4½ Extent, 99 × 10 × 28 Character, Devanāgari Beautiful, clear writing Contains

1	Page	1–3	*Vājasaneyasamhitopaniṣad*
2	,,	3–8	*Talavakāropaniṣad*
3	,,	8–27	*Kathopaniṣad*
4	,,	27–41	*Praśnopaniṣad*
5	,,	41–52	*Mundakopaniṣad*
6	,,	53–55	*Māndukyopaniṣad*
7	,,	59–65	*Taittirīyopaniṣad*
8	,,	69–78	*Aitareyopaniṣad*
9	,,	78–99	*Śvetāśvataropaniṣad*

This is not likely to be a North Indian MS

IX D 53. Two fragments of an old paper MS of *Bṛhadāraṇyakopaniṣad* Size, 8½ × 3½ Extent, 9 × 10 × 30 Character, Devanāgari Contains VI, 1 to 2 2 (beg), and II, 1, 17 (middle) to 2 2 (end) Begins श्रीगणपतये नम ॥ श्रीसांबशिवायगुरुमूर्त्तये नमः ॥ श्रीसरस्वत्यै नम ॥

IX D 85. Fairly old paper MS of *Bṛhadā-raṇyakopaniṣad* Size, $7\frac{3}{4} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, 84 × 9 × 30 Character, Devanāgarī

IX E 1 Recent paper MS Size, $11\frac{1}{4} \times 6$ Extent, 30 × 9 × 33 Character, Devanagarī Big, clear writing Contains

1 Page 1–16 *Śvetāśvataropaniṣad*
2 „ 19–20 *Maitrāyaṇīyopaniṣad I–V*

After the last colophon इद शिवेन लिखितम् ॥

IX E 27. Old paper MS (Indian fashion) of *Chāndogyopaniṣad* Size, $11 \times 4\frac{3}{4}$ Extent, 119 × 7 × 35 Character, Devanagari Big, fine writing Ends अष्टम. प्रपाठक. समाप्तिमगादिति शुक्ले ऽब्दे मधौ प्रतिपत्तिथौ पुण्यनगरवासी यादवसुतेन लिख्यते । ओं तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु श्रीदक्षिणामूर्तिगुरवे नमः। सवच्छके १७३७ (= A D 1815) ग्रन्थ सख्या १२०० । etc

IX E 49. Two paper MSS (country-made paper) of fairly old appearance Size, $10\frac{3}{8} \times 4\frac{5}{8}$ Pages, 16 Lines, 12 on a page, but 8 only in No 2 (last 3 pages) Character, Devanagari Small, hasty writing on the first 2 pages, then another more careful hand, No 2 beautifully written by a third hand Contains

1 Page 1–13 *Subālopaniṣad*
2 „ 14–16 *Mahopaniṣad*

No 2 is the shorter recension (belonging to the North)

IX E 94 Paper MS of *Vajrasūcyupaniṣat* (*-subodhinī*) Size, 8¾ × 5½ Extent, 11 × 10 × 22 Character, Devanāgarī Colophon शुक्लपूर्णमास्यां सोम वासरे लेखि कृष्णरामेण सवत् १८७२ (= A D 1816) सालमो कामकरनालपलटनवरण ॥ (so)

IX E 95. Old paper MS of *Vajrasucyupaniṣat* (*subodhinī*) Size, 9 × 4 Extent, 13 × 7 × 24 Character, Devanāgarī

IX E 96. Paper MS of *Vajrasūcyupaniṣat* (*subodhinī*) Size, 10¼ × 4 Extent, 4 × 13 × 45 Character, Devanāgarī

IX E 97. Paper MS of *Vajrasūcikopaniṣad* (*Vajrasūcyupaniṣat-subodhinī*) by *Śaṅkarācārya* Size, 6 × 4 Extent, 4 × 12 × 30 Character, Devanāgarī Minute writing Dated शाके १७४८ (A D 1826)

IX E 98. Old paper MS of *Śvetāśvataropaniṣad* Size, 10 × 3¾ Extent, 15 × 10 × 34 Character, Devanāgarī The writing begins to fade here and there After the end लिखितं गोपालभट्टेन स्वपठनार्थं ॥

IX E 99. Paper MS of *Śvetāśvataropaniṣad* Size, 9 × 4 Extent, 30 × 7 × 24 Character, Devanāgarī After the end दण्डग्रहणे मन्त्रः ॥ सखा मे गोपायो ओजसखायोशी इन्द्रस्य वज्रोशी वार्त्रघ्नशर्ममे भवायत् ॥ (so) पाप तनूविचारया सखा मे गोपाया योजः सखायोशी उत्तिष्ठ ब्रह्मणस्पते देवयन्तावृणीमहे ॥ (so)

IX E 100. Old paper MS of *Śvetāśvataropaniṣad* Size, 9½ × 4 Extent, 10 × 13 × 40 Character, Devanāgarī

IX E 101 Old paper MS of *Kaivalyopaniṣad* Size, $8 \times 3\frac{1}{8}$ Extent, $6 \times 7 \times 26$ Character, Devanāgarī

IX E 102. Paper MS of *Kaivalyopaniṣad* Size, $7\frac{1}{2} \times 3\frac{1}{2}$ Extent, $8 \times 6 \times 26$ Character, Devanāgarī

IX E 103. Recent paper MS of *Kaivalyopaniṣad* Size, 8×4 Extent, $6 \times 7 \times 27$ Legibly written in the Devanāgarī character

IX E 104. Old paper MS of *Paramahaṃsopaniṣad* Size, $9\frac{1}{2} \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $6 \times 7 \times 18$ Character, Devanāgarī

IX E 105. Old paper MS of *Paramahaṃsopaniṣad* Size, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ Extent, $4 \times 6 \times 32$ Character, Devanāgarī

IX E 106. Old paper MS of Laghujābālopaniṣad, i e, *Jābālopaniṣad* Size, 6×4 Extent, $7 \times 10 \times 20$ Character, Devanāgarī Beautiful writing After the end प्रातःकालात्सायसमयावधिभूतं सायङ्कालात्प्रातः समयावधिभूतम् ॥ यत्तत्कर्म चरितमशेष सभक्तं सम्यग्भक्त्या ह्यों तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥ ओं शिवोम् ॥

IX E 107 Paper MS of *Jābālopaniṣad* Size, $7 \times 4\frac{1}{2}$ Extent, $7 \times 9 \times 18$ Character, Devanāgarī Big, plain writing

IX E 108. Paper MS of *Jābālopaniṣad* Size, $10\frac{1}{2} \times 4\frac{3}{4}$ Extent, $5 \times 7 \times 34$ Character, Devanāgarī

IX E 109 Old paper MS of *Cākṣuṣopaniṣad* Size, 9½ × 4 Extent, 2 × 8 × 28 Character, Devanāgarī

IX E 110 Old paper MS of *Netropaniṣad* Size, 9¾ × 4½ Extent, 7½ × 28 Character, Devanāgarī

IX E 111. Paper MS of *Netropaniṣad* Size, 6 × 4½ Extent, 10 × 23 Character, Devanagarī

IX E 112 Paper MS of *Cākṣuṣopaniṣad* Size, 7 × 4¼ Extent, 2 × 10 × 22 Character, Devanagarī

IX E 113. Paper MS (blue paper) of *Cākṣuṣopaniṣad* Size, 6½ × 4 Extent, 2 × 10 × 24 Character, Devanāgarī Dated संवत् १९३५ (= A D 1879)

IX E 114. Paper MS of *Cakṣuroganupaniṣad* (so), i e, *Cākṣuṣopaniṣad* Size, 7 × 3½ Extent, 6 × 5 × 19 Character, Devanāgarī

IX E 115 Old paper MS of *Cakṣurupaniṣad*, i e, *Netropaniṣad* Size, 6 × 4 Extent, 12 × 17 Character, Devanāgarī

IX E 116 Fragment of an old paper MS Size, 10 × 5½ Extent, 4 × 12 × 32 Legibly written in the Devanāgarī character Contains

1 Page 1–4 *Gāyatryupaniṣad*, i.e., the first half of *Tripurātāpinyupaniṣad* I

2 Page 4 *Manoviśrāmopaniṣad*, first four Ślokas only

IX E 117. Old paper MS of *Maitrāyaṇīyopaniṣad dīpikā by Rāmatīrtha* Size, 11 × 4½ Extent, 202 × 11 × 43 Character, Devanāgarī

IX E 118. Old paper MS of *Nāradaparivrājakopaniṣad* Size, 9½ × 5 Extent, 87 × 14 × 31 Character, Devanāgarī Wants end (about 3 lines only)

IX E 119 Old paper MS of *Muktikopaniṣad* Size, 9½ × 5 Extent, 13 × 11 × 28 Legibly written in the Devanāgarī character The first three pattras are missing

IX E 120 Paper MS of *Dakṣiṇāmūrtyupaniṣad* Size, 11 × 4½ Extent, 6 × 7 × 32 Character, Devanāgarī Colophon श्रीसंवत् १९३७ शाके (so) १८०२ (= A D 1880) मार्गशीर्षमासि कृष्णपक्षे द्वितीयायां गुरुवासरे लि० मुरलीमनोहरशुक्ल० (?) वाराणस्यां श्रीगङ्गातटे ॥ श्रीविश्वनाथाय नमः ॥ श्रीभैरवनाथाय नमः ॥

IX E 121 Paper MS of *Bilvopaniṣad* Size, 11 × 4½ Extent, 10 × 7 × 20 Character, Devanāgarī

IX E 122 Old paper MS of *Maitrāyaṇīyopaniṣad, Prap I–III* Size, 10½ × 4½ Extent, 7 × 11 × 32 Character, Devanāgarī, Much injured

IX E 123 Paper MS of *Svarūpopaniṣad* Size, 11 × 4½ Extent, 3 × 9 × 24 Character, Devanāgarī Wants end

IX E 124–5. Fragments of two old paper MSS, of *Gopālapūrvottaratāpanīyopaniṣad* Size, 9½ × 4½ Character, Devanāgarī Same hand ?

(1) Extent, 18 × 12 × 44 Nearly complete

(2) „ 6 × 9 × 40 Second half of Pūrva, and first half of Uttaratāpanīya Injured

IX E 126. Old paper MS of *Sundaritāpinyupaniṣad* Size, 10 × 4 Extent, 28 × 9 × 40 Legibly written in the Devanāgarī character Six 'Upaniṣads'

IX E 127 Old paper MS of *Herambopaniṣad* Size, 9 × 4 Extent, 8 × 8 × 34 Character, Devanāgarī After the end तिलमधुघृतहोमकृतश्चेत् ॥ धारास्तम्भो भविष्यति ॥ तस्या यथाचितं तथास्यतेव अन्यच्च समाप्तः ॥ श्रीमहागणपतिप्रसन्न ॥ (sic!) There is further a fragment, by the same hand, of *Ganeśapūrvatāpini*, viz, second half of first, and beginning of second 'Upaniṣad'

IX E 128 Paper MS. Size, 10 × 4 Extent, 40 × 10 × 38 Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1–26 *Bhāvanopaniṣad-bhāṣya by Bhāskararāya*

2 „ 26–40 *Bhāvanopaniṣad-prayogavidhi by the same*

IX E 129 Fragment of an old paper MS of the fifty-two Ātharvana-Upaniṣads Size, 9 × 5 Extent, 44 × 11 × 24 Character, Devanāgarī (old-fashioned *e, ai, o, au*) Pattras ४८ to ६९ only, containing the end of *Ātmopaniṣad* (first page), *Nṛsiṃhapūrvatāpanīyopaniṣad*, and *Nṛsiṃhottaratāpanīyopaniṣad* up to the end of the eighth Khaṇḍa

IX E 130 Paper MS of *Paiṅgalopaniṣad* Size, 10½ × 4½ Extent, 20 × 9 × 27 Character, Devanāgarī

IX F 97. Recent paper MS of *Vanadurgopaniṣad* Size, 11½ × 4½ Extent, 60 × 7 × 36 Legibly written in the Devanāgarī character Contains, towards the end (p 56–58), an *accentuated Allopaniṣad* Colophon संवत् १९५२ (= A D 1896) ज्येष्ठकृष्ण ५ चन्द्रवासरे लिखितं माधवप्रसादब्रह्मणकान्यकुब्ज (sic) ॥ श्रीदुर्गादेव्यै नमोनमः॥ श्री ॥ श्लोकसंख्या २६७ ॥ ओं नमः शिवाय ॥

IX F 98. Paper MS of *Bhasmajābālopaniṣaṭ-ṭīkā by Śivānanda-yati*, with a *vyākhyā* by an unnamed author Size, 10 × 5 Extent, 156 × 7 × 32 Big, plain Devanāgarī writing

IX F 99. Old paper MS of the *fifty-two Ātharvana Upaniṣads* Size, 10½ × 6 Extent, 230 × 12 × 30 Character, Devanāgarī, Contents ·

1 Page 1-8 *Muṇḍikopaniṣad* (sic) i e, Jābālopaniṣad l. 1. middle (यदहरेव विरजेत्) and Muṇḍakopaniṣad

			I, 2 4 (माना इति सप्तजिह्वाः, etc) to end *
2	Page	8–14	*Praśnopaniṣad* I–V, 3 middle (तूर्ण-मेव) *
3	„	14–15	*Yājñavalkyopaniṣad*, i e , *Jābālopaniṣad*, being the continuation of the above (No 1*a*) *
4	„	15–19	*Kaivalyopaniṣad*
5	„	19–20	*Ātmabodhopaniṣad*
6	„	20–27	*Śvetāśvataropaniṣad*, up to IV, 14*a*
7	„	27–29	*Praśnopaniṣad*, continuation of No 2
8	„	29–31	*Brahmavidyopaniṣad*, Ślokas 1–13 only

Then follow, in the same order, Nos 4 to 49 of MS IX F 130 (see below) with the difference, however, that the Upaniṣads are not counted, that *Amṛtabindu* is called *Upaniṣadmatabindu*, and *Kāṭhaka, Atharvavallī Upaniṣad*, and that *Mahānārāyana* appears with this name and in the Taittirīya recension The MS ends इत्यथर्व-णीयोपनिषदः समाप्ताः ॥ संवत् १८०७ (= A D 1751) मार्गशीर्ष-मासे सप्तम्यां रविवासरे ॥ नागर.

IX F 101 Paper MS of *Śivopaniṣad* Size, 10 × 5 Extent, 65 × 8 × 37 Character, Devanāgarī Copied from a MS in the Library of the late Pandit Dīnanātha, Benares

IX F 102. Old paper MS of *Taittirīyopaniṣad-bhāṣya by Śankarācārya* Size, 10 × 4½ Extent,

*This proves, of course, nothing but the writer's total ignorance of Saṃskṛt

46 × 16 × 48 Character, Devanagari Wants beginning and end By the same hand *Taittiriyopaniṣad-bhāṣya ṭīkā* by *Ānandagiri* Size, 10½ × 4½ Extent, 28 × 16 × 48 Character, Devanāgari Complete

IX F 103. Old paper MS of (*Śrīcakra*) *Bhāvanopaniṣad* Size, 8½ × 4 Extent, 4 × 9 × 30 Character, Devanagarī

IX F 104. Paper MS of *Dattātreyapūrvatā-panīyopaniṣad* Size, 8½ × 4 Extent, 6 × 9 × 32 Character, Devanāgarī

IX F 105. Paper MS of *Dattātreyottaratāpa-nīyopaniṣad* Size, 9 × 5½ Extent, 9 × 9 × 24 Character, Devanāgari Big, clear writing Other hand than in preceding No

IX F 106 Fairly old paper MS of *Brahmajijñāsopaniṣad* Size, 9½ × 4 Extent, 7 × 8 × 30 Character, Devanāgarī Language, *Marāthi*

IX F 107. Last (third) pattra of an old paper MS of *Turīyopaniṣad* Size, 9 × 4½ Extent, 11 × 41 Character, Devanāgarī

IX F 108 Paper MS (one pattra) of *Śrīvid-yopaniṣad*, i e, *Tripuropaniṣad* Size, 9½ × 4 Extent, 17 × 44 Character, Devanagarī Before the beginning of the Upaniṣad there is the end (six lines) of Kalikarpūra stava

IX F 109 Very old paper MS of *Kāmakalo-paniṣad* (Śrī caturtha - Śatapatho pūrva-ṣatke), i e,

Tripuropaniṣad Size, 8 × 4½ Extent, 3 × 8 × 30 Character, Devanāgarī Red accents

IX F 110 Paper MS of *Avadhūtopaniṣad* Size, 10½ × 4½ Extent, 5 × 8 × 33 Character, Devanāgarī Colophon श्रीसं० १९३७ (= A D 1881) मार्गशीर्ष कृ० ॥ १० ॥ शनौ० ॥ लि० मुरलीमनोहरशुक्ल० वाराणस्यां श्री गङ्गातटे० ॥

IX F 111 Paper MS of *Tripurayupaniṣad by Śankarācārya* Size, 9 × 4½ Extent, 11 × 7 × 27 Character, Devanāgarī Same as IX B 61 Colophon

आश्विने ऽधिकशुक्ले च नवम्यां भौमवासरे ।
बोधरूपो ऽलिखच्छास्त्रं शङ्कराचार्यभाषितम् ॥ १ ॥

संवत् १८७९ (= A D 1823)

IX F 112 Old paper MS of *Śivopaniṣat stotra by Śrī Hari* (so) Size, 10 × 4½ Extent, 3 × 7 × 32 Character, Devanāgarī

IX F 113 Old paper MS of *Sarasvatīrahasyopaniṣad* Size, 10½ × 5 Extent, 8 × 9 × 37 Character, Devanāgarī Beautiful writing

IX F 114 Paper MS of *Chāndogyopaniṣad (Kauthuma-śākhāyām), eighth Prapāṭhaka* Size, 11 × 4½ Extent, 22 × 8 × 24 Character, Devanāgarī,

IX F 115 Paper MS of *Paramahaṃsopaniṣad* Size, 8 × 4 Extent, 2 × 14 × 34 Character, Devanāgarī After the end some Ślokas

प्राकृतैस्संस्कृतैश्चैव गद्यपद्याक्षरैस्तथा ।
देशभाषादिभिश्चैव बोधयेत्स गुरुः स्मृतः ॥ etc

In margin (same hand)

निरूपयितुमारब्धे निखिलैरपि पण्डितैः ।
अज्ञानं पुरतस्तेषा भाति कक्षासु कासुचित् ॥

IX F 116 Paper MS of *Skandopaniṣad* Size, 8 × 4 Extent 2 × 8 × 24 Character, Devanāgari Colophon इद पुस्तकं रामेश्वरभट्टस्य श्रीधरयतिना लिखितं समाप्तम् ॥

IX F 117 Paper MS of *Kālāgnirudropaniṣad* Size, 8 × 3½ Extent, 2 × 8 × 26 Character, Devanāgari Colophon इति कालाग्निरुद्रोपनिषत्सप्तचत्वारिंशत्समाप्ता ॥

IX F 118 Fairly old paper MS of *Garuḍopaniṣad* Size, 9½ × 4½ Extent, 5 × 9 × 25 Character, Devanāgari

IX F 119 Paper MS of *Kaulopaniṣad* Size, 10½ × 4 Extent, 2 × 8 × 30 Character, Devanāgari Colophon श्रीशाके १७०३ (= A D 1781) प्लवनामसंवत्सरे आश्विनशुद्ध एकादशी शुक्रवासरे सम्पूर्णम् ॥

IX F 120 Old paper MS Size, 10½ × 4 Extent, 23 × 10 × 36 Character, Devanāgari Contains

1	Page	1–2	*Kaulopaniṣad* or *Mantropaniṣad*
2	,,	2–5	*Kaivalyopaniṣad*
3	,,	5–7	*Mahopaniṣad*, i e, *Tripuropaniṣad*
4	,,	8–10	*Gaṇapatyupaniṣad*
5	,,	10–13	*Sūryātharvāṅgirasa* or *Ādityopaniṣad (Sūryopaniṣad)*

6 Page 13–15 *Viṣṇūpaniṣad (Nārāyanopaniṣad)*
7 „ 15–19 *Śivopaniṣad (Atharvaśiraupaniṣad)*
8 „ 19–23 *Devyā Atharvāngirasa* or *Devya Upaniṣad* (so)

In Nos 1, 5, and 8 both the names mentioned are used, though not in juxtaposition

IX F 121 Old paper MS of *Uttaranārāyanopaniṣad* Size, 10 × 5 Extent, 20 × 30 Character, Devanagarī Colophon लिखित जानीपीताम्बर उक पडापठनार्थं (so) ॥

IX F 122 Old paper MS of *Nārāyanopaniṣad* Size, 7½ × 5½ Extent, 3 × 9 × 17 Character, Devanagarī Colophon इत्यथर्ववेदे नारायणोपनिषत्समाप्त अष्टविंशत् ॥ २८ ॥

IX F 123 Paper MS of *Nārāyanopaniṣad* Size, 11 × 4½ Extent, 3 × 9 × 34 Character, Devanāgarī Colophon लिखितं ऊका (?) प्रयाजित्सुतो• वामोदरस्य पठनार्थम् ॥

IX F 124 Paper MS of *Nārāyanopaniṣad* Size, 9½ × 5 Extent, 2 × 15 × 28 Character, Devanāgarī

IX F 125 Fairly old paper MS Size, 11½ × 5 Extent, 7 × 11 × 35 Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1–4 *Vāsudevopaniṣad*
2 „ 4–7 *Gopīcandanopaniṣad*

IX F 127 Paper MS of *Brahmavidāupani sad* (so), i e, *Brahmānanda-valli of Taittirīyopanisad* Size, 8 × 3 Extent, 8 × 7 × 28 Character, Devanāgari Red accents Colophon शाके १७६६ (= A D 1844) क्रोधीनाम ॥ इदं पुस्तक काणे इत्युपर्यंशावन्ताटमग्न अम्बकेन लिखितम् । स्वार्थं परोपकारार्थं च ॥ श्रीशांबप्रसन्न ॥ (so)

IX F 128 Recent paper MS of *Vajrasuci upanisat (-subodhini)* Size, 6 × 3½ Extent, 32 × 7 × 15 Character, Devanagari Colophon सवत् १९०० शाके १७६७ (= A D 1844) श्रावणशुद्ध १२ रविवासरे ॥ यादृशं पुस्तकं दृष्ट्वा तादृशं लिखितं मया, etc

IX F 129 Old paper MS of *Kalāgnirudropanisad (Nandikeśvara purāne)* Size, 6½ × 4 Extent, 18 × 8 × 19 Character Devanagari Beautiful writing Ends श्रीमहारुद्राय महाकालाय महापराक्रमाय नमोनमः ॥ श्री-शिवमस्तु ॥

IX F 130. Paper MS of the *fifty two Atharvana Upanisads* Size, 10½ × 5 Extent, 326 × 9 × 32 Legibly written in the Devanāgari character Contains

1	Page	1–12	*Mundaka*
2	,,	12–27	*Praśna*
3	,,	27–29	*Brahmavidya*
4	,,	29–32	*Ksurikā*
5	,,	32–35	*Cūlikā*
6	,,	35–48	*Atharvaśiras*
7	,,	48–51	*Atharvaśikha*
8	,,	51–56	*Garbha*
9	,,	56–60	*Mahā*
10	,,	60–67	*Brahma*

11	Page	68–73	*Prāṇāgnihotra*
12–15	,,	73–106	*Māṇḍūkya* with *Gaudapada's Kārikā*
16	,,	106–109	*Nīlarudra*
17	,,	109–111	*Nādabindu*
18	,,	111–114	*Brahmabindu*
19	,,	114–119	*Amṛtabindu*
20	,,	119–121	*Dhyānabindu*
21	,,	121–123	*Tejobindu*
22	,,	123–124	*Yogaśikhā*
23	,,	124–127	*Yogatattva*
24	,,	127–131	*Saṃnyāsa*
25	,,	131–134	*Āruṇeya*
26	,,	134–139	*Kanthaśruti*
27	,,	139–140	*Pinda*
28	,,	140–142	*Ātma*
29–34	,,	142–193	*Nṛsiṃhapūrvottaratāpanīya*
35–36	,,	193–211	*Kāṭhaka*
37	,,	211–216	*Kena*
38	,,	216–219	*Nārāyana*
39–40	,,	219–253	*Bṛhannārāyana* (pūrva, uttara, the latter beginning with Khanda 13 of Col Jacob's edition)
41	,,	253–257	*Sarvopaniṣatsāra*
42	,,	257–261	*Haṃsa*
43	,,	261–264	*Paramahaṃsa*
44	,,	264–279	*Ānandavallī (Taittirīya Up II)*
45	,,	279–284	*Bhṛguvallī (,, III)*
46	,,	284–286	*Garuda*
47	,,	286–288	*Kālāgnirudra*
48–49	,,	288–312	*Rāmapūrvottaratāpanīya*

50 Page 312–317 *Kaivalya*
51 ,, 317–321 *Jabala*
52 ,, 321–326 *Āśrama*

The MS ends

पञ्चदशोपनिषदो भवन्ति शौनकीयानाम् ।
मुण्डकादिस्त्वला(!)तांता विज्ञेया ब्रह्मवेदस्य ॥ १ ॥
सप्तत्रिंशत्तथान्याश्च पैप्पलादिप्रभेदतः ।
एव पञ्चाशदुध्यधिका ब्रह्मवेदस्य नान्यत ॥ २ ॥
नीलरुद्रप्रभृतय. आश्रमान्ता प्रकीर्त्तिताः ।
एताः सर्वाः पृथग्वादा जीवब्रह्मैक्यबोधिकाः ॥ ३ ॥

IX F 131 Paper MS of *Garbhopaniṣad* Size, 6 × 4 Extent, 8 × 8 × 19 Character, Devanāgarī Ends गर्भोपनिषत्समाप्ता अष्टमः (!) ॥ इद पुस्तक जोगळेकरोपनामपरशुरामेण प्रयागक्षेत्रे लिखित स्वार्थं परार्थं ॥ शके १७३१ (= A D 1809) माघे बहुलप्रतिपद्रविश्रवणतारके ॥ वेणीमाधवसांनिध्ये परार्थं लिखित मया ॥

IX F 132 Paper MS of *Prāṇagnihotropaniṣad* Size, 6 × 4 Extent, 7 × 9 × 20 Character, Devanagari Colophon इदं पुस्तक जोगळेकरोपनाम परशुरामेण लिखापित शके १७३९ (= A D 1817) माघे प्रयागक्षेत्रे वेणीमाधवसनिधौ ॥ जोगळेकरोपाह्वेन (sic) परशुरामेण लिख्यते (sic) ॥

IX F 133 Old paper MS of *Prāṇāgnihotropaniṣad* Size, 8 × 8½ Extent, 8 × 7 × 28 Character, Devanagari Beautiful writing Ends समाप्तश्चेदमेकादशमुपनिषत् ॥

IX F 134 Paper MS of *Bṛhadāraṇyakopaniṣad, Adhy I, Brāhm 4* Size, 6⅓ × 5 Extent, 8 × 11 × 28 Legibly written, in the Devanagari character Ends उपाध्याय (!) बकरामेण स्वयंपठनार्थं ॥

IX F 135 Old paper MS (one pattra) of *Kāmarājakīlitoddhāropaniṣad* Size, 10 × 4 Extent, 16 × 40 Character, Devanāgarī

IX F 136 Paper MS of *Siddhāntasāropaniṣad* Size, 10 × 4½ Extent, 12 × 8 × 39, Character, Devanāgarī Copied from a MS belonging to the collection of the late Paṇḍit Dīnanatha, Benares

IX F 139 Paper MS of *Siddhāntaśikhopaniṣad (Svarūpasiddhāntopaniṣad)* Size, 10 × 4½ Extent, 6 × 8 × 38 Character, Devanagarī Copied from a MS in the Library of the late Paṇḍit Dīnanatha, Benares

IX F 140. Paper MS of *Śrībālatripurasundaryupaniṣad*, i e , the *last Anuvāka of Mahānārāyanopaniṣad* Size, 10 × 4½ Extent, 13 × 39 Character, Devanāgarī Copied from a MS in the Library of the late Paṇḍit Dīnanatha, Benares

IX F 141 Paper MS of *Liṅgopaniṣad* Size, 10 × 4½ Extent, 4 × 8 × 39 Character, Devanāgarī Copied from a MS in the Library of the late Paṇḍit Dīnanātha, Benares

IX G 42 Old paper MS Size, 12 × 6 Extent, 8 × 13 × 32 Character, Devanāgarī Contains

1 Page 1–3 *Svarūpopaniṣad by Śankarācārya*

2 „ 3–7 *Nirālambopaniṣad* Begins किं ब्रह्म १ किं शबल (!) ब्रह्म २ क ईश्वरः३ .

3 Page 7–8 Sūta-prokta ātma mantra* (incomplete)

IX G 43 Paper MS of *Kālāgnirudropaniṣad (Nandikeśvara purāṇe)* Size, 14 × 7 Extent, 12 × 10 × 27 Big, clear Devanāgarī writing Colophon श्रीसंवत् १८३० (= A D 1771) मी. फागुनवदी १० वारबुधवार द्ः रामपदारथजिवारी गावरवनापरगनेमधई ॥ (४०)

IX G 44. Fairly old paper MS of *Aśvaghosa's Vajrasūci* (a commentary on Vajrasucyupaniṣad, from the Buddhist standpoint) with its refutation called *Vajrasūci laghuṭaṅka*, "Śri hari hara-dvaya saśloka caranadi ghatita suvarnadi nanana samasta brahmana vidvan mandali sreyona viracitah," and that, in the year nanda bāna giri candra of Śalivahana, i e, A D, 1837

IX G 45. Paper MS Size, 13½ × 6½ Extent, 6 × 11 × 32 Character, Devanāgarī Big, clear writing Pattras १ and २ are missing Colophon लिखित काश्यां मध्ये १८८० ॥ (= A D 1824) Contains

1 Page 1–5 *Vajrasucyupaniṣad (-subodhini) by Sankarācārya* Wants first part

2 „ 5–6 Nirvāna ṣatka by Sankarācārya

IX G 46 Old paper MS of *Mṛtyulangūlopaniṣad* Size, 7½ × 4 Extent, 5 × 6 × 16 Character, Devanāgarī

* The rare term शबलम् of Niralambopaniṣad (northern recension) here too appears in Śloka 11

इंसयो शबल हित्वा पदयो सद्वितीययो ।
पूर्णो ऽहमव जानीयाद्बोधमात्रस्वभावत ॥

IX G 47. Paper MS of *Mṛtyulāṅgūlopaniṣad, first part, with a commentary in Hindi* The whole second part beginning य इम मृत्युलाङ्गल त्रिसन्ध्य कीर्तयति (see Indian Antiquary XVI p 288) is missing Size, 10 × 5½ Extent, 4 × 35 (text), and 10 × 68 (commentary) Legibly written in the Devanāgarī character Colophon लिखत्वा छेदिरामशुभस्थानकाशी जूछावनी शवरव-आरमास्याश्वनिपक्षशुक्लातिथि ८ सवत्सर १८९८ ॥

IX G 48 Paper MS of *Mṛtyulāṅgūlopaniṣad, first part, with a commentary in Hindi* Same as preceding No Size, 12 × 5½ Extent, 2 × 10 × 35 Character, Devanāgarī Big, clear writing

IX G 49. Paper MS of *Brahmopaniṣat-sāra sangraha-dīpikā* Size, 14 × 7 Extent, 31 × 8 × 24 Very big, clear Devanāgarī writing (Kāshmīrī fashion) Half of the first pattra is missing, and nearly all the pattras are injured at the bottom The work is a poetical epitome of the classical Upaniṣads

IX G 50. Paper MS Size, 18½ × 5 Extent, 16 × 15 × 44 Character, Devanāgarī Comprises

1 Page 1- 2 *Parivrājakopaniṣad*
2 ,, 2- 3 *Paramahaṃsopaniṣad*
3 ,, 3- 4 *Bhikṣukopaniṣad*
4 ,, 5-14 *Śvetāśvataropaniṣad*
5 ,, 14 Upadeśa-pañcaka by Śankarā-cārya
6 ,, 15-16 Śānti pātha

After the end of No 4 the date शुभसंवत्सरा: १९१० माधवमासे शुक्ले ४ (so). No 6 ends

काले वर्षंति पर्जन्यः पृथिवी सस्यशालिनी ।
देशोऽय क्षोभरहितो ब्राह्मणास्सन्तु निर्भया. ॥
दिने दिने च वेदान्तश्रवणाद्भक्तिसयुतात् ।
गुरुशुश्रूषया विद्या कृच्छ्रास्थितिफल लभेत् ॥

IX G 51 Papeı MS, faıly old Sıze, 12 × 4¾ Extent, 28 × 35 (bıeadthwıse) × 16 Chaıactor, Dova nagaıı Fıne, precıse wııtıng The bottom ıs paıtly broken off, so that most of the last lıne and something of the precedıng lınes of every page ıs mıssıng Contaıns

1	Page	1	*Bhıkṣukopanıṣad*
2	,,	1– 9	*Saṃnyāsopanıṣad*
3	,,	9–13	*Paıamahaṃsaparıvıājakopanıṣad*
4	,,	13–17	*Vajıasūcyupanıṣat subodhını*
5	,,	18–26	*Paıṅgalopanıṣad*
6	,,	26-27	*Kalısantaıanopanıṣad*
7	,,	27-28	Vıdvatsaṃnyāsavıdhı

No 7 ıs ıncomplete, and befoıe No 1 theıe ıs the ıemaındeı of anotheı text endıng

यमुनास्नानकरुणि जो गेला नन्दव्रजासितो सकल ।
वृत्तश्रवणकरिक्षणे महिमा विश्वभरा तुझा अकल ॥ १३२ ॥

IX G 52. Papeı MS of the *fifty-two Āthaı-vana-Upanıṣads* Sıze, 12⅛ × 4⅛ Extent, 184 × 11 × 48 Characteı, Devanāgaıī Beautıful wııtıng Contents as ın IX F 130 ("Bıahmannāıayanopanıṣad" beıng evıdently a mısıeadıng) Begıns श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं अथ आथर्वण्य (!) उपनिषदस्तथा शाखान्तरीयाश्च लिख्यते ॥ अथारभ्यते ॥ Ends द्विपञ्चाशत्सख्यको अय ग्रन्थः समाप्त. ॥ ५२ ॥ पञ्चदशोपनिषदो भवन्ति शौनकीयानां मुंडा (!) कादिस्त्वलां(!)तांता, etc (as ın IX F 130, except

पृथग्वाक्याः for पृथग्वाद्या.) ॥ समाप्त ॥ शुभं भवतु ॥ संवत् १८९४ (= A D 1818) कार्तिकशुक्लनवम्यां ९ चन्द्रवासरे ॥ श्रीराधाकृष्णाभ्यां नमोनमः ॥ श्रीरामचन्द्राय नमः ॥

This is, on the whole, a very exact copy

IX G 53 Paper MS of *Bṛhajjābalopaniṣad, northern recension* Size, $13\frac{1}{2} \times 5\frac{1}{2}$ Extent, $36 \times 12 \times 17$ Big, legible Devanāgarī writing Dated, *saṃvat* 1873 (= A D 1817) The contents (ten Brāhmanas) correspond as follows to the Bombay ed of the 108 Upaniṣads

Pattra 1-7b[1]	Brāhmana I–V	*Bṛhajjābālopaniṣad*
„ 7b[1]–9a[1]	Br VI	Br VI (*Bṛhajjābālopaniṣad*)
„ 9a[1]–9b[10]	Br VI	„ VIII (*Bṛhajjābālopaniṣad*)
„ 9b[11]–12a[5]	Br VII = *Rudrākṣajābālopaniṣad* except 763a[8]–764a[1]	
„ 12a[5]–12b[2]	Br VIII	Bṛhajj 277a[7]–b[6] (Br VII, end) = Rudrakṣ 763a[8]–764a[1]
„ 12b[2]–13a[2]	Br VIII	not printed
„ 13a[2]–13b[3]	Br IX	Bṛhajj 276a[1]–b[8] (Br VII, first half)
„ 13b[3]-14a[6]	Br IX	not printed
„ 14a[6]–14b[1]	Br IX	Bṛhajj 277a[1–7] (Br VII, middle)
„ 14b[1]–19a[4]	Br X = *Bhasmajabālopaniṣad*	
„ 19a[4–11]	Concluding section, not printed	

IX H 88. Paper MS of *Śvetāśvataropaniṣat-prakāśikā* by *Rangarāmānujamuni* Size, 13×7 Extent, $51 \times 12 \times 40$ Character, Devanāgarī This is a copy of the MS dated samvat 1932, in the Raghunatha Temple at Jammu on Tawi

IX H 39. Old paper MS of *Kaṭhakopaniṣad-bhāṣya by Śaṅkarācārya* Size, 14 × 7 Extent, 26 × 17 × 60 Character, Devanāgarī Beautiful writing

IX J 5. A Devanāgarī copy, written and compared in the Adyar Library in 1901, from a palm-leaf MS (Grantha ?) then in possession of H H Kerala Varma of Travancore Size, 8½ × 6¾ Extent, 192 × 14 × 16 Contains

1 Page 1–124 Smṛti-candrikā (incomplete)
2 „ 1– 68 *Tripuropaniṣad bhāṣya*

IX K 1–5. Five paper MSS Size, 10 × 7 Extent, 92 × 33 Character, Devanāgarī The originals to these copies are in the Ānandāśrama, Poona

(1) *Vedāntaviśrāntopaniṣad by Śaṅkarācārya* (11 lines)
(2) *Bhāvanopaniṣad* (28 lines)
(3) id (20 „)
(4) *Svasaṃvedyopaniṣad* (22 lines)
(5) *Avadhūtopaniṣad* (11 lines)

IX K 6 Paper MS of *Kātyayanopaniṣad* Size, 6½ × 8½ Extent, 32 × 15 Character, Devanāgarī and Telugu (two copies) Copied from the palm-leaf MS of the Ārsha Library, Vizagapatam (Oppert I, 7339)

IX K 7. Paper MS of the *Upaniṣad bhāṣyas* (except those on the Daśopaniṣads) *of Appayadīkṣita* Size, 8½ × 6¾ Extent, 5032 × 14 × 16 Character, Devanāgarī Copied from the original Grantha MSS

preserved in the Government Oriental Library, Mysore Bound in 10 volumes containing text and Bhāṣya of the following Upaniṣads ,*

1	Page	1– 27	*Brahma* (11)	
2	,,	29– 62	*Kaivalya* (12)	
3	,,	65– 88	*Jabāla* (13)	
4	,,	89– 266	*Śvetāśvatara* (14)	
5	,,	269– 285	*Haṃsa* (15)	
6	,,	289– 299	*Āruṇika* (16)	
7	,,	301– 323	*Garbha* (17)	
8	,,	325– 335	*Nārāyaṇa* (18)	
9	,,	337– 349	*Paramahaṃsa* (19)	
10	,,	353– 367	*Amṛtabindu* (20)	
11	,,	369– 391	*Amṛtanāda* (21)	
12	,,	393– 466	*Atharvaśiras* (22)	
13	,,	469– 515	*Atharvaśikhā* (23)	
14	,,	517– 579	*Maitrāyaṇīya* (24)	
15	,,	581– 675	*Kauṣītakī* (25)	
16	,,	677– 755	*Bṛhajjābāla* (26)	
17	,,	757– 817	*Nṛsiṃhapūrvatāpinī* (27a)	
18	,,	821– 899	*Nṛsiṃhottaratāpinī* (27b)	
19	,,	901– 915	*Kālāgnirudra* (28)	
20	,,	917 967	*Maitreyī* (29)	
21	,,	969–1031	*Subāla* (30)	
22	,,	1033–1042	*Kṣurikā* (31)	
23	,,	1045–1054	*Mantrikā* (32)	
24	,,	1057–1090	*Sarvasāra* (33)	
25	,,	1093–1123	*Nirālamba* (34)	
26	,,	1125–1184	*(Śuka-) Rahasya* (35)	
27	,,	1189–1206	*Vajrasūcī* (36)	

* The numbers in brackets after the titles are those by which Appayadīkṣita uses to quote the Upaniṣads

28	Page	1209–1465	*Tejobindu (37)*
29	„	1470–1641	*Darśana (90)*
30	„	1646–1685	*Tarasara (91)*
31	„	1686–1700	*Mahāvākya (92)*
32	„	1702–1738	*Pañcabrahma (93)*
33	„	1742–1771	*Prāṇāgnihotra (94)*
34	„	1774–1819	*Gopālapūrvatāpini (95a)*
35	„	1822–1907	*Gopālottaratāpini (95b)*
36	„	1910–1956	*Kṛṣṇa (96)*
37	„	1958–1976	*Hayagrīva (100)*
38	„	1978–1993	*Dattātreya (101)*
39	„	1998–2013	*Gāruḍa (102)*
40	„	2014–2020	*Kalisantaraṇa (103)*
41	„	2021–2032	*Jābāli (104)*
42	„	2034–2069	*Saubhagyalakṣmi (105)*
43	„	2074–2129	*Sarasvatirahasya (106)*
44	„	2130–2144	*Bahvṛca (107)*
45	„	2146–2173	*Nādabindu (38)*
46	„	2178–2235	*Dhyānabindu (39)*
47	„	2238–2276	*Brahmavidyā (40)*
48	„	2278–2328	*Yogatattva (41)*
49	„	2332–2392	*Triśikhibrāhmaṇa (44)*
50	„	2396–2418	*Sītā (45)*
51	„	2420–2464	*Yogacūḍāmaṇi (46)*
52	„	2468–2536	*Mahānārāyaṇa (Tripadvibhūti) (52)*
53	„	2540–2558	*Advayatāraka (53)*
54	„	2560–2594	*Rāmarahasya (54)*
55	„	2596–2623	*Rāmapūrvatāpinī (55)*
56	„	2628–2640	*Vāsudeva (56)*
57	„	2644–2666	*Maṇḍalabrāhmaṇa (48)* (Text only)

58	Page	2668-2676	*Dakṣiṇāmūrti* (*49*)	Text only
59	„	2680-2685	*Nirvāṇa* (*47*)	„
60	„	2689-2692	*Skanda* (*51*)	„
61	„	2697-2701	Commentary to No 59 (*47*)	
62	„	2701-2716	„ „ 57 (*48*)	
63	„	2721-2726	„ „ 58 (*49*)	
64	„	2726-2731	„ *Śarabha* (*50*)	
65	„	2731-2736	„ No 60 (*51*)	
66	„	2737-2752	*Mudgala* (*57*)	
67	„	2753-2807	*Śāṇḍilya* (*58*)	
68	„	2809-2859	*Paiṅgala* (*59*)	
69	„	2861-2866	*Bhikṣuka* (*60*)	
70	„	2869-3030	*Mahā* (*61*)	
71	„	3033-3040	*Śārīraka* (*62*)	
72	„	3041-3163	*Yogaśikhā* (*63*)	
73	„	3165-3172	*Turīyātīta* (*64*)	
74	„	3173-3226	*Sannyāsa* (*65*)	
75	„	3229-3250	*Paramahaṃsa parivrājaka* (*66*)	
76	„	3251-3266	*Akṣamālikā* (*67*)	
77	„	3267-3292	*Avyakta* (*68*)	
78	„	3293-3301	*Ekākṣara* (*69*)	
79	„	3302-3445	*Annapūrṇā* (*70*)	
80	„	3446-3456	*Sūrya* (*71*)	
81	„	3457-3482	*Akṣika* (*72*)	
82	„	3483-3500	*Kuṇḍikā* (*74*)	
83	„	3501-3510	*Sāvitrī* (*75*)	
84	„	3511-3532	*Ātma* (*76*)	
85	„	3533-3582	*Pāśupata* (*77*)	
86	„	3583-3611	*Parabrahma* (*78*)	
87	„	3612-3635	*Avadhūta* (*79*)	
88	„	3636-3651	*Tripurātāpinī* (*80*)	
89	„	3652-3673	*Devī* (*81*)	

90	Page	3674-3685	*Tripura* (82)
91	,,	3686-3714	*Katha(rudra)* (83)
92	,,	3715-3734	*Bhāvanā* (84)
93	,,	3735-3764	*Rudrahṛdaya* (85)
94	,,	3765-3787	*Yogakuṇḍali* (86)
95	,,	3788-3814	*Bhasmajābala* (87)
96	,,	3815-3850	*Rudrākṣajābāla* (88)
97	,,	3851-3869	*Ganapati* (89)
98	,,	3870-3896	*Yājñavalkya* (97)
99	,,	3897-3930	*Śāṭyāyanīya* (99)
100	,	3931-4210	*Varāha* (98)
101	,,	4211-4540	*Adhyātma* (73)
102	,,	4541-4818	*Nāradaparivrājaka* (43)
103	,,	4819-5024	*Muktikā* (108)
104	,	5025-5032	*Vajrasūci* (2), (36)

The commentary on Ātmabodhopaniṣad (42) is said to be lost

PART II.

ALPHABETICAL INDEX AND EXTRACTS.

अक्षमालिकोपनिषद्

1 copy, Devanāgarī, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (119)

Beginning of the Bhaṣya

यस्या अपि (so) परब्रह्मपरत्व प्रोच्यते स्फुटम् ।
तामक्षमालिकामेना व्याख्यास्ये निखिलाक्षराम् ॥

नन्विह यदस्यान्तरं [सूत्रं] तद्ब्रह्म यद्दक्षपार्श्वे तच्छैवं यद्वामपार्श्वे तद्वैष्णवमित्युक्तौ कार्यब्रह्म नोक्त । तदनुक्तौ कारण किमिति ।

End

अस्या त्वक्षमालिकोपनिषद्यक्षमालया मन्त्राणा जप्यत्व केवलमुच्यते । न तु तासा बह्वीना धार्यत्वम् । लोके तु बह्वीर्माला केचन धरन्ति तदुपनिषत्प्रमाणानालम्बनमवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयदीक्षिताचार्यविरचिताक्षमालिकोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

अक्ष्युपनिषद्, or अक्षिकोपनिषद्

A. Northern Recensions.

(a) Shorter one, generally called *Netropaniṣad* *
3 copies in Devanāgarī (99)

* As I learnt in Amritsar, this is still now a days used against deseases of the eye eight Brahmins called into the house of the patient have to recite the text for a certain length of time

Beginning

ओं नमो भगवते सूर्यायाक्षयतेजसे ।

End

अहो वाहिनी वाहिनी (वाहानि, 1, वाहिनि, 3) स्वाहा ॥

(b) Longer one, called *Cakṣuṣopaniṣad* 4 copies in Devanāgarī (99)

Beginning

ओं अथातश्चाक्षुषीं पठितसिद्धविद्यां (चक्षुष्मतीं सिद्धिविद्या, 2) चक्षूरोगहरा व्याख्यास्याम ।

End

Same as above, 4 adds a small *prayoga*, 3 a few *namas*' to Viṣṇu

B. Southern Recension.

The first part (चाक्षुष्मती विद्या) differs but little from Aa, the second part containing, in 38 (39) Ślokas, a '*Brahmavidyā*' *of the seven Yogabhumikās* is a remarkable addition peculiar to this recension

2 copies in Devanagari (74, 119) No 1 begins like the Bombay edition, but it ends इति श्रीशुक्लयजुर्वेदे अक्ष्युपनिषत् । चाक्षुष्मती विद्या (!) इत्यक्ष्युपनिषत्समाप्तम् ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita, to part 2

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

यस्या चाक्षुष्मती विद्या ब्रह्मविद्या च कथ्यते ।

तामक्षिकोपनिषद व्याख्यास्ये सप्तभूमिकाम् ॥

ननु प्रपञ्चवेदने सत्यपि मिथ्यात्वनिश्चय एव योगः स्यादित्याशङ्क्याह । अवेदनमिति ।

Ends

अकाराद्यष्टाविंशत्युत्तरशततत्पदलक्ष्यार्थब्रह्मसुविश्वाद्यष्टाविंशत्युत्तर-शतंत्वपदवाच्यलक्ष्यार्थजीवाना विलापन कार्यमिति प्रागेव समाधि-कालाद्विचिन्त्य इति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

अथर्वशिखोपनिषद्

A. Northern Recension.

7 copies in Devanāgari (80, 87, 103, 108, 114) and Sārada (59, 60) No 1 ends **इत्यथर्ववेदे शौनकीयशाखायां अथर्वशिखोपनिषत्समाप्ता ॥**

(Dīpikā by Nārāyaṇa, see Poona ed)

B. Southern Recension

7 copies in Grantha (9, 13, 15), Telugu (37, 48), and Devanāgarī (90, 117)

Dīpikā by Saṅkarānanda (Grantha, 34)

Begins

अथर्वशिखोपनिषद्दीपिका ॥
व्याख्यातोऽथर्वशिखानाम्न्या श्रुते क्लेशविनाशिनी ।
क्रियते ब्रह्मबोधार्थं तया शुध्यते मे मन ॥

ब्रह्मविद्याप्राप्त्यर्थं तपोविद्यासपन्नैरपि गुरुशुश्रूषादिक करणीयमित्ये-तदर्थं प्रथमत आख्यायिकामवतारयति ॥ अथ ॥ अधिकारिसपत्य-नन्तर । ह किल एनं वक्ष्यमाणमथर्वाण पैप्पलादः पिप्पल कर्मफल तदत्तीति पिप्पलाद स्वयमुद्यमशून्य पुराकृतकर्मवशात्प्राप्तान्नोदकादिना शरीरधारक इत्यर्थः ॥ स एव पैप्पलाद ॥

Ends

सर्वं निखिलं **अन्यत्** शिवव्यतिरिक्तं **परित्यज्य** स्पष्टं **समाप्ता** समाप्तिंगता । **अथर्वशिखा** अथर्ववेदे शिखेव सारभूतोपनिषदथर्वशिखा **एतामथर्वशिखामधीत्य** पाठतोऽर्थतश्च स्वाधीनकृत्वा (so) **द्विजः** त्रै-वर्णिक **गर्भवासात्** गर्भवासमूलभूतादज्ञानात् **विमुक्तः** आत्मज्ञाने नावगताज्ञानो (so) जीव**न्विमुच्यते** । देहपाते सर्वथ (so) संस्कारही-नत्वेन मुक्तो भवति । इत इति उपनिषदर्थपरिसमाप्त्यर्थं । उपनिषत्प्रति-पाद्यमर्थं समाप्तौ दर्शयति । **ओं** ओङ्कारं **सत्यम**बाधितं रूपं जगतो न त्वन्यत् । हरिः ओं ॥ श्रीदक्षिणामूर्तये नमः ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita (Devanagari, 117)

Begins

ध्यातृध्यानध्येयभावं यत्राथर्वाह च क्रमात् ।
रुद्रविष्णुशिवानां च महर्षिभ्यस्तथा परम् ॥
भिन्नं षोडशमात्राभिः प्रणवं ब्रह्मरूपकम् ।
तामथर्वशिखाभिख्यां व्याख्यास्ये श्रुतिमञ्जसा ॥

अथेति । **अथ** साधनचतुष्टयसंपत्त्यनन्तरं अथर्वशिरोपनिषच्छ्रवणा-नन्तरं* वा ह किल **एनमथर्वशिरापनिषदुपदेष्टारं अथर्वाणं** अथर्वाख्यं भगवन्तं **पैप्पलादः अङ्गिराः सनत्कुमारश्चोवाच** पप्रच्छ ।

Ends

अन्यत्सर्वं शिवव्यतिरिक्तमशिवं समस्तमपि सगुणेश्वरादिविकार-जातं **परित्यज्य** सर्वप्रकारेण विहाय ध्येयः शिवो ऽहमित्यभेदेन भ्रम-रकीटन्यायमनुसृत्य सर्वदा ध्यातुं योग्य इत्युक्त्वात परं वक्तव्यान्तरा

---

* According to Appayadīkṣita's finding the One Hundred and Eight Upaniṣads are a connected whole See Preface

The reading अथर्वशिरोपनिषद् is frequent both in the South and North

भावादथर्वशिखा परिसमाप्ता । एवमुपक्रमोपसंहारमध्येषु निर्गुणस्या खण्डबोधस्वरूपस्याशरीरस्य परब्रह्मापरपर्यायस्य परमशिवस्यैव प्राधान्ये- न ध्येयस्यैव परमशिवत्वस्याभिहितत्वाच्चास्मात्पर निष्प्रतियोगिकमपर सगुण वा न कैवल्यमोक्षेच्छुभिरुपास्यमित्यवगन्तव्यम् ॥ इदानीमिमा मथर्वशिखामधीतवत फलमाह । एतामिति । एतामथर्वशिखामधीत्य द्विजो ब्राह्मण गर्भवासाद्विमुक्तः जीवन्मुक्तस्सन्विमुच्यते विदेहमुक्तो भवति । एतामधीत्येत्याद्यभ्यास उपनिषत् परिसमाप्तिद्योतनार्थं । ओं सत्यमित्युपनिषदित्योंकारस्यैव प्राधान्येन प्रपञ्चितत्वद्योतनार्थमिति ॥ इति सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयदीक्षिताचार्यकृतौ अथर्वशिखोपनिष- द्भाष्य समाप्तम् ॥

अथर्वशिरउपनिषद्

It is often called अथर्वशिरोपनिषद्, and in the North it has besides the following titles अथर्वशीर्षम् (आथर्व शीर्षम्), अथर्वशीर्षोपनिषद्, शिवाथर्वशीर्षम्, शिवोपनिषद्, रुद्रा थर्वशिरस्, रुद्राथर्वाङ्गिरसम्, and the like, and under such names forms part of the आथर्वशीर्षपञ्चकम् (see Preface)

A. Northern Recensions

(*a*) 5 copies, in Devanagarī (87, 103, 108, 114) and Śāradā (59) In No 2 the first section and the first lines of the second section agree with the Southern Recension (Dīpikā by Nārāyana, see Poona ed)

(*b*) 5 copies, in Devanāgarı (81, 82, 91, 94, 107)

Beginning

देवा ह वै स्वर्गं लोकमायन् ॥ ते देवा रुद्रमपृच्छन् ॥ को भवा- निति ॥ सो ऽब्रवीदहमेक प्रथममासीत् ॥ वर्त्तामि च भविष्यामि च ॥

नान्य कश्चिन्मत्तो व्यतिरिक्त इति ॥ सोनन्तरानन्तर (so, all) प्राविशेत् ॥ सो ऽह नित्यानित्यो ऽह ॥ ब्रह्माह ब्रह्माह ॥ प्राञ्च प्रत्यञ्चो ऽह (प्रत्यञ्चाह, 1, 2, 3) ॥ दक्षिणाग्निर्गार्हपत्यश्चाहवनीयो ऽह ॥ गुह्यो ऽहमरण्यो ऽह ॥ ज्येष्ठो ऽह श्रेष्ठो ऽह वरिष्ठो ऽह (5 adds बलिष्ठो ऽह) ॥ ऋगहं यजुरह सामाह (5 adds अथर्वाह) । अक्षरमह पुष्करमहमग्रिय च ॥ अधश्चोर्ध्वं पुरस्ताज्ज्यो (ताज्यो, all) तिरिति ॥ अहमेक सर्वे च मा ॥ एव (मा added by 1, 3, 4) यो मा वेत्ति स वेदान्वेत्ति साङ्गानिति ॥ ब्रह्मणा ब्राह्मण्यो ऽह ॥ हविष्य हविष्येण ॥ सत्य सत्येन ॥ धर्म धर्मेण ॥ तर्पयामि यत्स्वेन तेजसा ॥ अतो देवा ऊर्ध्वबाहवो रुद्र स्तुवन्ति ॥ यो वै रुद्र स भगवान्यश्च ब्रह्मा तेभ्यो वै नमो नमः ॥

End

गायत्र्या षष्टिसहस्राणि जप्तानि भवन्ति ॥ प्रणवानामयुत जप्त भवतीत्याह भगवानथर्वेश (°नाथर्वेशा, 3, 5) ॥ यो रुद्रो येन जगदूर्ध्वं पृथिवी च दृढाधृता ॥ येन यज्ञा सस्थापिता (so 5, others येन येन सस्थापयेत्) नागान्तरिक्ष (so, all) ॥ तस्मै रुद्राय नमो नमस्तस्मै रुद्राय नमो नम (इति added by 4, 5) ॥ नमो (5 adds स्तु) रुद्राय सहस्रमूर्तये ॥ सहस्र (not in 1, 2, 4) पादाक्षिशिरोरुबाहवे ॥ (सहस्रनाम्ने पुरुषाय शाश्वते ॥ सहस्रकोटियुगधारिणे नम ॥ only in 5) तस्मै रुद्राय नमो नमस्तस्मै रुद्राय नमो नम इति (no इति in 3) ॥ इत्यथर्वशीर्षं समाप्त (so 4, इति शिवअथर्वशीर्षं समाप्त, 3, अथर्वशिर समाप्त, 2, श्रीभवानीशङ्करमहारुद्रप्रीयता, 1) No 5 ends रुद्राय नमो नम इति ॥ य एव वेदेत्युपनिषत् ॥ १९ ॥ ब्रह्माह साङ्गानिति (so) नमस्तेभ्यो वै नमोनम ॥ वरेण्य परम पद तत्पर ब्रह्म मे बोधार्य (so) माणमेवे (so) काक्षर मानदा (?)भस्मत्र्यायुष भवत्यन्तरिक्ष पञ्च ॥ इति शिवोपनिषत् ॥

B. Southern Recension.

8 copies, in Grantha (9, 11, 13, 15) Telugu (37, 48), and Devanāgarī (90, 117) In Nos 2 and 5 the concluding section following देवमेवानुप्रविशतीत्यों सत्यम् is missing The opening stanza of the Bombay edition is in No 3 only

(Dīpikā by Śaṅkarānanda, see Poona ed)

Bhāṣya by Appayadīkṣita (117, Devanāgarī)

Begins

यत्रोक्तस्त्रिषु सद्भावो रुद्रस्यान्तरदृष्टित' ।
ओंकारादेस्तथा व्याख्या यत्र सम्यक्प्रवर्तते ॥
तामथर्वशिरोऽभिख्या श्रुतिं निर्गुणतत्पराम् ।
व्याख्यातुमुत्सुकस्सोह स्मरामि श्रीगुरोः पदम् ॥

देवा इति देवा विष्णुब्रह्मेन्द्रादय' ह वा इत्यनर्थकौ निपातौ स्वर्गं ब्रह्मस्वरूप गमयतीति त कैलासाख्य लोक अगमन् गतवन्त. । त उक्ता देवा रुद्रं कैलासाधिपतिमपृच्छन् पृष्टवन्त । अत्राय भाव. । विष्ण्वादयो देवा स्वस्वार्वाचीनायात्मतत्त्वमवबोधयितु स्वयमात्मवित्त्वेन शक्ता अपि गौरवात् सर्वोत्कृष्टस्य भगवतो महाकारुणिकस्य सर्वज्ञत्वाद्यशेषगुणसपन्नस्य श्रीरुद्रस्य मुखारविन्दादवबोधयितुकामा' कैलास जग्मुरिति । प्रश्नप्रकारमाह । को भवानिति हे भगवन् रुद्र भवान् कः सगुणः परमेश्वरो वा निर्गुण परमात्मा वा ।

Ends

तस्मात्समुत्थितः प्राणः प्राणीत्यर्थ तत् अथर्वशिर अभिरक्षतु अभित अधीतिबोधाचरणप्रचारणैरवतु ॥ इदानीमवान्तरकार्यकारणीभूतयोरन्नमनसो श्रीविद्यामोक्षबुद्ध्या अन्यविद्यामोक्षबुद्ध्या च रक्षणीयत्वमुक्त्वाथर्वशिर उपसहरति श्रियमिति

यस्य बन्धस्तस्य मोक्ष इति दर्शन तु स्थूलदृष्टिविषयमेव बन्धो ऽन्य-

स्य मोक्षो ऽन्यस्येति दर्शनस्यैव सूक्ष्मदृष्टिविषयत्वात् । तथा हि । लोके चोरो बध्यते पश्चात्स एव मुच्यत इति स्थूलदर्शन । अभुक्तचौर्यकर्मफलो बध्यते भुक्तचौर्यकर्मफलो मुच्यत इति सूक्ष्मदर्शन । भुक्तफलाभुक्तफलयोर्ह्यन्योन्यविलक्षणतयान्यत्वमेव युज्यते । तस्मादनात्मनो बन्धः आत्मनो मोक्षश्चेत्यवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयदीक्षिताचार्यकृतौ अथर्वशिरोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

अद्वयतारकोपनिषद्

1 copy, Devanāgarı, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣıta* (118)

The Bhāṣya begıns

मूर्तामूर्तात्मक यत्र तारकद्वयमुच्यते ।
ज्योतिर्दर्शनमार्गोक्ति व्याख्यास्ये ऽद्वयतारकम् ॥

ननु जीवेश्वरौ मायिकाविति विज्ञाय सर्वविशेषं नेति नेतीति विहाय यदवशिष्यते तदद्वयं ब्रह्मेति यदुक्त तद्युक्तमेव । अपि तु तत्सिद्ध्यै लक्ष्यत्रयानुसन्धानं कर्तव्यमित्येतदयुक्त । कुत । अपरिच्छिन्नब्रह्मसिद्ध्यै त्वपरिच्छिन्नब्रह्मध्यान कर्तव्य । सत्यमेवैतत् । तथाप्युक्तलक्ष्यत्रयानुसन्धानद्वारा परिच्छिन्नानुसन्धानविधान युक्तमित्यवगन्तव्यम् ।

It ends

नन्विह तादृशपरमयोगिपूजा यस्य लभ्यते सोऽपि मुक्तो भवति इत्येतादृशवाक्यान्यर्थवादा एव स्यु । कुत । सहस्रारज्वलज्ज्योतिर्वेत्यादि । तस्मादुक्तयोगि प्रकृत वाक्यान्यर्थवादा एव । तथापि स्वदेहान्तर्वर्त्तिज्योतिर्दर्शन विना तत्त्वमसीत्युपदिशतामह ब्रह्मास्मीति वाङ्मात्रेण प्रलपताञ्च भ्रान्ततमानां

कल्पकोटिष्वपि ससारबन्धान्मोक्षासभवान्मोक्षप्रथमसाधनत्वाच्चास्य दर्श-नस्योपेक्षा न कदापि कार्येति स्थितम् ॥ इति सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

अद्वैतोपनिषद्

1 copy, in Devanāgari (86) It is so faulty that it can merely help us to recognize the character of the Upaniṣad unknown otherwise

Beginning

ओं अद्वैतपुरुषस्य न द्वितीयो भेदो स्ति स्थिरजङ्गम मध्ये अद्वैत-ब्रह्मप्रकाशित । सर्वलोकमध्ये ब्रह्मद्विधारूप विचरति चैतन्यवितेजस· अन्तरात्मा मध्ये कैवल्यात्मामेकेक । यथा रवितेज रविर्भवेत् । तथा अखण्डितब्रह्म मायाजगत्त्रय । अवस्थात्रय परमात्मन· एक भवति । या बुद्धिर्गर्भमध्ये सा बुद्धिर्बाल्यावस्था न भवति । या बुद्धिर्बाल्यावस्था भवति सा बुद्धिर्यौवनावस्था न भवति । या बुद्धिर्यौवनावस्था सा बुद्धिर्यू-नावस्था न भवति ।

Middle

चक्षु प्राणमनोबुद्धिपञ्चेन्द्रिया पञ्चतत्त्व . तथा घटघटमध्ये बहुचन्द्रो पि दृश्यते कैवल्य द्वैताद्वैतरहित विष्णुवृक्षफल उत्पन्न परमहसपूर्णो पि जायते । ज्ञान माता विज्ञान पिता सगुणब्रह्म निर्गुणब्रह्मार्पित अष्टमी च निर्गुणावस्था ब्रह्मशरीर-ज्ञानलहरी ब्रह्मणो । ब्रह्मणो यज्ञोपवीतमनिष्ट ।

End

अखण्डित वस्तु मध्ये प्रविष्ट अर्धस्थाने अर्धपुर(?)स्थाने आत्मा दृश्यते । आत्मव्यापक ब्रह्मज्ञानविज्ञानम् ॥ इत्यद्वैतोपनिषद् सपूर्ण ॥

अथेदानीमन्तःशरीर इत्याद्यारभ्येयमध्यात्मोपनिषद्व्याख्यास्यते ।

अन्तरिति । अन्तःशरीरे देहान्तर्विद्यमानाया गुहायां । गुहा-शब्दवाच्यहृदयपुण्डरीक इत्यर्थ । निहितो निक्षिप्त' ।

It ends

वेदानुशासनमिति द्विर्वचनमुपनिषत्परिसमाप्त्यर्थम् । एव क्रमेण मुमुक्षूणा मोक्षप्रयोजनसिद्ध्यै शब्दब्रह्मरूपेण भूमौ सञ्चरन्तीमेतामात्म-विद्याप्रतिपादनपटीयसीं सर्ववेदान्तसारभूतामध्यात्मोपनिषद सव्याख्या सद्गुरुमुखाच्छ्रुत्वा मननाद्यै साधनविशेषै सद्योमुक्ति ये महान्तो ऽधि-गच्छन्ति त एव पुरुषोत्तमा कृतकृत्या सर्वलोकपूज्या भवन्तीत्यत्रैते ऽस्मच्छ्लोका ।

शब्दब्रह्मात्मना या जगति सुखकरी दुर्लभाध्यात्मविद्या
भात्येना श्रद्धया ये परमगुरुमुखाद्दर्पणव्याख्यया ताम् ।
श्रुत्वा नित्य तथान्यैर्मननमुखमहासाधनैर्यान्ति सद्यो-
मुक्ति ते सर्वपूज्या खलु पुरुषवरास्ते हि धन्या महान्त ॥

There follow six more verses in different metres, and finally

यदेतत्सर्ववेदान्तरहस्यार्थप्रकाशकम् ।
अध्यात्मदर्पण लोके दुर्लभ ह्याश्रयेत्सुधी ॥
सर्वशास्त्रकथाकन्थारोमन्थेन वृथैव किम् ।
अन्वेष्टव्य प्रयत्नेन शास्त्रमेतन्मुमुक्षुणा ॥

इति श्रीसुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयदीक्षिताचार्यविरचितमध्यात्म-दर्पण समाप्तम् ॥

अध्यात्मोपनिषद् (II)

1 copy, in Devanāgarī (67)

Fouity two *mukti-sthanam* aie enumeiated heie and locatod in certain paits of the body, e g , Kasi between the eye-brows, Piayaga in the top of the nose, the rivei Sarasvati in the Susumnā, etc

Begins

श्रीगणेशाय नम ॥

सप्तपुर्यस्त्रयो ग्रामा नवारण्या नवौखश' (so) ।

चतुर्दशैव गुह्यानि मुक्तिद्वाराणि भूतले ॥ १ ॥

अयोध्या मथुरा माया काशी काञ्ची अवन्तिका ।

पुरी द्वारावती ज्ञेया सप्तैता मोक्षदायका: ॥ २ ॥

Ends

एतेषां स्मृतिमात्रेण सर्वस्नानफल भवेत् ॥

एतद्गुह्य मया प्रोक्त किमन्यद्वक्तुमिच्छसि ॥

क्षमातीर्थं तपस्तीर्थं तीर्थमिन्द्रियनिग्रह ॥

सर्वभूतदयातीर्थं ध्यानतीर्थमनुत्तम ॥

एतानि सर्वतीर्थानि सप्तषट्कानि देहिना ॥

वसन्ति सर्वदेहेषु तेषु स्नान समाचर ॥ १२ ॥

इति श्रीहिमवत्खण्डे नारायणनारदसंवादे ऽध्यात्मोपनिषत्समाप्ता ॥

अन्नपूर्णोपनिषद्

1 copy, Devanāgaii, with the *Bhāsya of Appaya dikṣita* (119)

The Bhāṣya begins

मण्डव्याख्यमहामुनेरभिहिता मुक्तिर्विदेहोत्तमा

सर्वाश्चर्यकरी समाधिवशतो काले विरक्तेर्बलात् ।

यस्यां सर्वरहस्य तत्त्वविषया अर्थाः परे चोदिता
व्याख्यास्ये महतीमिमां मृदुपदां तामन्नपूर्णां श्रुतिम् ॥ १ ॥
अत्र निदाघाख्यो योगीन्द्रः ब्रह्मविदां वरं ऋभुं पप्रच्छेत्युपक्रम ।

It ends

एतावता वरिष्ठपदप्राप्तिपर्यन्तेनात्मयत्नेन निर्विकल्पनि सङ्कल्पनिवृत्तिकनिर्वासनसमाधिलक्षणेन संसृतिर्नि शेष जिता भवति । एतदुपनिषदध्ययनात् ब्रह्मैव भवतीति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

अमृतनादोपनिषद्

It has also the name योगोपनिषद् (rare), and in the North it is generally called अमृतबिन्दूपनिषद्

A. Northern Recension.

5 copies in Devanāgarī (77, 103, 109, 114) and Śāradā (59)

(Dīpikā by Nārāyana, see Poona ed)

B. Southern Recension.

7 copies in Grantha (6, 13), Telugu (37, 39), Devanāgarī (93, 117), and Śāradā (60)

(Dīpikā by Śankarānanda, see Poona ed)

Bhāṣya by Appayadīkṣita Devanāgarī (117)

Begins

यत्नाय योगशास्त्रार्थस्सङ्ग्रहेण निगद्यते ।
एनाममृतनादाख्या व्याख्यास्ये श्रुतिमञ्जसा ॥

शास्त्राणीति ॥ मेधावी विवेकादिसाधनवद्बुद्धिमान् पुरुष पुनः पुनः असकृच्छास्त्राणि प्रकृतश्रुत्यादीनि योगशास्त्राण्यधीत्याभ्यस्य

तत्प्रतिपादितं परमं निर्गुणं ब्रह्म विज्ञाय स्वाभिन्नत्वेन सम्यग्विदित्वाथ तानि शब्दमयानि शास्त्राण्युत्सृजेत् परित्यजेत् शास्त्राभ्यासं न कुर्यादिति भावः । तत्र निदर्शनमाह । उल्कावदिति । यथोल्काहस्तो रात्रिचरस्सूर्योदयानन्तरमनुपयुक्तामुल्कां परित्यजेत्तद्वत् ।

Ends

अरेफमक्षरमक्षं ज्ञानमित्यर्थः । तस्माज्जातमक्षरं न क्षरते न विनश्यति नित्यत्वात् (24) । सप्तत्रिंशत्पर्यन्ता श्लोकाः स्पष्टार्थाः । ब्रह्मरन्ध्रवायोर्न पुनर्जन्मेति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

अमृतबिन्दूपनिषद्.

See ब्रह्मबिन्दूपनिषद् and अमृतनादोपनिषद्

अल्लोपनिषद्

This curious work, as is well known, has been composed to serve Akbar's idea of a world religion In the South of India it is not recognized,* in spite of (or, perhaps, because of ?)† the widely spread opinion that the Mahomedans are skilled in the Atharvaveda, but in the North it is not only reckoned to the Atharvaveda, but actually recited by the Brahmins at the Vasantotsava or any occasion when selected texts of the four Vedas have to be read in the house of a

* Some years ago, a palm-leaf MS of it was in the Adyar Library, but it was rejected by the then librarian

† The Atharvaveda, excepting the Upanisads, is nearly unknown in Southern India

Dvija Of course, it is not admitted that Allah is the Mahomedan god, but the word is believed to be a synonym of Varuna * The Upanisad is also said to be the standard work of a certain class of Sannyāsins A very faulty text of it and of Netropanisad was published in Bombay (Kāitāntikapustakālaya), Śake 1826

3 copies, in Devanāgarī (68, 73, 102), two of which are accentuated No 2 is in the Vedic *pātha* called *jatā* It begins

श्री गणेशाय नम ॥ दिव्यानि धत्ते धत्त दिव्यानि दिव्यानि धत्ते धत्ते इल्ले इल्ले धत्ते धत्ते इल्ले धत्ते इति धत्ते इल्ले वरुणो वरुण इल्ले, etc

Allah, Varuna and Mitra play the main part in this Vedic-Mahomedan tintinnabulum the end of which (इल्लां इल्लामिल्लामिल्लामिल्लामिल्लां इल्ला इल्लां, etc , the other MSS have अल्ला इल्लल्ला, etc) suggests the idea that the Vedic goddes Idā or Iḷā was the bridge on which Allah was introduced here Compare Bṛh Up VI, 4 28 इलासि मैत्रावरुणी, and note that in the colophon of the printed text the work is called लक्ष्म्युपनिषद्

अवधूतोपनिषद् (I)

Begins

अथ ह सांकृतिर्भगवन्तमवधूत दत्तात्रेयं परिसमेत्य पप्रच्छ This is the work belonging to the 108 Upanisads and described in the Catalogue of the Government Oriental

* The Varunopanisad mentioned by Aufrecht has, however, nothing to do with our text It is, as should be expected, the Vāruṇyupanisad = Taittirīyopanisad II and III

Manuscripts Library, Madras (Vol I, 3, p 286–287 अथ हसाकृतिर्भगवन्तमवधूत, etc ,)

2 copies, in Devanāgari (105, 119)

Bhasya by Appayadikṣita (119, Devanāgari)

Begins

स्वेच्छाचारो ऽवधूतस्य निर्दिष्टो यत्र कथ्यते ।
अवधूतोपनिषद व्याख्यास्ये सहजस्थितिम् ॥

अत्र दत्तात्रेयसाकृतिसवादात्मिकायामवधूतोपनिषद्यतिवर्णाश्रमी योग्येवावधूत इत्युक्तम् ॥

Ends

तस्मादप्राप्तस्य प्राप्तव्यस्य प्राप्तिरेव सर्वशास्त्रयुक्त्यनुभवानुरोधि नीति मन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

अवधूतोपनिषद् (II)

A poetical definition of the eight Yogāngas

2 copies, in Devanāgarī (68, 116)

Begins

ओं यमनियमासनप्राणायामप्रत्याहारधारणाध्यानसमाध्यष्टाङ्गयोग ।

देहेन्द्रियेषु वैराग्य यम इत्युच्यते बुधै ।
अनुरक्ति परे तत्वे सतत नियम स्मृत ॥

Ends

निर्वाणपदमाश्रित्य योगी कैवल्यमश्नुते
योगी कैवल्यमश्नुत इति य एव वेदेत्युपनिषत् ॥

इत्यवधूतोपनिषत्समाप्ता ॥ (श्रीयोगदिगम्बरार्पणमस्तु, 2) ॥

अवधूतोपनिषद् (III)

The glory of the Pañcamāśrama In Ślokas

1 copy (very faulty), in Devanāgarī (71)

Begins

चिन्मय व्यापित सर्वमाकाश जगदीश्वरम् ।
निर्विकल्पस्वयब्रह्म तस्याह पञ्चमाश्रम ॥

Ends

आत्मज्ञानविना(!)योगी ब्रह्मचारी कथ भवेत् ।
गृहीश्च(!)वानप्रस्थो ऽह तस्याह पञ्चमाश्रम ॥ ११ ॥

इति श्रीअवधूतोपनिषत्सपूर्ण (!) ॥

This is evidently the same as the **श्रीमद्दत्तोपनिषद्** (!) of which Professor Weber had a copy (see History of Indian Literature, p 164)

अवधूतोपनिषद् (IV)

See त्रिशिखीब्राह्मणोपनिषद्

अव्यक्तोपनिषद्

1 copy, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (Devanāgarī, 119)

The Bhāṣya begins

प्रपञ्चसृष्टिविज्ञान यस्या धातु समीर्यते ।
अव्यक्तोपनिषद्भाव्य व्याख्यास्ये सृष्टिनिश्चयात् ॥

अत्र केवलं ज्योतिरूपमित्यादिविशेषणवद्यदानन्दमयमासीदित्युक्त तत्सच्चिदानन्दलक्षणसप्रतियोगिकब्रह्मैव भवितुमर्हति न निष्प्रतियोगिक सर्वलक्षणवर्जितत्वेन सर्वशब्ददूरत्वात् ।

It ends

प्रजापतिब्रह्मणोर्वा कार्यकारणत्वाद्भेदो ऽस्ति । यद्वापरस्य निर्विशेष-ब्रह्मण एव सकाशात्स्वयम्भुवोत्पादकविष्फुलिङ्गोदाहरणेन जीवब्रह्मणो रिव ब्रह्मब्रह्मणोश्चाशाशिभावस्य सुप्रसिद्धत्वादस्य नृसिंहजन्यत्व गौण-मेव मन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

आचमनोपनिषद्

1 copy, in Grantha (11) Incorrect

श्रीगुरुभ्यो नम । आचमनविधि व्याख्यास्याम । जङ्के पाणिपादौ प्रक्षाल्य प्राङ्मुखोदङ्मुखो वा बद्धशिखयज्ञोपवीतब्राह्मणस्य दक्षिणे हस्ते पञ्चतीर्थानि भवन्ति अङ्गुल्यग्रे देवतीर्थं कनिष्ठिकामूले आर्षिक तीर्थं आदे-शिनि मूले पैतृक तीर्थं अङ्गुष्ठमूले ब्रह्मतीर्थं मध्ये ऽग्नितीर्थं । न तिष्ठन्न हसन् न बुद्बुदैर्न च लोमै । गोकर्णाकृतिवत्कृत्वा माषमग्नजल पिबेत् । तेन त्रिराचमेत् । प्रथम य पिबेदृग्वेद प्रीणातु । द्वितीय य पिबेद्यजु-र्वेद. प्रीणातु । तृतीय य पिबेत्सामवेद' प्रीणातु । लोमाधरोष्ठम(!) थर्ववेद प्रीणातु । मुखमक्षि तृप्त (!) । सर्व प्रोक्षति । यः पादौ प्रो-क्षाति य चक्षुषी य चन्द्रमादित्यौ यन्नोभिन्द्रेन(!)पृथिवी यस्ततस्तेन विष्णु । यच्छिरस्तेन रुद्र । मूर्ध्नि शतकुबेरः सर्वदेवस्यास्ते प्रीणातु(!) य एव वेद । इत्युपनिषत् ॥ इत्याचमनोपनिषत्समाप्ता ॥

आत्मपूजोपनिषद्

1 copy, in the Telugu character (50)*

आत्मपूजोपनिषत् ॥ ओं । निश्चिन्तन ध्यानम् । सर्वकर्मनिराकरण-मावाहनम् । निश्चलज्ञानमासनम् । समुन्मनीभाव पाद्यम् । सदामनस्क-मर्घ्यम् । सदादीप्तिराचमनीयम् । वराकृत (so) प्राप्ति स्नानम् । सर्वात्मकत्व दृश्यविलयो गन्ध । दृगविशिष्टात्मानक्षता (!) । चिदादीप्ति पुष्पम् । सूर्यात्मकत्व दीप । परिपूर्णचन्द्रामृतरसैकीकरण नैवेद्यम् । निश्चलत्व प्रदक्षिणम् । सोऽहभावो नमस्कार । परमेश्वरस्तुतिर्मौनम् । सदासन्तोषो विसर्जनम् । एव परिपूर्णराजयोगिन सर्वात्मकपूजोपचार, स्यात् । सर्वात्मकत्व (so) आत्माधारो भवति । सर्वनिरामयपरिपूर्णोऽहमस्तीति(!)मुमुक्षूणा मोक्षसिद्धिर्वदति(!) । इत्युपनिषत् ॥

आत्मबोधोपनिषद्

A. Northern Recension

3 copies in Devanagari (90, 103) and Sarada (60) (Dipika by Nārāyaṇa, edited by Colonel Jacob)

B Southern Recension

It has some different readings, and 30 Slokas are added to the prose

2 copies in Grantha (14) and Telugu (39) In No 2 the Slokas are missing

* Called आत्मबोधोपनिषद् on cover and above, page 50

आत्मोपनिषद्

A. Northern Recension.

8 copies in Devanāgarī (87, 90, 102, 103, 109, 114) and Śāradā (59, 59)

(Dīpikā by Nārāyaṇa, see Poona ed.)

B. Southern Recension

2 copies, in Devanāgarī (85, 119)

Apart from the various readings, this recension differs from the above by the addition of 29 Ślokas to the prose text

Bhāṣya by Appayadīkṣita (Devanāgarī, 119)

Begins

चत्वार उक्ता आत्मानो यस्यां सम्यग्विचारणे ।
एनामात्मोपनिषदं व्याख्यास्ये सारगर्भिताम् ॥

नन्वात्मान्तरात्मा परमात्मा चेति त्रय एवात्मान इहोच्यन्ते । कथं चत्वार इति । अत्रोच्यते । आत्मा हि त्वगाद्युक्तस्वरूपो देहः । अन्तरात्मा च पृथिव्याद्युक्तस्वरूपो जीवः । परमात्मा च यथाक्षरं उपासनीय इत्युक्तस्वरूपः । वटकणिकाद्युक्ताकारः प्रत्यगात्मैव ।

Ends

तथा चेह निष्प्रतियोगिकब्रह्मैव विवक्षितमिति सर्वद्वन्द्वापवादद्वारा परमार्थतां वदतोपसंहारश्लोकेन दर्शयति । तस्मादावृत्ते सदसत्त्वाभ्यां बन्धमोक्षाविषबुद्धेः सदसत्त्वाभ्यामस्तिनास्तीति प्रत्ययेन तु नित्यस्येति युक्तमुक्तम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

आथर्वणोपनिषद्

See मुण्डकोपनिषद्

आदित्योपनिषद्

See सूर्योपनिषद्

आरुणेयोपनिषद्

Called also आरुणेय्युपनिषद्, आरुण्युपनिषद्, आरुणिकोपनिषद्

11 copies in Grantha (7, 13), Telugu (37, 50), Devanagari (76, 103, 109, 114, 117), and Sāradā (59, 60)

(Dipikās by Nārāyana and Sankarānanda, see Poona ed.)

Bhāsya by Appayadīksita (Devanagari, 117)

Begins

आरुण्युपनिषद्वाणी कर्मत्यागैकगोचरा ।
व्याख्यास्ये सङ्ग्रहेणैव संसारार्तिनिवृत्तये ॥

आरुणिरिति । अरुणस्यापत्यं प्रजापतिसम्बन्धी कदाचित्प्रजापतेर्लोकं जगाम ।

Ends

एवं निर्वाणस्य नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावपरब्रह्मात्मैक्यावस्थानलक्षणकैवल्यमोक्षस्यानुशासनं प्रतिष्ठापनमित्युपनिषत् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

आर्षेयोपनिषद्

This is one of the four Upanisads of the Oupnek'-hat (No 47, called Aikhi) the Samskrt text of which has been wanting as yet It consists in a dialogue of the five Rsis Visvamitra, Jamadagni, Bharadvaja, Gautama and Vasistha on the nature of Brahman

1 copy, in Devanagarī (98) Very faulty

Begins

ओं ऋषयो वै ब्रह्मोद्यमाहूयितवानूचु॰ (so) परस्परामिवानुब्रुवाणा स्तेषा विश्वामित्रो विजितीयमिव (so) मन्यमान उवाच यदेतदतरे द्यावापृथिवी अण(!)ष्णुवदिव सर्वमष्ण(!)वद्यदिदमाकाशमिवेतश्चेतश्च स्तनयन्ति विद्योतमाना इवावस्फूर्जमाना इव तद्ब्रह्मेति तस्योपव्याख्यान यदिष्टमग्निभिर्ज्वलयन्ति पोप्लूययन्त्यद्भिरभिषियवन्ति वध्री(!)भिरभि ग्रन्थति वरत्राभिघ्न(!)त्ययोघनैर्विध्यति सूचीभि निखानयन्ति शङ्कु भिरभितुदन्ति पट्टीशिकाभिर(!)भिलिंपन्ति मृत्स्नया तक्ष्णुवंति वासीभि कृष्णन्ति फालिभि (so) नै हैव शक्नुवत(!)इति नास्येशीमहि नैनमती यीमहि तदु ह जमदग्निर्नानुमेन(!)आर्तमिव, etc

Ends

सर्वस्य वशी सर्वस्येशान सर्वममिक्षिय(!)च्च तमश्नोति कश्चन परो-वरीयासमभिप्रणुत्यमतर्जुषाण (so) भुवनानि विश्वायमश्नव न कुशिका सो अग्निं वैश्वानरमृतजातगमध्ययी भरे भरेषु नमु (so) पह्वयामप्रसा-सहिं (so) युध्ममिन्द्र वरेण्य सत्रासा(!)मवसे जनाना पुरुहूतमृग्मिन विश्ववेदस अहिघ्न तमर्णवे शयान वावृहाण तवसा परेण तदु ह प्रति-पेदिरे ते वाभिवाद्यैवोपसमीयु । नमो ऽग्नये नम इन्द्राय नम' प्रजापत-ये नमो ब्रह्मणे नमो ब्रह्मणे ॥ इत्यार्षेयोपनिषत्समाप्ता ॥

आश्रमोपनिषद्

3 copies, in Devanāgarī (108, 110, 114) Only the fourth chapter is known in the South, but in a different recension see भिक्षुकोपनिषद्.

ईशावास्योपनिषद्

23 copies (Kānva recension) in Grantha (10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 18, 19, 28, 32, 35), Telugu (36, 37, 43, 45, 48), Nandināgari (55), Śaradā (58, 60), Bengālı (62), and Devanāgarī (95)

Bhāṣya by Śankarācārya

6 copies in Grantha (12, 12, 16, 35), Telugu (44), and Bengālı (62)

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandināgarī (55) Same as No 317 of the Govt Or MSS Library, Madras

Prakāśikā by Śrīvatsānka (Kūranārāyana)

This is according to the Viśiṣṭādvaita system

1 copy in Grantha (19)

Begins*

विश्व व्याप्य धार्य येन विचित्राश्शक्तयो यस्य ।
श्रीरङ्गेश श्रीश (॰श तम्नर्षि, ed) तनुवाक्चित्तैरुपास्महे पुरुषम् ॥
सर्वेशानस्सर्वभूतान्तरात्मा ।
दोषानर्हस्सर्वविद्यैकवेद्य· ॥

* The readings added are those of the Grantha edition of 1870 (Vedāntavidyavilasa Press)

कर्माराध्यस्साध्यमक्त्यैकलभ्य. ।
श्रीमान्व्यक्तो वाजिना सहितान्ते ॥
यस्याचार्यैं कृतं भाष्य गम्भीर विदुषा मुदे ।
बालामोदाय तद्भावो यथाभाष्य प्रकाश्यते ॥
ईशावास्यानुवाको ऽय वाजिनां सहितान्तग ।
शिष्याय गुरुणा यस्मिन्ब्रह्मविद्योपदिश्यते ॥
कर्मणा सहितोक्ताना विनियोगपृथक्त्वत ।
विद्याङ्गतास्ति तद्व्यक्त्यै निबन्धोऽस्य तदन्तत' ॥

ईशावास्यमिदं सर्वं इत्येषो ऽनुवाको ऽष्टादशमन्त्रात्मक । एते च मन्त्रा पुरुषसूक्तोदितपरमपुरुषतत्स्वरूपतदुपासनप्रपदनतत्प्राप्तिरूपत्वोपायपुरुषार्थाना सङ्ग्रहेण सम्यक्प्रतिपादित (°पादक, ed) त्वात् । कर्मस्वविनियुक्तत्वाच्च (कर्मसु कल्पसूत्रकृताकात्यायनेनविनियुक्तत्वाच्च, ed) । उपनिषत्सारभूता भगवद्गीतादिभिश्चैतेषा नृणामुपब्रह्मण (। मन्त्राणामुपबृहण, ed) तत्र तत्र परस्तात्प्रदर्शयिष्यते ।

Ends

तत्र चरमश्लोकस्य पूर्वार्धं वायुरनिलममृतमिति मन्त्रोक्तानुष्ठानविधायकं । उत्तरार्धं तु युयोध्यस्मज्जुहुराणमेन इति प्रार्थयमानानां प्रार्थनपूरणसङ्कल्पपूर्वक शोकप्रतिक्षेपकमिति चरमश्लोको ऽप्यस्य मन्त्रद्विकस्योपबृहणमेवेति सिद्ध । एव परतत्त्वतद्विभूतियोगतदुपासनतत्प्रपदनतत्फलविशेषान् सगृह्य सहितेय सपूर्यते ॥

वेदान्तगुरुपादाब्जध्याननिर्मलचेतसा ।
वाजिवेदान्तसारार्थ' श्रीवत्साङ्केन निर्मित' (दर्शित', ed) ।
यदि रहस्यं विवृत यद्वा न्यूनं वचोधिक च ।
कृपया तदिद सर्वं देव क्षमेत तथा महान्तो ऽपि ॥

(Ed adds इति श्रीमत्सर्वतन्त्रोभयवेदान्ताचार्यपरमहंसपरिव्राज-

काचार्यस्य श्रीवत्साङ्कश्रीमन्नारायणमुनीन्द्रस्य कृतिषु ईशावास्यप्रकाशिका सपूर्णा ॥)

There is a connection between this work and the Bhāṣya by Vedantadeśika (Govt Or MSS Library, Madras, Cat I, 3, p 308)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Grantha (11)

Begins

सुन्दर सुन्दराचार्यं प्रणम्य पुरुषोत्तमम् ।
ईशावास्याद्युपनिषद्भाष्य त्वारभ्यते ऽधुना ॥

ईशावास्यमित्यादयो मन्त्रा प्रायेणाकर्मब्रह्मात्मैक्यावबोधनपरा अपि प्रतिपत्तिविधिशेषतयैव ब्रह्मात्मानमवगमयन्तीति गम्यते यत इह साधनचतुष्टस्य सपन्नाधिकारिविषये वेदान्तशास्त्रे पूर्वकाण्डप्रधानौ विधिप्रतिषेधौ वैलक्षण्येन वावगम्यते । तथा ह्याद्ये यतिविषये मन्त्रे मा गृधः कस्यस्विद्धनमिति धनग्रहणप्रतिषेध । द्वितीये गृहिविषये मन्त्रे कुर्वन्नेवेह जिजीविषेदिति नित्यकर्मकरणविधि । एवरूपयोर्विधिप्रतिषेधयोरत्रापि विद्यमानत्वान्न वेदवेदान्तयोरत्यन्तभेद इति शक्यते नियन्तुम् ।

Ends

विश्वानि सर्वाणि हे देव वयुनानि कर्माणि ज्ञानानि च विद्वान् । किञ्च युयोधि वियोजय विनाशय अस्मत् अस्मत्त जुहुराणं कुटिल एनः पाप अस्मत्पापे विनष्टे सति वय शुद्धास्सन्त इष्ट प्राप्स्याम इत्यभिप्राय । यतो वयमिदानीं प्राणात्ययसङ्कटापन्नत्वेन नान्यासपर्यीते (so) कर्तुं शक्नुम । ततो भूयिष्ठां बहुप्रकाश ते तुभ्य नम उक्तिं नमस्कारवचन विधेम नमस्कारवचनेन केवल त्वां परिचरेमेत्यर्थ. ॥

इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ वाजसनेयिसंहितोपनिषद्भाष्यस्समाप्त (so) ॥

उत्तरजाबालोपनिषद्

See under भस्मजाबालोपनिषद्

उत्तरनारायणोपनिषद्

It consists of Anuvāka 13 (नारायण महाज्ञेय to परम. स्वराड्)+Anuvaka 38 (ओं तद्ब्रह्म to स्वरोम्) of the Āndhra recension of Mahānārayanopanisad, to which is added the Mantra मनो वय वैश्रवणाय कुर्महे महाराजाय नमः (Taitt Ār I, 31 6) and the conclusion स्वस्त(?)साम्राज्यं भौज्य स्वाराज्य वैराज्य पारमेष्ठिराज्य महाराज्य माधिपत्य(!) मयटे(!)ममन्तपययी(!)स्यातु(!)सार्वभौम' सार्वायुषा आता पराह्ा(?) पृथिविं(!)समुद्रपर्यंतायायेय राडिति ॥ इति उत्तरनारायणोपनिषत्सपूर्ण(!) ॥

ऊर्ध्वपुण्ड्रोपनिषद्

1 copy in Grantha (22) Comp Varahopanisad(II)

Begins

अथ श्रीवराहरूपिण भगवन्त प्रणम्य सनत्कुमार पप्रच्छ । अधीहि भगवा(!)नूर्ध्वपुण्ड्रविधिम् । किं द्रव्य किं स्थान का रेखा को मन्त्र' क कर्ता किं फलमिति च । श्रीवराह उवाच ।

Ends

केशवादिद्वादशनामभि ब्रह्मचारी गृहस्थो यतिश्च सर्वेभ्यो दुःखे भ्यो मुक्तो भवति । सर्वेषु तीर्थेषु स्नातो भवति । सर्वैर्देवैर्ज्ञातो भवति । अश्रोत्रिय श्रोत्रियो भवति । अनुपनीतो ऽप्युपनीतो भवति । आचक्षु पङ्क्तिं पुनाति न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इत्याह भगवान्वराहरूपी । य एव वेद । इत्युपनिषद् ॥

ऋग्वेदजाबालोपनिषद्

This is the same as भस्मजाबालोपनिषद् (II) ऋग्वेदे भस्मजाबालोपनिषद्), but the latter does not contain the first section (ca 18 Granthas) of this copy

1 copy in Grantha (7)

Beginning

जनको ह वैदेहो याज्ञवल्क्यमुपसमेत्योवाच । भगवन्त्रिपुण्ड्रविधि-मनुब्रूहीति । स होवाच याज्ञवल्क्य । प्रमाणमस्य त्रिधा च (so) रेखा ललाटादाचक्षुषोराभ्रुवोरामूर्ध्नो मध्यत ।

End of first section

यस्य कस्यचिच्छरीरे यावन्तो रोमकूपास्तावन्तो लिङ्गानि भूत्वा तिष्ठन्त इति ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा तद्धारणादेव तच्छब्दस्वरूप यस्य तस्याभ्यासेऽवतिष्ठेदिति वै याज्ञवल्क्य ॥

Colophon इति ऋग्वेदजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

एकाक्षरोपनिषद्

1 copy, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (Devanāgarī, 119).

The Bhāṣya begins

यत्त्वोंकारात्मकं प्रोक्तं ब्रह्मनामैकमक्षरं ।
एकाक्षरोपनिषदं व्याख्यास्ये सर्वगर्भिताम् ॥

अक्षरे अविनाशिनि परस्मिन्ब्रह्मणि तन्नामधेयत्वेन यदेकाक्षरमस्ति । तत्प्रणवाख्यमक्षरं चन्द्रेऽस्ति । सर्वगमप्यमृतस्यन्दित्वात्तन्निर्देशः । सुषुम्नायां च ब्रह्मनाड्या दृढी सुस्थितस्स एकः एकवस्तुप्रतिपादकत्वात् ।

It ends

न च प्रणवस्य वर्णत्वेऽप्यचेतनत्वं वाच्यं चेतनमप्यपरोक्षयितुं शक्तिमत्त्वात् । नापि केवलजप्यत्वं तस्यास्ति । अकारादिमात्राणां विभागे सति निष्कलपरब्रह्माभिन्नत्वेन ध्येयत्वसिद्धेः । तस्मादेकाक्षरप्रणवोपासनमेव वरमित्यवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

ऐतरेयोपनिषद्

12 copies in Grantha (10, 13, 15, 16, 19, 27, 32, 35), Telugu (39, 43, 48), and Devanagari (95)

Bhāṣya by Śaṅkarācārya

5 copies in Grantha (16), Telugu (42, 44, 53), and Devanāgarī (35)

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandinagarī (55)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Grantha (11)

Begins

अखण्डानन्दबोधाब्धिं नत्वा श्रीसुन्दरेश्वरम् ।
ऐतरेयोपनिषदो भाष्यं विरचयाम्यहम् ॥

आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीन्नान्यत्किञ्चन मिषादित्येव-माम्नायामस्यामुपनिषद्यंभो मरीचीमिरिमाप (so) इत्यादिना जगदुत्पत्ति यथाण्ड मुखाद्वाग्वाचो ऽग्निरित्यादिना ससारोत्पत्तिश्चावगम्येते । अत इदमाशङ्क्यते । किमिदमनयोर्जगत्ससारयोरग्रे प्रागुत्पत्ते विद्यमान आत्मा सप्रतियोगिक उत निष्प्रतियोगिक आहोस्विदुभयात्मक ।

Ends

अस्माल्लोकादुत्क्रम्यामुष्मिन् स्वर्गे लोके सर्वान् कामानाप्त्वा-मृतस्समभवदमृतस्समभवदिति द्विर्वचनमुपनिषत्परिसमाप्तिद्योतनार्थम्। इति श्रीसुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ ऐतरेयोपनिषद्भाष्य-स्समाप्त (so) ॥

Aitareyopaniṣat-tātparya nirnaya by ?

The work seems to be based on Śankarācārya's above-mentioned Bhāṣya

1 copy (fragment) in Grantha (15)

Begins

ऐतरेयोपनिषत्तात्पर्यनिर्णय । पूर्वग्रन्थ अपरब्रह्मविज्ञानेन सह कर्म परिसमाप्त । एतत्सत्य ब्रह्म प्राणाख्य एष एको देव' एतस्यैव प्राणस्य सर्वे देवा विभूतय । एतस्य प्राणस्यात्मभाव गच्छन् देवता अप्येति इति देवतासायुज्यरूपफलोपसहारात् केचित्तु देवताप्यय एव मोक्ष स च ज्ञानकर्म समुच्चयसाध्य । अत परन्नास्तीति प्रतिपन्ना । तन्निरा-चिकीर्षया आत्मा वेत्यादि ग्रन्थारम्भ । अस्मिश्च ग्रन्थे निर्विशेषात्म-विज्ञानमेव कर्मासहित विधित्सित षड्विधलिङ्गै निर्विशषब्रह्माणि तात्पार्या-वधारणात् । नन्विद प्रकरण कथ केवलात्मविषयम् ।

Breaks off

कुर्वन्नेवेह कर्माणि यावज्जीवमग्निहोत्र जुहोति यावज्जीव दर्शपूर्ण-मासाभ्या यजते त यज्ञपात्रैर्दहन्तीत्यादिश्रुतिविरोध । पारिव्राज्यादिवि-

धायकशास्त्रस्य व्युत्थाय भिक्षाचर्यं चरन्तीत्यस्यामज्ञानस्तुतिपरत्व अनधिकृतार्थत्व वेति चेन्न ।

कठरुद्रोपनिषद्, or कठोपनिषद्

This is the southern recension of **कण्ठश्रुत्युपनिषद्.** It does not contain sections 1 and 2 of the latter, but it ends with 42 instead of 5 Ślokas

1 copy, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (Devanāgari, 120)

Beginning of the Bhāṣya

चैतन्यमेकमपि सप्तविध यथोक्त
सम्यग्विचार्य निरुपाधिकमाद्यमेकम् ।
ध्यायन्विमुक्तिफलमेति न सशयो ऽत्र-
त्येना कठोपनिषद विवृणोमि सार्धम् ॥

नन्विह सशिखान्केशान्निष्कृष्य पुत्रं दृष्ट्वा त्वं ब्रह्मेत्यादि वदेत् ।

End

स्वयं मृत्वा स्वयं भूत्वेत्यात्मन परस्यावशिष्यमाणस्य जननमरणवचन जीवजननमरणयारपि स्वस्य साक्षित्वेन सर्वदावस्थानाभिप्राय मन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

कठवल्ल्युपनिषद्

1 copy in Grantha (28)

The title is evidently wrong The text runs as follows

यज्ञोपवीती कृतचक्रधारी यो ब्रह्मविदो मनीषा (so) हिरण्यमादाय स दर्शन कृत्वा वह्निसयुक्त स्त्रीशूद्रादीना बाह्योधीरयेत् । तस्माद्विरेख(?)

भवति । येकी(!)पुत्रसमाश्रित । अग्निना वै होता चक्र पाञ्चजन्य द्विभुजौ धारयेत् । आत्मकृतमाचरेत् । आचार्य सन्मुख प्रपद्येत । सा लोक्यसामीप्यसारूप्यसायुज्य गच्छति । य एव वेद इत्युपनिषत् । इत्यथर्वणशिरसि प्रोक्त श्रीभाष्योपयुक्त कठवल्ल्युपनिषत्समाप्ता ॥

कठोपनिषद्

See काठकोपनिषद् and कठरुद्रोपनिषद्

कण्ठश्रुत्युपनिषद्

5 copies in Śārada (59) and Devanāgarī (85, 103, 109, 114)

Compare कठरुद्रोपनिषद्

कलिसन्त[ा]रणोपनिषद्, or नामोपनिषद्

4 copies in Devanāgarī (73, 75, 114, 118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita (Devanāgarī, 118)

Begins

यत्तोषाय कलि तर्तुमुक्त षोडशनामत ।
नारायणस्य व्याख्यास्ये कलिसन्तरणश्रुतिम् ॥

द्वापरान्त इति ॥ गां भूमिं पर्यटन् सञ्चरन् कलिं दुष्ट कलियुग सन्तरेयं सम्यक् तरण कुर्यामिति ।

Ends

सद्योमुक्त्यमिधान तु परब्रह्मप्रकाशद्वारेणेत्यभिप्राय ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

काठकोपनिषद्, or कठोपनिषद्

In the South the name कठवल्ल्युपनिषद् prevails

24 copies in Grantha (10, 13, 14, 15, 16, 16, 17, 18, 18, 25, 32, 35), Telugu (36, 37, 43, 43, 48), Śāradā (59), and Devanagari (87, 90 95, 103, 109, 114)

Bhāṣya by Śaṅkarācārya (called also काठकोपनिषद्विवरणम्)

6 copies in Grantha (12, 17, 35), Telugu (44) Bengali (62), and Devanāgarī (116)

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandināgarī (55), same as No 348 of the Government Oriental MSS Library, Madras (vol I, 3, p 325)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Grantha (11)

Beginning

प्रणम्य करणै श्रीमत्सुन्दरेश्वरसद्गुरुम् ।
काठकोपनिषद्वल्लिव्याख्यास्ये ग्रन्थसङ्ग्रहात् ॥

उशन् कामयमान ह वै इति वृत्तार्थस्मरणार्थौ निपातौ वाजमन्न तद्दानादिनिमित्त श्रवो यशो यस्य स वाजश्रवा' रूढिशब्दो वा तस्यापत्य वाजश्रवसः ।

Ends

मा विद्विषावहै तत्तत्कालीनप्रश्नोत्तरोत्पन्न विद्वेषण मा करवावहै निरन्तर मानुसरावहा इत्यर्थ । शान्तिश्शान्तिश्शान्तिरिति त्रिवचन शिष्याचार्येश्वराणा चित्तगतसर्वकल्मषप्रशमनार्थमोमिति मङ्गलार्थमिति ॥

इति सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ कठवल्ल्युपनिषद्भाष्ये द्वितीयाध्यायस्य तृतीया वल्ली समाप्ता ॥

कात्यायनोपनिषद्

On the Ūrdhvapundra the materials to be used for it, the way of fixing it on the forehead, and the merit of bearing it

1 copy in Devanāgari (116)

Begins

ओं अथ कात्यायनोपनिषत् ॥ अथ प्रणिपत्य कात्यायनो ब्रह्माण-मन्वयुङ्क्त । अधीहि भगव (!) किं पवित्राणा पवित्रम् ।

Ends

अयमूर्ध्वपुण्ड्रविधि । एव विदित्वा यो धारयति स सर्वकर्मार्हो (?) भवति । कायिकात्पूतो भवति । स विष्णुसायुज्यमाप्नोति । स विष्णु-सायुज्यमाप्नोति । य एव वेदेत्युपनिषत् ॥

कामकलोपनिषद्

See त्रिपुरोपनिषद्

कामराजकीलितोद्धारोपनिषद्

How to obtain the full enjoyment of sensual pleasures which is the way to liberation

1 copy, in Devanāgari (111)

Begins

श्रीमहागणपतये नमः ॥ अथोवाच कामराज तदुपासना कुशलं लभेत् श्रियं लभेत् गुर्वी वाणीं लभेत् । सर्वयुवतीनां प्रियो भवेत् ।

प्रथमकाम (!) तत शक्तिस्तदनु तुरीयेंद्राविते परैतानि पञ्चाक्षराणि भवन्ति ।

Ends

सदाकौलिको भवेत् । कुलाचारात्सर्वेद्धी(!)श्वरो भवेत् । एकाकी शक्तियुक्तो भवेत् । मादन भुक्त्वा शक्तिभुग् । भवेत् । शक्तिचक्र पूजयेत् । भोगेन मोक्षमाप्नुयात् शक्तिहर्षोत्पादनाच्छक्तिप्रीता भवतीति शिव । अथ बकुलैरर्चयेत् रक्तपुष्पैरर्चयेद्बिल्वपत्रैरर्चयेत्तदभावे जलैस्तदभावे मानसीभक्तिमाचरेदिति शिव ॥ इत्यथर्वणशाखाया कामराजकीलितोद्धारोपनिषत्समाप्ता ॥

कालाग्निरुद्रोपनिषद् (I)

A. Northern Recension.

5 copies in Śārada (59), and Devanāgarī (103, 106, 109, 114)

(Dīpikā by Nārayana, see Jacob, Eleven Ātharvana Upaniṣads)

B. Southern Recension.

(a) 4 copies, in Grantha (9, 11) and Telugu (37, 48) beginning immediately (like A) or with a Śānti (भद्र दधातु, शुक्लाम्बरधर शान्तये)

(b) 5 copies, in Grantha (15, 16), Telugu (44, 49), and Devanāgarī (117) beginning with (सहनाववतु etc, followed by) अथ कालाग्निरुद्रोपनिषद संवर्तको ऽग्निर्ऋषि अनुष्टुप् छन्द. (श्री)कालाग्निरुद्रो (विश्वरूपरुद्रो, 2, 4) देवता (श्री कालाग्नि) रुद्रप्रीत्यर्थे जपे विनियोगः (रुद्रप्रीत्यर्थे मम भस्मधारणार्थे

जपे विनियोग, 2) । अथ कालाग्निरुद्र भगवन्त सनत्कुमार पप्रच्छ ।
Comp the ed of the 108 Upanisads

(c) 2 copies, in Devanāgari (86, 91), much like b, but with fuller quotations from the Mahanārāyanopanisad No 2, besides being very faulty, is incomplete (begins जलमिति भस्म) No 1 ends in the following peculiar way स सर्वतीर्थेषु स्नातो भवति । सर्वेषु वेदेषु ध्यातो भवति । स सर्वा(!)रुद्रमन्त्रजाप्यो(!)भवति । सर्वतत्त्वज्ञानवान् भवति । स सकलभोगकृद्भवति । शिवसायुज्यमाप्नोति । अय मन्त्रतुस्तु(!)नम शिवायेति ठित्वा(!) ललाटे भस्मना त्रिपुड्र करोम्यह । गले पृष्टे नम । हृदये हव्यवाहनाय०। तन्मध्ये नाभौ स्कन्धाय०। दक्षनाभौ इन्द्राय०। तन्मध्ये आदित्याय०। तन्मणिबन्धे सामाय०। वामभुजे वामदेवाय०। तन्मध्ये प्रभञ्जनाय०। तन्मणिबन्धे वसवेभ्यो०। पृष्टे हयाय०। स्कन्धे शिवाय०। ब्रह्मरन्ध्रे ब्रह्मणे नम । इति सर्वाङ्गे विभूतिं धारयेत् ॥ इति कालाग्निरुद्रोपनिषद सम्पूर्णम् ॥

(d) 2 copies, in Telugu (36, 45), beginning as follows अथ (अस्य, 1) कालाग्निरुद्रोपनिषद (कालाग्निरुद्रप्रश्नमहामन्त्रस्य, 1) सवर्तको ऽग्निर्ऋषि अनुष्टुप् छन्द (omitted in 2) विश्वरूपी (not in 1) श्रीकालाग्निरुद्रो (०रुद्र परमात्मा, 1) देवता ओं बीज नमश्शक्ति शिवायेति कीलक श्रीकालाग्निरुद्रप्रीत्यर्थे मम भस्मधारणार्थे (मम समस्तपापक्षयार्थे भस्मधारणे, 2) जपे विनियोग । षडक्षरेण षडङ्गन्यास (ओं अङ्गुष्टाभ्या नम शि अना०नम व कनिष्ठि०नम य करतलकरपृष्ठाभ्या नम एव हृदयादिन्यास, 2) । लोकत्रयेण दिग्बन्ध (भूर्भुवस्सुवरोमिति दिग्बन्ध, 2) । ध्यान । ऋत सत्य पर ब्रह्म पुरुष कृष्णपिङ्गल ऊर्ध्वरेत विरूपाक्ष विश्वरूपाय वै नमोनम. । अथ कालाग्निरुद्र भगवन्त सनत्कुमार पप्रच्छ ।

No 2 ends न स पुनरावर्तते इत्याह भगवान्बोधायन । यस्त्वेतद्यो ऽधीते सो ऽप्येवमेव भवतीत्यों सत्यम् ॥ सह नाववतु, etc

(e) One copy, in Grantha (14), beginning

ब्रह्मज्ञानोपायतया यद्विभूति प्रकीर्तिता ।
तमह कालाग्निरुद्र भजतो स्वात्मद भजे ॥

ओं सह नाववत्विति शान्ति । अथ कालाग्निरुद्रोपनिषत्प्रवर्तको, etc (same as b) Comp the ed of the 108 Upanisads

Bhāṣya by Appayadīkṣita, (agrees with b)

1 copy, in Devanagari (117)

Begins

माहात्म्य भस्मनो यत्र प्रोच्यते क्रममुक्तये ।
कालाग्निरुद्रोपनिषद्भाष्यमारभ्यते ऽधुना ॥

अथेति मङ्गलार्थ शब्द । कालाग्निरुद्रोपनिषत्संवर्तक इति य प्रलयकालभवो ऽग्निस्तन्मयस्य रुद्रस्य जगत्संहर्तुर्योपनिषत्तस्या संवर्तकः प्रवर्तको ऽग्निर्ऋषि । स्पष्टमन्यत् । अधीहीति हे भगवन् कालाग्निरुद्र त्रिपुण्ड्रविधिं भस्मत्रिपुण्ड्रधारणस्य विधान सतत्त्व सप्रमाणमित्यर्थ । अधीहि ब्रूहि ।

Ends

यस्त्वेतद्वाधीते सो ऽप्येवमेव भविष्यतीत्येतदनुपपन्न । अध्ययनमात्रेण सायुज्यमुक्तिसिद्धौ भस्मधारणकर्माचरणस्यानावश्यकत्वापत्ते । अत्रोच्यते । न हि भस्मधारणहीनस्योपनिषदध्ययनाधिकारो ऽस्ति । अतस्तत्कर्मावश्यकमेव । अर्थवादाभिप्रायेण त्वध्ययनस्य फलमुक्त वाकारश्चैतमर्थमवगमयति । तस्मादनवद्यम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

कालाग्निरुद्रोपनिषद् (II)

(नन्दिकेश्वरपुराणे)

This is not another recension of the preceding work (Jacob, Eleven Ātharvana Upanisads, p 4), but a different work which has nothing in common with the former except the title and the subject, i e, Tri pundra vidhi, and a few Mantras also met with in many other treatises of this kind This Upanisad seems to be unknown in the South of India

4 copies in Devanāgari (83, 88, 108, 112) No 3 does not contain the first portion up to the end of the **मातृकान्यास**, and has some other peculiarities besides

Begins

श्रीगणेशाश नम । ओं विष्णुर्विष्णुर्विष्णु (इति, 2) आचाम्य। वाक् वाक् । (प्राण प्राण । added in 1) घ्राण (not in 1) घ्राण। चक्षु चक्षु । श्रोत्र श्रोत्र (श्रोत्त श्रोत्त, 4) (घ्राणश्चक्षु श्रोत्र, 1)। नाभिर्हृदये (॰य, 4, नाभिहृदय, 1) कण्ठे शिरस (॰सि, 1)। शिखा बाहुभ्या यशोबल ।

अपवित्र (॰त्रो 2, ॰त्र, 1) पवित्रो वा सर्वावस्था गतो पि वा।
य स्मरेत्पुण्डरीकाक्षं स बाह्याभ्यन्तर (॰र 2, 4) शुचि ।

ओं पुण्डरीकाक्षाय नम ।

अपसर्पन्तु ते भूता ये भूता भुवि (भूमि, 2) सस्थिता ।
ये भूता विघ्नकर्तारस्ते नश्यन्तु शिवाज्ञया ।
ओं अङ्गुष्ठाग्रे तु गोविन्द (॰न्दो, 1, 4) तर्जन्या च महीधर ।
मध्यमाया हृषीकेशमनामिकायां त्रिविक्रम ।

कनिष्ठाया (°ष्ठिकाया, 2) स्थितो विष्णु (कनिष्ठया रक्षितो
विष्णु , 4) करमध्ये तु माधव (°व, 1 , वामन , 4) ।
एव यस्तु स्मरे (करे, 2 , कर, 4) न्यासं फल कोटिगुण भवेत् ।
अकारो नाभौ (आकारात्मनि, 1) उकार (°र, 4, ओंकार, 2)
हृदये मकार (र, 4) मूर्ध्नि
ओं धिया यो न प्रचोदयादित्यस्त्राय फट् । इत्यङ्गन्यास (इति न्यास , 2 , missing in 1) । ओं नम शिवाय । ओं नमो भगवते रुद्राय । इति शरीर न्यसेत् (इति शरीरन्यास , 1) ।

ओंकार मूर्ध्नि विन्यस्य (विन्यसेत्, 1) नकार नासिके तथा ।
जानुनि शङ्कर तथा । इति मातृकान्यास । *ओं प्राणायामसङ्कल्प (ओं प्राणाय नम । मम सङ्कल्प, 1) आत्मनो भाव सिद्ध्यर्थे (शुद्धर्थे । ओं, 2, सिद्धर्थे, 3, शुद्ध्यर्थे, 4) विभूतिधारणमह करिष्ये । अथ ध्यान । ओं शुद्धस्फटिकसङ्काशमेकवक्त्रा चतुर्भुजा । मृगटङ्कधरा देवीं वरदाभयशोभिनीं ॥ १ ॥
ध्यात्वा चैवविदा (so) मूर्ती (2, भूमिं, 3, भूतिं, 4) धारयेत्पुलकाङ्क्षिभि (2, 3, धारयेत्पुलकाङ्क्षिता, 1) (ध्यात्वा देवीं विभूतिं वै धारयेत्पुलकाङ्क्षिभि , 1) । इति विभूतिध्यान (इति विभूतिधारणमन्त्र , 2, 4)। † तीर्थे गत्वा पादौ हस्तौ प्रक्षाल्याचम्य विधिवत्स्नान समर्प्य सन्ध्यावन्दन कुर्यात् । ओं मण्डूकाय (मण्डुकाय, 2, 4) नम । ओं श्रीकालाग्निरुद्राय नम । ओं कूर्माय नम । ओं आधारशक्तये नम. । इत्यासनशुद्धिं कृत्वा इत्यासनजपे विनियोग । ओं आधारशक्त्यै नम † । ओं भूर्भुव स्व । क्लीं क्लीं क्लीं श्रीं श्रीं श्रीं
इति जपमन्त्र ।

---

*Beginning of No 3 श्रीगणेशाय नम । अथ कालाग्निलिख्यते ओं प्राणायामसङ्कल्प । etc

†This section is transposed in 3 to a later place

Ends

तस्मात्सर्वं विसृज्यैव (विसृज्येय, 3 , विसृज्यैव, 2, विसृज्यैव, 1)
भस्मस्नान समाचरेत् ।
जलस्नानाद्विभूतिस्नान (जलस्नान विभूतिस्नान, 2, जलस्नानाद्वि-
भूतिना । स्नान, 3)
कोटिकोटिगुणाधिक ।
जलस्नानात्म (१०) मलत्यागी
विभूतिस्नानात्सदा (°स्नानसदा, 3) शुचि ।
मन्त्रस्नान (°नात्, 4) हरेत्पाप (दहते पाप, 1)
ज्ञानस्नानात्पर पद ।
सर्वतीर्थेषु यत्पुण्य
सर्वयज्ञेषु यत्फलं ।
तत्फल समवाप्नोति
भस्मस्नान न सशय (भस्मस्नान समाचरेत् , 1, 4) ।
भस्मस्नानात्पर तीर्थं
गङ्गास्नान दिने दिने ।
भस्मरूपी शिव साक्षात् (भस्मरूप शिवा । साक्षात् , 2)
भस्म त्रैलोक्यपावन ॥

The colophons following this are somewhat different

1 इति श्रीनन्द(!)केश्वरपुराणोक्त श्रीकालाग्निरुद्रोप (last pattra missing)

2 ओं विष्णुर्विष्णुर्विष्णु । सो ऽह भस्मस्त्व(!)सर्वदातव्य स्वय उलटति(!) भस्मस्त्व फट् स्वाहा । इति श्रीनन्दिकेश्वरपुराणोक्त श्रीकाला-ग्निरुद्रोपनिषत्सपूर्णम् ॥

3 ओं श्रीं ह्रीं विष्णु विष्णु विष्णु भस्मस्त्वरक्षसर्वदानय(!)श्रय(!) उलटती भस्मस्त्व फट् स्वाहा ॥ इति श्रीनदिकेश्वरपुराणोक्त(!)कालाग्निरुद्रोपनिषत्सपूर्ण ॥

4 ओं विष्णु ओं विष्णु सो ऽह भस्मस्त्व (!) रक्ष स्त्व (!) सर्व आत्म(!) उलटति भस्मस्त्व फट् स्वाहा ॥ इति श्रीनन्दिकेश्वरपुराणोक्त श्रीकालाग्निरुद्रोपनिषत्सपूर्णम् ॥

कालिकोपनिषद्

See Rājendralālamitra's 'Notices of Sanskrit MSS,' vol VI (1882), p 258

5 copies, in Devanagari (67, 70, 84, 88, 89) Except in No 3, the title is **आथर्वण (अथर्वणीये, अथर्वे) (सर्व) सौभाग्यकाण्डे कालिकोपनिषत्** No 1 begins with **ओं श्रीकृष्णायै नमः**, No 5 with **भद्र कर्णेभिरिति शान्ति**.

Compare Syāmopanisad

कालिमेधादीक्षितोपनिषद्

On the marvellous metamorphoses produced in him who meditates on Kali as *medhā dīkstā*

1 copy in Devanagari (89)

Extract

ओं नम श्रीदक्षिणाकालिकायै नम । अथाह वै देवाना पर्शी भजे तस्योपासक (lacuna) न्यागच्छन् । ओं अथैनां मेधादीक्षितरूपिणीं भावयेत् स शिवो भवेत् स कालिरूपो भवेत् तत कामकलाकालीं परारूपिणीं जपेत् तत चरणदीक्षारूपिणीं हसकालीं यजेत्

रक्तशुक्लमिश्रनिर्वाणरूपिणीं यजेत् सर्वनिर्वाणदीक्षितो भवेत् चित्परारूपो भवेत् चित्परात्परारूपो भवेत् चित्परात्परातीतारूपो भवेत् स ब्रह्मत्व गच्छति मेधादीक्षा लभेत् विद्याराज्ञ (!) धिकारी तु षोढा जपेत् तुर्याषोढाधिकारी कामकला जपेत् कामकलाधिकारी चरणरूपिणीं जपेत् हसदीक्षितो भवेत् गुह्यकाल्यधिष्ठितो भवेत् ततो मेधा चरेत् षट्चक्राणि निर्भिद्यत् तत(!) परागभुग् भवेत् परकायप्रवेशवान् वयस्थैर्यं चरेत् कामरूपत्व गच्छति षष्ठिसिद्धीश्वरो भवेदिति शिवप्रोक्त वेदेत्यथर्वणीये सौभाग्यकाडे कालिमेधादीक्षितोपनिषच्चतुर्थं ॥

कुण्डिकोपनिषद्

1 copy, in Devanāgari, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (119)

Beginning of the Bhāṣya

चतुरो ब्रह्मचर्यादीनाश्रमान्गच्छत क्रमात् ।
आत्मनिष्ठोच्यते यत्र व्याख्यास्ये कुण्डिका श्रुतिम् ॥

वानप्रस्थाश्रमे विहितैः कन्दमूलकैः स्वशरीरं क्षुद्बाधां समाप्यार्थेदशाहारै कालक्षेपो ममाभूदहो कष्टमिति विचिन्त्य पृथिव्यां नाश्रु पातयेत् ।

End

अय तु सदा मुनि मौनशील ब्रह्मैकमननशीलो वा भवति । तस्मान्न कथञ्चनास्य विधिप्रतिषेधाभावे ऽप्यगम्यागमनभक्ष्याभक्ष्यविभागशास्त्रोल्लङ्घनादिलोकशास्त्रविरुद्धाचारप्रसक्ति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

कृष्णोपनिषद्

A. Northern Recension.

1 copy in Devanāgari (78)

(Dīpika by Nārāyana, see Jacob, Eleven Ātharvana Upanisads)

B. Southern Recension.

It adds a second Khanda in prose to the first Khanda which is not different from A except in the beginning

2 copies in Telugu (38) and Devanāgari (118)

Bhāsya by Appayadīksita

1 copy in Devanāgari (118)

Begins

कृष्णावतारे मा यूय भूत्वालिङ्गथ गोपिका ।
इति श्रीरामवचन श्रुत्वा सतुष्टमानसे ॥
रुद्रादिमुनिभिर्यस्या कृष्णतत्त्व विशेषत ।
प्रपञ्चते ता व्याख्यास्ये कृष्णोपनिषद पराम् ॥

श्रीमहाविष्णुमिति महाविष्णवशभूत सच्चिदानन्दलक्षणं सर्वाङ्गसुन्दर, etc

Ends

सदेहबन्धात्स्थूलसूक्ष्मकारणाख्यदेहत्रयसयोगाद्विमुच्यते । विशेषेण सत्यत्वेन प्रातिभासिकत्वेन व्यावहारिकत्वेन च मोक्ष गच्छति । इत्युपनिषत् । इति द्वितीय' खण्ड ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर , समाप्तम् ॥

केनोपनिषद्

[केनेषितोपनिषद्, तळवकारोपतिषद्]

In one MS (p 60, Sarada) it is called **ब्राह्मणोपनिषद्** The fuller title **जैमिनिशाखाया केनो(तलवकारो)पनिषद्** occurs in three Telugu MSS only

22 copies in Grantha (10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 32, 35), Telugu (36, 37, 43, 43, 45, 48), Śārada (59, 60), and Devanāgarī (87, 95, 103, 109, 114)

Bhāṣya by Śaṅkarācārya

2 complete copies, both in Grantha (12, 16), and 2 copies of the Pada bhāṣya, in Grantha (35) and Telugu (44)

Bhāṣya by Ānandatīrtha *

1 copy in Nandināgarī (55)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 Copy in Grantha (11),

Begins

नत्वा श्रीसुन्दराचार्यं पदवाक्यप्रमाणत ।
केनोपनिषदो भाष्य यथावद्वचयाम्यहम् ॥

केनेति सङ्कल्पविकल्पात्मक मन केन प्रेषितं सत् इषितमिष्ट विषयजात पतति गच्छतीत्यर्थ । केन च युक्तो नियुक्त प्रथमः मनसो ऽपि पूर्विकत्वेनाध्यात्मिकविकारेष्वादिम प्राणः प्रैति स्वव्यापार प्रतिगच्छति ॥

Ends

यो वा एतामेवं वेदापहत्य पाप्मानमनन्ते स्वर्गे लोके ऽज्येये प्रतितिष्ठतीत्युपसहारे ऽनन्तप्रतिष्ठात्मकफलश्रवणादिति चेन्न स्वर्गलोक प्राप्तेरभिधीयमानत्वात् । देवा ह वै स्वर्गलोकमगमन्निति श्रुत्यन्तरेण च स्वर्गशब्द· कैलासपरो ऽवगम्यते अनन्त्यज्यायस्त्वादिक तु सगुणो· पासकप्रापणीये पुण्यलोक उपचर्यत इत्युपपद्यते । आद्यस्य खण्डद्वयस्य निर्गुणब्रह्मविषयत्वं अनन्तरस्य खण्डद्वयस्य सगुणब्रह्मविषयत्व चोपक्र-

* For extracts see No 393 of the Government Oriental MSS Library, Madras (vol I, 3, p 347)

मोपसहारादिलिङ्गै स्पष्टमवगम्यत इत्यतो ऽभ्युदयमात्रप्रयोजनोत्तरखण्ड-द्वयव्याख्यानेष्वप्रवृत्तिरिति च वगन्तव्यम् । इति श्रीसु दरेश्वरतातपाद-शिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ तलवकारोपनिषद्भाष्यस्समाप्त ॥

कैवल्योपनिषद्

25 copies in Grantha (5, 9, 13 15, 18, 31), Telugu (37/38, 48, 50), Sarada (60), Bengali (62), and Devanāgari (81, 83, 84, 91, 93, 95, 98, 98, 98, 103, 106, 110, 114, 117)

The prevailing Santi is भद्र कर्णेभिः, etc, in the North, सह नाववतु, etc, in the South No 17 begins श्रीगुरुभ्यो नमः । ओं नमो ब्रह्मादिभ्यो(!)शान्तिः ।, No 3

कैवल्योपनिषद्वेद्य कैवल्यानन्दतुन्दिल ।
कैवल्यगिरिजाराम स्वमात्र कलयेन्वहम् ॥

Dipikā by Rāmānanda (Sankarānanda)

1 copy, in Devanāgari (79)

Colophon इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छङ्करभगवत्पूज्यपादशिष्यश्रीरामानन्दविरचिता कैवल्योपनिषद्दीपिका समाप्ता ॥

Bhāṣya by Appayadikṣita

1 copy in Devanāgari (117)

Begins

यत्र कैवल्यसिद्धि स्याद्वरिष्ठब्रह्मविद्यया ।
कैवल्याख्योपनिषद व्याख्यास्ये न्वर्थसज्ञकाम् ॥

अथेति मङ्गलार्थ शब्द । आश्वलायनाख्यो महर्षिर्भगवन्तं धर्मज्ञानवैराग्ययशः श्रीमन्त परमेष्ठिनं ब्रह्माण परिसमेत्योपसङ्गम्यो वोच । कथमिति तदाह । हे भगवन् ब्रह्मविद्वान् यया ब्रह्मविद्यया

साधनेनाचिरात् सद्य एव सर्वपापं ब्रह्महत्यादिकमपि व्यपोह्यापहाय परात्सगुणब्रह्मण परमुत्कृष्ट पुरुष निर्गुणब्रह्म उपैति प्राप्नोति ता सदा सद्भिर्विशुद्धसत्त्वगुणसपन्नै सेव्यमानामभ्यस्यमाना वरिष्ठां भूमविद्या मि*त्यर्थ ।

Ends

एतत्कैवल्योपनिषदुक्तप्रकारेण सप्रतियोगिकपरमात्मज्ञानिना करामलकवत् सद्य एव कैवल्यमुक्ति सिध्यतीति भाव । कैवल्यं फलमश्नुत इत्यभ्यास उपनिषत्परिसमाप्तिद्योतनार्थ ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

कौलोपनिषद्

See Govt Or MSS Library, Madras, Vol I, 3, p 354 6 copies in Grantha (5, 34), Telugu (36), and Devanāgarī (90, 106, 106) Nos 3 and 4 begin directly **अथातो धर्मजिज्ञासा**, etc On the cover of No 5 there appears the title **मन्त्रोपनिषत्**

Bhāṣya by Bhaskararāya

1 copy in Grantha (5)

Begins

श्रीगुरुभ्यो नम ॥ श्रीगुरुचरणाब्जकिरणविसरणनिर्धूतहृद्गतावरणभास्करराय कौलोपनिषदाथर्वणीं विकासयति वक्ष्यमाणातिरहस्यार्थोपदेशे ऽवश्यभाविविघ्ननिरासाय देवता प्रार्थयते । शन्नः कौलिकः शन्नो वारुणी शन्नः शुद्धिः शन्नो ऽग्निः शन्नः सर्वं समभवत् । कुलमार्ग-

* i e, the "science of the Absolute," comp Chānd Up VII

प्रवर्तक कौलिक परशिव विघ्ननिरासपूर्वक स्वात्मानन्दप्रापको नो ऽस्माक समभवत् भूयात् ।

Ends

यश्चाचारविहीनो ऽपि यो वा पूजां न कुर्वते ।
यदि ज्येष्ठं न मन्येत नन्दते नन्दने वने ॥

पूर्वोक्ताचारान् नानुतिष्ठति सशयापन्नमना उक्तविधा सपर्यामपि न करोति वचनव्यत्ययच्छान्दस अय पन्था सर्वोत्तम इत्यपि न मन्यते एतादृशो ऽप्युपासकाभास उक्तफलालाभे ऽपि स्वर्गमात्र लभत एव किमु तदुपासकस्य यथोक्तफलप्राप्तिरिति भाव' ॥ कौलोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

कौषीतक्युपनिषद्

6 copies in Grantha (13), Telugu (37), and Devanagari (14 80, 84 117)

Bhāṣya by Appayadikṣita

1 copy in Devanagari (117)

Begins

यस्यां मार्गद्वय प्रोक्त भोगमोक्षार्थक नृणा ।
कौषीतक्यभिधामेना व्याख्यास्ये विमलाशयाम् ॥

चित्राख्य गर्गायणे पुत्र यक्ष्यमाण॰ यष्टुकाम, etc

Ends

द्रष्टृणा जीवात्मत्वाद्दृश्यस्य च परमात्मत्वाच्च व्यवहारदशाया तत्त्व पदार्थयोर्जीवब्रह्मणोर्भेद परमार्थदशाया तयोरभेदश्च सुनिर्धारित इत्यव गन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

क्षुरिकोपनिषद्

10 copies in Grantha (14), Telugu (37), Śāradā (59, 60), and Devanāgarī (87, 93, 103, 108, 114, 117) No 4 has the title **क्षुरिका नाम प्राणायामोपनिषद्**.

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanagarī (117)

Begins

प्राणसन्धारणा मुख्या यस्या सम्प्रोच्यते श्रुतौ ।
क्षुरिकोपनिषद्वाच्च सभाष्या कुर्महे ऽधुना ॥

यद्यपीह प्राणधारणाया एव प्राधान्येनाभिहितत्वात्क्रममुक्त्यर्थकतैवास्या उपनिषद्, etc

Ends

यद्यपीतरासा च नाडीना पर्यवसाने ब्रह्मण्येव विलयो भवति तथापि तत्प्रकृतिभूतसपत्तिद्वारा ता विलीयन्ते सुषुम्ना तु ब्रह्मणि साक्षाद्विलीयत इत्यवगन्तव्यम् ॥

खिलसंहितोपनिषद्रहस्यपरिव्राजकोपनिषद्

See परिव्राजकोपनिषद्

गणपत्युपनिषद्

It is also called **गणेशोपनिषद्**, and **विघ्नेश्वरोपनिषद्**, whereas in the North the most common name is **गणेशाथर्वशीर्षम्** or **(श्री)गणपत्यथर्वशीर्षम्** It belongs to the **आथर्वशीर्षपञ्चकम्** (see Preface)

10 copies in Grantha (5, 5, 9), and Devanāgarī (73, 82 86, 94, 94, 106, 120) Nos. 1 and 3 end in the

गर्भोपनिषद्

The MSS are not quite in harmony with each other, but it is doubtful whether we can speak of different recensions Compare निरुक्तोपनिषद्

18 copies in Grantha (6, 13), Telugu (36, 37, 39, 48), Śāradā (59, 60), and Devanāgarī (76, 84, 87, 91, 93, 103, 108, 110, 114, 117) No 8 has no other title but पैप्पलादं मोक्षशास्त्रम्. No 10 has, after the end, the following poetical additions

*कललस्त्वेकरात्रेण पञ्चरात्रेण बुद्बुदम् ।
शोणितं दशरात्रेण पक्षेण चाण्डको भवेत् ॥ १ ॥
विंशद्रात्रे भवेन्मासं पञ्चविंशे शिराङ्कुरम् ।
मासमेकं तु संपूर्णं पञ्चतत्त्वानि धारयेत् ॥ २ ॥

and

शुद्धमीश्वरचैतन्यं जीवचैतन्यमेव च ।
प्रमाता च प्रमाणं च प्रमेयं च तथा फलं ॥ १ ॥
इति सप्तविधं प्रोक्तं भिद्यते व्यवहारतः ।
मायोपाधिविनिर्मुक्तं शुद्धमित्यभिधीयते ॥ २ ॥
मायासम्बन्धतश्चेशो जीवो ऽविद्यावशस्तथा ।
अन्तःकरणसम्बन्धात्प्रमातेत्यभिधीयते ॥ ३ ॥
तथा तद्वृत्तिचैतन्यं प्रमाणमिति गीयते ।
तथा विषयचैतन्यं प्रमेयमभिधीयते ॥ ४ ॥
भग्नावरणचैतन्यं फलमित्यभिधीयते ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

* Compare Anguttara-Nikāya X, 1, 8

Begins

अथ गर्भोपनिषद् देहोत्पत्त्यवबाधिनाम् ।
व्याख्यास्ये सङ्ग्रहेणैव वैराग्यस्य प्रसिद्धये ॥

पञ्चात्मकमिति । वक्ष्यमाणार्थ एष श्लोकः । भवतीति पञ्चात्मकमिति कस्मादित्याशङ्कयाह पृथिवीति

Ends

विषयवैराग्यवतो हि ब्रह्मज्ञानाधिकमनायासमुत्पद्यते अत इदं मोक्षशास्त्रमित्युपपन्नम् । इति गर्भोपनिषद्भाष्य समाप्तम् । इत्यप्पयदीक्षिताचार्यकृतौ गर्भोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

गायत्र्युपनिषद् (I)

This is the same, apart from the end, as No 446 of the Govt Or MSS Library, Madras

1 copy in Devanāgarī (67)

Ends

शुद्ध पूतो ऽजरो ऽमृतस्सम्भवति । ओं गायत्र्युपनिषत् ॥ अस्य श्रीमृत्युञ्जयमन्त्रस्य चमसकहोल ऋषि गायत्री छन्द मृत्युञ्जयो महारुद्रो देवता ओं बीज जु शक्ति स कीलक श्रीमृत्युञ्जयदेवताप्रसाद सिद्धार्थे (so) जपे विनियोग ॥

गायत्र्युपनिषद् (II)

This is hardly different from the MS described by Rajendralālamitra under No 2186 (vol VI, p 251), viz, *Gāyatrī hṛdaya* which "apparently pretends to be an Upanishad" Compare Gayatrīrahasyopanisad

1 copy, in Devanāgarī (88)

Begins (after two Ślokas on *prāṇāyāma*)

ओं ऋषय ऊचु । नमस्कृत्य भगवान् याज्ञवल्क्यमृनि स्वयभु परिपृच्छात्त्व ब्रुहि ब्रह्मन् (so !) । ओंकारो भवति गायत्र्या उत्पत्ति श्रोतुमिच्छामि ।

Ends

अष्टौ ब्राह्मणान् सम्यगावाहयेदर्थसिद्धिर्भवति य इद गायत्रीहृदय नित्यमधीयायो ब्राह्मणा(!)प्रयत शुचि सर्वपापै प्रमुच्यते ब्रह्मलोके महि(!)यत इत्याह भगत्(!)ब्राह्मा(!) ॥ इति श्रीब्रह्मयाज्ञवल्क्यसवादे गायत्र्युपनिषद(!)सम्पूर्णम् ॥

गायत्र्युपनिषद् (III)

This is nearly identical with the first half of the first "Upanisad" of Tripurātāpinī

1 copy in Devanāgarī (99) Very faulty

Begins

श्रीगणेशाय नम । सह नाववतु शान्ति । अथै(!)तस्मिन(!) तरे भगवान् प्राजापत्य वैष्णव वी(!)लयकारणरूपामाश्रित्य त्रिपुराभिधा, etc

Ends

निष्कलङ्को दैवो साक्षर व्याक्रीयते (so ! Trip Up निष्कल्मष आद्यो देवो ऽन्त्यमक्षर व्याक्रियते) । य एव वेद इत्युपनिषत् ॥ सह नाववतु० । ओं शान्ति ३ ॥ इति श्रीगायत्र्युपनिषिद(!)सपूर्ण स्माप्त(!)॥

गायत्रीरहस्योपनिषद्

Differs but little from Gayatryupanisad (II)

1 copy in Devanagarī (74)

Begins

ओं स्वस्ति सिद्ध । ओं नमो ब्रह्मणे । ओं नमस्कृत्य याज्ञवल्क्य-ऋषि स्वयम्भुव परिपृच्छति हे ब्रह्म गायत्र्या उत्पत्तिं श्रोतुमिच्छामि । अथातो वसिष्ठः स्वयम्भुव परिपृच्छति ।

Ends

अष्टौ ब्राह्मणान् ग्राहयित्वा ब्रह्मलोक स गच्छति । इत्याह भगवान् ब्रह्मा । इति श्रीराम । गायत्रीरहस्य नाम उपनिषत्समाप्ता ॥

गारुडोपनिषद्

A. Northern Recension.

I Commented on by Nārāyana (see Jacob, Eleven Ātharvana Upanisads) It seems to be restricted to the fifty-two Ātharvana Upanisads

4 copies in Saradā (59) and Devanāgarī (103, 109, 114)

II Edited by Weber, Indische Studien, Vol XVII, p 161 fll

3 copies in Devanagari (75, 90, 106), none of which contains § 3, b–d of the edition No 3 is somewhat shortened

B Southern Recension

This is still longer than A II, viz, about five times as long as A I

7 copies in Grantha (6, 28), Telugu (39, 49, 50), Malayālam (55), and Devanāgarī (118) No 6 is considerably shortened

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (118)

Begins

सगुणा गारुडा यत्र ब्रह्मविद्या समीर्यते ।
विषबाधां विनिघ्नन्तीं व्याख्यास्ये गारुडश्रुतिम् ॥

ओमिति गरुडस्य इयङ्गारुडा सा च सा सगुणब्रह्मविद्या च तां प्रवक्ष्यामि ।

Ends

इत्येव भगवान्ब्रह्मा नारदायाह उवाचेत्युपनिषत् ॥ इति सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

गुह्यकाल्युपनिषद्

This Upanisad is said to belong to the Mahākāla Samhita (see the colophon, below) It teaches the Virāt-Dhyāna in which the parts of the universe have to be imagined as the parts of the body of Mahādevī The majesty of the latter is then described at length and with a grandeur which gives our poet some credit, though the bulk of this part consists of slightly modified quotations from the older metrical Upaniṣads, especially Śvetāśvatara

1 copy in Devanāgari (68)

Begins

गुह्यकाल्युपनिषद् ॥

ओं । अथर्ववेदमध्ये तु शाखा मुख्यतमा हि षट् ।
स्वयम्भुवा या. कथिता. पुत्रायाथर्वणे पुरा ॥

तासु गुह्योपनिषदस्तिष्ठन्ति वरवर्णिनि ।*
नामानि शृणु शाखानां तत्राद्या वारतन्तवी ॥
मौञ्जायनी द्वितीया तु तृतीया तार्णवैन्दवी ।
चतुर्थी शौनकी प्रोक्ता पञ्चमी पैप्पलादिका ॥
षष्ठी सौमन्तवी ज्ञेया सारात्सारतमा इमा ।
गुह्योपनिषदो गूढा सन्ति शाखासु षट्स्वपि ॥
ता एकीकृत्य सर्वास्तु मयास्या विनिवेशिता ।
संहितायां साधकानामुद्धाराय वरानने ॥*
तास्ते वदामि यत्प्रोक्तं ध्यानं कुर्वन्ति देवता ।
विराड्ध्यानं हि तज्ज्ञेयं महापातकनाशनम् ॥
ब्रह्माण्डाद्बहिरूर्ध्वं हि महत्तत्वमहङ्कृतिः ।
रूपाणि पञ्च तन्मात्रा पुरुषः प्रकृतिर्नव ॥
महापातालपादान्तलम्बा (80) तस्या जय स्मरेत् ।
ब्रह्माण्डार्धं कपालं हि शिरस्तस्या विभावयेत् ॥

End of Dhyāna, etc

विराड्रूपस्य ते ध्यानमिति संक्षेपतोऽर्पितम् ।
तस्याः स्वरूपविज्ञानं सपर्या परिकीर्तिता ।*
तदेव हि श्रुतिप्रोक्तमवधारय पार्वति ।
यथोर्णनाभिः सूत्राणि सृजत्यपि गिलत्यपि ।
*   *   *   *   *
मनसस्तु परा बुद्धिर्बुद्धेरात्मा महान् परः ।
महतः परमव्यक्तमव्यक्तात्पुरुषः परः ॥

---

*The speaker is Mahakala (see below, end), the addressed one Mahakali who, however, is, because of her double aspect (dualistic and monistic), also spoken of in the third person

पुरुषात्तु परा देवी सा काष्ठा सा परा गति ।

*　　*　　*　　*　　*

भूयश्च सृष्ट्वा त्रिदशानथेशी सर्वाधिपत्य कुरुते भवानी ।
सर्वा दिश उर्ध्वमधश्च तिर्यक् प्रकाशयन्ती भ्राजते गुह्यकाली ॥

*　　*　　*　　*　　*

Ends

यस्य देव्या परा भक्तिर्यथा देव्या तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्था प्रकाशन्ते महात्मन ॥

महाकाल उवाच ॥

गुह्योपनिषदित्येषा गोप्या गोप्यतरा सदा ।

*　　*　　*　　*　　*

एवमातुरतो (so) यस्तु मनुष्यो भक्तिभावित ।
विमुक्त' सर्वपापेभ्य कैवल्यायोपकल्पते ॥
सर्वाभि सिद्धिभिस्तस्य किं कार्यं कमलानने ॥

इति श्रीमहाकालसंहितायां महाकालीमहाकालसवादे गुह्योपनिषत् समाप्ता ॥

गुह्यषोढान्यासोपनिषद्

This is the esoteric counterpart of षोढोपनिषद्.

Begins

अथ गुह्यां न्यसेत् शिवो भवेत् शक्तिरूपो भवेत् विद्याराज्ञीन्यासमेव चरेत् न जपो न पूजा न साधन [न] कालनियमो न दिवा न रात्रि. सर्वकाल न्यसेत् शक्तियुक्तो भवेत् यथाधिकारवान् न्यसेत् पूर्णदीक्षा लभेत् षोढारूपो भवेत् ।

Ends

यस्य स्मरणात्सिद्धयो विदेशवर्तिनो भवेयु. वेटका इव भवेयु । न्यसन न्यास सम्यक् न्यास ~~सन्न्यासः न तु मुक्तिमुक्तस्य देवादयो~~

नमस्यतीति प्रोत (४०) वेद शिवोमित्यथर्वणीये सौभाग्यकाडे गुह्यषोढा न्यासोपनिषत्व(!)ष्टमी ॥

गोपालपूर्वतापिन्युपनिषद्

5 copies in Telugu (38) Bengālī (62), and Devanāgarī (101, 101 118)

Vritti, by an anonymous author

1 copy, in the Bengālī character (62)

Begins

श्रीराधामाधवाभ्या नम. ।

अथ क्लींकारादसृजद्विश्वमिति प्राह श्रुते' शिर ।

नकारात्पृथिवी जाता ककारात्तुणसभव ।

इत्यादिभि श्रीमता गौतमेन गुणवता स्वीयतन्त्रस्य प्रमाणतया दर्शिता तदिह पूर्वतापिनी कदाप्येना पृथिवी श्वेतो ऽग्निरिन्द्रो हीन्द्रस्तत्सपातात्तद्***इति । क्लींकारादसृजद्विश्वमित्यादिश्लोकमयी प्रतीकमयी गुजरादिदेशप्रसिद्धपराशरगोत्रादि ब्राह्मणसप्रदायसमुदये*** पिप्पलादिशाग्वादिपठिता गोपालतापिन्याख्या श्रुतिरियं स्वप्रतिष्ठाख्य श्रीकृष्णमेव सर्ववेदान्तसमत्या सर्वात्मत्वेन प्रतिपादयन्ति नमस्करोति । **सच्चिदानन्दरूपाय** इति । कृष्णाय नम इत्यन्वय । **कृष्णाय** देवकीनन्दनाय इति ।

Ends

तस्योपरि गवा लोक साध्यास्त पालयन्ति हि ।

उपर्युपरि तत्रापि गतिस्तव तपोमयि ।

या न विद्मो वय सर्वे पृच्छन्तो ऽपि पितामहमिति ।

इति चन्द्र समाप्ता (!) । यस्मादेव श्रीकृष्ण परमात्मा तस्मात् **कृष्ण एवेति** ॥ इति श्रीगोपालतापिन्या पूर्वभागवृत्ति *॥

* Compare, however, the end of the second part (p 179)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (118)

Begins

श्रीकृष्णो वर्ण्यते यत्र प्रभु सकलनिष्कल ।
गोपालतापिनीमेना व्याख्यास्ये श्रुतिमञ्जसा ॥

सदिति । कृष्णायाक्लिष्टकर्मणे गुरव इत्येते शब्दा सकललिङ्गा ।

Ends

तमेवभूत रसयेत्तं यत्नेन भजेदित्युपनिषत् । रसयेदित्यादि व्याख्यातमेव ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

गोपालोत्तरतापिन्युपनिषद्

6 copies in Telugu (38), Bengali (62), and Devanagarī (63, 101 101 118)

Vivṛti, by an anonymous author

1 copy in the Bengālī character (62)

Begins

पूर्वतापिन्या तस्मात्कृष्ण एव परो देव इत्युपसहारतो* * *महावाक्येन श्रीकृष्णस्य बहुशस्त्व यदुक्त तदेव उत्तरतापिन्या प्रकारान्तरेण विधीयते । एकदेति ।

Ends

स्वालयस्यान्तिकं न तस्यालयमेवेति श्रीकृष्णसनाथवनागमनमभिप्रेयते । विश्वेश्वर जनार्दन भक्ताभ्या वेदिकाभ्या तस्मै प्रबोधयतिना लिखित* * *इत्युत्तरगोपालतापिन्या विवृति सपूर्णा ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

Begins

इदानीं कृष्णवाक्यबलेन तीर्णयमुनाना व्रजस्त्रीणां दुर्वासिनाख्यमुनिकर्तृकोपदेशमाह एकदेति ।

Ends

तस्मात् हे गान्धर्वि त्व स्वालयस्यान्तिक गच्छ यच्छ्रोतव्य तत्त्वया श्रुतमेवेत्यतस्त्व कृतार्थासीत्यभिप्राय ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

गोपीचन्दनोपनिषद्

Edited by Colonel Jacob in "Eleven Ātharvana Upaniṣads,"

1 copy in Devanāgarī (107)

चक्रोपनिषद्

On the *abhiṣeka* and *mantra-nyāsa* (the latter with reference to the six mystic circles) to be daily performed in honour of Kali

1 copy in Devanagari (89) Very faulty

Begins

अथाह वै चक्रे नित्याक्रान्त गौरीमिमाय सलिलानि लक्षत्येकपदी द्विपदी सा चतुष्पदी, etc

Ends

न ज्ञानाय न सत्याय न धर्माय न तपसे न हरिर्न हरो न विरिंचि सर्वशक्तियुक्त भवेत् तत्सयोगात्सिद्धीश्वरो भवेदिति शिवमित्यथर्वणीये सौभाग्यखडे चक्रोपनिषत् षष्ठी ।

चक्षुरुपनिषद्, चक्षूरोगोपनिषद्

See अक्ष्युपनिषद्.

चतुर्वेदोपनिषद्

.. This is nothing but a carelessly abbreviated copy of Mahopaniṣad, with an appendix from Atharvasiras

1 copy in Devanāgarī (69)

चाक्षुषोपनिषद्

See अक्ष्युपनिषद्

चित्युपनिषद्

Identical with Taittirīyaranyaka III

1 copy in Devanāgarī (71) Accentuated

चूलिकोपनिषद्

Known in this recension in the North only The southern recension is called *Mantrikopaniṣad*, q v

5 copies in Śāradā (59) and Devanāgarī (87, 103, 108, 114)

छागलेयोपनिषद्

This is one of the four Upaniṣads of the Oupnek'hat (No 45, called Tschakli) the Saṃskṛt text of which could not be found as yet Its object is to show that ignorance can dwell in a high caste, and *brahmavidyā* in a low caste man

1 copy, in Devanāgarī (98) Very incorrect

Begins

ओं ऋषयो वै सरस्वत्या सत्रमासत (sic) तेषा कवष(!) मैलूषदास्या.(!) पुत्रति(!)दीक्षा मयाछिदस्ते होचुरप वा एतदृग्यजुषादय (!) साम्न इति स होवाच भगवतो यदिद सत्रमाध्वै (!) यदृचोधीध्वै (!) यद्यजूषि यत्सामानि कस्याय महिमेति ते होचुर्ब्राह्मणा वाव स्मस्तेषामेवामिति(!) स होवाच यदिदमिच्छाचिदिच्छाचि (!) धीक्षध्वै(!)किं तद्येन ब्राह्मण इति ते होचुर्यदिदमृग्यजुषैरे(!)वोपवत्वन्नो जुहुवुर्यद्वेनमुपाघ्रासिषुर्यद्दुपानेषतै(!) तद्ब्राह्मणा इति, etc

Ends

ते तत एव द्रागिव व्यज्ञासिषमनेह (!) पादयोरेवाभिमर्श (sic) वाल्लिशानूचुर्न ह वाव नस्तद्येन नि कुर्म इम यमेवेत्यञ्जलि कृत्वोपास्थिष तन्याह (sic) भगवा स्थागय (!) स्तदिमे श्लोका' ।

यथैतत्पुबरातक्षणपोक्षितो नेंगते मन (sic)
परित्यक्तो यमात्माना तद्वदेहाविरोतत (,,)
यदस्य प्रथयश्चक्राधुगम क्षोवरलिका (,,)
प्रतोदश्चर्मकी* * * * * * *

छान्दोग्योपनिषद्

24 copies in Grantha (7, 7, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 18, 20, 21, 21, 23, 24 32), Telugu (10, 43, 43, 46, 51 51), and Devanāgarı (96, 106) No 15 begins ओं छान्दोग्योपनिषद्गूढपरमाशयविग्रहम् । तत्त्वमस्यादिवाग्वेद्य भूमान राममाश्रये ॥ ओं आप्यायन्त्विति, etc No 24 ends इति कौथुमशाखाया छान्दोग्योपनिषद अष्टमप्रपाठक समाप्तः ॥

Bhāṣya (Vivaraṇa) by Śaṅkarācārya

7 copies in Grantha (8, 8 35), and Telugu 40, 42, 49, 51) No 4 opens with the Śloka

(ओं) वाचक प्रणवो यस्य क्रीडावस्त्वखिल जगत् ।
श्रुतिराज्ञा वपुर्ज्ञान त वन्दे देवकीसुतम् ॥

Prakāśikā by Rangarāmānujamuni

3 copies in Grantha (24 33, 27) Nos 1 and 3 begin

श्रीमते श्रीनिवासमहादेशिकाय नम ।

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandināgari (55) Agrees with the Kumbakonam edition

Bhāṣya by Appayadīkṣita, to Adhy I I–VIII

2 copies in Grantha (10, 11)

Begins

स्वात्माराम प्रणम्याद्य सुन्दरेश्वरसद्गुरु ।
छान्दोग्योपनिषद्भाष्य सग्रहेण करोम्यहम् ॥

अथेदानीं तत्त्वमसीति नवकृत्वोपदेशप्रधान सद्विद्या प्रदर्शयितु षष्ठो ऽध्याय आरभ्यते । श्वेतकेतुरिति नामत ह किल आरुणेयः अरुणस्य पौत्र आस बभूव ।

Ends

न कथञ्चिदपि पुनरावृत्तिर्भवितुमर्हति । यथेह जीवन्मुक्तो न पुनरावर्तते तथा क्रममुक्तश्चेति च शब्द सार्थ द्विरभ्यास उपनिषत्परिसमाप्त्यर्थ ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिव (अप्पयदीक्षिताचार्य, 2) कृतौ छान्दोग्योपनिषद्भाष्ये ऽष्टमो ऽध्याय समाप्त ॥

जाबालोपनिषद्

Called also **लघुजाबालोपनिषद्** and **याज्ञवल्क्योपनिषद्**

15 copies in Grantha (7, 13), Telugu (37, 39, 48), Śāradā (58, 60), and Devanāgarī (91, 93, 98, 98, 103, 110, 114, 117)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

यत्राविमुक्तसन्यासौ याज्ञवल्क्यो ऽब्रवीन्मुनिः ।
ता जाबालोपनिषद व्याख्यास्ये पुरुषार्थदाम् ॥

अत्रादौ बृहस्पतियाज्ञवल्क्ययो सवाद । बृहस्पतिरिति । देवाचार्य याज्ञवल्क्यं महर्षिमुवाच ।

Ends

तस्मात्कुटीचकादिषड्विधतुर्याश्रमधर्मप्रवचनपरायणान्नारदोपनिषदि सन्यासधर्माणा प्रपञ्चयिष्यमाणत्वादत्र सग्रहः कृत इत्यवगन्तव्यम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ।

जाबाल्युपनिषद्

1 copy in Devanāgarī (118), with the *Bhāṣya by Appayadīkṣita*

Beginning of the Bhāṣya

पशुपाशविमोक्षाय विभूतेर्यत्र धारण ।
साधन माह जाबालि श्रुति व्याख्यातुमुद्यम ॥

अथेति जाबालिनामक भगवन्त विष्णवतारभूत पैप्पलादिः पिप्पलादस्यापत्य पप्रच्छ पृष्टवान् ।

End

एव श्रुत्वा तद्ज्ञानं सगुणब्रह्मावगति केनोपायेन जायत इति पृच्छन्त पैप्पलाद जाबालिरुवाच विभूतिधारणादेवेति । तत्प्रकारः

कथमित्यादि स्पष्टार्थमन्यत् । कैवल्योपनिषदाद्या सुव्याख्याताश्च ॥
इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

तलवकारोपनिषद्

See केनोपनिषद्

तारसारोपनिषद्

1 copy in Devanāgarī, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (118)

Beginning of the Bhāṣya

संसारतारकं यत्र सारभूतं निगद्यते ।
तारसाराभिधामेनां व्याख्यास्ये श्रुतिमद्भुताम् ॥

बृहस्पतिरिति । देवाचार्यं याज्ञवल्क्याख्यं महर्षिमुवाच उक्तवान् । कथमिति । तदाह । अन्वित्यनर्थको निपात ।

End

तस्मादद्वैतब्रह्मदृष्ट्या सर्वं समञ्जसमवगन्तव्य । तद्विष्णोः परमं पदमित्याद्यन्यत्त व्याख्यातमेव ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

तुरीयातीतावधूतोपनिषद्, or तुरीयातीतोपनिषद्

1 copy in Devanāgarī, with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita* (119)

Beginning of the Bhāṣya

कुटीचकादींश्चतुरश्चाश्रमांस्त्यजतो यथा ।
मुक्तिर्व्याख्यास्यते सैषा तुर्यातीतश्रुति परा ॥

नन्विह लोके ऽवधूतमार्गस्थो दुर्लभतर इत्युक्त । न तथा दृश्यते ।

End

सूक्ष्मकारणदेहयोर्ब्रह्मणि स्वस्वरूपे विलीनत्वे ऽपि प्रारब्धस्य स्थूलदेहस्य भूमौ पतनयोग्यत्वात्तत्त्यागं करोति ईदृशो यः सो ऽवधूतः कृतकृत्य इति ॥ इत्यप्पयदीक्षितकृतिषु तुर्यातीतोपनिषद्भाष्य समाप्तम्॥

तुरीयोपनिषद्

A descendant of Māṇḍukyopaniṣad, as it seems

1 fragmentary copy in Devanāgarī (104)

Begins

कलातीतश्चेति । तत्र चत्वार । अकारश्चायुतावयवान्वित उकार शतावयवान्वित' । मकार' सहस्रावयवान्वित, अर्धमात्र प्रणवो ऽनन्तावयवान्वित । सगुणो विराट् प्रणव सहारो निर्गुणप्रणव । उभयात्मक उत्पत्तिप्रणव, ।

Ends

एको ऽपि ब्रह्मप्रणवः ।

सर्वाधारः पर ज्योतिरेष सर्वेश्वरो विभुः ।
सर्वदेवमय, सर्वप्रपञ्चाधारगर्भित' ।
सर्वाक्षरमय, काल, सदसद्भक्तिवर्जित इति ।

य एव वेदेत्युपनिषत् ॥ श्रीदक्षिणामूर्तिचरणारविंदाभ्यां नम ॥ समाप्तेयं तुरीयोपनिषत् ॥

तुलस्युपनिषद्

A praise of the Tulasī plant Its indispensableness in Śrāddhas, etc , is enjoined, and there are in-

stiuctions as to the danger of plucking it foi any othei but religious puiposes or at a false time

-1 copy in Devanāgaiī (72)

Begins

श्रीमते निम्बादित्याय नम ॥ श्रीतुलस्यै नम ॥ अथ तुलस्युपनिषद व्याख्यास्याम । नारद ऋषि. अमृता तुलसी देवता अथर्वाङ्गिरश्छन्द., etc

Ends

एव न वेद य कश्चित्स विप्र' श्वपचाधम । इत्याह भगवान् ब्रह्माण नारायण ब्रह्मा नारदसनकादिभ्य सनकादयो वेदव्यासाय वेदव्यासः शुकाय शुको वामदेवाय वामदेवो मुनिभ्य मुनयो मनुभ्य प्रोचु । य एव वेद स स्त्रीहत्याया प्रमुच्यते स महादु खात्प्रमुच्यते देहान्ते वैकुण्ठमवाप्नोति वैकुण्ठमवाप्नोति इत्युपनिषत् ॥ ओं शान्तिः ओं शान्ति ॥ इति तुलस्युपनिषत्समाप्ता ॥

तेजोबिन्दूपनिषद्

A. Northern Recension.

5 copies in Śāradā (59) and Devanāgarī (77, 108, 109, 114)

(Dipikā by Nārāyana, see Poona edition)

B. Southern Recension.

It adds to the 14 Ślokas of A not less than 448 Ślokas, viz , firstly, 36 Ślokas transfeiring the subject of Yoga to a more ideal plane (द्रष्टृदर्शनदृश्यानां विरामो यत्र वा भवेत् । दृष्टिस्तत्रैव कर्तव्या न नासाग्रावलोकिनी ॥ ३० ॥; compare the second Avadhūtopanisad), fuither a discourse of Śiva to Kumāra on अखण्डैकरसचिन्मात्रस्वरूप (Adhy II,

42 Ślokas), आत्मानुभव (Adhy III, 74 Ślokas), जीवन्मुक्त विदेहमुक्तयो. स्थिति (Adhy IV, 81 Ślokas), an explanation to Nidagha, by Rbhu, on आत्मानात्मविवेक (Adhy V, 105 Ślokas), and another Advaitic lecture by the same (Adhy VI, 110 Ślokas), after the end of which there follows the warning not to repeat this शैव (शाङ्करीय) महाशास्त्र to an unworthy person

5 copies in Grantha (8, 14, 27), Telugu (51), and Devanāgarī (118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (118)

Begins.

सरूपारूपयोर्यत्र ब्रह्मणोरस्ति सगति ।
तेजोबिन्दूपनिषद व्याख्यास्ये ग्रन्थसग्रहात् ॥

तेज इति । तेजः सप्रतियोगिकब्रह्मैव बिन्दुवदखण्डवर्तुलाकार तत्परं तद्विषय विश्वात्मानं समस्तजीवाना हृदये ऽवस्थित ।

Ends

सकृत्पारायणफलमाह । सकृदभ्यासमात्रेण स्वय क्रमेण ब्रह्मैव भवतीत्युपनिषदिति । षष्ठो ऽध्याय ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

तैत्तिरीयोपनिषद्

32 copies in Grantha (3, 8, 9, 9, 9, 9, 10, 13, 15, 17, 17, 19, 19, 25, 27, 32, 33, 35), Telugu (37, 40, 40, 41, 41, 43, 44), Śārada (59, 61) and Devanāgarī (95, 103, 108, 109, 114) No 28 has the title ब्रह्मविद्या उपनिषद् and contains the second Valli up to the end of the ninth Anuvāka (य एव वेद इत्युपनिषद्) It is accentuated The remain-

ing Devanāgarī and the Śāradā MSS belong to the Ātharvana tradition which does not include the first Valli Twelve of the MSS belonging to the South, as well as the Ātharvana MSS, do not contain the section following सुवर्णज्योतीः य एव वेद इत्युपनिषत् of the tenth Anuvāka

Bhāsya by Śankarācārya

5 copies in Grantha (17 35), Telugu (41, 42), and Devanagari (103)

Bhāsya Ṭīkā by Ānandagiri

1 copy in Devanāgarī (104)

Bhāsya-Vyākhyā called Vanamālā by Acyutakṛṣṇānandatīrtha

Same as Nos 509 and 510 of the Govt Or MSS Library, Madras (vol I, 3, p 397 fll)

2 copies in Telugu (41, 42) In No 1 the commentary on Brahmānandavalli-bhāṣya is erroneously attributed to Vidyāraṇya

Bhāṣya by Ānandatīrtha

See No 517 of the Govt Or MSS Library, Madras

1 copy in Nandināgari (55)

Bhāsya by an unnamed author (Viśiṣṭādvaitin)

1 copy in Telugu (44)

Begins

* * * श्रीश सश्रयेमहि । * * * सर्वेश प्रतिपाद्यते । वारिता वरणीयो वा वारुणो । * * * इह खलु ससारावर्तपरिवृ * * * तरणवुभुत्सुभि सर्वैश्चेतनै सर्वपुरुषार्थ सार्थवाहक नित्यनिर्दोषा वेदा-स्तावत्समाश्रयणीया. । तत्रापि मुमुक्षुभि. विशेषत. कै(?)प्यन्त सेव्य. ।

Ends

सुवर्णज्योतीः । सुवर्णशब्दवाच्य परम पद । अस्य ज्योतिरिव इति वार्थे एतद्वेदितु फलमाह । **य एवं वेदेति** इत्युपनिषत् । एव नन्दमयस्य परस्य ब्रह्मण उपनिषीदति समीप प्राप्नोतीत्यर्थ । इति भृगुवल्ली समाप्ता ॥

जगदुत्पत्तिसपत्तिविपत्तिपरिवृत्तय ।
यदभिध्यालवोल्ला(?)स्तस्मै श्री * * *
अवश्य स्वरवर्णादेर्ज्ञेयत्व प्रतिपाद्यते ।
सहिता पञ्चकोपास्तिस्तृतीयेन विधीयते ।
* * * * *
दशमेन तु विद्यार्थं प्रार्थ्यन्ते कतिचिद्गुणा ।
एकादशेन चाचार्य शिष्य कृत्येषु शास्ति ह ।
द्वादशेनो * * *
शान्तिस्त्रयोदशेनोक्ता वक्ष्यमाणसमृद्धये ।
चतुर्दशेन साक्षाद्धि ब्रह्मविद्या विधीयते ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Grantha (10)

Begins

श्रीमन्त सुन्दरेशाख्य तातपादं गुरूत्तम ।
प्रणम्य कुर्वे ऽह भाष्य तैत्तिरीयाभिधश्रुते. ॥

शन्नो मित्र इत्यादिशान्ति । **ओं ब्रह्मविदाप्नोति परं** । ब्रह्मवित् सप्रतियोगिकब्रह्मात्मैक्यसम्यग्दर्शी प्रारब्धदेहावसाने सति पर निष्प्रतियोगिकमवाङ्मनसगोचरनामधेयमात्रमरूपवत् ब्रह्म आप्नोति । तत्तस्मादेषा वक्ष्यमाणप्रकारा ब्रह्मप्राप्तिरभ्युक्ताभिहिता । **परमे** सर्वतत्वातीते **व्योमन्** व्योम्नि आकाशवन्नीरूप इत्यर्थः । **गुहायां** दुरवगाह्यत्वेनात्यन्तगहनाया वाङ्मनसोरत्यन्तागोचरायामित्यर्थः । तस्या

निहितं शुद्धवाङ्मनसो गोचरं सत्यं अविद्या तत्कार्य सर्वासत्यपदार्थ-प्रतियोगिकत्वेन परमार्थं ज्ञानं सर्वावभासकत्वेन प्रज्ञानघन अनन्तं अन्तवज्जीवेश्वराद्यशेषाधिष्ठानत्वेन विनाशरहित सप्रतियोगिक ब्रह्म बृहदिति व्युत्पाद्यमान यो वेद, etc

Ends

अहं विश्वं समस्त भुवनं भूतै सभजनीय ब्रह्मादिभिर्भवन्तीति वा अस्मिन् भूतानीति भुवनमभ्यभवामभिभवामि । सुवर्ण सुवरादित्य इत्यर्थ । आदित्य इव सकृद्विभात मदीय ज्योति सुवर्णज्योतिः प्रकाश इत्यर्थ । इतीय वल्लीद्वयोपहितोपनिषत् ॥ इति श्रीमत्सुन्द-रेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ तैत्तिरीयोपनिषद्भाष्य समाप्तम्॥

Artha-sāra sangraha-prakāśikā by Tāraka-Brahmānanda-Sarasvatī

This is a commentary on the work contained in it, viz , the *Upaniṣad artha sāra sangraha* of *Tāraka-Brahmānanda Yati* being 39 stanzas mostly in the Śalinī metre which seem to pursue the double aim of giving the Advaitic essence of Taittirīyopaniṣad and celebrating Rāma as the impersonal Brahman after the fashion of Rāmatāpinī By verse 10 we learn that the teacher of the author of the poem was one *Rāghavānanda*

1 copy in Devanāgari (91) It was in one bundle with the Devanāgari copy of the Śānkara bhāṣya and the one of its Tīka mentioned above

Begins

श्रीगणेशाय नमः ।

यस्यैकदन्तस्य परात्ममूर्ते
सकल्पमात्रेण भवन्त्यभीष्टा ।

तस्मै नम सोमशिवैकभक्ति
ध्यानैकनिष्ठाय जगद्धिताय ॥

इह वा अतीतभावेषु वा विविदिषोद्देशेन इष्यमाण ज्ञानोद्देशेन वा ज्ञानविपयी भूतेश्वरोद्देशेन वानुष्ठितैर्वेदानुवचनयज्ञदानतपोभि तत्प्राप्तिप्रतिबन्धकचित्तगतपापनिवृत्त्या तस्य रजस्तम प्राधान्यनिवृत्तौ शुद्धसत्त्वप्रधानमनसा अत एव दृष्टश्रुतदिव्यमानुषविषयानित्यत्वाशुचित्वदु -खानात्मत्वदोषदर्शन विरागशमदमशीतोष्णादि द्वन्द्वसहनाचित्तसमाधानश्रद्धावता मुमुक्षूणा यथाविध्याचार्याभिगमनपुरस्सरमाचार्येभ्य श्रुताखिल वेदान्तार्थाना पदवाक्यप्रमाणाकुशलानां तदर्थानुभवमाकाक्षता मन्दमध्यमाधिकारिणां अनायासेन निर्विशेषब्रह्मप्रतिपादकतैत्तिरीयकाद्युपनिषत्सु क्रमशस्तत्तद्वाक्यार्थमनुभवारूढमाविष्कर्तुमुपनिषदर्थसारसङ्ग्रहाख्य प्रकरण पद्यरूपमारभमाण श्रीतारकब्रह्मानन्दाख्यो यतिस्तस्य ग्रन्थस्याविघ्नपरिसमाप्तिप्रचयगमनप्रयोजनकमविगीतशिष्टाचारानुमितश्रुतिप्रमितकर्त्त -व्यताक भगवतो नित्यशुद्धबुद्धमुक्तस्वभावस्य प्रत्यगभिन्नस्य निर्विशेषस्य श्रीरामस्य तस्यैव स्वेच्छया भक्तानुग्रहैकप्रयोजनाय परिगृहीतशुद्धसत्त्वप्रधानमायामयदिव्यमङ्गलस्त्रीपुसस्वभावसीतारामसूर्तिविशिष्टस्य च स्मरणानुकीर्तनलक्षण मङ्गल मुखत कुर्वन्नर्थाच्च प्रेक्षावत्प्रवृत्त्यगविषयप्रयोजने विवक्षन्पद्यमारचयति ।

Middle

यद्विज्ञानात्सत्यवादित्वमेति
यस्मात्सत्याज्जायते चातिवादी ।
यस्मिन् लब्धे नास्ति कर्तव्यबुद्धि
तद्भूमाख्य रामधाम प्रपद्ये ॥ (२९)

* * * * *

कोशजातमपनीयबुद्धिमान्
ब्रह्मरूपमनवद्यमीक्षते ।

सादर सकलमानशेषिणा
ब्रह्मपुच्छमिति वाक्यमानत ॥ (२६)
* * * * *
अन्न बाह्य नाहमस्मीति सिद्ध
तद्वद्देहो नाहमस्म्यन्नकार्यम् ।
नाह देही तत्र यच्च प्रसिद्ध
तेषा साक्षी सद्घनो ऽह परात्मा ॥ (२७)
* * * * *

End

इदानीं स्वेष्टदेवतासीतापतिपूजनन सर्वमभीष्ट मोक्षान्तमाविर्भूत-
मित्याह ।

सपूज्यसीतापतिमाविरासीत्
स्वानन्दसाम्राज्यमनामय म ।
सर्वज्ञताशान्तिरसात्मनिष्ठे
स्त्यागो विराग, परम पराचि ॥ (३९)

सीतापतिं सपूज्य स्थितस्य मे अनामय आमय उपद्रव अज्ञान तत्कार्यं च तन्निवृत्तिसहित स्वानन्दसाम्राज्य पराचि पराग्वस्तुनि शब्दादिविषयजाते परमः उत्कृष्ट विराग रागाभाव परम त्यागा(४०) भावश्च आविरासीदित्यन्वय ॥

इति श्रीपरमहसपरिव्राजकाचार्य तारकब्रह्मानन्दसरस्वती विरचिता तैत्तिरीयोपनिषदर्थसारसग्रहप्रकाशिका समाप्ता ॥ श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु॥

त्रिपाद्विभूतिमहानारायणोपनिषद्

See महानारायणोपनिषद् (II).

त्रिपुरातापिन्युपनिषद्

The more common names in the North are सुन्दरीतापिन्युपनिषद् and त्रिपुरासुन्दर्युपनिषद्. Compare also गायत्र्युपनिषद् (III). The work consists of six 'Upanisads' which in some MSS are called 'sixtieth' to 'sixty-fifth' (owing, as it seems, to an attempt to extend the collection of the 52 Atharvana Upaniṣads), and which are sometimes divided into Pūrva and Uttara-tapinī, the latter consisting of the fifth and sixth Upaniṣad. The sixth Upanisad, in fact but a small concluding section, is altogether missing in the Southern MSS.

12 MSS. in Grantha (5, 10, 11) and Devanāgarī (72, 73, 79, 80, 82, 83, 91, 101, 119).

Bhāṣya by Appayadīkṣita, to the Fifth Upaniṣad.

1 copy. in Devanāgarī (119).

Begins

यत्र निर्दिश्यते ब्रह्म चिच्छक्त्या तुर्यमायया ।
सैषा व्याख्यास्यते साध्वी त्रिपुरातापिनी श्रुति ॥

ननु मन हृदि निरोधनेनामनीभाव क्षय गच्छतीत्येतदयुक्तं । कुत' ।

Ends

तस्मादेता तुरीया कामराजीया त्रिपुरा परां शक्तिमक्षाक्षर ब्रह्मेति यो जानीते स तुरीय पद प्राप्नोति ॥ त्रिपुरातापिन्युपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

त्रिपुरासुन्दर्युपनिषद्

See त्रिपुरातापिन्युपनिषद्

त्रिपुरोपनिषद्

Called also त्रैपुरोपनिषद्, त्रिपुरामहोपनिषद्, श्रीविद्योपनिषद्, and, in one MS (p 104), श्रीचतुर्थशतपथे पूर्वषट्के कामकलोपनिषद्.

11 copies in Grantha (6, 10, 29, 30) and Devanāgarī (80, 84, 89, 104, 104, 106, 120) No 6, being the only accentuated text, begins with पूर्णमद, etc, and ends य एव वेदेत्युपनिषत् । ओं पूर्णमद शान्ति॰ ३ । अष्टाचक्रा नवद्वारा (Atharvaveda X, 2, 31 33) विवेशापराजिताम् ॥ ३ ॥ शान्तिः ३ या वैता॰ ॥ इति त्रिपुरापनिषत्समाप्तम् ॥

Bhāṣya by Bhāskararāya (Ajñāta)

2 copies in Grantha (10) and Devanāgarī (116)
End*

मौनमास्थितम् । इत्युपनिषत् । (समाप्तेत्यर्थ, 2) इतो ऽधिकस्य रहस्यस्य वक्तव्याशस्याभावादिति भाव ॥ इति भास्कररायेणाभिचिता त्रिपुरामहोपनिषद(ो)र्था प्रकटयितमयोग्या अपि विदुषा तोषाय कतिपये कथिता । इति त्रिपुरामहोपनिषद्भाष्य (त्रैपुरोपनिषद्भाष्य, 2) सपूर्णम्॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (120)
Begins

ब्राह्मणाना तु या पारायणमात्रोपयोगिनी ।
त्रिपुरोपानिषत्सेय सम्यग्व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

* Beginning as in No 529 of the Government Oriental MSS Library, Madras

अस्या त्रिपुरोपनिषद सकामक्षत्रियकर्तृककौलशाक्तमार्गानुसारि-ब्रह्माराधनस्यैव प्राधान्येन वर्णनाद्ब्राह्मणकर्तृकपारायणमात्रोपयुक्तता स्यात् । यथा च वेदोक्ताश्वमधप्रकरणाना ब्राह्मणपारायणमात्रयत्यतीस्ति तद्वत् । कुत ।

Ends

न त्वत्रोक्तप्रकारकपरिस्रुतादिनिवेदनानि स्वप्ने ऽप्याचरन्तु ॥ इति सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

त्रिपुर्युपनिषद्

Identical with the Triputi or Tripuri prakarana attributed to Sankaracarya As is evident from our MS No 2, Weber (History of Indian Literature, annot 178) was wrong in taking No XIV of Rajendralalamitra's 'Notices' for a different text

3 copies in Devanagari (69, 86, 105)

Beginning

शब्दस्पर्शरूपरसगन्धादयो विषया पञ्चपृथिव्यादयश्च परमात्मन. समुत्पन्ना ।

End of 1

सुषुप्त हृदये स्थित तुरीय मूर्ध्नि स्थित स एव निर्विशेष सैष पर ब्रह्म इति तैती(!)रे ॥ इति त्रिपुरो(so)पनिषत्समाप्तेति ॥

पयोदधिघृत क्षौद्र घुसृण(?)रक्तचन्दन ।
कर्पूर स्वर्णसयुक्त लाजा (so) सिद्धार्थचन्दनं ।
कुशादुर्वा(?)यवीजाती फल त्रैपुरपुष्पक ।
एतै षोडशभिर्द्रव्यै श्रीचक्र स्नानमाचरेत् ।

इत्यब्रवीद्भगवानित्येतैर्मन्त्रैर्भगवतीं यजेत् ततो देवी स्वात्मान दर्श-

यति तस्माद्य एतैर्मन्त्रैर्यजति स ब्रह्मणस्पतिर्यजति सो ऽमृतत्व च गच्छति य एव वेदेति । महोपनिषत्सपूर्ण ॥

End of 2

तस्माज्जाग्रत्स्वप्नसुषुप्ति स एष आत्मा । जाग्रत्स्वप्ने तेजस । सुषुप्ते प्राज्ञा एष निवास(?)सत् स एव परमात्मा । यतो वाचो निवर्तन्त अप्राप्य मनसा सहेति ॥ इति श्रीत्रिपुरीउपनिषत्समाप्तम् ॥

End of 3

सुषुप्तो हृदये स्थित च तुरीय मूर्ध्नि स्थित चन्द्र (?) इत्यादिश्रुत्युक्तलक्षणम् । स परमात्मा प्रोक्त इति यक्तिविवेकलक्षणाभिप्रतिपादेन(!) ओं तत् ॥ इति श्रीशकराचार्यविरचित त्रिपुरीउपनिषत्सम्पूर्णम् ॥

त्रिशिखीब्राह्मणोपनिषद्

A. Northern Recension.

(Also met with in the South, see Govt Or MSS Library, Madras, Nos, 533 and 534) It does not contain Ślokas 32b–161 of the southern recension

2 copies in Devanāgari (88, 91), with the title त्रिशिखोपनिषद् and अवधूतोपनिषद् resp

B. Southern Recension.

1 copy in Devanāgari (118), with the

Bhāṣya by Appayadīkṣita

The Bhāṣya begins

तत्त्वोत्पत्तिक्रमो ऽष्टाङ्गयोग प्रोच्येत एव च ।
सेय व्याख्यास्यते मुक्त्यै त्रिशिखीब्राह्मणश्रुति ॥

अत्राविद्याशब्दो ऽव्यक्तशब्दार्थ अव्यक्तशब्दो ऽविद्याशब्दार्थश्च

वगन्तव्यौ । कुत. । अव्यक्तस्य कारणत्वप्रसिद्धेरविद्याया कार्यत्व-प्रसिद्धेश्च ।

End

सप्रतियोगिकब्रह्मणस्सकाशादुत्पन्नत्वान्निष्प्रतियोगिके विलीनत्वाच्च तस्मान्न कथञ्चन पुनरुत्पत्तिप्रसङ्ग इति सर्वमनवद्यम् ॥

दक्षिणामूर्त्युपनिषद्

5 copies in Grantha (3), Telugu (43), and Devanagarī (85, 100, 119)

Colophon of No 1 अथर्वणकौशिकिशाखाया परमरहस्यशिवतत्त्वविद्योपनिषत्समाप्ता । शन्नामित्रश्शवरुण ओं शान्ति । इति दक्षिणामूर्तितापिनी समाप्ता ॥

of No 2 अथर्वणकौशिकशाखाया परमरहस्यशिवतत्त्वविद्योपनिषत्समाप्ता ॥ भद्र कर्णेभि, etc

of No 3 इत्यथर्वणदेने(!)कार्षे(!)शाखायां सस्य (!) शिवतत्त्वाख्योपनिषत्समाप्ता ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

दक्षिणामूर्तिशब्दो ऽपि परब्रह्मार्थको मत ।
दक्षिणामूर्त्युपनिषत्सेय व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

नन्विह दक्षिणामुख शिवो ऽपरोक्षीकृतो भवति । तत्परमरहस्यशिवतत्त्वज्ञानमित्युक्तम् ।

Ends

तस्माद्य एवं वेद स कैवल्यमनुभवतीति युक्तमुक्तम् ॥ इति सुन्द रेश्वरतन्त्र समाप्तम् ॥

दत्तात्रेयोत्तरतापनीयोपनिषद्

This is nothing but an exposition of various Dattātreya Mantras (of six syllables, eight syllables, twelve syllables, etc) with the usual promise of redemption for him who practices them

1 copy in Devanagari (104)

Begins

श्रीगणेशाय नम । श्रीगुरुभ्यो नम । हरि ओं ॥ सत्यक्षेत्रे ब्रह्मा नारायण (sic) महासाम्राज्यमित्युक्त्वा सत्यानन्दचिदात्मा सात्विक मामेक धामोपास्येत्याह । सदादत्तो ऽहमित्येतत्पद ये वदन्ति न ते ससारिणो भवन्ति ।

Ends

सर्वमन्त्रप्रयोगपारगो भवति । स एव ब्राह्मणोत्तमो भवति । तस्माद्भक्त शिष्य प्रतिग्राहयेत् । सो ऽनन्तफलमश्नुते जीवन्मुक्तो भवति । इत्याह भगवान्नारायणो ब्रह्माणमित्युपनिषत् ॥ हरि ओं य एव वेद ॥ इत्यथर्वणे रहस्य (sic) दत्तात्रेयोत्तरतापनि(!)योपनिषत् ॥ सपूर्णमस्तु ॥ श्रीदत्तात्रेयार्पणमस्तु ॥ श्रीरस्तु ॥

दत्तात्रेयोपनिषद्

2 copies in Devanāgari (104, 118) The former ends इत्यथर्वणशिरदत्तात्रेयपूर्वतापिनी सपूर्णमस्तु ॥ ध्यान । जगदङ्कुरकन्दाय सच्चिदानन्दमूर्तये । दत्तात्रेयाय योगीन्द्रचन्द्राय परमात्मने ।

कदा योगी कदा भोगी कदा नग्न पिशाचवत् । दत्तात्रेयो हरि सा क्षान्मोक्षदायी नमो ऽस्तु ते ।

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (118)

Begins

श्रीमन्नारायणो यत्र दत्तात्रेयस्य तारकम् ।
व्याख्यास्यै ब्रह्मणे ह्याह दत्तात्रेयश्रुतीरितम् ॥

ओमिति । सत्यक्षेत्रे ब्रह्मा महत्साम्राज्यं यस्य त नारायणमुवाचेति शेष ।

Ends

दत्तात्रेयमन्त्र यो नित्यमधीते स वाग्वादिपूतो भवति इत्यादि स्पष्टार्थं जीवन्मुक्तो भवति इत्यादि स्पष्टार्थं जीवन्मुक्तो भवतीत्येतत्तु क्रमाभिप्राय वचन मन्तव्यम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

दर्शनोपनिषद्

1 copy in Devanāgarī (118), with the *Bhāṣya by Appayadīkṣita*

Beginning of the Bhāṣya

अष्टाङ्गयोगद्वैविध्य यत्र सम्यगुदीर्यते ।
दर्शनाख्योपनिषद व्याख्यास्ये शिवद मुदा ॥
दत्तात्रेयाख्यभगवत्साङ्कृत्योर्गुरुशिष्ययो' ।
अवधूतोपनिषदि सबन्धो ऽस्ति यथात्र च ॥

को नाम दत्तात्रेय इति । तत्राह । दत्तात्रेय इति । महाश्चासौ योगश्च महायोगः सो ऽस्यास्तीति ।

End

तस्मात्सद्योमुमुक्षु पुरुष योगशास्त्रनिन्दकजनविमुख सन्ननवरतमुक्तप्रकारकाष्टाङ्गयोगाभ्यासमेव कुर्यादिति स्थितम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

दशश्लोक्युपनिषद्

This is the same as निर्वाणदशकस्तोत्र being No 55 of the Brhatstotraratnākara (ed of the Nirn Sāg Press, p 126)

1 copy in Devanāgarī (74)

Colophon इति शङ्कराचार्यविरचिता दशश्लोक्युपनिषत्सपूर्णा ॥ लिखित शुङ्करत्नेश्वरेण काश्याम् ॥

देव्युपनिषद्

As belonging to the Ātharvasırşa-pañcaka (see Preface), it is more often called देव्याथर्वशिरम् (so), देव्याथर्वशीर्षम्, देव्याथर्वाङ्गिरसम्.

6 copies in Grantha (6) and Devanāgarı (81, 86, 94, 107, 119)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarı (119)

Begins

यस्या देव्यब्रवीत्स्वस्या निर्गुणब्रह्मरूपता ।
सेय तु देव्युपनिषच्छुभा व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

किमिहाहं ब्रह्मस्वरूपिणीति वदन्ती देवी स्वदेहाभिप्रायेण ब्रह्म तामाह उत देहान्तर्याम्यभिप्रायेणेति ।

Ends

तत तस्य न कदापि भोगमोक्षौ भवितुमर्हत तस्मान्नकश्चिदपि विरोधो ऽत्र मन्तव्य' ॥ इति श्रीसुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

द्वयोपनिषद्

See Govt Or MSS Library, Madras, Nos 548 and 549

1 copy in Grantha (28)

Ends

यस्मात्तदुपदेष्टासौ तस्माद्गुरुतरो गुरु । यस्सकृदुच्चारणात्ससारविमोचनो भवति (so) । सर्वपुरुषार्थसिद्धिर्भवति । न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इति य एव वेद इत्युपनिषत् ॥

ध्यानबिन्दूपनिषद्

A. Northern Recension.

6 copies in Sārada (59) and Devanagari (76, 77, 103, 109, 114)

(Dipika by Nārāyana, see Poona edition)

B. Southern Recension

About 7 times as long as A

3 copies in Grantha (8, 14) and Devanāgari (118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

2 copies in Devanāgarī (63, 118)

Beginning

नादोपरितना बिन्दुमात्रा यस्या प्रपञ्चिता ।
ध्यानबिन्दूपनिषद् व्याख्यास्ये मुक्तिदायिनीं ॥

अत्रानाहतात्परस्य बिन्दोरभिहितत्वादिय खण्डयोग्येवेत्याशाङ्कित ।

End

तत्पद बिन्द्वाख्या षष्ठीमात्रावगन्तव्या । इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ।

नादबिन्दूपनिषद्

A. Northern Recension.

5 copies in Śaradā (59) and Devanāgarī (77, 103, 109, 114)

(Dīpikā by Nārāyana, see Poona edition)

B. Southern Recension.

It adds to the 20 Ślokas of A another 36 Ślokas

5 copies in Grantha (8, 14, 34) and Devanāgarī (83, 118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

2 copies in Devanāgarī (63, 118)

Beginning

ब्रह्मनादोद्भवो यस्यामुच्यते योगनिष्ठया ।
नादबिन्दूपनिषदस्त्वेषा व्याख्या विधीयते ॥

ननु तैत्तिरीयोपनिषदि पुच्छभूतस्य ब्रह्मण प्रतिष्ठात्वमुक्त । इह त्वर्धमात्राया प्रतिष्ठाभूताया शिरस्स्थानीयत्वमुच्यते ।

End

एव मनोन्मनीपर्यवसन्नत्वादिय श्रुतिर्न मननमात्रावसन्नेति शङ्कयम् ॥
इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

नामोपनिषद्

See कलिसन्तारणोपनिषद्.

नारदपरिव्राजकोपनिषद्

5 copies in Grantha (11, 10), Telugu (38), and Devanagari (100, 120) Compare also परिव्राजकोपनिषद्.

Bhāṣya by Appayadikṣita

1 copy in Devanāgarī (120)

Begins

ओमित्युच्चार्य मन्त्र प्रथममथ गुरु [त] सुन्दरेश च नत्वा
भद्र कर्णेभिरित्यप्यधिकनियमत शान्तिमेका पठित्वा ।
व्याख्यास्ये नारदीया श्रुतिमिह तु परिव्राजकाख्या रहस्या
तेनाथ सुप्रसन्नो भवतु विधरण सेतुरेषा परात्मा ॥ १ ॥
यस्या ब्रह्मप्रणवविवृतिर्ब्रह्मनिष्ठा सुसूक्ष्मा
धर्म सर्वोऽप्यधिकममलो मोक्षहेतोर्यतीनाम् ।
सप्रोच्यन्ते निखिलनिगमान्तैकसारात्मिका ता-
मेनां नित्यामहमुपनिषन्मातर त्वां नमामि ॥ २ ॥

कुर्वन्त्वस्मिन् भूषण दूषण वा सन्तो ऽसन्तो मे न मानावमाने ।
आत्मैकत्वज्ञानतो नित्यतृप्तोऽस्म्येव लोकक्षेमहेतोस्तु वृत्ति ॥३॥
यमालोक्य कृतार्था स्युर्यतय स्वात्मनिष्ठया ।
अमु पश्यन्त्विह परिव्राजकाभरणाभिधम् ॥ ४ ॥
साधकाना च साध्याना साधनाना विनिर्णय ।
यत्रामु पश्यत परिव्राजकाभरणाभिधम् ॥ ५ ॥

इह खल्वीशादि मुक्तिकान्ताष्टोत्तरशतोपनिषत्सु द्विचत्वारिंशत्तमाया-मस्या नारदपरिव्राजकोपनिषदि प्रथमोपदेशेन मुक्त्युपायभूतोपनयना-दिनिखिलसंस्कारपूर्वकवानप्रस्थसन्यासोचितस्वरूपध्यानम् । द्वितीयोप-देशेन पितामहमुखात्पूर्वोक्तप्रकारकश्रवणम् ।

End

इति चैवमादिश्रुतिप्रसिद्धप्रत्यगात्मभेदवशादनेकत्वोपपत्ति । पश्चात्त-त्त्वमसिवाक्यार्थश्रवणादिना सर्वप्रपञ्चावसाने सति सकृदेकधा वेदि-तव्यम् । इत परमासमाप्ते श्वेताश्वतरोपनिषदि व्याख्यातत्वान्नेह व्या ख्यातम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयदीक्षिताचार्यकृतौ परिव्राजकाभरणे नवमोपदेश समाप्त ॥ इति नारदपरिव्राजकोपनि-षद्भाष्य सपूर्णम् ॥

नारायणोपनिषद्

As belonging to the Ātharvaśirṣa-pañcaka (see Preface) it is also called विष्णूपनिषद्

31 copies in Grantha (3, 13, 17, 20, 25, 30, 30, 31, 32), Telugu (37, 39, 46, 47, 47, 48, 49, 49), Śāradā (57, 58, 59), and Devanāgari (81, 82, 90, 103, 107, 107, 107, 107, 109, 114, 117)

No 3 begins श्रीगुरुभ्यो नम । श्री शारदाम्बायै नम ।
No 10 श्रीमद्विश्वाधिष्ठान रामचन्द्राय नम । (also at end)
No 15 concludes य एव वेदेत्युपनिषत् । विन्दते प्राजापत्यं रायस्पोष गौपत्य ततो ऽमृतत्वमश्नुते ततो ऽमृतत्वमश्नुत इति ।, and
No 25 य एव वेदेत्युपनिषत् । प्रजयते नारायणो भवति प्राजापत्य बधनान्नाशयति न वा (sol) इति विष्णूपनिषत् ॥

Bhasya by Appayadiksita

1 copy in Devanagari (117)

Begins

यत्र नारायणोपास्तिश्चतुर्वेदशिरो मता ।
नारायणोपनिषद व्याख्यास्ये तामिमामिह ॥

प्रकृतनारायण किं सगुण. स्यात् उत निर्गुण. आहोस्विदुभयात्मक इति सन्दिह्यते तत्र तावत्प्राप्त निर्गुण इति । कुत ।

Ends

तथापि क्षीरपूर्णस्य घटस्य विषबिन्दुसयोगादिवन्निर्गुणवाचकैर्बहु-शब्दै पूर्णाया अप्यस्या उपनिषदस्त्रिमूर्त्युत्तीर्णनारायणपरत्वाभावेन मन्दफलत्वे ऽपि महानारायणोपनिषदेकवाक्या सती कैवल्योत्तमफले त्यवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

निरालम्बोपनिषद्

A. Northern Recensions.

I Shorter one Published by Weber in Indische Studien, vol XVII, p 139 fll

Begins

नम शिवाय गुरवे, etc (3 Slokas, then) किं ब्रह्म । किं

शबल ब्रह्म*। का प्रकृति । क परमात्मा । क ईश्वर । को जीव
के ब्रह्माद्या । का जाति ।, etc

Ends

निरालम्बोपनिषद् यो ऽधीते स ब्रह्म भूत्वा न पुनरावर्तते न पुनरावर्तते (इत्युपनिषत् । यश्चैतन्यमनुस्यूत जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु । तदेव त्व पर तत्त्वमितो नास्त्यधिक पर ॥) सह नाववत्विति शान्ति । निरालम्बोपनिषत्समाप्ता ॥

8 copies in Telugu (38, 47), Bengāli (62), and Devanāgarī (69, 72, 78, 95, 111) In No 1 the questions are put into the mouth of Dakṣiṇāmurti, and after the colophon there are the following verses

कार्येषु दासी करणेषु मन्त्री रूपेषु लक्ष्मी क्षमया धरित्री ।
स्नेहेषु माता शयनेषु वेश्या षट्कर्म युक्ता कुलधर्मपत्नी ॥
कण्ठे रुद्राक्षमादाय य क्वापि म्रियते यदि ।
सो ऽपि रुद्रत्वमाप्नोति किं पुनर्मानुषादय ॥

No 2 begins ओं नमो नारायणाय (!) सच्चिदानन्दमूर्तये, etc

II Longer one Of this, one copy only can be noted here (Grantha, 7), perhaps a unicum It is about three times as long as the shorter text, and that on account of the greater fulness of the answers mainly due to a good many quotations from other texts The work looks somewhat like a commentary

Begins

*Not known by this name in later Vedanta Mentioned as the source of *avyakta* in the beginning of Triśikhibrāhmaṇopaniṣad For the origin of the term see Chānd Up VIII, 13.

Ends

निरालम्बोपनिषद यो ऽधीते गुर्वनुग्रहत सो ऽग्निपूतो भवति स वायुपूतो भवति न स पुनरावर्तते न स पुनरावर्तते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायत इत्युपनिषत् । ओं पूर्णमद इति शान्ति ॥ इति निरालम्बोपनिषत्समाप्ता ॥

5 copies in Grantha (14, 23), Telugu (39, 49), and Devanāgarī (117) No 3 ends स योनि स परमहसो ऽवधूत' सन्यासी ब्रह्मेति ग्राह्यमित्युपनिषत् । ओं शान्ति., etc No 4 ends बुद्ध्यादीन्द्रियगोचर जगत्सत्य चिन्तनमग्राह्यमिति निरालम्बोपनिषद्यो ऽधीते सर्वमयब्रह्मो (!) भूत्वा सर्वान् (!) कर्माण्युपभुञ्जन् पुनर्नाभिजानाति (!) इत्युपनिषत् ॥ निरालम्बोपनिषत्समाप्ता ॥

Bhāṣya by Āppayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

निर्विकार निरालम्ब ब्रह्म यत्र विविच्यते ।
निरालम्बोपनिषद ता व्याख्यातु प्रयत्यते ॥

तत्रादावेतदुपनिषच्छ्रवणाधिकारिणो निर्दिशति । येषामिति ।

Ends

निरालम्बोपनिषदमित्यादिना पुनर्नाभिजायत इत्यभ्यास उपनिषत्समाप्तिद्योतनार्थ. ॥ इत्यप्पयदीक्षिताचार्यकृतौ निरालम्बोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

C. Middle Recension.

Thus a third text might eventually be called

because of its standing midway between A and B

1 copy in Devanāgarī (85)

Begins

ओं । सह ना० । हरि॰ ओं । नम शिवाय गुरवे बुद्धिसाक्षिणे सच्चिदानन्दमूर्तये, etc (like A) । ओं किं ब्रह्म । किं शबलं ब्रह्म । क ईश्वर । को जीव । का प्रकृति । के ब्रह्माद्या । क परमात्मा । को ब्रह्मा । को विष्णु॰ । को रुद्र॰ ।

Ends (compare B, fourth copy)

बुद्ध्यादीन्द्रियगोचर जगत्सत्यत्वचिन्तनमग्राह्यमिति निरालम्बोपनिषद्रोध्यते । स सर्वमय ब्रह्म भूत्वा सर्वान्कामानुपभुञ्जन् मुक्तो बन्ध (so) ॥ यो जायते (!) पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते पुनर्नाभिजायते ॥ ओं तत्सत् ॥ इति निरालम्बोपनिषत्समाप्ता ॥ सह नाववतु, etc

निरुक्तोपनिषद्

This seems to be an older version of Garbhopanisad It is identical with the sixth and seventh paragraph at the beginning of the fourteenth Adhyāya of Yāska's Nirukta

1 copy in Devanāgarī (91) The two sections end इति निरुक्तोपनिषत् विंशतिमो ऽध्याय. ॥ and इति निरुक्तोपनिषत् एकविंशो ऽध्याय॰ ॥ respectively

निर्वाणोपनिषद् (I)

2 copies in Devanāgarī (88, 119)

Bhāsya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

सन्यासधर्मा यत्रोक्ता विमुक्तच्चथो विलक्षणा ।
निर्वाणोपनिषद्व्याख्या सङ्ग्रहेण विधीयते ॥

परमहस परमात्मा सो ऽहमिति निश्चयवन्त परिव्राजका॰ परितो व्रजन्तीति । पश्चिमलिङ्गा ऊर्ध्वरेतस । मन्मथक्षेत्रपाला॰ विषयविमुखा इत्यभिप्राय ।

Ends

देहनाशनं देहात्मबुद्धिविनाशकमखण्डाकारब्रह्म सम्यग्दर्शनमेव च निर्वाणमन्ते ऽभिधीयते । तस्माल्लोकवेदनिन्द्या(?)चार परब्रह्म-निष्ठ एव स्वेच्छाचारार्हं इत्यवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

निर्वाणोपनिषद् (II)

An Advaitic hymn related to Svarūpopaniṣad The title is but in the margin

1 copy in Devanāgarī (69)

Begins

श्रीमच्छङ्कराचार्याय नम ॥

सदह सदह वत्स सदह नात्र सशयः ।
अहमस्मि न वेत्येव न सदिग्धो हि कश्चन ॥

Ends

> इति ब्रह्मैक्यवृत्तिं यो नित्यम (80) वर्तयेद्बुधः ।
> मृतो ऽपि श्वपचागारे ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति
> ब्रह्मनिर्वाणमृच्छति ॥

नीलरुद्रोपनिषद्

5 copies in Śārada (59) and Devanāgarī (91, 103, 109, 114)

नृसिंहपूर्वतापिन्युपनिषद्

12 copies in Grantha (14), Telugu (37, 39), Śāradā (59), and Devanāgarī (74, 82, 87, 102, 103, 109, 114, 117) No 8 inserts, before the colophon, the following

ओं भद्रं दधातु । ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः । गुरुचरणारविन्दाभ्यां नमः । श्रीनृसिंहब्रह्मणे नमः ।

> वृत्तोत्फुल्लविशालाक्ष विपक्षक्षयदीक्षित ।
> निनादत्रस्तविश्वाण्ड विष्णुमुग्रं नमाम्यहम् ॥
> यन्नामस्मरणाद्भीता भूतवेतालराक्षसाः ।
> रोगाद्याश्च प्रणश्यन्ति भीषणं तं नमाम्यहम् ॥
> सर्वो ऽपि यं समाश्रित्य सकलं भद्रमश्नुते ।
> श्रिया च भद्रया युक्तस्तं वै भद्रं नमाम्यहम् ॥

Dīpikā by Śaṅkarānanda

2 copies in Telugu (40) and Devanāgarī (64)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

प्रशान्त या श्रुति प्राह नृसिंह सङ्गवर्जितम् ।
व्याख्यास्ये ता रहस्यार्थगर्भिणीं तापिनीमिह ॥

आपोवा इदमित्यादिशब्दैः प्रजापते प्रपञ्चसृष्टि विषयककामवता मनसा नारसिंहमानुष्टुभ मन्त्रराज सृष्टिसाधनत्वेनापश्यत् ॥

Ends

नैतेन बुभुक्षोर्भोगासिद्धिशङ्कया सोऽग्निं स्तम्भयतीत्यादिना सर्वैश्वर्यावधारणात् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

नृसिंहोत्तरतापिन्युपनिषद्

13 copies in Grantha (14, 31), Telugu (37, 39, 47), Śāradā (59), and Devanāgarī (87, 94, 102, 103, 109, 114, 117)

Dīpikā by Śankarānanda

1 copy in Telugu (40),

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

अथेदानीं पूर्वोपनिषद्भागे तुरीयोपनिषदि प्रपञ्चितानामपि माण्डूक्यतत्त्वाना पुनरिह प्रपञ्च्यमानत्वात्पौनरुक्त्यदोषप्रसङ्ग इत्याशङ्केत । तन्निवृत्त्यर्थं विशेषेण जाग्रदाद्यवस्थाचतुष्टयस्य स्थूलाद्यवस्थाचतुष्टयेन षोडशावस्थावत्त्वं प्रदर्शयितुमुत्तरतापिन्यारभ्यते ॥

Ends

अद्वयमनुज्ञामनुज्ञैकरस तुरीयप्राज्ञ अर्धमात्रा बीजेन लब्धोपद्रष्टा-रमविकल्पमाव्रजेत् । अर्धमात्रा तुरीयेण तुरीय तुरीयात्मस्वरूप प्राप्नुया-दिति ॥ इति नवम. खण्ड ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

नेत्रोपनिषद्

See अक्ष्युपनिषद्

पञ्चब्रह्मोपनिषद्

1 copy, in Devanāgarī, with the *Bhāṣya of Appaya-dīkṣita* (118)

Beginning of the Bhasya

यत्रोभयात्मक ब्रह्म प्रोक्त सगुणनिर्गुणम् ।
पञ्चब्रह्मोपनिषद् व्याख्यास्ये पञ्चताहराम् ॥

अथ पैप्पलादो नामत महर्षि भगवन्त पप्रच्छेति शेष ।

End

अस्मिन् ब्रह्मपुर इत्यादि छान्दोग्यभाष्ये व्याख्यातमेव । येनाय साक्षी शिव सर्वेषा हृदि स्थित तेन हेतुना हृदयमिति प्रोक्त इति ॥ इति श्रीसुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

परब्रह्मोपनिषद् (I)

2 copies in Telugu (52) and Devanāgarī (119)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanagari (119)

Begins

सन्यासार्हे इति प्रोक्तो यत्रान्तरुपवीतिवान् ।
परब्रह्मोपनिषद व्याख्यास्ये तामिमा शुभाम् ॥

प्राणेभ्यः प्राणिभ्य जीवेभ्य इत्यर्थ । परब्रह्मपुरे देहे सगुणनिर्गुणजीवप्रत्यगात्मानावविभज्याह ।

Ends

तस्मादन्तस्सूत्रवान् कूटस्थात्मदर्श्येव । सन्यासार्हे इति सर्वमनवद्यम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

परब्रह्मोपनिषद् (II)

An enumeration, in prose, of the various denominations of the Absolute Compare Mahānarāyanopaniṣad (II), Adhy I, second half

1 copy in Telugu (51)

Begins

भद्र कर्णेभिरिति शान्ति । कथ ब्रह्म । कालत्रयबोधित ब्रह्म । सर्वकालबोधित ब्रह्म । सगुणनिर्गुणस्वरूप ब्रह्म ।

Ends

सिद्ध । देव । एक । परमात्मा न द्वितीयो ऽस्ति । पुरुष । तदद्वितीयोपासनया सायुज्यमेति असशाय इत्युपनिषद् ॥ इत्यथर्वणवेदान्तर्गतपरब्रह्मोपनिषत् ॥ हरि ओं ॥ भद्र कर्णेभिरिति शान्ति ॥

परमतत्त्वरहस्योपनिषद्

See महानारायणोपनिषद् (II)

परमहंसपरिव्राजकोपनिषद्

3 copies in Grantha (8) and Devanāgarī (114,119).

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

परहंसाश्रमाचारा प्रोच्यन्ते यत्र विस्तरात् ।
परहंसपरिव्राजश्रुतिर्व्याख्यास्यते त्वियम् ॥

नन्विह पितामहः स्वपितरमादिनारायणं परमहंसपरिव्राजलक्षण-वेदनार्थं पप्रच्छेत्यादिकमवगम्यते ॥

Ends

पश्चाद्ज्ञानवैराग्यशक्तौ सत्या गृहीतपूर्वाणां दण्डादीनां विसर्जने विधिर्निषेधो वा न को ऽप्यस्ति । तस्मान्नेह किञ्चिदप्यनुष्ठानवैषम्यं शङ्क्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

परमहंसोपनिषद्

19 copies in Grantha (7, 13), Telugu (37, 49), Śāradā (59, 60), and Devanāgarī (81, 83, 85, 91, 93, 98, 98, 103, 105, 109, 113, 114, 117)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

परमहसाश्रमाचारो यस्या सम्यक् प्रपञ्चित ।
परमहसोपनिषद व्याख्यास्ये सारसङ्ग्रहात् ॥

अथेति कुटीचकबहूदकहसपरमहसाख्येषु चतुर्विधेषु सन्यासाश्रमेषु कुटीचकादीना त्रयाणा बाहुल्ये ऽपि तुर्यस्य बाहुल्याभावाद्दुर्लभतर इति । बहुल एव बाहुल्यः ॥

Ends

तस्माच्च आत्मन्येवावस्थीयते अवतिष्ठते । स पूर्णानन्दैकरसबोधः । परमहस एव कृतकृत्य इति । परमहसोपनिषद्भाष्य समाप्तम्॥
इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

परिव्राजकोपनिषद्

This is identical with the Seventh Upadeśa of Nāradaparivrajakopanisad

4 copies in Devanāgarī (73, 83, 92, 113) No, 3 has the curious title खिलसहितोपनिषद्रहस्यपरिव्राजकोपनिषद्

पारायणोपनिषद्

The Mahakālagāyatrī-mantra as securing the full study (pārāyana) of *mantra, nāman, cakra** with its wonderful effects

1 copy in Devanāgarī (89) Very corrupt

Begins

अथाह वैदावे(!)नां वेदत्वमेतेन शक्ते शक्तित्वमेति न वेद

* referring to Kālī, I suppose

मातुर्वेद मातृत्वमेतेन तत्सवितुर्वरेण्य   परो रजसे सावेदा ३ (so)
महाकालाय विद्महे श्मशानवासिने धीमहि तंनो रुद्र. प्रचोदयात् ॥
Ends

मासत पक्षतो वा रात (!) पारायणी भवेत् सर्वाधिकारी भवेत् दृष्टाक(?)चरेत् तदाचरणी अमृतत्व गच्छति ब्रह्मत्व गच्छति साक्षात्सप्तमी रूपो भवेदिति प्रोत (so) वेदेत्यथर्वणीये सौभाग्यकाण्डे पारायणोपनिषत्पञ्चमी ॥

पाशुपतब्रह्मोपनिषद्

1 copy, in Devanāgari, with the *Bhāṣya of Appaya-dīkṣita* (119)
The Bhasya begins

सगुणब्रह्मवशाता जगतोथाद्वयपद्धति ।
यस्या प्रोक्ते पाशुपतोपनिषत्सा प्रपञ्चयते ॥

अत्र ब्रह्मवैश्रवणसवादे ऽहोरात्रादयोमत्सवर्धिता । काला इति ब्रह्मणा यदभिहितम् । एतदौपचारिकमेव मन्तव्यम् ।
End

आहृत्य षट्शताधिकैकविंशतिसहस्रश्वासा सिद्धा ॥ इति सुन्दरेश्वर   समाप्तम् ॥

पिण्डोपनिषद्

5 copies in Śarada (59) and Devanagari (90, 108, 109, 114)

पीताम्बरोपनिषद्

A Dhyāna on Mahādevi whose vesture and orna-

ments are described as yellow * (thence the name of the work), and who is the *jagad-yoni*, etc There is also a mention of Batuka (comp Batukopanisad)

1 copy, in Devanāgari (70)

Beginning

श्रीगणेशाय नम ॥ †अथ हैना ब्रह्मरन्ध्रे सुभगां ब्रह्मात्मस्वरूपिणी माप्नोति ब्रह्मास्त्रा महाविद्या शाम्भवीं सर्वस्तम्भकरीं सिद्धा चतर्भुजा दक्षाभ्या मुद्गरपाशान्वितकराभ्या etc

End

स सर्वसिद्धिकर्ता भवति स शाक्त स वैष्णव स गाणप स शैव स जीवन्मुक्तो भवति स सन्न्यासी भवति न्यसन न्यास सम्यक् न्यास सन्न्यास न तु मुण्डितमुण्ड षट्त्रिंशदक्षेश्वरो भवदिति सौभाग्यार्चनेनेति प्रीत वेद ओं इति **श्रीसामाङ्गार्थे मन्त्रार्थोपनिषत्काण्डे पीतांबरोपनिषत्** समाप्त ॥

पैङ्गलोपनिषद्

A. Shorter Recension, being nearly identical with about the first third of the fourth Adhyāya of the longer recension

3 copies in Telugu (40) and Devanāgari (75, 91)

Beginning

(ओं सह नाववतु शान्ति ॥) अथ हैन पैङ्गल पप्रच्छ याज्ञवल्क्य ज्ञानिन किं कर्म, etc

* By the same phrase they are described as red (rakta) in Sumukhyupanisad

† Compare Kālikopanisad

End

शुद्धमानस शुद्धचिद्रूप स विष्णु सो ऽहमस्मीति भावयेत् (so 1, स विष्णु सो ऽहमस्मि स विष्णु सा ऽहमस्मि, 2, 3 omits स विष्णु॰ concluding सो ऽहमस्मि सो ऽहमस्मीति । पैङ्गलोपनिषत्समाप्तम् ।) सर्वशास्त्रानलाद्यैस्तु (so 2, सर्वेशानवैद्यस्तु, 1) ब्रह्मज्ञानी (॰ने, 2) मृतो यदि । मुण्डन चोपवासश्च (मण्डन चोपवार च, 1) दान च (सन्न्यासे, 1) व्रतधारण । तीर्थयात्राभिगमन ज्ञानिना पञ्च वर्जयेत् ॥ इति पैङ्गलोपनिषत्समाप्तम् ॥ ओं सह नाववतु, etc (ओं शान्ति शान्ति शान्ति ॥ पैङ्गलोपनिषत्समाप्ता ॥, 1)

B. Longer Recension.

5 copies in Telugu (88) and Devanagari (92, 102, 114, 119)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

सारासारतरामपण्डितसुखग्राह्यां सदा पण्डितै
श्लाघ्या सर्वरहस्यबोधनपरां सद्भीभिरेवोक्तिभि ।
एना पैङ्गलयाज्ञवल्क्यमुनिसवादात्मिकीमुत्तमा
व्याख्यास्ये भुवि पैङ्गलोपनिषद पश्यन्तु मुक्तीच्छव ॥

नन्विह मरुजलादिवद्विवर्तवादमनुसृत्य मूलप्रकृते स्वरूप वदन्याज्ञवल्क्यस्तत्प्रतिबिम्बितमिति यदाह तदनुपपन्नम् । कुत वादयोरितरेतरविरुद्धत्वात् ॥

Ends

तस्माद्राजयोगारूढानामपि ज्ञानयोगाभ्यास आवश्यक इति स्थितम्॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

पैप्पलादोपनिषद्

See शरभोपनिषद्

प्रणवोपनिषद् (I)

Identical with Gopatha Brāhmana I, 1, 16-30

1 copy in Devanāgarī (93) It ends towards the end of G B I, 29 अन्तैरेते त्रयो वेदा भृगूनङ्गिरस श्रिता इत्यबिति पृक्तिरपामोंकारेण चैतस्माद्यास ॥ इति प्रणवोपनिषत् ॥

प्रणवोपनिषद् (II)

See ब्रह्मविद्योपनिषद्, northern recension

प्रश्नोपनिषद्

22 copies in Grantha (10, 13, 14, 15, 16 16, 17, 18, 32, 35), Telugu (36, 37, 43, 43, 48), Śaradā (59, 60), and Devanāgarī (90, 95, 103, 108, 114)

Bhāṣya by Śankarācārya

5 copies in Grantha (12, 12 17, 35) and Telugu (47)

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandināgarī (55)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Grantha (11)

Begins

सद्गुरु सिद्धिदाना च स्वरूप सुन्दराह्वय ।
नत्वाधुनाह व्याख्यास्ये प्रश्नोपनिषद स्फुटम् ॥

सुकेशा च नामत भरद्वाजस्यापत्य भारद्वाजः शिबेरपत्य शैब्यश्च सत्यकामो नामत सूर्यस्यापत्य सौर्य तस्यापत्य सौर्यायणीयः ।

Ends

नमः परमऋषिभ्यः ब्रह्मविद्यासम्प्रदायकर्तृभ्य नमः परमऋषिभ्यः द्विर्वचन प्रश्नपरिसमाप्त्यर्थम् ॥ सुन्दरेश्वरशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ प्रश्नोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

प्राणाग्निहोत्रोपनिषद्

9 copies in Sarada (59) and Devanāgari (77, 91, 103, 109, 110, 110, 114, 118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgari (118)

Begins

शारीरयज्ञो मोक्षार्थो यत्नोक्त कर्मरूपक. ।
प्राणाग्निहोत्रसज्ञाया व्याख्याद्यारभ्यते श्रुते ॥

अथात इति सर्वोपनिषत्सु सारभूतं संसाराज्ञानाभ्यामतीतमन्त्रसूक्त सञ्ज्ञक शारीरयज्ञं शरीरे निर्वर्त्य शारीर' स चासौ यज्ञश्च त व्याख्यास्याम. ।

Ends

मुक्तिकोपनिषदि क्रममुक्त्यभ्युपगमाद्वाराणसीमृतस्य कालविलम्बसापेक्षकैवल्यार्थकसारूप्यमपेक्ष्यैक जन्म वरमित्यनवद्यम् ॥ इति श्रीसुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

बटुकोपनिषद्

The whole universe including Brahmā, Viṣṇu and Rudra is herein taught to be a manifestation of Bhagavān Baṭukeśvara

1 copy in Devanāgarī (85).

Extract

श्रीगणेशाय नम ॥ अथ बटुकोपनिषद व्याख्यास्याम ॥

बालाग्रमन्त्र हृदयस्य मध्ये विश्वेश्वर जातरूप वरेण्य ।

तमात्मस्थ ये प्रपश्यन्ति धीरास्तेषा शान्तिर्भविता नेतरेषाम् ॥

यो वै बटुक स भगवान् यश्च ब्रह्मा तस्मै वै नमो नम ।
भू पादौ मध्य भुज ख शीर्ष विश्वरूपो ऽसि ब्रह्मैकस्त्वम् विश्व भुवनानि वा अवते तस्मादुच्यते भगवान्बटुकेश्वर । एको बटुको न द्वितीयो यतो ऽस्ति अक्षराजायते काल कालो व्यापक उच्यते । व्यापको हि भगवान्बटुको य इद (!) बटुकोपनिषद ब्राह्मणो ऽधीते श्रोत्रियो भवत्यश्रोत्रियो स कालज्ञानी भवति स गुर्वनुग्रहभागी भवति । इत्येव भगवान्बटुकेश्वर (!) स्तूयते य स वेद्य वेदेति ॥ इति अथर्वणरहस्ये श्रीमद्बटुकोपनिषद समाप्तम् ॥

बह्वृचोपनिषद्

1 copy, in Devanāgarī, with the *Bhaṣya by Appayadīkṣita* (118)

Beginning of the Bhāṣya

यस्या देवी महावाक्यैश्चतुर्भिर्माप्यते पुरा ।

बह्वृचाख्योपनिषदं व्याख्यास्ये ता द्विलिङ्गकाम् ॥

देवीति। अग्रे प्राक् जगदुत्पत्ते देवी सगुणनिर्गुणोभयात्मिका एका ह्यद्वितीया आसीत ॥

End

अथ भाव । लोके अधीतसमस्तवेदमन्त्रोऽपि पुरुषस्तत्परमतात्पर्यभूत-परब्रह्मात्मैक्यापरोक्षज्ञानानुभवहीनश्चेत्तदा तदध्ययनश्रमश्चित्तशुद्धिमात्र प्रयोजनो भवेत् । न तु सद्योमुक्तिप्रयोजन इति ॥ इति श्रीमत्सुन्देरश्वर समाप्तम् ॥

बाष्कलमन्त्रोपनिषद्

This is one of the four Upaniṣads of the Oupnek'hat (No 44, called Baschkl) the Saṃskṛt original of which was believed to be lost Its contents are a Vedāntic paraphrase of the story of the abduction of Medhātithi, the Indian Ganymed

2 copies, in Devanāgarī a complete one (92) and an incomplete one (93), the former being contained in a

Vṛtti by an anonymous author

1 copy, in Devanāgarī (92)

See Appendix

बिल्वोपनिषद्

See Notices of Sanskrit MSS by Mahāmahopadhyaya Haraprasāda Sāstri, Calcutta, 1907, pages V and 177

1 copy in Devanāgarī (100)

बृहज्जाबालोपनिषद्

A Northern Recension.

This recension consists of *ten Brāhmanas* comprising the northern equivalents of what is called in the South *Bṛhajjābālopaniṣad*, *Rudrākṣajabālopaniṣad*, and *Bhasmajābālopaniṣad*, and some additional matter besides, as is evident from the table on page 115 above It is only in this conglomeration that Bṛhajjābālopanisad (and so Rudrākṣajābālopanisad, as it seems, but not Bhasmajabālopanisad) is found in the North

2 copies in Grantha (7) and Devanāgarī (115) The former consists of Nos 10 and 11 of the MS, Uttarajābālopaniṣad being identical with Brāhmana X (Bhasmajābālopanisad) of the Devanāgarī copy, but there is some difference in the arrangement of the other parts in the Grantha copy, Brāhmana VIII consists of a portion of Rudrakṣajabālopaniṣad (viz, p 762a[2]–763a[8] of the Bombay edition), and the end, with a little extension, of the sixth Brāhmana of Bṛhajjābā lopanisad, then there follows, after इत्यष्टम ब्राह्मण, an untitled section answering to Brahm VIII of Dev, and finally the concluding section of the Devanāgarī copy excepting the भस्मगायत्री, the latter being preserved for the end of the whole text which runs as follows

इति भुसुण्डेश्वरसवादे बृहज्जाबालोपनिषदि तृतीय खण्ड ॥ सद्योजाताय विद्महे वामदेवाय धीमहि तन्नो घोर प्रचोदयात् । इति भस्म गायत्री । *आपो वा इदमासन् सलिलमेव । स प्रजापतिरेक पुष्कर

* These are the same words with which the Upanisad begins

वर्णे समभवत् ॥ उत्तरजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥ whereas Dev ends thus अथ कालाग्निरुद्र प्रोवाच । योगध्यानाना शिव एको ध्येय शिवकर सर्वमन्यत्परित्यज्यैता(80)मधीत्य ब्राह्मणो वा क्षत्रियो वा गर्भवासान्मुच्यत इत्यो सत्य । अथ कालाग्निरुद्र. प्रोवाच । सकृज्जप्त्वा शुचि. पूत कर्मण्यो भवति द्वितीय जप्त्वा गाणापत्यमवाप्नो(!)ति तृतीय जप्त्वा देवमनुप्रविशतीत्यों सत्यमों तत्सत्यमु(!) ओं भद्र कर्णेभि शृणुयाम देवा स्वस्ति न इन्द्रो वृद्धश्रवा ओं शान्ति शान्ति (80) ॥ श्रीविश्वेश्वरार्पणमस्तु ॥ सवत् १८७२ ॥ Some of the Brāhmanas, in both the MSS , have the fuller ending इति (आथर्वणे) मुक्तिश्रुत्यभिधेयाया बृहज्जाबालोपनिषदि, etc Brahmana VIII of the Grantha copy ends त्रितीय जप्त्वा देवमेवानुप्रविशतीत्यो सत्यमों सत्य । इत्यथर्वणे मुक्तिश्रुत्यभिधेयो रुद्राक्षजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥ Brahmanas I–VI are, in both the copies, – Brahmanas I–VI *plus* VIII of the Bombay edition of the 108 Upanisads *

B. Southern Recension

9 copies in Grantha (13) and Devanagari (117)

Bhāsya by Appayadiksita

1 copy in Devanagari (117)

Begins

भूतिरुद्राक्षयोर्यत्र माहात्म्य बहुधोच्यते ।

बृहज्जाबालसज्ञा ता व्याख्यास्ये श्रुतिमद्भुताम् ॥

सलिलजोद्भवो ब्रह्मा तस्य मनसीद जगत्सृजेयमिति काम उद्भूत ।

Ends

न चास्यामुपनिषदि सायुज्यमुक्ति केवलमुक्ता न कैवल्यमिति वाच्यं

* Correct accordingly page 7, above, where also (not printed) must be replaced by (partly unprinted)

तद्विष्णोः परमं पदं सदा पश्यन्ति सूरय इत्युपसहारेण परमस्य विष्णुपदस्याभिहितत्वेन कैवल्यपदस्य ससिद्धत्वात्तस्मादनवद्यम् ॥ इति पुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

बृहदारण्यकोपनिषद्

17 copies in Grantha (11, 13, 15, 16 20 21, 32, 35), Telugu (38 40 43 48), Śāradā (61), and Devanāgarī (92, 95, 96, 110) No 14 only (fragment) is in the Madhyandina recension It ends as follows, omitting the last section of the printed text (ed Weber) प्राचीनयोगीपुत्रात्प्राचीनयोगीपुत्र सावीजीपुत्रात्सावीजीपुत्र कार्शकेयीपुत्रात्कार्शकेयीपुत्र ॥ ३१ ॥ इति श्रीबृहदारण्युपनिषत्समाप्ता ॥ Nos 3, 4, 9, 11, 12, 15, and 16 contain the fourth Adhyāya only (जनको ह वैदेह आसां चक्रे, etc)*

Bhāṣya by Śaṅkarācārya

1 copy in Grantha (35)

Bhāṣya ṭīkā by Ānandagiri

1 copy in Grantha (31)

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandināgarī (55)

Bhāṣya by Appayadīkṣita (to Adhy II–IV)

1 copy in Grantha (11)

Begins

सर्वलक्षणसपन्न सद्गुरु सुन्दरेश्वर ।

* It must be remembered that in many MSS the Adhyāyas are counted as III to VIII, not I to VI

नत्वेह बृहदारण्य व्याख्यास्ये सग्रहेण तु ॥

प्रथमद्वितीयतृतीयाध्यायाना सगुणोपासनप्राधान्येन प्रवृत्तत्वात्तद्व्याख्यानस्येह निर्गुणज्ञानोपासनप्राधान्येन प्रतिपिपादयिषिताध्यात्मविद्यानुपयुक्ततामभिप्रेत्य दृप्तबालाकिरित्यादिचतुर्थाध्यायमारभ्य* व्याख्यास्यते ।

Ends

यथा चायमर्थश्चतुर्थपञ्चमषष्ठाध्याये सप्रतियोगिकब्रह्मप्राधान्येन प्रदर्शित' । एव विद्वान्न कुतश्चन बिभेतीति सिद्धम् । इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ बृहदारण्यकोपनिषद्भाष्ये षष्ठोऽध्याय. समाप्त ॥

बृहन्नारायणोपनिषद्

See महानारायणोपनिषद् (I)

ब्रह्मजिज्ञासोपनिषद्

Though in the Marāthi language, this work may be included here, because it is likely to be a representative of a lost Saṃskṛt original It is, like Sarvopaniṣatsāra and Nirālambopaniṣad, a kind of Advaita catechism defining, among others, the following notions the five names of Brahman (Brahman, Jīva, Kāla, Karman, Svabhāva), the five names of Māyā (Māyā, Ākāśa, Śūnya, Śakti, Prakṛti), Ṣaḍviṃśaka-Mahāviṣṇu, Tattvam asi, the five Mudrās

1 copy in Devanāgarī (104)

* Compare preceding note App omits the first Adhyāya and the Khilakaṇḍa (Adhy V and VI)

Begins

श्रीगणेशाय नम । अथ ब्रह्मजिज्ञासाउपनिषत् ॥ ब्रह्म एकशुद्ध चैतन्य द्वितीय ब्रह्मकी माया । माया ब्रह्म को एसो सयोग यैसी वृक्षकी छाया तैं वृक्ष न्यारो नाही वृक्ष विना छाया न हइ । माया ब्रह्म को येसो सयोग । ब्रह्म शुद्धचैतन्य माया अनित्यचैतन्य । माय उपर ब्रह्म ब्रह्म उपर कोइ नाही । तत पर एकाकी रमते ब्रह्म ।

Ends

ऐसो षडुमा जिव ततो जीवन्मुक्त कहवै । सो परमतमा को स्वरूप कहिये ॥ इति ब्रह्मजिज्ञासोपनिषत् ॥

ब्रह्मबिन्दूपनिषद्

In the South, and sometimes in the North, it is called अमृतबिन्दूपनिषद्, and in the Bombay Presidency, at least, there are three more names for it, viz, बिन्दुस्तोकोपनिषद्, उपनिषद्मृतबिन्दु, and मानसोपनिषद् the first of which is also alluded to by Narāyana in his introductory Śloka (स्तोकोपनिषद्)

A. Northern Recension.

5 copies in Devanāgarī (77, 103, 109, 114), and Śaradā (59)

(Dipikā by Nārāyana, see Poona ed)

B. Southern Recension.

9 copies in Grantha (6, 13), Telugu (37, 39, 49), Śāradā (60), and Devanāgarī (91, 93 117)

(Dīpikā by Śankarānanda, see Poona ed)

Bhāṣya by Appayadīkṣita (Devanāgarī, 117)

Begins

यदक्षराणि सर्वाणि भान्त्येवामृतबिन्दुवत् ।

एनाममृतबिन्द्वाख्यां व्याख्यास्ये श्रुतिमादरात् ॥

अत्र शुद्धमनस एव तत्त्वज्ञानोपदेशाधिकारात्तद्दिदर्शयिषुरादौ मनस द्विविधं स्वरूप विवृणोति । मन इति । कामसङ्कल्पं कामे काम्यवस्तुलाभे सङ्कल्पो यस्य तत् ।

Ends

केचिद्धि साधका अन्तरात्मान गृह्णीयु केचित्तु बाहिरात्मान । अत - सर्वानुग्राहकत्वेनान्तर्बहिश्चावतिष्ठत इत्युक्तोपनिषदमुपसहरति । सर्वेति सर्वभूताधिवासं सर्वेषां भूतानामधिवासो यस्मिंस्तत् । तद्ब्रह्मैव वासुदेवः अहमस्मीति द्विर्वचनमुपनिषत्समाप्त्यर्थम् ॥ इति सुन्दरेश्वर

समाप्तम् ॥

Another pair of recensions, possibly a more original one (compare especially beginning and end) is preserved in the *Fifth Upaniṣad of Tripurātāpinī* (78, 79, 80, 82, 101, 5, 120 *)

ब्रह्मविद्योपनिषद्

A. Northern Recension.

It is also called प्रणवोपनिषद्

7 copies in Śārada (59) and Devanāgarī (67, 87, 90, 103, 108, 114)

(Dīpikā by Nārayaṇa, see Poona ed)

* The remaining copies are incomplete breaking off before the Fifth Upaniṣad

B. Southern Recension.

It omits the first Sloka of A and adds to the remaining 13 Slokas 97 more

2 copies in Grantha (14) and Devanāgari (118)

Bhaṣya by Appayadikṣita

2 copies in Devanāgari (63, 118)

Beginning

उत्तरात्तरमुत्कृष्टा यत्राचार्यास्त्रयो मता ।
ब्रह्मविद्योपनिषद व्याख्यास्ये तामिमामिह ॥

नन्वेकस्यामुपनिषद्युक्ता एवार्था पुन पुनरन्यासु चोपनिषत्सूच्यन्ते ।

End

तस्मात्प्रमाणत्रयानुरोधेन प्रपञ्चितानिमान्सूक्ष्मार्थान्धीमन्त सूक्ष्मया धियावगच्छेयुरित्यस्मन्मनो विश्वसिति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

ब्रह्मोपनिषद्

A. Northern Recension

5 copies in Grantha (28), Sāradā (59), and Devanāgari (103, 108, 114) No 1 begins अथ शुक्लयजुर्वेदब्रह्मोपनिषत् ॥ सह नाववतु शान्ति ॥ अथ हैन महाशाला शौनकोऽङ्गिरस (!), etc

(Dipikā by Nārāyana, see Poona ed)

B. Southern Recension.

It omits the first section of A and so begins अथास्य पुरुषस्य चत्वारि स्थानानि भवन्ति

10 copies in Grantha (7, 13), Telugu (38, 36, 49), and Devanāgarī (74, 76, 76, 86, 117) No 7 ends
इति श्वेताश्वतरशाखागतब्रह्मोपनिषत्समाप्तम् ॥

(Dīpikā by Sankarananda, see Poona ed)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanagari (117)

Begins

ब्रह्माख्य परम सूत्र प्रोच्यते यत्र पावनम् ।
एता ब्रह्मोपनिषदं व्याख्यास्ये ऽन्वर्थसञ्ज्ञिकाम् ॥
अथेति मङ्गलार्थ शब्द. पुरुषस्य शिर पाण्यादिमत. शरीरस्येत्यर्थ ।

Ends

यथा सामान्यात्मविद्या जीवात्मान परमात्मान नयति सर्वमनवद्यम् । तद्ब्रह्मोपनिषत्परमित्यभ्यासोपनिषत्परिसमाप्तिद्योतनार्थ. ॥
इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर, . समाप्तम् ॥

ब्रह्मोपनिषत्सारसंग्रहदीपिका

To what extent this is a Dipika, the work gives no clue The word ब्रह्मोपनिषद् of the title is hardly intended to mean anything else but the whole of the ancient Upanisads (chiefly engaged with *brahmavidyā* in the narrower sense) The work abounds with (slightly modified) quotations from this literature It is mainly in verses

1 copy in Devanāgari (118)

Begins

ओं श्रीगणेशाय नम ॥ ओं तत्सत् ॥ * * * तश्च य ।
यश्च सर्वमयो नित्य तस्मै स * * * खल्विन्द ब्रह्म नेह नानास्ति किं
चन । पुरु * * * व्य नारायण एवेद यद्भूत यच्च भाव्य । * * *
ति ख वै नाभि सोमसूर्यौ च नेत्रे । दिश श्रो * * * व्यो ऽसौ स-
र्वभूतान्तरात्मा ॥ १ ॥ अग्निर्मूर्धा च * * * न्ते वाग्विवृत्ताश्च वेदा ।
वायु प्राणो हृदय * * * प सर्वभूतान्तरात्मा ॥ २ ॥ ब्रह्मैव वेद-
मग्रृत * * * तश्चोत्तरेण । अधश्चोर्ध्वं प्रसृत तद्धि ब्रह्म ब्रह्मैवेद
विश्वमिद वरिष्ठम् ॥ ३ ॥ बृहच्च तद्दिव्यमचिन्त्यरूप सूक्ष्माच्च तत्सूक्ष्म-
तर विभाति । दूरात्सुदूरेण तदिदान्तिके च पश्यन्ति हैव निहित
गुहाया ॥ ४ ॥ एको देव सर्वभूतेषु गूढ सर्वव्यापी सर्वभूतातरात्मा ।
सर्वाध्यक्ष सर्वभूताधिवास साक्षी चेता केवलो निगुणश्च ॥ ५ ॥

Pattia 12b ॥ ११२ ॥ एव ह वैतत्सर्वं परे आत्मनि सप्र-
तिष्ठते । पृथिवी च पृथिवीमात्राश्चापश्चापोमात्राश्च तेजश्च तेजोमात्राश्च
वायुश्च वायुमात्राश्चाकाश चाकाशमात्राश्चक्षुश्च द्रष्टव्य च श्रोत्र च
श्रोतव्य च, etc

Ends

त त लोक जयते ताश्च कामांस्तस्मादात्मज्ञ ह्यर्चयेद्भूतिकाम ॥ ४९ ॥

यस्य देवे परा भक्तिर्यथा देवे तथा गुरौ ।
तस्यैते कथिता ह्यर्था प्रकाशन्ते महात्मन ॥ ५० ॥

स यो ह वै तत्परम ब्रह्म वेद ब्रह्मैव भवति । नास्याब्रह्मवित्कुले
भवति । तरति शोक तरति पाप्मान गुहाग्रन्थिभ्यो विमुक्तो ऽमृतो भ-
वति ॥ ५१ ॥ इति श्रीब्रह्मोपनिषत्सारसग्रहदीपिका समाप्तम् ॥
शुभमस्तु सर्वजगताम् ॥

ब्रह्मोपनिषद्मन्त्रकवच

On the cover it is called ब्रह्मोपनिषत्कवच, but both the titles may be incorrect It is an Aupanisadic work treating of the "*kavaca* (amulet, charm) made by Brahman", i e, a *deva stuti* which, if put at the head of a mantra, will prevent any bad effect which would otherwise result from a mistake in the pronunciation, etc

1 copy in Devanāgari (67) Faulty

Begins

श्रीगणेशाय नमः ॥

अष्टक उवाच ।

किमर्थं साधका लोके मन्त्र साधितुमुद्यत(ा) ।

म्रियन्ते साधका भूत्वा तन्मे ब्रूहि समासत. ॥

वसिष्ठ उवाच ।

न जानन्ति परं मूढा कवच ब्रह्मनिर्मितम् ।

म्रियन्ते साधकास्तेन तदाहकारसयुताः ॥ etc

Ends

नैव वाच्यमतुष्टाय (?) नाभक्ताय न दुर्जने ।

शिष्टे भक्ते रह (?) शुद्धे सत्यवादिनि पण्डिते ॥

कुलीने सुभगे मित्ते प्रणवदे (so) दृढव्रते ।

महात्मनि समादेश्य पुत्रे च सुपरीक्षिते ॥

इति ब्रह्मोपनिस्त(so)मन्त्रकवच समाप्तम् ॥

भस्मजाबालोपनिषद् (I)

A. Northern Recension.

See Bṛhajjabalopanisad, A

4 copies in Grantha (7) and Devanāgarı (64, 102, 115) No 1 is called उत्तरजाबालोपनिषद् No 4 ends इति बृहज्जाबाले वृद्धमब्राह्मणे अविमुक्तवैभवप्रकाशो नाम तृतीयः खण्डः ॥ No 3 has one section more at the beginning, viz, Bıhajjābālopanisad VII, 1–7 (p 276a[1]–277a[6] of Bombay ed), and it closes with the concluding section of MS IX G 53 (above, p 115) which, however, has here the following ending सर्वमन्यत्परित्यज्यैनामधीत्य गर्भवासान्मुच्यत इत्यों सत्यम् । भद्र कर्णेभिरिति शान्तिः ॥ इति श्री-भस्मजाबालोपनिषन्मूल सपन्नम् ॥

Vışama-pada vyākhyā, by an anonymous author, on a Ṭıka by Sıvānandayatı

1 copy in Devanāgarı (102) *

Begins

अथ प्रथमब्राह्मणविवरणम् । अथ खलु भगवान् विश्वेश्वरोऽखिलाश्रितप्राणि विमुक्तये अविमुक्तेऽनवरतविरचितसन्निधिर्मुमुक्षु बुभुक्षूणा उपकारायादौ वेदादीन् विश्वासवदभिव्यञ्जयन् पुन सर्वोपकाराय दयया केवलमाथर्वणीमखिलश्रुतिशिरोभूषणायमाना भस्मजाबालश्रुतिमणिं प्रकटयन् मुक्तिसुखवदान्यस्थिरासनो विराजत इति वेद लोकप्रसिद्धमेव। तामेव श्रुतिं श्रीकाशीसमागताना पूर्वपुण्यवशादामरणवासिनामारब्धान्त साधकबाधकबोधाय दयानिधिनान्तर्यामिणा परमेश्वरेण प्रचोदित शिवानन्दयतिः स्वात्मसुखाय विवरिष्यन् निष्प्रत्यूहप्रचयगमनार्थं शिष्टाचारप्राप्ताभिष्टदेवता स्मृतिलक्षण मङ्गलमाचरति । भातीति ।

भाति यत्सर्वरूपेण रक्षक चाघभक्षकम् ।
अविमुक्तेशमात्मानमाश्रये बन्धमुक्तये ॥

---

* with the complete *mūla*, see above

अस्यार्थः । यत्सर्वाधार अत एव सर्वरक्षक अज्ञजनकृताघकुलस्य भक्षकं पापसमूहनिवर्तकमिति ॥

Ends

स्वस्ति नः पूषा विश्ववेदा । स्वस्ति नस्तार्क्ष्यो अरिष्टनेमि । स्वस्ति नो बृहस्पतिर्दधातु । ओं शान्ति शान्ति, शान्तिः । इति श्रीभस्मजाबालोपनिषट्टीका सपन्ना ॥

टीकेति टीक्यते ज्ञायते अर्थो ऽनयेति टीका । टीकृ गतौ । विषमपदव्याख्येत्येके । निरन्तरपदव्याख्येत्यपरे । अत्र तु विषमपदानि हि व्याख्यातानि । तस्मान्न निरन्तरवाक्येत्यर्थ ।

श्री भैरवप्रसन्नो सदा गो विस्मृत्य सादरम् । (80)
शिव नयतु मामन्ते सदा सत्वनिश शिवम् ॥

B. Southern Recension.

Differs but little from A

2 copies in Telugu (88) and Devanagari (120)

Bhasya by Appayadiksita

1 copy in Devanāgari (120).

Begins

यस्यां सप्रोच्यते मुक्त्यै भस्मधारणवैभवम् ।
सेयं तु भस्मजाबालश्रुतिर्व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

नन्विह शिवनामान्यनिशमुच्चरन्तमित्युक्तम् । कथमेतदुपपद्यते । शिवस्य स्वनामोच्चारणे किं प्रयोजनम् ॥

Ends

अस्य द्वितीयाध्यायस्य बृहज्जाबालोपनिषदि प्रकृतत्वेन व्याख्यातपूर्वत्वादिहाव्याख्यातत्वमवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ।

भस्मजाबालोपनिषद् (II)

In the colophon it is called ऋग्वेदे भस्मजाबालोपनिषद् It begins with a section answering to Bṛhajjābalopaniṣad VII, 5 fll (Bombay ed p 276b5 fll) and is quite different from the preceding work Compare ऋग्वेदजाबालोपनिषद्.

1 copy in Telugu (38) Same as No 669 of the Govt Or MSS Library, Madras

भावनोपनिषद्

12 copies in Grantha (29, 29, 30), Telugu (36, 39, 46), Śāradā (60), and Devanāgarī (88, 104, 116, 116, 120) No 12 ends स एव शिवयोगीति कथ्यत इत्युपनिषत् ॥ but Nos 1, 3, and 8 have स एव शिवयोगीति गद्यत इति (निगद्यते, 8) । कादिमतेनान्तश्चक्रभावना प्रतिपादिता. । य एवं वेद सो ऽथर्वशिरो ऽधीते । (पूर्णमद , etc , 8, शान्ति. त्रि., 8) इति भावनोपनिषत्समाप्ता ॥ and a similar conclusion is found in Nos 2, 4, 5, and 6, viz , कादिहादिमतोक्तेन भावना प्रतिपादिता । य एवं वेदेत्युपनिषत् ।, etc (इति कादिमतोक्तप्रकारेण भावनोपनिषत्समाप्ता, 4) There are further the following endings चिन्तितकार्याण्यन्यायासे(!)न सिध्यन्ति । शान्ति , etc (7), कादिमतोक्ता स्वात्मभावना ऽनेन श्लोकेन जपो जल्प (?) इत्यादिना प्रतिपादिता भवतीति ज्ञेय (9), शाठीनमतोक्तेय भावनोपनिषत् (10), कापिलमतेनान्तश्चक्रभावना प्रतिपादिता, etc (11)

Note on Kādi-mata The Adyar Library possesses two MSS of one *Kādimata tantra* which introduces itself in the following way

Bhāṣya by Bhāskararāya.

3 copies in Grantha (29), Telugu (50), and Devanāgari (101)

Beginning

श्रीनाथाङ्घ्रिपरागैकोपरागादपरागधी ।
भावनोपनिषद्भाष्य (अथर्वशिरसो भाष्य, 1) भाषते भास्कर. सुधी.॥

इह खलु श्रीमहात्रिपुरसुन्दर्या सपरिवाराया (सपरिसराया, 1, not in 2) स्थूलसूक्ष्मपररूप (॰पारम्पर्य 1,) भेदेन त्रिविधाया उपास्तिरूपा क्रिया अपि त्रिविधा । कायिकी वाचिकी मानसी चेति । तासां च बहिर्यागजपान्तर्यागादिरूपाणामेकैकस्यामितरयो सवलितत्वे ऽपि प्राधान्यप्राचुर्याभ्या कायिकत्वादिव्यपदेश एतास्वादिमद्वय त्रिपुरातापिन्याद्युपनिषत्सूपादिश्य ततो ऽपि रहस्यभूता कालचक्रान्तर्गतश्री-

---

श्रीदेव्युवाच ।

भगवन्सर्वतन्त्राणि भवतोक्तानि मे पुरा ।
नित्यानां षोडशीना च नवतन्त्राणि कृत्स्नश ॥
तेषामन्योन्यसापेक्षाज्जायते मतिविभ्रम ।
तस्मात्तु निरपेक्षं मे तन्त्रं तासां वद प्रभो ॥

श्रीशिवः ।

शृणु कादिमतं तन्त्रं पूर्णमन्यानपेक्षया ।
गोप्यं सर्वप्रयत्नेन गोपम तन्त्रचोदितम् ॥

श्रीदेवी ।

कथं कादिमतं नाम्ना तन्मे ब्रूहि महेश्वर ।

श्रीशिवः ।

कादि कालीति शक्ती स्त पुरा तत्सन्मां मया (तत्र स्मितान्वया, b)
प्रोक्ते तन्त्रे कादिकालीमताख्ये तेन नामत ।
शृणु तत् (४०) सर्वतन्त्राणां राजानं सर्वसिद्धिदम् ॥

चक्रस्य भावनानाम्नी तृतीयामुपास्तिमथर्वणनामा वेदपुरुषो योगिजनानुजिघृक्षया प्रकाशयन्नादौ सद्गुरो पर रूप विधत्ते । श्रीगुरुः सर्वकारणभूता शक्तिरित्यादि, etc

End

यो ऽर्थज्ञ इत्सकल भद्रमश्नुत इति श्रुत्यन्तरे सकलपदस्वारस्यात्तु शब्दमात्रपाठादपि किञ्चिद्भद्रमस्त्येवेति लभ्यत इति शिव ॥

इति भावनोपनिषदो ऽथर्वणशिरसो ऽतनोद्भाष्य ।
भास्कररायो विदुषा तुष्ट्यै जीवन्मुमुक्षूणाम् ॥

Copy 2 adds इति भावनोपानिषद्भाष्य सपूर्णमगमत् । श्रीगुरुदक्षिणामूर्तये नम ॥

Prayogavidhi by Bhāskararāya

2 copies in Grantha (29) and Devanāgari (101)

Beginning

अथ भावनोपनिषदा मुक्त्यै या भावना कथिता ।
भास्कररायो रचयति तासामेक प्रयोगविधिम् ॥

मूलेन प्राणानायम्य ऋष्यादिन्यासत्रय कृत्वा विवेकवत्य(°वृत्य, 2) वच्छिन्नचिच्छक्तिरूपसुषुम्नात्मने श्रीगुरवे नम । इति ब्रह्मरन्ध्र (°ध्रं, 1) स्पृष्ट्वा । दक्षश्रोत्ररूप (°रूपाय, 1) पयस्विन्यात्मने प्रकाशानन्दनाथाय नम ।

End

ततो ऽवतीर्य प्राणयामत्रय (प्राणयाम, 2) ऋष्यादिन्यासत्रय च कृत्वा गुरु स्तुवीतेति सर्वं शिव ।

भावनोपनिषत्प्रोक्त* भावनाना सता मुदे ।
इति भास्कररायेण प्रयोगविधिरीरित ॥

---

* अथर्वशिरसि प्रोक्त, 1

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanagari (120)

Beginning

श्रीचक्राराधनं स्थूलं निन्द्यते भावनान्तरात् ।
यस्यां व्याख्यास्यते सेयं भावनोपनिषन्मया ॥

अत्र खलु परमकारणभूता शक्तिः श्रीगुर्वनन्येति नवशक्तिमयं श्रीचक्रं नवरन्ध्ररूपदेहानन्यदिति चैवमादिनिरूपणैरन्यथा भावनारूपं श्रीचक्रोपासनक्रममविज्ञयानया चोपनिषदा स्थूलं बाह्यं च श्रीचक्रोपासनमेवाभिहितमिति बिन्दुत्रिकोणेत्यादिश्लोकानुरोधेन केचिच्छ्रीचक्रं विलिख्योपासते । ते तु मन्दबुद्धयो, etc

End

न च चिन्तितकार्यसिद्ध्यभिधानात्सगुणोपासनमेवात्रोक्तं स्यादिति शङ्क्यं (so) निर्गुणोपासकानामपि मोक्षकार्यसिद्धेः । तस्मात्सर्वमनवद्यमवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

भिक्षुकोपनिषद्

This is a separate recension of the fourth section of आश्रमोपनिषद्

5 copies in Telugu (38) and Devanāgari (83, 113, 114, 119)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanagari (119)

Begins

कुटीचकादिसंन्यासाश्चत्वारो यत्र वर्णिताः ।
भिक्षुकोपनिषत्सेयं मुक्त्यै व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

ननु तमेव धीरो विज्ञायेति तमेव विदित्वातिमृत्युमेतीति । etc

Ends

तस्मात्सर्ववर्णभिक्षावतामप्यतिवर्णाश्रमिणा त्यक्ताशेषलौकिकव्यापार त्वे सति न कश्चिदपि प्रत्यवाय इति मन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

मठाम्नायोपनिषद्

On the difference of the four Maṭhas (Mutts) * established by Śrī Śankarācārya, through his four foremost pupils, in the four quarters of India Each Matha is described as preserving one Veda, one Mahā vākya, one cult, etc The second part (Uttaramnāya) deals, in an analogous, but merely symbolical way, with three ideal Maṭhas, viz, Sumeru, Paramātman, and Śāstrārthajñana Ascribed to Śankara himself

1 copy in Devanāgarī (70) Very faulty

Begins

श्रीगणेशाय नम ॥ ओं ऊर्ध्वाम्नाय गुरूपदेशभुवनाकारसिंहासन सिद्धाचारवन्दित समस्तवेदवेदान्तसार निर्माण परात्पर तत्पद द-र्शित येन तस्मै श्रीगुरवे नम ॥ ओं प्रथमे पश्चिमाम्नाय शारदा मठ कीटवारि सप्रदाय तीर्थाश्रमपद द्वारका क्षेत्र, etc

Ends

विमलतीर्थं आत्मलिङ्ग शान्त्यर्थे विचार नित्यानित्यविवेकेन०॥

* The word monastery does not quite answer to this term because of the absence of a common discipline for all the inhabitants of a Maṭha and for other reasons

ओं नमो ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचित मठाम्नायोपनिषत्समाप्तम् ॥

मण्डलब्राह्मणोपनिषद्

1 copy, in Devanāgarī (118), with the *Bhāṣya by Appayadīkṣita*

Beginning of the Bhāṣya

यत्प्रोक्तं तारकद्वारा परब्रह्मात्मदर्शनं ।
सेयं व्याख्यास्यते स्वल्पं मण्डलब्राह्मणश्रुतिः ॥

नन्विह प्रथमब्राह्मणोपसंहारे ऽन्तर्लक्ष्यदर्शनेन जीवन्मुक्तिदशायामित्युक्तं ।

End

सुदृढं निश्चित्य तुरीयाश्रमविमुक्ता एव ब्रह्मप्रणवार्थविचारादिभिः कृतार्था भवेयुरित्यवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

मनोविश्रामोपनिषद्

See विश्रामोपनिषद्.

मन्त्रिकोपनिषद्

This is the Southern recension of चूलिकोपनिषद्.

4 copies in Grantha (14, 28), Telugu (88), and Devanāgarī (117) No 2 begins ओमथ शुक्लयजुर्वेदमन्त्रोपनिषत् ।

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

मन्त्रैराथर्वणैर्यस्यां ब्रह्मनिष्ठाभिधीयते ।

मन्त्रिकोपनिषत् सेयं सभाष्या क्रियतेऽधुना ॥

अष्टपादमिति भूम्याद्यष्टप्रकृतय एव पादा यस्य त । जाग्रत्स्वप्नसुषुप्त्याख्यानि त्रीणि सूत्राणि यस्य त । मूलाधारानाहताज्ञाख्यानि त्रीणि वर्त्माणि यस्य तम् ।

Ends

ये ब्रह्म सगुण ब्रह्म निर्गुणमिति विदु ते ब्राह्मणा अत्रैव लय यान्ति । इति मन्त्रिकोपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

मन्त्रोपनिषद्

This is Bhāgavata Purāna VIII, 1, 9–17

1 copy in Devanāgarī (71)

महाचक्रावरणोपनिषद्

See त्रिपुरातापिन्युपनिषद्

महानारायणोपनिषद् (I)

A. Taittiriya Recensions (Yājñikyupaniṣad).

I Āndhra 11 copies in Grantha (3, 7, 9, 9, 9, 33), Telugu (40, 41), and Devanāgarī (70, 83, 95) No 9 only is accentuated

II Drāvida 3 copies in Grantha (4, 19, 25)

Bhāṣya by Sāyana (Nārāyaṇīyavalli bhāṣya)

1 copy in Telugu (41)

B. Ātharvana Recension (Bṛhannārāyaṇopaniṣad).

This is in some MSS divided into Pūrva and Uttara, the latter beginning with Khanda 13 of Colonel Jacob's edition

4 copies in Śāradā (59) and Devanāgarī (103, 109, 114)

C. Apām Brāhmanam, in a Śāradā MS (61), standing midway between A II and B and corresponding with Khandas XII, 2–3, XIII, 1, 6, 7, XXV, and XIV, 1 of Colonel Jacob's edition It has some peculiar readings, e g, स्वयम्भूर्विष्णुरीशः प्रजापतिस्सवत्सर इति सवत्सरो वा आदित्यो (XII, 3), पञ्च वै पञ्च देवा गन्धर्वा for कृणुष्व पञ्च। अदितिर्देवा गन्धर्वा (XIII, 6, 7), etc

महानारायणोपनिषद् (II)

Called also परमतत्त्वरहस्योपनिषद् and (though in none of our MSS) त्रिपाद्विभूतिमहानारायणोपनिषद् under which name it is described in the catalogue of the Govt Or MSS Library, Madras, p 409 The one northern MS (below, fourth copy) gives the first Adhyāya as the whole Upaniṣad, and a still shorter portion of this Adhyāya corresponds with Parabrahmopaniṣad (II)

5 copies in Grantha (28, 29), Telugu (47), and Devanāgarī (71, 118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (118)

Begins

यत्रोच्यते पादचतुष्टय तत्
सतो ऽपि साकारनिराकृती च ।
व्याख्यास्यते सा महती त्विदानीं
नारायणस्योपनिषद्रहस्या ॥

नन्विह त्वमेव सर्वज्ञ इत्यादि वाक्यै ब्रह्मा परतत्त्वरहस्य सम्यग्ज्ञातवानित्येवावगम्यते । कुत ।

Ends

मोक्षार्थकपरिश्रमो जीवाना वृथैवेति चेन्न । इदानीं तस्य निमेषाभाव । पिपीलिकाद्यन्त(!)सर्वजीवमोक्षमात्रस्य प्रतिबन्धक । न तु वाक्यार्थश्रवणादिमोक्षसाधनवता मोक्षस्य सद्योमुक्त्यर्थकशास्त्राणा तेनैव प्रणीतत्वात् । तस्मात्सर्वमनवद्यम् ॥ इति चतुर्थोध्याय ॥ सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

महावाक्यविवरणोपनिषद्

An explanation, in modern prose, of 'great sayings' of the Upaniṣads, i e , short sentences, such as तत्त्वमसि, ब्रह्मैवेद सर्वं, नेह नानास्ति किञ्चन, which are believed to express the gist of Vedānta

1 copy in Telugu (41)

Begins

हरि॰ ओं ।

यदज्ञानप्रभावेन दृश्यते सकलं जगत् ।

महोपनिषद्

A. Northern Recension.

11 copies in Telugu (50), Śāradā (59, 60), and Devanāgarī (76, 83, 87, 90, 96, 103, 108, 114)

(Dīpikās by Nārayana and Śankarānanda)

B. Southern Recension.

Not less than 535 Ślokas (Adhyāyas II to VI) are inserted here between the bulk of A and the concluding section

1 copy, in Devanāgarī (119), with the

Bhāṣya by Appayadīkṣita

Beginning of the Bhāṣya

शुकस्य जनकस्याथ सवादो भ्रुनिदाघयो ।
यस्या महोपनिषदि व्याख्यास्ये तामिमामिह ॥

आदौ निर्विशेषे परस्मिन्नाकाशवत्सर्वगते ब्रह्मणि तदभिन्नाकृतिरेको नारायण आसीत् ॥

End

तथाविधः सन् त्व निर्विकल्प निर्गता शब्दानुविद्धसमाधिगता अशेषा विकल्पा. यस्मात्तत्पद निर्विकल्पसमाधिस्थान गत्वा हे मुनीश्वर निदाघ स्वस्थः स्वस्वरूपनिष्ठो भव ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

माण्डूक्योपनिषद्

(a) *Text only* 4 copies in Grantha (19), Telugu (43), and Devanagarī (84, 95)

(b) *Text with Kārikā I* * 12 copies in Grantha (10, 14, 15, 16, 29, 32, 35, 34), Telugu (36, 43, 48), and Śāradā (60)

(c) *Text with complete Kārikā* 5 copies in Śāradā (59) and Devanāgarī (78, 103, 109, 114)

Bhāṣya by Śankarācārya

to (b) 2 copies in Grantha (18, 35)
to (c) 2 copies in Grantha (17) and Telugu (47)

Bhāṣya by Ānandatīrtha (to b)

1 copy in Nandināgarī (55)

Bhāṣya by Appayadīkṣita (to b)

1 copy in Grantha (11)

Begins

तुर्यातीतस्वरूप त नत्वा श्रीसुन्दरेश्वर ।
माण्डूक्योपनिषद्भाष्य रचयाम्यहमादरात् ॥

ओमित्येतदक्षरमिदं सर्वं तस्योपाख्यानमिति । अस्या माण्डूक्योपनिषद ईशाकेनकठप्रश्नमुण्डमाण्डूक्यतित्तिरि' । ऐतरेय च छान्दोग्य बृहदारण्यक तथेति ॥ श्रुत्युक्तेशादिदशोपनिषदां मध्ये, etc

Ends :

आकाशवत्सर्वगतस्य च निष्प्रतियोगिकब्रह्मत्वमनुपपन्न असर्वगत जीवप्रतियोगिकत्वात्तस्मात्सप्रतियोगिकस्सन्मात्र अर्धमात्रा तुर्य· शिव एवामात्रशब्द इति व्याख्यान समञ्जसमिति स्थितं ॥ इत्यप्पयाशिवाचार्यकृतौ माण्डूक्योपनिषद्भाष्य समाप्तम् ॥

---

* The first Prakaraṇa only of Gauḍapāda's Kārikā is a paraphrase of the Upaniṣad, the others forming a kind of appendix of quite an independent character.

मुक्तिकोपनिषद्

4 copies in Grantha (28), Telugu (37), and Devanāgaii (100, 120)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgaiī (120)

Begins

ओं अथ मुक्तिकोपनिषद्व्याख्या मुक्तिचन्द्रिका प्रारभ्यते ॥

श्रीमत्सुन्दरसद्गुरु प्रथमतो नत्वाऽऽत्मबोधप्रद
शान्ति सप्रणवा च पूर्णमद इत्येना पठित्वा तत ।
व्याख्यास्ये खलु मुक्तिकोपनिषद वेदान्तसारात्मिका
तेनात्मा परम प्रसीदतु विभु सच्चित्यमुक्त सदा ॥
यस्मादष्टोत्तरशततमी मुक्तिकाख्येयमासीत्
तस्माच्चूडामणिमुपनिषद्धोषित सन्त आहु' ।
यद्दृष्ट्वणा भवति सुलभा जीवतो देहतो वा
मुक्ति श्रुत्या न हि न हि समा कापि वेदान्तवाणी ॥
आचार्यशिष्यपितृपुत्रभिदाविहीनो
विष्णुर्वसिष्ठहनुमद्गुरुशिष्यभावम् ।
भूमौ ययौ दशरथात्मजतां पितृत्व (so)
ताभ्या च चित्तमिह पातु स रामचन्द्र ॥

इह खल्वीशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषत्सु तत्तदुक्तशान्तिपठनपूर्वक गुरुमुखादधीत्य सम्यक् पर्यालोच्यमानासु तत्त्वज्ञानतत्साधनप्रतिपादनपरा दशोपनिषत् । परतत्त्वज्ञानतत्साधनप्रतिपादनपरा द्वात्रिंशाख्योपनिषत् । परमात्मतत्त्वज्ञानतत्साधनप्रतिपादनपराष्टोत्तरशतोपनिषदिति चावगम्यते । कुत ।

Ends

विष्णोर्यत्परमं पदमित्युपनिषत् । अस्या ऋचो ऽर्थो ऽन्यत्र वर्णित एवेत्यत इह न प्रपञ्चयते ।

श्रीमत्सुन्दरतातपादचरणाम्भोजद्वयासक्तधी'
जातश्चाप्पयदीक्षितोत्तमकुले भूमौ महापावने ।
सो ऽहं चाप्पयनामक सुशिर साराशभूतामिमा
व्याख्यायैव हि मुक्तिकोपनिषद शान्त कृतार्थो ऽभवम् ॥

सकलनिगमसार सर्वमोक्षैकसार
निखिलविबुधसार नित्यपीयूषसारम् ।
श्रवणमननसार ध्यानसार समाधि-
प्रकटितबहुसार साधु पश्यन्तु सन्त' ॥

इमा गुरुमुखाच्छ्रुत्वा लोके ऽस्मिन्मुक्तिचन्द्रिकाम् ।
को न मुच्येत ससाराद्ब्रह्मद् खकरादपि ॥

दुर्लभो मानुषो देहस्तत्रापि श्रुतिदर्शनम् ।
तत्राप्यष्टोत्तरशत तत्रेय मुक्तिचन्द्रिका ॥

इति श्रीमत्सद्गुरुसुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयदीक्षिताचार्यकृतौ अष्टोत्तरशतोपनिषद्भाष्ये मुक्तिचन्द्रिका समाप्ता ॥

मुण्डकोपनिषद्

22 copies in Grantha (10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 32, 35), Telugu (36, 37, 43, 43, 48), Sarada (58, 59, 60), and Devanagari (90, 95, 102, 108, 114)

No 8 begins

यद्ब्रह्माश्रुत्य वर्तते विद्याविद्ये महाभ्रमे ।
तदपभ्र(!)वससिद्ध तदह परमाक्षरम् ॥ ओं भद्र, etc

Bhāṣya by Sankarācārya

3 copies in Grantha (12, 17, 35)

Bhāṣya by Ānandatīrtha

1 copy in Nandināgari (55)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Grantha (11)

Begins

नत्वा श्रीसुन्दराचार्यं प्रसन्नमुखपङ्कजं ।
मुण्डकोपनिषद्भाष्यं सङ्ग्रहाद्रचयाम्यहम् ॥

भद्रं कर्णेभिरित्यादिशान्ति । ब्रह्मा हिरण्यगर्भ देवानामिन्द्रादीनां प्रथमः पूर्वक गुणैः प्रधानो वा सुबभूव य कश्चन जीव एव प्रबलतरज्ञानकर्मसमुच्चयानुष्ठानैः विश्वस्य समस्तस्य प्रपञ्चस्य कर्ता ।

Ends

नमः परमऋषिभ्य इति द्विर्वचन विद्यापारम्पर्यक्रमद्योतनार्थं भूयो नमस्कारादरार्थं च भवतीत्यवगन्तव्यम् ॥

इत्यप्पयशिवाचार्यकृतौ मुण्डकोपनिषद्भाष्यं समाप्तम् ॥

Bhāṣya by ?

1 copy in Bengālī (62)

Begins

ओं भद्र, etc । ओं ब्रह्मा देवानामित्याद्याथर्वणोप * * * विद्यासम्प्रदायकर्तृत्वपारम्पर्यलक्षणसंबन्धमादावेवाह । स्वयमेव शास्त्रार्थ एव हि महद्भिः परमपुरुषप्रार्थनसाधनत्वेन गुरुणा व्यासेन, etc

Breaks off

उच्छेदनसामान्याच्छरीरं वृक्षं परिषस्वजाते । परिष्वक्तवन्तौ सुपर्णाविवैकं वृक्षं फलोपभोगार्थं अयं हि वृक्ष * * * * (III, 1, 1)

मुद्गलोपनिषद्

1 copy, in Devanāgarī (119), with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita*

Beginning of the Bhāṣya

यस्या पुरुषसूक्तार्थप्रपञ्चोत्पत्तिनिर्णयौ ।
स्तो मुद्गलोपनिषद व्याख्यास्ये तामिमा शुभाम् ॥

ननु विष्णोः प्रथमया सहितया देशतो व्याप्तिर्द्वितीयया कालतो व्याप्तिरित्येतद्वाक्यद्वयमनुपपन्नम् । कुतः ॥

End

नैष दोष । शिष्याय दक्षिणे कर्णे इत्युक्त्वा एकस्मै शिष्याय सकृदुपदेशमात्रस्य प्रतिषिद्धत्वात् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

मृत्युलाङ्गूलोपनिषद्

Published by Colonel Jacob in the Indian Antiquary of 1887 (p 287) The name मृत्युलाङ्गलोपनिषद् chosen by Jacob and Deussen is in none of our three MSS (Dev, 112, 113, 118) the first of which contains the complete text, the others consisting of the Mantra only (up to विश्वरूपं नमो नमः) followed, however, by a *Bhāṣā-vyākhyā*

Beginning of the Vyākhyā

अथ मृत्युलाङ्गूलउपनिषत्का अर्थ लिष्यते ॥ मृत्युलाङ्गूल अर्थ यहजो स्तुति अमराअकी है मृत्युकालका समा अंत आयुर्वलका जो है तिसकी प्रत्याकीन मित यह है अनुष्टुप् छन्दः, etc.

End

विश्वरूप अक्षर भूलैतोती नदिनमे (°मै) मृत्यु या वै नमो नम अक्षर् भूलैतो उसी समै मृत्यु य वै ॥ इति मृत्युलाङ्गूलउपनिषद अथर्वणवेदकी भाषा समाप्तम् (सपूरणम्) ॥

मैत्रायणीयोपनिषद्

Called also मैत्रायणोपनिषद्, मैत्रायण्युपनिषद्, मैत्र्युपनिषद्, मैत्रायणीयब्राह्मणोपनिषद्, and मैत्रेयोपनिषद्, (मैत्रेय्युपनिषद्?) and thus confounded by Aufrecht with the two following texts

A. Northern Recension (seven Prapāṭhakas)

3 copies in Devanāgarī (88, 93, 100)

Dīpikā by Rāmatīrtha

1 copy in Devanāgarī (100)

B. Southern Recension.

I Six Prapāṭhakas answering to Prap I–VI, 8 of A Printed in the editions of the 108 Upaniṣads

1 copy in Telugu (48)

II Four Prapāṭhakas answering to Prap I–V of A

5 copies in Grantha (18), Telugu (37), and Devanāgarī (74, 96, 117)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

——वैराग्यबोधौ प्रोच्येते यस्यां सम्यग्विमुक्तिदौ ।
श्रुतिं मैत्रायणीसंज्ञां व्याख्यास्ये सरसामिमाम् ॥

ननु शरीरमशाश्वतं मन्यमानस्य कुत एवमादित्येक्षणपूर्वकतपोऽनुष्ठान देहाभिमानवतो विरक्तस्य हि सगुणदेवताप्रसादार्थकतपश्चरण स्यात् । अत्रोच्यते नाय दोष ॥

Ends

अनेन जीवेनात्मनानुप्रविश्येति चैवमादिश्रुतिभ्यस्तस्यैवाधाराधेयत्वयोरुभयोरप्यवगम्यमानत्वाददोष इति । तथा चात्रोपसहारे ऽवगम्यते । असावात्मान्तर्बहिश्चेति द्विरुक्तिरुपनिषत्समाप्तिद्योतनार्था ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

मैत्रेयोपनिषद् (I)

A. Northern Recension.

1 copy in Devanagari (89) *

Begins

अथ भगवान्मैत्रेय कैलास जगाम । त गत्वोवाच । भो भगवन्महादेव परमतत्त्वरहस्यमनुब्रूहीति ।

Ends

जाग्रन्निद्राविनिर्मुक्ता सा स्वभावस्थिति· परा । सा स्वभावस्थिति· परेति । इति श्रीयजुर्वेदे मैत्रेयोपनिषद सपूर्णम् ॥

B. Southern Recension.

This is often called मैत्रेय्युपनिषद् Here text A is but the middle one of three Adhyāyas

3 copies in Grantha (14), Telugu (37), and Devanāgari (117)

* A second copy which I saw in Benares, had the same readings differing from B

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

यत्र वैराग्यसिद्ध्यर्थं शरीरोत्पत्तिरुच्यते ।
वैराग्यसाध्य सन्यास तत्साध्य चात्मवेदनम् ॥
बाह्यार्चनस्य निन्दा च हृदयार्चनसस्तुति ।
मुख्य मैत्रेय्युपनिषद्भाष्यमारभ्यतेऽधुना ॥

बृहद्रथ इति नामत राजा इदं शरीरं अशाश्वत मन्यः अनित्य मन्यमान इत्यर्थः ॥

Ends

अतोऽनुभूतिमीमासाद्येषु प्रबन्धेषु प्रतिपादितपूर्वाणा अर्थानां न कोपि विरोधो मन्तव्य । यः श्रृणोति सकृद्वापि ब्रह्मैव भवति स्वयमितीय फलश्रुतिरर्थवाद । यद्वा भवतीत्यस्य क्रियापदस्य भविष्यदर्थोऽवगन्तव्य. । तृतीयोऽध्याय. ॥ सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

मैत्रेयोपनिषद् (II)

A fairly detailed treatise on Rudrākṣas Authorities quoted कात्यायनीया शाखा, बौधायनशाखा, रुद्रोपनिषद्

2 copies in Devanāgarī (75, 92)

Beginning

श्रीगणेशाय नम । हरि ओं । भद्र कर्णेभि । शान्ति ३ ॥ (अथ मैत्रेयीउपनिषत्प्रारम्भ । ओं सह नाववत्विति शान्ति ॥, 2) ओं तानि ह वा एतानि रुद्राक्षाणि यत्र यो देश सामग्रत एतानि धारयेत् । त्रीन् लोकान्धारयति खादन्स्पृशन् रसयन् (so 1, अश्नन्, 2)

जपञ्छन्मिषन्निमिषन्विण्मूत्र कुर्वन्सर्वाण्येनांसि तरति रुद्रो भूत्वा रुद्रो भवति ।

End

तानि वा एतानि रुद्राक्षाणि यत्र यत्र यो वेद धारयन्ति (so) यस्तानि धारयते (धारयेत्, ?) गच्छन् तिष्ठन्स्पृशन्वादञ्छन्मिषन्निव सर्वान्येनांसि तरति रुद्रो भूत्वा रुद्रो भवतीत्यादिरुद्रोपनिषत् ॥ ओं (सह नाववित्विति) शान्ति ॥ (इति) मैत्रेयोपनिषत्समाप्ता (मैत्रेयुपनिषत्समाप्ता) ॥

मैत्रेय्युपनिषद्

See मैत्रेयोपनिषद

यज्ञोपवीतोपनिषद्

Another little work like Ācamanopaniṣad, belonging to the Vaiṣṇava ceremonial

1 copy in Grantha (11) Incorrect

Begins

यज्ञोपवीतोपनिषत् । यज्ञोपवीती धृतचक्रधारी यो ब्रह्मविदो मनीषी, etc

Ends

तस्माद्वैकुण्ठ [गच्छति] न पुनरागमन सालोक्यसारूप्यसामिप्यसायुज्य गच्छति य एव वेद इत्युपनिषत् ॥

याज्ञवल्क्योपनिषद्

Corresponds to Jabālopaniṣad, sections 4–6, with an addition of 24 Ślokas

2 copies in Telugu (52) and Devanāgarī (120)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (120)

Begins

सन्यासोचितवैराग्यबोधद्वारात्मदर्शनम् ।
यत्रोच्यते याज्ञवल्क्यश्रुतिर्व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

नन्विहादौ भगवन् सन्यासमनुब्रूहीति याज्ञवल्क्य पृच्छन्नपि जनक सम्यक् सन्यासलक्षणानि शृण्वन्नप्यादेहपाताच्च तमाश्रम कुत स्वीचकार ॥

Ends

प्रत्यक्परैक्य पारहंस्यं तदेव परं पदं यतीनामुपादेयं नान्यदिति ॥
इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

याज्ञवल्क्योपनिषद्

See जाबालोपनिषद्

योगकुण्डल्युपनिषद्

4 copies in Grantha (30, 33), Telugu (52), and Devanāgarī (120)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (120)

Begins

अखण्डब्रह्मसयोग आत्मनो यत्र कथ्यते ।
सैषा व्याख्यास्यते योगकुण्डल्युपनिषत्परा ॥

सञ्ज्ञा अर्थः रूढीतरेति यावत् । अकाले परब्रह्मणि दिनतः दिन स्योत्पद्यमानत्वाद्धेतो. प्रतिपदिति वस्तुसशयात्मिका दृष्टि ॥

Ends

तयोर्द्व्यध्याययोरुक्तार्थो हि योगशिखाया योगचूडामण्यां योगतत्त्वे ऽन्यासु चोपनिषत्सु बहुश उक्ताः केवलहठयोगविषयाः । मन्दाधिकार्युप-युक्ता' स्पष्टार्थाश्च अत. पिष्टपेषणादिव च तद्व्याख्यायामुपरता स्म' ॥
इत्यप्पयदीक्षिताचार्ये समाप्तम् ॥

योगचूडामण्युपनिषद्

1 copy in Devanāgari (118), with the
Bhāṣya by Appayadīkṣita

Beginning of the Bhāṣya

आसनादिषडङ्गानि प्रोच्यन्ते यत्र योगिनाम् ।
हिताय क्रियते व्याख्या योगचूडामणिश्रुते ॥

नन्वय षडङ्गयोगश्च परिच्छिन्नप्रत्यगात्मज्योतिर्विषयक एवावगम्यते। नत्वपरिच्छिन्नपरब्रह्मविषयक । कुत' ।

End

तस्मात्प्रत्याहारोपरितनामपि धारणां सम्यक् तदनुष्ठानपूर्वक परित्य-ज्य ध्यानमथ तद्वत्समाधिं चाचरेदित्यवगन्तव्यम् ॥ इति श्रीसुन्दरेश्वर .समाप्तम् ॥

योगतत्त्वोपनिषद्

A. Shorter Recension.

18 copies in Telugu (39, 49), Kanarese (54), Śārada (59), and Devanāgarī (76, 77, 77, 78, 90, 93, 103, 109, 114) No 3 ends इति योगसारे योगरहस्ये तत्त्वोपनिषत्समाप्ता ॥

(Dīpikā by Nārāyana, see Poona ed)

B. Longer Recension

This seems to be confined to the South It begins with the two first verses of A, adds 127 new Ślokas, and concludes with the complete smaller text omitting only the last verse but one

2 copies in Grantha (14) and Devanagarī (118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

2 copies in Grantha (63) and Devanāgarī (118)

Beginning

परस्परविरुद्धे ते प्रोच्येते सिद्धिमुक्त्यपि ॥
योगतत्त्वोपनिषद् व्याख्यास्ये तामिमा शुभाम् ॥

अत्र योगशिखोपनिषत्प्रोक्ता श्लोका बहवो भवन्ति । प्रायेण तस्या अस्याश्च भेदाभावे ऽपि वज्रोल्यादय केचन सिद्धिविशेषा जीवन्मुक्तस्य स्वच्छन्दमरणादिविशेषार्थाश्चावगम्यन्ते ।

End

यदात्ममात्रेणावशिष्टमित्यनुक्त तदा हठयोग्येव प्रकृत इति वक्तु युक्त । तथोक्तत्वात्तु ज्ञानयोगी जीवन्मुक्त एव प्रकृत इति स्थितम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

योगराजोपनिषद्

This Upaniṣad describes the so called *Laya-Yoga* which consists in meditating on the nine Cakras or mystic circles (*brahma cakra, svādhiṣṭhāna, nābhi cakra*, etc.)

1 copy in Devanāgarī (66)

Begins

ओं । योगराज प्रवक्ष्यामि योगिना योगसिद्धये ।
मन्त्रयोगो लयश्चैव राजयोगो हठस्तथा ॥*

Ends

ऊर्ध्वशक्ति निपातेन अध शक्तेर्निकुञ्चनात् ।
मध्यशक्तिप्रबोधेन जायते परम सुखम् ।
जायते परम सुखमिति । इति योगराजोपनिषत्समाप्ता ॥

योगशिखोपनिषद्

A. Northern Recension.

6 copies in Śāradā (59) and Devanāgarī (77, 81, 108, 109, 114) In No 3, verses 1–5a are replaced by Brahmavidyopaniṣad 1–3a

(Dīpika by Nārāyana, see Poona ed)

B. Southern Recension.

Text A is here incorporated in the first Adhyāya (Ślokas 69b-78b) The whole consists of six Adhyāyas containing 392 Ślokas

2 copies in Telugu (52) and Devanāgarī (119)

* Compare Yogatattvopaniṣad, southern recension

Bhāsya by Appayadīksita

1 copy in Devanāgarī (119)

-Begins

सिद्धिमुक्तिप्रदौ मार्गौ प्रदृश्येते यया स्फुटौ ।
व्याख्यास्ये तामिमा योगशिखोपनिषद पराम् ॥

इहादौ सर्वेषा देवानां कथ मुनिरिति हिरण्यगर्भकर्तृक प्रश्न । सुतरामसङ्गतो भवति । कुत स्वार्थस्यैव प्रष्टव्यत्वाजीवानां केषाञ्चिदा धिकारिकत्वेन जीवन्मुक्ततया सर्वशब्दार्थवत्वाभावाच्च । अत्रोच्यते ॥

Ends

एव सर्वार्थसारोपदेशै ससारार्णवतारक कर्णधारवदवस्थित गुरु प्राप्य तद्वाक्य प्लववद्दृढ विश्वस्याभ्यासवासनाशक्त्याह ब्रह्मास्मीत्यनु स्यूतशब्दानुविद्धसमाधियोगाभ्यास वासनाबलेन ससारसागर तरतीति सर्व समञ्जसतरमवगन्तव्यम् ॥ इति श्री सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

रहस्योपनिषद्

See शुकरहस्योपनिषद्

रामपूर्वतापिन्युपनिषद्

10 copies in Grantha (21, 21), Telugu (40, 46), Saradā (59), and Devanagarı (87, 103, 109, 114, 118)

Tīkā by Viśveśvara

See Government Oriental MSS Library, Madras, No 762

1 copy in Devanāgarī (64) After the colophon there are the following verses

निर्गुणाप्तिकरीत्यादौ सगुणोपास्तिरीरितः ।
तस्याश्च मन्त्रसाध्यत्वाद्विहितस्तज्जप पुरा ॥
मन्त्रार्थस्तु द्वितीयस्या तृतीयोपनिषद्यपि ।
तुर्याया कथित मन्त्र पञ्चम्यां तु प्रपूजनम् (80) ॥
तथाख्यानान्मया राम, पूजित (!) प्रीयतां सदा ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (118)

Begins

रामस्य ब्रह्मता यस्या स्फुटमेवाभिधीयते ।
निश्श्रेयसकरीमेनां व्याख्यास्ये रामतापिनीम् ॥

ननु राक्षसमरणकर्तृत्वाद्रामस्य रामनामेत्युपपन्नमेतत् ॥

Ends

तस्माद्विजातीयप्रत्ययतिरस्कारपूर्वकदृश्यानुविद्धसमाध्यारूढ सद्यो-मुमुक्षु, सजातीयप्रत्ययप्रवाहात्मकशब्दानुविद्धसमाधिमेव श्रीरामस्वरूप-भजनं कुर्यादिति ॥ इति श्रीसुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

रामरहस्योपनिषद्

Called also हनुमदुपनिषद् and हनुमदुक्तरामोपनिषद्, but not in the South, as it seems

A Northern Recension.

Published by Weber in 'Abhandlungen der Koenigl Akademie der Wissenschaften zu Berlin' of 1864

1 copy in Devanāgarī (70) Incorrect Begins like B

Ends

अष्टौ सहस्राणि श्लोकाश्चतुर्विंशतिसहस्राणि पद्यानि दशसहस्राणि दण्डक (!) इति चामनुक्त (!) मा ज्ञात्वा कृतकृत्यो भवेदिति इति हनुमदुपनिषत् समाप्तम् ॥

B. Southern Recension.

Consists of five Adhyāyas the first of which is about the same as A, apart from the end

1 copy, in Devanāgarī (118), containing Adhyāyas I and II only, with the *Bhāṣya by Appayadīkṣita* on the same

Beginning of the Bhāṣya

श्रीराममन्त्रा सर्वे च यस्यामेव समुद्धृता ।
व्याख्यास्ये तामिमा रामरहस्योपनिषद्गिर ॥

नन्विह श्रीरामो ब्रह्मतारकमित्युक्त अत्र ब्रह्मतारकमित्युक्तिमात्रेण चारितार्थ्याच्छ्रीरामशब्दो नावश्यक ।

End

तस्मात्सर्वज्ञे हनूमत्यात्मप्रशसाकर्तृत्वादिदोषो न गन्धमात्रो ऽपि शङ्क्य. ॥ श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

रामोत्तरतापिन्युपनिषद्

9 copies in Grantha (21), Telugu (40, 46), Śārada (59), and Devanāgarī (87, 91, 103, 109, 114) A sixth Khanda (see Poona ed) is added in Nos 1, 2, 3, and 6

Tīkā called Ānandanidhi, by Ānandavana

See Weber, 'Handschriftenverzeichnis,' vol V, No 2131

1 copy in Devanagarī (64)

रुद्रहृदयोपनिषद्

2 copies in Devanagarī (88, 120), the second one with the *Bhāṣya by Appayadīkṣita*

Beginning of the Bhāṣya

रुद्रोमात्मकता सर्वजगतो यत्र कथ्यते ।
व्याख्यास्ये तामिमामद्य श्रीरुद्रहृदयश्रुतिम् ॥

नन्विह सर्वाधिष्ठानमद्वन्द्वं परं ब्रह्म सनातनमित्यारभ्य निर्विशेष परब्रह्मात्मैक्यस्याप्यवधारितत्वेनोत्तमाधिकारिविषयत्वावगमादुपक्रमे रुद्रोमैक्यस्य रुद्रविष्ण्वैक्यस्य ब्रह्मविष्णुरुद्रैक्यस्य सर्वदेवान्तरैक्यस्य वा प्रतिपादनमनावश्यकमेव भवति । इत्याशङ्कायामिदमुच्यते ॥

End

प्रेतसादृश्य तु सर्वाशनविनिर्मुक्तस्य निष्प्रतियोगिकस्य निराकारब्रह्मण इति तन्नेह विवक्षित तस्मात् श्रुत्युक्तम् सर्वमनवद्यमवगन्तव्यम् ॥
इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

रुद्राक्षजाबालोपनिषद्

A. Northern Recensions.

3 copies in Grantha (7), Telugu (48), and Devanāgarī (115) For Nos 1 and 3 compare Bṛhajjābālopaniṣad, A No 2 (being the same as No 773 of the Government Oriental MSS Library, Madras) consists of a portion of the printed text of Rudrākṣajābālopaniṣad (Bombay ed, p 763a[8]-764a[1]) *plus*

p 12b²-13a² and the concluding section of MS IX G 53 (above, page 115)

B. ,Southern Recension.

1 copy, in Devanāgari (120), with the

Bhāsya by Appayadīkṣita

Beginning of the Bhāṣya

रुद्राक्षोत्पत्तिमाहात्म्ये प्रोच्येते यत्र शम्भुना ।
सैषा व्याख्यास्यते मुक्त्यै रुद्राक्षोपनिषन्मया ॥

अत ऊर्ध्वं धारणे फलमित्यर्थ । वक्तुं न शक्रोमीत्युक्त्या मुक्तिरेव ससारबन्धात्फलमभिप्रेत स्यात् ॥

End

आब्रह्मभवनाल्लोका पुनरावर्तिनो ऽर्जुन ।
मामुपेत्य तु कौन्तेय पुनर्जन्म न विद्यत ॥

इति स्मृते' ब्रह्मभवन गतस्याप्यवगम्यमाना पुनरावृत्ति. सगुणमुक्तस्येत्यतो रुद्राक्षधारण निर्गुणब्रह्मोपासनाङ्गमिति स्थित ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

रुद्राथर्वशिरस् , etc

See अथर्वशिरउपनिषद्

रुद्रोपनिषद्

This Upanisad enjoins the necessity of Siva bhakti (without which a Brāhmana becomes a Candāla, and *vice versā*) and of the bearing of the sacred ashes, the phallus, and the plaits

1 copy in Devanagari (92) Most corrupt

Begins

श्रीगणेशाय नम । ओँ रुद्रवेदोपनिषत् (!) ॥

ओँ विश्वमय ब्राह्मण शिव वृजति ब्राह्मणयं चाक्षरानुभवति (so) ॥

Ends

निरासन शिवनिरसन आनन्दपरायण तस्माच्छिववृजतु गुरुवृजन्तु (!) ॥ इत्यवपावन रुद्रोपनिषत्समाप्त (!) ॥

लघुजाबालोपनिषद्

See जाबालोपनिषद्

लाङ्गूलोपनिषद्

Contains a number of Mantras (with *anga-nyāsa* and *kara-nyāsa*) for the worship of Hanumān

1 copy in Devanāgari (65)

Begins :

श्रीगणेशाय नमः । श्रीसीतारामचन्द्राय नमः । श्रीहनुमदाय० (!) । ओँ अस्य श्री अनन्तघोर प्रलयज्वालाग्निरौद्रस्य वीरहनुमान् असाध्यसाधन अघोरास्त्रयो मूलमन्त्रस्य ईश्वर ऋषि श्रीरामलक्ष्मणो देवता, etc

Ends

अथर्वणवेदसिद्धि कुरु २ स्वाहा श्रीरामचन्द्र उवाच श्रीमहादेव उवाच श्रीवीरभद्रस्तौवाच त्रिसन्ध्य य. पठेन्नर श्रीअथर्वणरहस्ये लाङ्गूलोपनिषत्समाप्तः ॥ (so!)

लिङ्गोपनिषद्

• On the necessity (enjoined by a certain class of Śivaits) of bearing the Linga This text is evidently the same as the लिङ्गधारणोपनिषद् described under No 774 of the Government Oriental MSS Library, Madras

1 copy in Devanāgarī (111) Very incorrect

Begins

श्रीगणेशाय नमः । श्रीगुरुनाथाय नम । श्रीबसवाय (!) नम ॥ ओं धर्मजिज्ञासा ज्ञानबुद्धिश्च ज्ञानात् मोक्षकारणम् ।

Ends

मोक्षमेव धारण विद्यात् । उशतीव मातर कुर्यात् । ओं तत्सदिति लिङ्गोपनिषत्समाप्त इत्येव वेदेत्युपनिषत्समाप्त (!)॥

वज्रसूच्युपनिषद्

A. Northern Recension

8 copies, in Devanāgarī (77, 97, 97, 97, 97, 108, 112, 114)

This recension called, in most MSS, श्रीशङ्कराचार्यविरचिता वज्रसूच्युपनिषत्[सुबोधिनी] and published (with insufficient material) by Professor Weber in the 'Abhandlungen der Koenigl Akademie der Wissenschaften' of 1859, consists of the following three parts (prop, 5: 7· 4)

(1) What does not and what does make a Brāhmana

Beginning:

ओं वज्रसूचि प्रवक्ष्यामि.... को वा ब्राह्मणो नाम । किं जीव· ।

B. Southern Recension.

5 copies in Grantha (14), Telugu (40, 49), and Devanāgarī (79, 117)

This is identical with the first part of A, but there are only six questions here, viz, किं जीव । किं देह । किं जाति । किं ज्ञान । किं कर्म । किं धार्मिक इति । (किं धर्म । किं कर्मेति ।, 2 and 3), except in 5 which adds किं वर्ण । किं पाण्डित्यमित्यष्टौ प्रश्ना ।

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

यत्र प्रश्नाष्टकद्वारा ब्राह्मणत्वविनिर्णय ।
वज्रसूच्यभिधामेता व्याख्यास्ये श्रुतिमादरात् ॥

वज्रसूचीमिति । ब्रह्मज्ञानहीनानां दूषणं ज्ञानं चक्षुर्येषा तेषा भूषणं अज्ञानपर्वतस्य भेदनं अत एव शस्त्र वज्रायुधमिव स्थित वज्रसूचिं वज्रराचितसूचिमिव स्थिता वज्रसूच्याख्योपनिषदमित्यर्थ प्रवक्ष्यामि ।

Ends

आत्मानं सच्चिदानन्दं ब्रह्म भावयेदित्यभ्यास उपनिषत्परिसमाप्तिद्योतनार्थ ॥ इति सुन्दरेश्वरतात समाप्तम् ॥

Vyakhya by the same (Devanāgarī, 120)

This is an unfinished enlargement of the work just described

Begins

श्रीगणपतये नमः । अविघ्नमस्तु ॥
आत्मानात्मविवेक गुरुशिष्ययोः उत्तरानुत्तरमाह ।

Breaks off

अस्मिन् विषये दोषदृष्टिं कृत्वा पुनः पुनः समाधिं । श्रद्धा नाम गुरुवेदान्तयोः (४०) ।

C. Vajrasūcī by Aśvaghoṣa.

Though seemingly an independent work, this is, in fact, nothing but a Buddhist commentary on or elaboration of the first part of Vajrasūcyupaniṣad, with many quotations from Śruti and Smṛti

1 copy in Devanagarī (112)

Begins

जगद्गुरुं मञ्जुघोषं नत्वा वाक्कायचेतसा ।
अश्वघोषो वज्रसूचीं सूत्रयामि यथामतम् ॥१॥
वेदः प्रमाणं स्मृतयः प्रमाणं धर्मार्थयुक्तं वचनं प्रमाणम् ।
यस्य प्रमाणं न भवेत्प्रमाणं कस्तस्य कुर्याद्वचनं प्रमाणम् ॥२॥

इह भवता यदिष्टं सर्ववर्णप्रधानं ब्राह्मणवर्ण इति । वयमत्र ब्रूमः । कोऽयं ब्राह्मणो नाम । किं जीवः । किं जातिः । किं शरीरं । किं ज्ञानं । किमाचारः । किं कर्म । किं वेद इति ।

Ends

अस्माभिरुक्तं यदिदं द्विजानां मोहं निहन्तुं हतबुद्धिकानाम् ॥
गृह्णन्तु सन्तो यदि युक्तमेतत् मुञ्चन्त्वयायुक्तमिदं यदि स्यात् ॥

कृतिरियं सिद्धाचार्याश्वघोषपादानामिति ॥

Vajrasūcī-laghuṭaṅka

A Brahmanical refutation of the above (abbreviated from a larger work?) by Pandit Subajee Bapoo (see Weber who published the Vajrasūcī together with the Upaniṣad, loc. cit.)

1 copy in Devanagari (112)

Begins

ब्रह्मण्यदुष्टदमन सत्पते जगदीश्वर ।
नत्वा सद्युक्तिटङ्केन वज्रसूचीं भिनद्म्यहम् ॥
वेदाश्च भिन्ना स्मृतयश्च भिन्नास्तथा मुनीना मतयश्च भिन्ना ।
धर्मस्य तत्त्व निहित गुहाया महाजनो येन गत स पन्था ॥

Ends

इति श्रीहरिहरद्वयसुश्लोकचरणादिघटितसुवर्णादिनाम्ना समस्तब्राह्मणाविद्वन्मण्डलीशिष्येण विरचितो वज्रसूचीलघुटक समाप्त ॥

वराहोपनिषद् (I)

Well described under No 783 of the Govt Or MSS Library, Madras

1 copy, in Devanagari (120), with the

Bhāsya by Appayadīksita

Beginning of the Bhāsya

सारात्सारतरानुभूतिमदतिश्लाघ्या श्रुतिर्दुर्लभा
सर्वासूपनिषत्सु केवलचिदानन्दानुभूतिप्रदा ।
जीवन्मुक्तिविदेहमुक्तिविषया भेदा यथैव स्वय
साध्या सविशदीकृताश्च सरलाप्युक्त्या दुरूहार्थत ॥

इह खलु निष्प्रतियोगिकशुद्धचैतन्यविवर्तचिच्छक्तिविलासपरिणतसच्चिदानन्दघनीभूतदिव्यमङ्गलविग्रहायमानो भगवान्, etc

End

एव यत् कृपयैव साधुरचिता लोकोपकाराय च
व्याख्येय गुरवे नमो ऽस्तु सतत श्रीसुन्दरेशाय नः ॥

इति श्रीमत्सुन्दरेश्वरतातपादशिष्याप्पयशिवाचार्यकृतौ वराहमञ्जूषाया पञ्चमो ऽध्यायः ॥

वराहोपनिषद्भाष्य समाप्त ॥ श्रीसुन्दरेश्वरसद्गुरुचरणारविन्दाभ्यां नम ॥

वराहोपनिषद् (II)

An Ūrdhvapundra-vidhi * taught Sanatkumara by Visnu as a boon This is an enlarged Ūrdhvapundropanisad (see above, p 148) which is itself a somewhat longer version of the Varāhopanisad described under No 785 of the Govt Or MSS Library, Madras

1 copy in Grantha (28) Very faulty

Begins

अथ श्रीवराहरूपिण भगवन्त प्रणम्य ब्रह्मपुत्र सनत्कुमारः पप्रच्छ । अधीहि भगवन्नूर्ध्वपुण्ड्रविधिं ।

Ends

इद विष्णुर्विचक्रमे त्रेधा निदधे पद । गमूढमस्य पासुरे । य एवं वेदेत्युपनिषत् ॥ हरि ओं ॥ इति वराहोपनिषत्समाप्ता ॥

वनदुर्गोपनिषद्

A very lengthy collection of Mantras, Dhyānas, Stavas, Pūjās, etc, mostly engaged with Durga (whose name Vindhya nivāsini may be meant by Vanadurgā), but containing also a Visnu pūjā, a Rudra-

* Compare Vāsudevopanisad

gāyatri, a Garuda mantra, and even a complete, accentuated Allopaniṣad

1 copy in Devanāgarī (102)

Begins

श्रीगणेशाय नमः ॥ ओं अस्य श्रीवनदुर्गामहाविद्यामन्त्रस्य किरातरूपधर ईश्वर ऋषिः । अनुष्टुप् छन्दः । अन्तर्यामी नारायण ईश्वरो वनदुर्गा गायत्री देवता । दु बीजं । स्वाहा शक्तिः । क्लीं कीलकं ।

Ends

कलामध्यगतो जीवो जीवमध्यगता परा ।
जीवः परः परो जीवो सर्वं ब्रह्मेति भावयेत् ॥

ओं शान्तिः शान्तिः शान्तिः । हरिः ओं ॥ इति श्रीअथर्वणरहस्ये वनदुर्गोपनिषत्समाप्ता ॥

वाजसनेयसंहितोपनिषद्

See ईशोपनिषद्

वासुदेवोपनिषद्

Edited by Colonel Jacob in "Eleven Ātharvana Upaniṣads"

6 copies in Telugu (37, 40, 48, 50) and Devanāgari (107, 118)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanagarī (118)

Begins

ऊर्ध्वपुण्ड्रविधिर्यस्या प्राधान्येन प्रदृश्यते ।
वासुदेवोपनिषदं व्याख्यास्ये तामिमां स्फुटम् ॥

इह ब्राह्मणेषु कश्चित् स्मार्ताः गोपीचन्दनोर्ध्वपुण्ड्रमचक्रसंयुक्तं दधते अन्ये तु माध्वाः चक्रसंयुक्तं दधते ।

Ends

तत्तत्स्थानगोपीचन्दनधारणपूर्वकत्वमावश्यकमित्यवगन्तव्यम् ॥

इति श्रीसुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

विश्रामोपनिषद्

Called also मनोविश्रामोपनिषद्, विश्रान्तोपनिषद्, वेदान्त विश्रान्तोपनिषद्. It constitutes the concluding section of Sankarācārya's Saṃnyāsa grahaṇa paddhati which has itself the sub-title Vedantaviśrantopaniṣad. The complete text (beginning पूर्वदले श्वेतवर्णे, etc) is printed on page 78 of the third volume of the Descriptive Catalogue of the Calcutta Sanskrit College

8 copies, in Devanāgarī (60, 100, 116)

विष्णूपनिषद्

See नारायणोपनिषद्.

वृद्धजाबालोपनिषद्

1 copy, in Grantha (7)

This is the same as जाबाल्युपनिषद् up to line 13 of the Bombay ed (108 Up) Then it goes on

स्वामिबध्यमाना गवादय पशव तत्स्वामिन पतय एवमिदमहता स्व-रूपानभिज्ञाः सर्वज्ञेश्वरप्रेर्या जन्मादिसंयुक्ताः संसारकूपनिमग्ना स्वस्व-

कृतसुकृतदुष्कृतकर्मणा परमेश्वरप्रेरणया बद्धा संसारिणो जीवास्तत्तत्सुकृतदुष्कृतकर्मद्वारा स्वर्गनरकप्रदानादीनां तन्नियामकः परमेश्वरः पतिः, etc, and there follows a kind of catechism of the Pāsupata philosophy, in which the following questions are treated

(1) कथमेति (!) जीवा अहङ्काराविष्टाः कृताः पशव इति ।

(2) को ऽयमहङ्कार इति ।

(3) किं वा स्वस्वरूपमिति ।

(4) कानि पञ्चकृत्यानि तत्सपन्न ईशः कीदृगिति ।

(5) कानि षड्विंशत्तत्त्वानीति ।

(6) कीदृशो जीवः कीदृगस्य शरीरं कथमुत्पद्यत इति ।

(7) को योग इति ।

(8) तस्यैव [योगस्य] क उपाय इति ।

(9) कथं परमेश्वराराधनं को नियमः को विधिरिति ।

(10) किं भस्म किं रुद्राक्षमिति ।

(11) किं भासयति किं भर्त्सयतीति ।

(12) कथं भस्मोत्पत्तिरिति ।

(13) कथं रुद्राक्षाणि धर्तव्यानीति ।

The Upanisad then closes as follows

एनामुपनिषदं जाबालिकः पैप्पलादायोपदिदेश । पैप्पलादः पैठीनसाय पैठीनसः शार्ङ्गरवाय शार्ङ्गरवो ऋषिभ्यः सर्वेभ्यः । य इमां वृद्धजाबालोपनिषदमधीते स सर्ववेदाध्ययनफलवान् भवति । स सर्वक्रतुफलवान् भवति । स सर्वतपस्तापी भवति । य एनां वृद्धजाबालोपनिषदं धत्ते स शिवधारी भवति । भस्मरुद्राक्षधारी भवति । य एनां

वृद्धजाबालोपनिषदमर्चयति स सर्वदेवार्चको भवति । शिवार्चको भवति स सर्वपापविनिर्मुक्तो भवति । शिवस्वरूपमेति । शिवस्वरूपमेति ॥ इति वृद्धजाबालोपनिषत्समाप्ता ॥

वेदान्तविश्रान्तोपनिषद्

See विश्रामोपनिषद्

शारभोपनिषद्

A. Northern Recension.

Called, as a rule, पैप्पलादोपनिषद्

2 copies in Grantha (7) and Devanagari (68)

Beginning

ओं अथ (हैन, 1) पैप्पलादो (ब्रह्माशो, added by 1) ब्रह्माणमुवाच । भो भो भगवन्ब्रह्मविष्णुरुद्राणां मध्ये को (वा) ऽधिकतरो ध्येयश्च तमेव (ध्येयः स्यात् तत्त्वमेव, 1) नो ब्रूहीति ।

End

श्रीरुद्राध्यायी भवति । शिवस्य हृदयङ्गमो भवति । न च पुनरावर्तते न च पुनरावर्तत इत्याह भगवान्ब्रह्मा । (भद्रं कर्णेभिरिति शान्तिः, 2) इति पैप्पलादोपनिषत्समाप्ता ॥

B. Southern Recension.

1 copy in Telugu (48)

Ends

इत्याह भगवान्पैतामह.(!) । ओं तत्सदिति पैप्पलादब्रह्मसंवादे शारभोपनिषत्समाप्ता ॥

Bhāṣya by Appayadıkṣıta

1 copy ın Devanāgarı (119)

Begıns

सगुणोत्कर्षवादिन्यामप्युक्तो निर्गुण शिव ।
शैवश्रुतौ तु शरभश्रुतिर्व्याख्यास्यते मया ॥

यद्यपीह ब्रह्मविष्णुरुद्राणां मध्ये कोवाधिकतरो ध्येयः स्यादित्युपक्रमानुरोधेन सगुणस्य रुद्राख्यस्य शिवस्यैवाधिक्यमुपपादित । तथापि, etc

Ends

तथापि व्यावहारिकेतरेतरजन्यजनकतायाश्च वास्तवत्वात्कस्यचिदपि मतवादिन स्वान्यमतविषयकापकर्षनिर्वाहित्व न कदाचन सेत्स्यति । तस्मादलमतिप्रपञ्चेन ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

शाङ्खायनोपनिषद्

कौषीतकी and several otheı Upanışads See above, p 80, 81, and compare the papeı quoted

शाट्यायनीयोपनिषद्

1 copy ın Devanagaıı (120), with the *Bhāṣya of Appayadıkṣıta*

Begınnıng of the Bhāṣya

यस्यां त्रिदण्डसन्यास प्रोच्यते मुक्तिसाधनम् ।
शाट्यायनीयोपनिषत्सेय व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

अत्र खल्वथाश्रमं चरमं संप्रविश्य युक्ते तुर्याश्रमे त्रिदण्डादिपञ्चमात्राभरण यावदायुष विधीयते ॥

End

यस्य प्राग्गुरूपसरणाद्देवे सगुणेश्वरे परा भक्तिर्यथास्ति तथा गुरौ भवेद्यदि स सप्रतियोगिकब्रह्मापरोक्षज्ञानी प्रारब्धक्षय परं निष्प्रति योगिक ब्रह्म प्रेयात् ब्रह्मविदाप्नोति परमिति श्रुत्यन्तरात् ॥ इति सुन्द रेश्वर समाप्तम् ॥

शाण्डिल्योपनिषद्

2 copies in Telugu (52) and Devanāgarī (119), the latter with the *Bhāṣya of Appayadīkṣita*

Beginning of the Bhāṣya

अष्टाङ्गयोगो यत्रोक्त सद्योमुक्त्येकसाधनम् ।

शाण्डिल्योपनिषत्सैषा मुक्त्यै व्याख्यास्यते ऽधुना ॥

अत्र यमादीना सप्ताङ्गाना तत्तद्भेदसङ्ख्यावचनानीव समाधेरप्यष्ट मस्याङ्गस्य तद्भेदसङ्ख्यावचन विना समाधिस्त्वेकरूप इति यदुक्त तदयुक्तम् ।

End

अथ यो ह वै विद्ययैनं परमुपास्ते सो ऽहमिति स ब्रह्मवित् भवतीति निष्कलब्रह्मज्ञानोदयानन्तर तदुपास्तेरवधारितत्वादिति सर्वं समञ्जसमवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

शारीरकोपनिषद्

3 copies in Grantha (4), Telugu (39), and Deva nāgarī (119)

Bhaṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

यस्या शारीरतत्त्वानि प्रोच्यन्ते सङ्ग्रहेण वै ।
शारीरकोपनिषद् व्याख्यास्ये तामिमामिह ॥

ननु मनोबुद्धिरहङ्कारश्चित्तमित्यन्तःकरणचतुष्टयमत्रोक्त । अन्यत्र त्वन्त करणेन पञ्चाभिधीयन्ते ।

Ends

क्षेत्रज्ञ चापि मा विद्धि सर्वक्षेत्रेषु भारतेति स्मृत्या परमात्मत्वावगमादिति चेन्न क्षेत्रज्ञ जीवात्मान मामस्मत्प्रत्ययगोचरपरमात्माभिन्न विद्धीत्यनन्तरविशेषणत्वेन प्रागवस्थाया जीवत्व क्षेत्रज्ञशब्देन सिद्धमित्यवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

शिवसंकल्प

Same as Vājasaneyisaṃhitā XXXIV, 1–6
1 copy in Devanāgari (93)

शिवाथर्वशीर्ष

See अथर्वशिरउपनिषद्

शिवोपनिषद्

A compendium of Śaivāgama, consisting of seven Adhyāyas in which the following subjects are treated

(1) Nature of bondage, spiritual Śiva worship
(2) The Śiva linga, how to build a Śiva temple
(8) Domestic arrangements, the crystal and the earthen Linga

(4) Prescripts for the Śānti-gṛha, the enclosed space for the Śiva fire, the fire libation, etc

(5) The 'fiery bath', the sacred ashes, the ten baths, etc

(6) Offerings to Śiva and his devotees, and their respective merits

(7) Rules for the life of a Śiva bhakta

1 copy in Devanāgarī (108)

Begins

कैलासशिखरासीनमशेषामरपूजितम् ।
कालघ्न श्रीमहाकालमीश्वर ज्ञानपारगम् ॥
सपूज्य विधिवद्भक्त्या ऋष्यात्रेय सुसमत' ।
सर्वभूतहितार्थाय पप्रच्छेद महामुनि' ॥
ज्ञानयोग न विन्दन्ति ये नरा मन्दबुद्धय ।
ते मुच्यन्ते कथ घोरात् भगवन्भवसागरात् ॥
एवं पृष्ट' प्रसन्नात्मा ऋष्यात्रेयेण धीमता ।
मन्दबुद्धिविमुक्त्यर्थं कालदेवः प्रभाषते ॥
महादेव उवाच ॥

End

ये श्रावयन्ति सतत शिवधर्मं शिवार्थिनाम् ।
ते रुद्रास्ते मुनीन्द्राश्च ते नमस्या स्वभक्तित. ॥
ये समुत्थाय शृण्वन्ति शिवधर्मं दिने दिने ।
ते रुद्रा रुद्रलोकेशा न ते प्रभृति मानुषा ॥
शिवोपनिषद् ह्येतदध्यायैः सप्तभि स्मृतम् ।
ऋष्यात्रेयसगोत्रेण मुनिना हितकाम्यया ॥
इति शिवोपनिषदि शिवाचाराध्याय. समाप्तः ॥

शिवोपनिषद्

See अथर्वशिरउपनिषद्.

शिवोपनिषत्स्तोत्र

None of the two Sivopanisads noticed above seems to be connected with this Stotra The name *may simply mean* शिवरहस्यस्तोत्र

1 copy in Devanagarī (105)

Begins

ओं नम शिवाय ॥

ओङ्कारे आदिरूपे सुकृतबहुविधे श्वेतपीते च कृष्णे ।
नीले रक्तैकपीते तदुपरि रहिते सर्ववर्णे विवर्णे ॥
प्राणापाने समाने विपरीतकरणे व्यान उदानपीठे ।
एकोव्यापी शिवो ऽय इति वहति हरेर्नास्ति देवो द्वितीय ॥

Ends

ध्याने ध्याने विधाने जयविजयकरे भावभावे विभावे ।
रामे रामे ऽभिरामे अमृतविषयमये लब्धस्वर्ग(?)व्यतर्के (so) ॥
बन्धे मोक्षे चकारे निखिलरिपुमये चेतुचेते (so) प्रचेते एको॰ ।
इति श्रीहरिणा विरचित शिवोपनिषत्सोत्र सपूर्ण ॥

शुकरहस्योपनिषद्

Called also अथर्वणरहस्योपनिषद् and रहस्योपनिषद्

4 copies in Grantha (14), Telugu (49), and Devanāgari (71, 117) No. 2 adds the verse

रहस्योपनिषद्विद्यामिति ब्रह्मसुसेविताम् ।
लब्ध्वा ब्रह्मर्षयो भूय अधिकज्ञानसिद्धये ॥

Bhasya by Appayadiksita

1 copy in Devanagari (117)

Begins

सर्ववेदान्तसारांशमहावाक्यार्थरूपकं ।
रहस्योपनिषद्भाष्यमधीत्येहैव मुच्यते ॥

अथातो रहस्योपनिषदं व्याख्यास्याम इत्याद्याया अस्या रहस्योपनिषदः देवर्षयो ब्रह्माणमित्यादिसंबन्धः ॥

Ends

य इति गुरूपदेशद्वारेण य इमां रहस्योपनिषदमधीते स साक्षादपरोक्षतः कैवल्यमश्नुते प्राप्नोति पुनरुक्तिरुपनिषत्परिसमाप्तिद्योतनार्था ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

शौनकोपनिषद्

This is one of the four Upanisads of the Oupnek'hat (No 19, called Schavank) the Samskrit text of which has been looked for in vain as yet Its contents are an account of three battles between the Devas and the Asuras which end in favour of the former through the help of the metres and the Pranava sent by Indra

1 copy, in Devanagari (93) Incorrect

Begins

ओं देवासुराः संयत्ता आसंस्तेषामिन्द्रो न प्रत्यपद्यत ते ह वसु(!) नेव प्रातःसवनेषु पुरोधाय व्यजिगीषत ते ह रुद्रेषु(!) नाराशंसेषु ऋषी

णां यज्ञवास्त्वम्या(!)यत्र हनिष्याम वा एतद्वो यद्देवान्न पराभावयिष्यथे-ति ते ह बिभ्यत एव स्तोकानुदकल्पयन्विजेष्यध्वे वावैतानन्विति त ह तत एवाजिमार्छैस्तानन्वितरान्पराभावयन् ततो हेन्द्रो पश्यत्स ह गाय(!) तीमेव प्रतिसदिदेश

Ends

सप्तभिरेन स्वारयतीति यदी(!)मान् श्रीनभिधत्ते तन्निधेति यदिंद्र एवोद्गीथस्तद्वृषभ इति तदेतदृचा भ्यनु(!)क्त* मरुत्व(!)त वृषभ वावृधा स यद्रावयति तद्रोरवीति । (so!) यदेष सर्वाणि भूतान्यनुप्रविष्टस्त न्मर्त्यान् । आविवेशेति तस्मादोमित्येकाक्षरमुद्गीथमुपासीतेत्याह । भग-वान् शौनक शौनक इति ॥ इति शौनकोपनिषत्समाप्ता ॥

श्यामोपनिषद्

This little work begins like Kālikopaniṣad and is not much different from the first third of it

1 copy in Devanāgarī (68) Faulty

Ends

सर्वा सुप्ता भूताः असिताङ्गी जागर्त्ति । इमामसिताङ्गी उपनिषद यो ऽधीते अपुत्री पुत्री भवति यो ऽन्यस्य वरदो दृष्ट्वा जगन्मोहयेत् गङ्गादितीर्थक्षेत्राणामग्निष्टोमादियज्ञाना फलभागीयते ओं इत्यथर्ववेदे सौ-भाग्यकाण्डे श्यामोपनिषत् ॥

श्रीकृष्णपुरुषोत्तमसिद्धान्तोपनिषद्

A fabrication as stupid as its title is presumptuous Everything is born from the Purusottama who is Kṛṣṇa

* Ṛgveda III, 47, 5

1 copy in Grantha (29)

Begins

ओं । अथ श्रीविद्यातारकोपनिषत् । अथैनमगस्त्य पप्रच्छ हयग्रीव॰ (so) । किं तारक किं तरति । स होवाच हयग्रीव । तार दीर्घानुलम्बिपूर्वक प्रथम खण्डम् ।

Ends

ओमित्यात्मानमादाय मनसा चतुष्कूटाकार्य (?) तदा चतुष्कूटाहमिति तपरा (!) प्रवदन्ति ये न ते सासारिणोन्मनाविरामा (so) एव न सशय इत्युपनिषत् । य एव वेद स मुक्तो भवति स मुक्तो भवति । इत्यगस्त्य ॥ इति श्रीविद्यातारकोपनिषत्समाप्ता ॥

श्रीविद्याम्नायोपनिषद्

A Tāntric work of some importance It is divided into Pūrva and Uttara tāpinī consisting of three Khandas each, and chiefly deals with the following topics explained to Samaśravas by Yajñavalkya Pranava, Manidvipa, Śricakra (1), Creation (2), Śricakra yantra (3), Śrīvidyā and Brahmavidyā (1), Mantras (2), order of Dhyāna, Mantras and Devatās (3) The Adhiṣṭhāna devatās of the four Vedas are identified with the Āmnāya-śaktis which are (in) the four doors of the diamond palace of Manidvīpa On Śrīvidyā compare Sabdakalpadruma, *sub voce*

1 copy in Grantha (29) Very incorrect For extracts see No 524 (Tripurātapinyupaniṣad) of the Government Oriental MSS Library, Madras The Uttara tāpinī begins

अथ भगवन्कथञ्च (४०) परमहंस मे ब्रूहीति । का ब्रह्मविद्या । मनूनां सर्वेषां भूतानां प्रथमा श्रीविद्या । etc Colophon इति तृतीयः खण्डः । इत्युत्तरतापिनी । श्रीविद्याम्नायोपनिषत्समाप्ता ॥

श्वेतमृत्तिकोपनिषद्

Another Ūrdhvapuṇḍra vidhi Compare Vāsudevopaniṣad (71)

1 copy in Grantha (28)

Begins

श्वेतमृत्तिकोपनिषत् । सम्प्रणिपत्य (८०) नारदो ब्रह्माणमन्वपृच्छत् । अधीहि भगवन् मे किं पवित्राणां पवित्रं केन वा कर्माणि सफलानि ।

Ends

मध्ये छिद्रं हरिद्राङ्कितं । अमृतमेव श्वेतमृत्स्ना भविष्यति तथैव धारयेत् । य एवं वेद । इत्युपनिषत् ॥ हरिः ओं श्वेतमृत्तिकोपनिषत्समाप्ता ॥ कृष्णार्पणमस्तु । श्रीनिवासस्वामिने नमः ॥ इत्यथर्वणशिरसि प्रोक्ते श्रीभाष्योपयुक्तदशोपनिषदि श्वेतमृत्तिकोपनिषत् ॥

श्वेताश्वतरोपनिषद्

19 copies in Grantha (9, 13, 15, 25, 34), Telugu (37, 48), Śāradā (61), and Devanāgarī (71, 79 79, 95, 96, 97, 97, 97 103, 113, 117)

Bhāṣya by Rangarāmānujamuni

1 copy in Devanāgarī (115) Incorrect

Begins

श्रीमते रामानुजाय नम ॥

अतसीगुच्छसच्छायमाश्रितोरःस्थल श्रिया ।
अञ्जनाचलशृङ्गारमञ्जलिर्मम गाहताम् ॥
व्यास लक्ष्मणयोगीन्द्र प्रणम्यान्यान्गुरूनपि ।
श्वेताश्वतरमन्त्राणा विवृतिं करवाण्यहम् ॥

स्वेतरसमस्तचेतनविलक्षणपरमात्मरूपनिर्दिधारयिषयेयमुपनिषदारभ्यते विद्यास्तुत्यर्थामाख्यायिकामाह ब्रह्मवादिनो वदन्तीति ब्रह्मवदनशीला मुनयो वक्ष्यमाणप्रकारेण वदन्ति ।

Ends

यदा चर्मवदिति वाक्यमुपायान्तरभावपर नान्य पन्था इत्युक्तार्थविवरणरूपम् एवमुपक्रमोपसहारादिभिर्भगवत्परत्वावगमात् बहूपनिषच्छ तथोत्य(?)र्थासाधारणाभ्यस्तनारायणशब्दानुरोधेनैव नानार्थसाधारणैकैकोपनिषत्पठिता योग्यार्थशिवादीनां नेयत्वाच्चास्या उपनिषदो भगवत्परत्व सिद्धमिति श्रीरङ्गरामानुजमुनिकृतिषु श्वेताश्वतरोपनिषत्प्रकाशिका समाप्ता ॥

Bhasya by Appayadiksita

1 copy in Devanāgarī, (117)

Begins

यत्र कारणसद्ब्रह्मसम्यग्दर्शनमुच्यते ।
श्वेताश्वतरसज्ञाया श्रुतेर्भाष्य विरच्यते ॥

ब्रह्मवादिन इति । निर्गुणब्रह्मवदनशीला परमर्षयो वदन्ति । अन्योन्यभाषणात्मक मननरूप वाद कुर्वन्तीत्यर्थ । कथमिति । तदाह । किं कारणं ब्रह्म अस्मदाचार्यमुखाच्छ्रुतपूर्व ब्रह्म जीवानामुत्पत्ति प्रति किं निमित्तकारण स्यादुतोपादानकारण स्यात् ॥

Ends

यदुक्तं पापेषु प्रक्षीणेष्वित्यादि तत्प्रत्युच्यते । न हि कस्यचिदपि पापक्षये सति ब्रह्मात्मैक्यापरोक्षज्ञानं भवितुमर्हति परोक्षज्ञानमालोद्याभ्युपगमात् । तदपि सामान्यमेव तत्त्वमसीत्युपदेशपूर्वकपरोक्षज्ञानस्यैव विशेषत्वात् । आचार्यवान् पुरुषो वेदेति श्रुत्यन्तरं च भवति । तस्मादलमतिप्रसङ्गेन ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर   समाप्तम् ॥

षोढोपनिषद्

So called because of the six fold *nyāsa* of the Kali mantra recommended here

1 copy in Devanāgarī (89)

Begins

अथाह वै इम शव, शयन शान श्मशान तदधिष्ठानो महाकालस्तत्पर्यंकसमासीना विश्वव्यापकरूपिणी काली कालादिसन्नासान् (!) काली चतुर्युगाधिष्ठात्री (!) स्वस्मिन्भाव्य (!) षोढा न्यसेत् ।

Ends

तत्स्पर्शादिष्टलोहस्पर्शो भवेत् शक्तिकुण्डे जिह्वा नाडी वान्यस्य योजयेत् कालीरूपो भवेदिति शिवोमित्यथर्वणीये सौभाग्यकाण्डे षोढोपनिषत्सप्तमी ॥

संहितोपनिषद्*

i e, the secret instruction concerning the esoteric meaning of the letters (sounds), and, particularly, the ways of combining them (संहिता, सन्धि). There is a Sup-

* This title seems to have been a riddle to most authors of catalogues

hitopaniṣad in every Veda, but, excepting that of the Taittirīya (though it is of the same nature as the others) they are as a rule, in spite of their name, assigned to the Āraṇyaka and Brāhmana rather than to the Upaniṣad literature They are the following

1 Aitareyāraṇyaka III, [1 and] 2

2 Saṃhitopaniṣad [brāhmana]

3 Taittirīyopaniṣad I [2 and] 3

For a MS of No 1, in the Śaṅkhayana recension, see above, p 81

सदानन्दोपनिषद्

On the inner and outer bearing of the Linga as the way to liberation

1 copy in Telugu (38)

Begins

हरि' ओं । अथैन सदानन्द सवर्तो जैगिषव्यश्च नीललोहित रुद्र-मुवाच(!) । भगवन् किमपवर्गं साधयतीति ।

Ends

यो विद्वान्ब्रह्मचारी गृही वानप्रस्थो यतिर्वा सदानन्दोपनिषद पठति सो ऽग्निपूतो भवति स सकलभोगभुग्देह त्यक्त्वा शिवसायुज्यमेति ॥ इत्युपनिषत् ॥ हरि ओं ॥ सदानन्दोपनिषत्समाप्ता ॥

सर्वसारोपनिषद्

Called also सर्वोपनिषत्सार, सर्वसार, and सर्वोपनिषद्.

A. Shorter Recension.

10 copies in Grantha (7), Telugu (49), Sarada (59), and Devanāgarī (76, 80, 87, 91, 108, 109, 114)
No 5 ends इति श्रीशङ्कराचार्यविरचितसर्वोपनिषत्सार समासम्॥

(Dīpikā by Nārāyaṇa, see Poona ed.)

B. Longer Recension.

It adds to A a prose sentence and six verses of the nature of Svarūpopaniṣad. This recension seems not to be found in the North.

8 copies in Grantha (14), Telugu (38), and Devanāgarī (117)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins

नत्वा श्रीसद्गुरु शान्ति पठित्वा सहनाविति ।
सर्वसारोपनिषद व्याख्यास्ये सद्गहादहम् ॥

इह खल्वष्टोत्तरशतसङ्ख्यासु षट्सप्ततिसङ्ख्यासूपनिषत्सु प्राथमिका सर्वसारोपनिषद व्याख्यातु प्रयत्यते । कथमिति ॥

Ends

मोक्षस्य सप्रतियोगिकब्रह्मात्मकम्याकर्त्रात्मत्वेऽपि कर्त्रात्मविषयक-बन्धनिवृत्तिसमकाल कतकरेणारिव निवृत्तिसम्भवान्मोक्षातीतावस्थागतनि-ष्प्रतियोगिकारूपब्रह्मपर्यवसन्ना एव वेदान्ता । अपि तु मुमुक्षुभि सप्र-तियोगिकमेव वेद्यमिति ॥ इत्यप्पयदीक्षिताचार्य . समाप्तम् ॥

सर्वोपनिषत्सार (II)

See स्वरूपोपनिषद् .

संन्यासोपनिषद् (I)

This is the northern recension of Kundikopanisad which, however, does not contain the first chapter of the present text

4 copies in Sarada (59) and Devanāgari (108, 109, 114)

(Dipikā by Nārāyana, see Poona ed)

संन्यासोपनिषद् (II)

The first Adhyāya corresponds to the first two sections of Kanthaśrutyupanisad The second Adhyāya consists of about 160 Granthas, and is mainly in verses

2 copies in Devanagari (114, 119), the latter with the *Bhāṣya of Appayadikṣita*

Beginning of the Bhasya

सन्यासधर्मा प्रोच्यन्ते विस्तरेणैव यत्र सा ।
इय व्याख्यास्यते साक्षात्सन्यासोपनिषत्सती ॥

अत्रादौ मात्रादीन्बन्धूननुमोदयित्वेत्युच्यते नैतद्युक्तम् ।

End

पश्चात्तु ज्ञानाभ्यासवतो मोक्षुर्जीवन्मुक्तस्येत्यर्थ वानरीप्रवृत्तिभात्कमेव न मुख्या मार्जारस्य कुड्योपरिस्थितिरिव वैराग्यानुष्ठानस्य दुर्बलत्वसंभवात् कृतकृत्यत्वात्तस्य तदनवद्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर .. समाप्तम्॥

सरस्वतीरहस्योपनिषद्

2 copies in Devanagari (105, 118), the latter with the *Bhāṣya of Appayadikṣita*

Beginning of the Bhasya

यामाचार्यमुखादधीत्य पठ्य सद्योविमुक्तो भवे-
यस्या सर्वरहस्यमस्ति सकलाम्नायान्तसिद्धं महत् ।
यस्या षट् च समाधयो निगदितास्तत्त्वानि मन्त्रापरे
व्याख्यास्ये कुतुकेन तामिह सरस्वत्या रहस्यश्रुतिम् ॥
शब्दब्रह्ममयी वाणी परब्रह्मस्वरूपिणी ।
सर्वलोकोपकाराय सरला मद्विजृम्भताम् ॥

ऋषयइति अरण्यवासिनो ब्रह्मर्षय कदाचिदाश्वलायनं सपूज्य पृष्टवन्तः ॥

End

अस्या सरस्वतीरहस्योपनिषदि परमरहस्यार्थानामभिहितत्वाद्बुद्धिमानैव पुन पुन परिचय कुर्यादिति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

सावित्र्युपनिषद्

2 copies in Devanagari (89, 119) No 1 agrees with the printed text (Bombay edition of the 108 Upanisads) up to line 22nd only whence it proceeds आदित्यो वै गर्भ (so) प्रज्ञान ब्रह्मेति वा अहं ब्रह्मास्मीति वा भाष्यते, etc (13 lines of the MS), the end being यस्मिन्देवा अधि विश्वे निषेदु, यस्त निवेद किमृचा करिष्यति य इत्तद्विदुस्त इमे समासत इत्युपनिषत् ॥ ओं वाङ् मे मनसीति शान्तिः ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

बहूना मिथुनाना च बलातिबलयोरपि ।
स्वरूप प्रोच्यते यस्या सावित्रीय प्रपञ्चयते ॥

ननु यत्र वायुस्तत्राकाश इत्युपपन्न न तु यत्राकाशस्तत्र वायुरिति कुत

Ends .

तस्माद्भोगमोक्षोभयार्थकौ बलातिबलौ मन्तव्यौ ॥ इति सुन्दरेश्वर
समाप्तम् ॥

सिद्धान्तशिखोपानिषद्

This seems to be a kind of *Purva tāpini* to Siddhāntasāropaniṣad Like Rudropaniṣad, it enjoins the necessity of *Siva bhakti* the appearing of which, however, is said to be dependent on the bearing of ashes and Rudrākṣas for which reason the prescripts for the latter are given The work is mainly in Slokas The name at the beginning is hardly appropriate

1 copy in Devanāgarī (111)

Begins

श्रीगणेशाय नम. ॥ अथ स्वरूपसिद्धान्तोपनिषत्प्रारम्भ । ओं अथ भारद्वाज कुमार पप्रच्छ किमेव (so) भवादृशानां परमशिवभक्तानां सिद्धान्तः ।

Ends

इत्याह भगवान् स्कन्द' ॥ तामेना सिद्धान्तशिखां यो ऽधीते प्रातरधीयानो रात्रिकृत पाप नाशयति इति वेदवचन 'भवति ' वेदवचन भवति ओं सत्यमित्युपनिषत् ॥ इति सिद्धान्तशिखोपनिषत्समाप्तम् ॥

सिद्धान्तसारोपनिषद्

A detailed and pictorial paraphrase, from the standpoint of mystical Advaita, of the Paurānic account of the temple of Siva with its five walls on the top of the Kailasa mountain

1 copy, in Devanāgari (111)

Begins

श्रीगणेशाय नम । अथ सिद्धान्तसारोपनिषत्प्रारम्भ । ओं भद्र कर्णेभिरिति शान्ति । अथ भारद्वाज कुमार पप्रच्छ । भगवन्मे ब्रूहि परमतत्त्वकैलासरहस्य । त होवाच स्कन्द. । साधु पृष्ट सर्वं निवेदयामि यथा ज्ञात मया । हे भारद्वाज शृणु वाक्यमेतत् । परमकैवल्य स एव कैलास ।

Ends

इति पञ्चमावरण ५ ॥ परमचिद्विलाससमष्ट्याकार । निर्मल निरवद्य । निराश्रय । अतिनिर्मलानन्तकोटिरविप्रकाशैकाज्ज्वल । अनन्तोप निषदर्थस्वरूप । अखिलप्रमाणातीत । मनोवाचामगोचरं । नित्यमुक्तस्वरूप । कैवल्यानन्दस्वरूप । परमानन्दलक्षणापरिच्छिन्नानन्तपर ज्योतिः शाश्वतं शश्वद्विभाति । तदभ्यन्तरसस्थाने अमितानन्दचिद्रूपाचल । अखण्डपरमानन्दविशेष । बोधानन्दमहाज्ज्वल । ...वेदान्तसारभूत-

सिद्धान्तानन्तस्कन्धैर्विराजित । अत्यन्तोन्नतानन्तशिखराकार शिवालय । आलयमध्यगत स्वात्मज्योतिर्मयचिद्रूपवेदिकास्थानविशेष तदुपरि चैतन्यशक्त्यालङ्कृतस्वात्मचैतन्यकैलासश्वरलिङ्गाकार सुपूजित ।

अखण्डतेजोमण्डलविशेष दिव्यनानामङ्गलवाद्यैरलङ्कृत । प्रणवात्मकध्वन्याकार । विज्ञानघनस्वरूप । अनन्तचिदादित्यसमष्ट्याकार ।* इति सिद्धान्तसारोपनिषत्समाप्तम् ॥

सीतोपनिषद्

1 copy in Devanagari (118), with the

Bhāsya of Appayadīksita

Beginning of the Bhāsya

सीताया उच्यते रूपद्वय सगुणनिर्गुण ।
यत्र व्याख्यास्यते सेय सीतोपनिषदुत्तमा ॥

कथमिहोभयात्मकत्व सीताया अवगम्यत इति चेदुच्यते । प्रणवप्रकृतिरूपत्वादिति, etc

End

तथापि वैखानसाख्यस्य पर्वतस्य सर्ववेदमयत्वाद्यवधारणादोङ्कारात्परतो ऽभिधीयमानत्वाच्च स तन्निर्विशेष ब्रह्मेत्यवगन्तव्यम् ॥ इति श्रीमत्सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

सुन्दरीतापिन्युपनिषद्

See त्रिपुरातापिन्युपनिषद्

* Something seems to have been omitted here

सुबालोपनिषद्

6 copies in Grantha (14, a), Telugu (38), and Devanāgari (79, 96, 117)

Vivaraṇa by Sudarśanācārya, to Kh. I-V

See Government Oriental MSS. Library, Madras, No. 830

1 copy in Grantha (31). End of colophon

सुबालोपनिषद्विवरणे पञ्चम खण्ड ॥

सुबालोपनिषट्टीकाकारकाय नमो नम ।
ज्ञानादिगुणपूर्णाय श्रीसुदर्शनसूरये ॥

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgari (117)

Begins

यत्र नारायणात्मत्व सर्वस्य प्रोच्यते स्फुट ।
ता सुबालोपनिषद व्याख्यास्ये सङ्ग्रहेण वै ॥

तद्ब्रह्म ब्रह्मवादिन आहुः । किंतदासीदिति प्रश्न पूर्वोपनिपच्छ्रोता मैत्रेय एवाकार्षीदित्यवगन्तव्यम् ॥

Ends

तस्मात्तेषा कुलान्यवश्यज्ञातव्यानीति सर्वमनवद्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

सुमुखीउपनिषद्

A Dhyāna on Mahādevī as the beautiful (सुमुखी) sixteen years old Cāṇḍālinī, which is followed by the *mantroddhāra* and *pūjā* with fish and flesh

1 copy in Devanāgarı (72)

Begins

श्रीगणेशाय नम ॥ अथैनामावाहयाम्यनघां (so) शवाधिरूढा रक्त-वस्त्रालकारयुक्ता रक्तपीठोपविष्टा गुञ्जाहारविभूषितहृदया षोडशसमास माकारा युवतीं, etc

Ends

कुलाकुलामृतैर्वेदीं सतर्प्य स्वहृदये ता परा विसृज्य सुखेनैव शिव-शक्त्यात्मको भावयन् विहरेत् । स सिद्धीश्वर स सर्वेश्वर स लोका-ध्यक्षो भवेद्भवो भूत्वा विभावतीति ॥ इति सौभाग्यकाडे सुमुखीउप निषत् ॥

सुवर्णघर्मोपनिषद्

This is the eleventh Anuvāka of the third Prapāṭhaka of the Taittirīyāraṇyaka

1 copy in Devanāgarı (93)

सूर्योपनिषद्

Called also, though not in the South, **सूर्याथर्वशिरस्**, **सूर्याथर्वाङ्गिरस्**, and **आदित्योपनिषद्**, and forming part of the Ātharvaśirṣa pañcaka (see Preface)

6 copies in Devanāgarī (82, 86, 94, 94, 106, 119)

Bhaṣya by Appayadıkṣıta

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

यत्रादित्यस्य सार्वात्म्यमुच्यते तद्विशृङ्खल ।

सूर्योपनिषद मुख्या व्याख्यास्ये स(so,द्विजन्मना ॥

कथं द्विजन्मना मुख्येत्युक्तमिति चेद्ब्राह्मणैर्नित्याराध्यमानाया गायत्र्या इहाभिधीयमानत्वात् ।

Ends

इत्येव सूर्योपासनस्य त्रैविध्य मुमुक्षुनिष्कामसकामोपासकविषयकमवगन्तव्यम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषद्

1 copy in Devanagari (118), with the *Bhāṣya of Appayadikṣita*

Beginning of the Bhasya

देवेभ्यो भगवान्विष्णु श्रीविद्या योगमुत्तम ।
नवचक्रविवेक च यत्र प्रोवाच सादरम् ॥
सौभाग्यलक्ष्मीनाम्ना तामेना स्वारस्यगर्भिता ।
श्रुति निष्कामसुलभा व्याख्यास्ये सर्वकामदा ॥

सावधानमना इत्यकारान्त शब्दः सर्वोत्कटा सर्वोत्कृष्टा सर्वमन्त्रा एवासनानि तेषु गतामवस्थितामित्यर्थ

End

य एवविधा सौभाग्यलक्ष्म्युपनिषद नित्यमधीते सो ऽग्निपूतो भवतीत्यादि स्पष्टार्थम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ।

स्कन्दोपनिषद्

5 copies in Grantha (7) and Devanagari (75, 80, 106, 119) In Nos 1 and 4 the Upanisad ends with the ninth Sloka to which the words are added (श्री, 4) तथा मे स्वस्तिरायुष्यां (स्वस्तिरायौ, 1) नमः ।

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (119)

Begins

अद्वैत द्विविध यस्यामत्यावश्यकमुच्यते ।

स्कन्दोपानिषद मुख्या व्याख्यास्ये सकुतूहलम् ॥

अत्राच्युतोऽस्मीत्यादि वक्ता महादेवेति सबोधनात् स्कन्द एव स्वपितर स्वानुभूतिनिश्चयमाहेत्यवगन्तव्यम् ॥

Ends

निर्गुणशिवविष्णो अभेदोऽपि सगुणविष्णोर्निर्गुणशिवस्य च भेदात्त-द्विष्णोः परमं पदमिति युक्तम् ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

स्वरूपसिद्धान्तोपनिषद्

See सिद्धान्तशिखोपनिषद्

स्वरूपोपनिषद्

Twenty five to twenty-eight Ślokas on the idea "I am Brahman" Called also ब्रह्मानुचिन्तनिका and सर्वोपनिषत्सार and ascribed, in some MSS, to Śaṅkarācārya

6 copies * in Devanāgarī (66, 67, 75, 89 101, 111)

Beginning

(ओं) श्रीगणेशाय नम (श्रीशिवाय नम, श्रीगुरुभ्यो नमः, अथ स्वरूपोपनिषल्लिख्यते) ॥

* It is strange that Aufrecht's Catalogus mentions but one copy of this Upaniṣad

अहमेव पर ब्रह्म वासुदेवाख्यमव्ययम् ।
इति स्यान्निश्चितो मुक्तो बद्ध एवान्यथा भवेत् ॥

End

अत्र प्रमाणं वेदान्ता गुरवो ऽनुभवस्तथा (वेदान्तात्, 2, ०नुभवो गुरवस्तथा, 1, 6) ।
ब्रह्मैवाह न ससारी न चाह ब्रह्मण पृथक् ।
नाह देहो (देही, 1) न मे देहः केवलो ऽह सनातनः ।

तथा च श्रुत्यन्तरे ऽपि (तथा श्रुत्यन्तरे चापि, 6, missing in 2 and 3) एकमेवाद्वितीय ब्रह्म (०तीय त, 2) नेह नानास्ति किञ्चन (किञ्चनेति श्रुतेः, 6) इत्यथर्ववेदे स्वरूपोपनिषत्संपूर्णा (so 1; इति श्रीसर्वोपनिषत्सार सपूर्णम्, 3 इति श्रीमत्परमहसपरिव्राजकाचार्य-श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचिता स्वरूपोपनिषत्समाप्ता, 6, इति श्रीमच्छङ्करा-चार्यविरचिता ब्रह्मानुचिन्तनिका सपूर्णा, 2) ॥

स्वसंवेद्योपनिषद्

This Upanisad, inspired, as it seems, by the Mahāyanist doctrine of vacuity (sunya vada), pro claims a most radical agnosticism by asserting in four chapters (1) that there is no reincarnation (existence being bubble like), no knowledge, no god (īśvara), no world, that all traditional literature, Sruti and Smṛti, is the work of conceited fools, (2) that Time the Des troyer and Nature the Originator are the rulers of all existence, but not good and bad deeds*, and that

* कालकर्मोऽस्ति(1)कमिदं स्वभावात्मकं भाति । न सुकृतं न दुष्कृतं ।

there is neither hell nor heaven (nirvāna)*, (3) that, 'deluded by flowery speech'†, people cling to gods, teachers, sacred places, though there is, in reality, no difference at all between high, middle, and low, Viṣṇu and a dog, (4) that, though all words are untrue and all ideas mere illusions, yet liberation (jivan-mukti) is possible by a thorough realization of *Bhavādvaita*

2 copies in Devanagarī (64, 116), with exactly the same numerous errors

Beginning

श्रीगणेशाय नम । अथ स्वसवेद्योपनिषदलिख्यते (so) । ओं शान्तिः शान्ति शान्ति. । हरि ओं । सर्वेषा प्राणिबुद्दुदाना निरञ्जनाव्यक्तामृतनिधौ विलयविलासस्थितिर्विजृम्भते । तेषामेव पुनर्भवन नो इहास्ति ।

End

कर्माद्वैत न कार्यं भावाद्वैत तु कार्यं‡। निश्चयेन सर्वाद्वैत कर्तव्य गुरौ द्वैतमवश्य कार्यं यतो न तस्मादन्यत् येन सर्वमिद प्रकाशित को ऽन्यतस्मात्पर (so) स जीवनमुक्तो भवति स जीवन्मुक्तो भवति य एव वेद य एव वेद ॥ ४ ॥ इति स्वसवेद्योपनिषत्सपूर्णा ॥

हनुमदु[क्तरामो]पनिषद्

See रामरहस्योपनिषद्.

* The 'land of the Buddhas' is, of course, nothing but a *svarga* from the standpoint of Advaita

† पुष्पितवचनेन मोहिता, comp Bhagavadgītā II, 42

‡ Judging from what precedes, this means that one must not try to make the principle of Advaita a principle of acting, but confine it to the mind

हंसषोढोपनिषद्

Another Kālī Upaniṣad The sixfold nyāsa is here connected with the word haṃsa

1 copy in Devanāgarī (89) Faulty

Beginning

अथाह वै हसषोढान्यासी शिवो भवेत्सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् एतत्फल न वक्तु सदाशिवो ऽपि समर्थः षोढान्यासस्य विरूपाक्षमहाकाल ऋषिः अनुष्टुप् छद' ।

End

अना(!)धीत गतिविद्या लभेत् कर्तव्याकरणादिकर्ता भवेत् सर्वसिद्धीश्वरो भवेत् कालीरूपो भवेत् सो ऽह्ं हस. इत्याह भगवान् सदाशिवेति (!) प्रोत (!) वेद ओं मित्यथर्वणीये सौभाग्यकाडे हसषोढोपनिष(!) नवमः ॥

हंसोपनिषद्

It is difficult to keep the MSS asunder, but the following classification will do for the present

A. Northern Recension.

10 copies in Grantha (13), Telugu (37), Śārada (59), and Devanāgarī (81, 83, 87, 103, 109, 114, 117)

(Dīpikā by Nārāyaṇa, see Poona ed)

Bhāṣya by Appayadīkṣita

1 copy in Devanāgarī (117)

Begins ·

सनत्कुमारसप्रोक्ता गौतमाय महर्षये ।
. हसोपनिषद सम्यग्व्याख्यास्ये मुक्तिदायिनीम् ॥

भगवन्निति तमुपाय ब्रूहीति शेष ॥

Ends

तदा सदाशिवः प्रकाशयति । स्वय प्रकाशते । साधकस्यात्मान स्वाभिन्नत्वेनावभासयतीति वा कथभूत सदाशिव इत्यत आह । ओङ्कारशक्त्यात्मेत्यादि स्पष्टार्थ ॥

इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

B. Southern Recension.

6 copies in Grantha (4), Telugu (39, 49), Kanarese (54), and Devanāgarı (72, 89)

(Dīpıkā by Śaṅkaıānanda, see Poona ed)

हयग्रीवोपनिषद्

3 copies in Grantha (27), and Devanāgarı (75, 118)

Bhāṣya by Appayadıkṣıta

1 copy in Devanāgarı (118)

Begins

हयग्रीवस्य मन्त्रास्ते यत्र वाक्यचतुष्टय ।
हयग्रीवोपनिषद व्याख्यास्ये भोगमोक्षदाम् ॥

ओं नारद इति कदाचिन्नारदाख्यो महर्षि ब्रह्माणं विधिमुपसमेत्योवाच ।

Ends

अथ हयग्रीवमन्त्रजपानन्तर अनुमन्त्रान्वक्ष्यमाणाञ्जपति ॥ इति सुन्दरेश्वर समाप्तम् ॥

हेरम्बोपनिषद्

This Upanisad seems to be only met with in the company of Ganesatapini After having given the etymology of Heramba (a synonym of Ganesa), Parameśvara teaches Pārvatī the Heramba-tattva according to which Ganeśa is the god of gods Indravajrā (Upajāti) verses

3 copies in Devanāgari (74, 85, 101)

Beginning

ओं । (श्रीगणेशाय नम । श्रीहेरम्बाय नम । श्रीवक्रतुण्डाय नमः।) अथातो हेरम्बोपनिषदं व्याख्यास्यामो (so, all) गौरी सा सर्वमङ्गला सर्वज्ञं परिसमेत्योवाच । अधीहि भगवन्नात्मविद्या प्रशस्तां यया जन्तुर्मुच्यते मायया च ।

End

इमा विद्यां प्राप्य गौरी महेशादभीष्टसिद्धिं समवाप सद्यः ।
पूजापरा सा च जजाप मन्त्र शम्भु पतिं प्राप्य मुद ह्यवाप ॥

य इमां हेरम्बोपनिषदमधीते स सर्वान्कामान्लभते स सर्ववेद पारायण लभते गणेशसायुज्यमाप्नोति य एव वेदेत्युपनिषत् ॥ सह नाववतु, etc, ॥ इति हेरम्बोपनिषत्समाप्ता ॥

APPENDIX.

बाष्कलमन्त्रोपनिषद्वृत्तिः ।

॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥

मेधातिथिं काण्वमिन्द्रो जहारेत्याद्या बाष्कलाना मन्त्रोपनिषत् । तस्याश्चेयमल्पाक्षरा वृत्तिरारभ्यते । मेधातिथिनामानमृषिं कण्वस्य पुत्र सामवेदब्राह्मणप्रसिद्धमिन्द्र' जहार ॥ **द्या मेषभूयोपगतो विदान'** ॥ मेषभूय मेषभाव । भुव क्यप् । उपगत प्राप्त । सामवेदब्राह्मणप्रसिद्धाख्यायिक' (४०) । द्या स्वर्गलोकान् प्रतीति विवक्षित जहार हृतवान् । विदान ज्ञानी ॥ **तमन्य इत्तमनं परिप्राट्** ॥ त इन्द्र अन्य मेधातिथि इदिति निरर्थको निपातः । तमन । हरणेन ग्लानिपद । परिपृच्छतीति परिप्राट् । मेधातिथि. ॥ **पद एनं नियुजे परस्मिन्** ॥ १ ॥ परे स्मिन् (४०) पदे ज्ञेये । तत्स्वरूपे पदार्थे नियुजे नियुक्तवान् । विलक्षणमेषीभूतेन्द्रकर्तृकविलक्षणक्रियादर्शनात् आपाततो विलक्षण परो देव. कश्चित्तु मेष इति तात्त्विकतत्स्वरूपज्ञानाय वक्ष्यमाणप्रश्नेन पर पद ज्ञेय स्वस्वरूप कथयेति प्रश्नेन नियोजितवानित्यर्थः । प्रश्नमेवाह श्रुति ॥

को ह स्मैष भवसि व्यवायः ॥ ह इति पूर्ववृत्तावद्योतको निपात. । स्मेति निरर्थक । एष प्रत्यक्ष. । व्यवायो ज्ञेय । व्यवपूर्वस्यैतेर्षञि रूप । कश्चित् ज्ञातु योग्यस्त्वमसि ॥ **नावायो म इह शश्वदस्ति** । मे मम शश्वदिति ध्रुवार्थं आवायो ज्ञान नास्ति कस्त्वमिति ।

दृश्यमाने मेषस्वरूपे कथमेव संशय इति चेत् । तत्राह ॥ सुशेवमिर्वं-क्रमसि ॥ शोभनमेव चङ्क्रमण करोषि ॥ प्रपश्यन् इत्था न कश्चोरण-माचचक्षे ॥ २ ॥ इत्था न । इत्थमिव । नकार इवार्थ. । को वा इत्थ क्रममाण प्रपश्यन् उरण मेष आचचक्षे । उक्तवान् । दृष्टवान् वा । इत्थ क्रममाण उरणो न केनचिद्दृष्ट इति भाव । क्रमेण वैलक्षण्यमेवाह ॥ नेमामस्पृक्षदितुदस्यमानः ॥ इमा पृथिवीं उदस्यमान इवेवार्थे कूर्दन्नेव न अस्पृक्षत् न स्पृशतीति लकारव्यत्ययः । नैतावता वैलक्षण्यमत आह ॥ को अद्धामूमभिचङ्क्रमीति ॥ अद्धा साक्षात् । अनेनैव शरीरेण । अमू द्यां क' अभिचङ्क्रमीति अभिक्रामति । प्रश्नमुपसहरति ॥ तदिच्छाधि यो असि सर्वविन्तमः ॥ तत् तस्मात् शाधि । इदित्यनर्थक । शिक्षय यस्त्व सर्ववित्तम सर्वज्ञतम असि तत्स्वरूप कथयेति भावः । अकथने ऽनिष्ट सभाव्यते । तन्मा भवत्वित्याह । न त्वाश्नवद्रुषा रिषा मयास्वि ॥ ३ ॥ मयस्वि तेजस्वि ब्रह्म ब्राह्मण्य रिषा क्रोधेन त्वा त्वां न अश्नवत् न अश्नोति न व्याप्नोत् । अस्मदीयक्रोधव्यापारविषयो माभूदित्याभिप्राय । कुतस्तवैव बलमत आह ॥ इन्द्रो नृचक्षा वृषभस्तुराषाट् ॥ इन्द्र परमेश्वर नृचक्षा सर्वजगत्कर्मसाक्षी वृषभ. कामप्रदस्तुराषाट् तुरः परबल सहते अभिभवतीति सहेः छन्दसीति ण्विः ॥ प्रसासहिस्तपसा मा विचक्षे ॥ प्रसासहि प्रसहनशील. तपसा उपलक्षणे तृतीया मा मा विचक्षे पश्यति । अत. सत्यमकथयत ईश्वराज्ञयमप्याह ॥ स इद्देवो ऋतमन्वयन्तं ॥ इवेवार्थे स इत् स एव देवः ऋतं सत्य अनु लक्षीकृत्य अयन्त अगच्छन्त सत्येन पथा अगच्छन्त सत्यमब्रुवाणमिति यावत् ॥ प्रभीमकर्मा तवसो ऽपविद्धात् ॥ ४ ॥ अपविद्धात् क्षिप्तात्तवसो वज्रात् प्रभीं प्रकृष्ट भयं मा अकः कार्षीत् । प्रष्टव्यमाह ॥ कुहेव मावशमितो नयासे ॥ कुहेव कुत्रेव मा मां अवशं इत. अस्मात् स्थानात् नयासि नेष्यसि । किं च ॥

कुहेव ते चित्रतम*[*] प्रतिष्ठा ॥ स्पष्टम् । ईदृक्कष्टे कायवाङ्मनोनिर्निषे-वितमीश्वर स्मरति ॥ **कुहाचिदेष स्वपिता पिता नः[†]** ॥ एष मानसप्रत्य-क्षो न पिता ईश्वर कुहाचित् कुत्र स्वपिता स्वपिति ॥ **यो न वेद न हृतं हरन्तम्** ॥ ५ ॥ य हृत मा न वेद न वा हरन्त वेदेत्यन्वय । किं चेतरे ऽप्याजन्मनिषेविता देवा न मत्सहाया इत्याह ॥ **प्रत्यङ्कुवाङ् प्राङ्क्तरौ च नेह** ॥ पञ्चसु दिक्षु तत्र तत्र वर्तमाना प्राणपञ्चकाधिष्ठा-तारो देवा लक्ष्यन्ते । इतरौ चेत्यन्तेषु । सर्वत्र सप्तम्यर्थो बोध्य । वर्तमाना इति च शेष । तेऽत्र देवा अपि किं नेह सन्ति । पक्षान्तर-माह ॥ **नाहमेनाननुपतस्थिरद्धा** ॥ एनान् ॥ देवान् अद्धा सत्येन अह नोपतस्थि नोपस्थाता इति न अपि तु उपस्थातैव । किं च ॥ **न मामिमे नूनमित्था पथो विदुः** ॥ नून निश्चितोऽयमर्थ । इमे देवा मां इत्था इत्थभूत न विदु ॥ **ये मा नयन्ति[‡] मिथु चाक-शानाः** ॥ ६ ॥ ये पथः मार्गात् मा मा न नयन्ति कीदृश (!) मिथु मिथ. चाकशाना. भासमाना । अत. परमिन्द्रस्य मेषवेषधारिण. प्रतिवचनमुपक्रमते ॥

परः स्मयानो अविवरस्य शूकम् ॥ पर इन्द्र स्मियानो हसन् अस्य मेधातिथे शूक शङ्का अविव. विवृतवान् ॥ **किं सीमिच्छरणं मन्यमानः** ॥ सीमिति निरर्थको निपात. । इत् प्रश्ने । किं शरण रक्षक मन्यमान. असीति शेष । इत्थभूतस्त्व किं शरण मन्यस इत्यर्थ । पुनरिन्द्र आह । **न ह त्वाहमप्रणीय स्वविष्ठामित्था जहामि शप-मानमिच्छु** ॥ ७ ॥ हेत्यैतिह्यार्थे त्वा त्वा स्वविष्ठा स्वस्थान अप्रणीय अप्रापय्य इत्था इत्थ भूतमज्ञानपङ्कनिमग्न न जहामि शपमानमिच्छु शपमानमपि । तथा च त्वामज्ञानपङ्कादुद्धृत्य स्वस्थानमात्मस्वरूप यावन्न प्रापयामि तावन्न त्वा मुञ्चामीति फलितो ऽर्थ' । तदिच्छाधि यो असि

---

[*] चित्ततम, b [†] नो, b [‡] Read न यन्ति (Vṛttı wiong)?

सर्वविस्तम इत्यस्योत्तरमाह ॥ अहमस्मि जरितॄणामु दावा ॥ अह उ इति निश्चये जरितॄणा यजमानाना जरिता वै यजमान इति श्रुते । दावा दाता फलस्येति शाग । अस्मि भवामि । यागादिफलप्रदोऽहमेव ॥ अहमाशिरं ॥ सोमसंस्कारक पय तदप्यहमेव ॥ अहमिदं दधन्वान् ॥ इद हवि दधन्वान् दाहक । एतस्य हविषो दाहकश्चाहमवेत्यर्थ । किं च ॥ अह विश्वा भुवना विचक्षन्नहं* देवानामासन्नयो ऽदः ॥ ८ ॥ विश्वा भुवनानि विश्वेषा भुवनाना विचक्षत् साक्षी सन्नह देवानां आसन् आस्ये अव अन्नाद्य अद ददामि । कुहेव ते निन्नतम प्रतिष्ठेत्यस्योत्तरमाह ॥ मम प्रतिष्ठा भुव आण्डकोशाः ॥ भव उत्पादकस्य† मम आण्डकोशा. ब्रह्माण्डानि प्रतिष्ठा तत्स्रष्ट्वेति श्रुते ॥ विचैमि सं च हि नु यो विरप्शी ॥ यो ऽह व्येमि ॥ वियुक्ता भवामि समेमि सगतश्च भवामि संसारे ऽस्मिन् । विरप्शी विविध रपति शब्द करोतीति विरप्शी रपधातो. शिनिन् । शब्दवान् वेदप्रवक्तेति यावत् ॥ अह न्वाहिं पर्वते शिश्रियाणम् ॥ नु इति निश्चये अहमेव नान्यः आहिं वृत्रासुर पर्वते शिश्रियाण पर्वताश्रित अहनम् ॥ उग्रो न्वहं तवसावस्युरद्धा ॥ ९ ॥ उग्रः क्रूरकर्मा नु निश्चित अहमेव । तवसा वज्रेण अद्धा निश्चित अवस्युः अन्नेच्छु. ऐश्वर्येच्छुरिति यावत् । सोऽप्यहमेव ॥ प्रवक्षणा अभिदं पर्वतानाम् ॥ प्रवक्षणा पक्षान् पर्वताना अभिद भेदितवानस्मि ॥ यत्सीमिन्द्रो अकरोदनीकैः ॥ यत् पुरुषसाध्य कर्मेन्द्रः अनीकैः अकरोत्तत् अहमेवाकरवमिति वाक्यशेषः । सीमिति निरर्थको निपातः ॥ को अद्धा वेद क इह प्रवोचत् ॥ अद्धा सत्य मम स्वरूपमिति शेषः । को वेद कः वेत्ता । को वा प्रवक्ता ॥ को अश्नवदभिमातिं विजघ्नुषः ॥ १० ॥ किं च अभिमातिं अरिसैन्य विजघ्नुष. हतवतो मम मामित्यर्थः कः अश्नवत् क अश्नोत् । मयि व्यापकतां कर्तुं न को

* Ex conj., विचक्षणयं, MS , विचक्षणमयं, b † इत्यादकस्य, MS

ऽपि समर्थ इत्यर्थ ॥ **को मे अवो दाशुपो विष्वगूर्वीरित्था ददृश्रे भुवनाधि विश्वा** ॥ अवो ऽन्न दाशुषो दत्तवत मे ऊती शक्ती विश्वा भुवनान्यधि । अधिरीश्वर इति कर्मप्रवचनीयता । सर्वेषु भुवनेषु कः ददृश्रे क ददर्श । किं च ॥ **रूपं रूपं जनुषा बोभवीमि** । जनुषा शरीरग्रहणेन रूप रूप अनेकरूप बोभवीमि भवामि । शुद्धस्य तव कथ शरीरग्रहणमत आह ॥ **मायाभिरेको अभिचाकशानः** ॥ ११ ॥ अनेकाभिर्विचित्रशक्तिभिर्मायाभि एको ऽपि अभित चाकशान भासमानः मायाप्रतिबिंबित इति यावत् । किं च ॥ **विश्वं विचक्षे यमयन्न भीकः** ॥ अभीको निर्भय विश्व यमयन् । अन्तर्यामिस्वरूपेण अधितिष्ठन् । विचक्षे पश्यामि । किं च ॥ **नेशे मे कश्च महिमानमन्यः** ॥ महिमान प्राप्तुमिति शेष । स्पष्टम् । किं च ॥ **अह द्यावापृथिवी आततानो बिभर्मि धर्ममवसे जनानाम्** ॥ १२ ॥ द्यावापृथिवी आततानस्तन्वन्नह जनाना अवसे जनानाम् अवितु धर्म महावीर यज्ञशिरो* बिभर्मि । इदमुपलक्षण । कर्ममार्गप्रवर्तनेनापि लोकरक्षक इति फलितोर्थः । आहुत्याप्यायते सोम इत्यादि स्मृते ॥ **अहमु ह प्रवर्तिं यज्ञियामियाम्** ॥ अह उ इह यज्ञियां प्रवर्तिं यज्ञसबन्धिन काममहमियां† । कर्मफलप्रदो ऽप्यहमेवेति भाव ॥ **अहं वेद भुवनस्य नाभिं** । त्रैलोक्यवर्तिपदार्थमात्र नाभिपदेन उपलक्ष्यते ॥ **आपिः पिता सूरहमस्य विष्वङ्** ॥ आपि' पितामह पिता जनक सू माता अहमेव अस्य विश्वस्य । किं च ॥ **अहं दिव्या आन्तरिक्ष्या स्तुका वह** ॥ १३ ॥ दिव्या आन्तरिक्ष्याश्च तुका (!) बिन्दून् अह वहामि । लकारव्यत्यय अडागमाभावश्च छान्दस । वृष्टिकर्ताप्यहमेवेत्यर्थ ॥ **अहं वेदानामुत‡ यज्ञानामहं छन्दसामविदं रयीणाम्** ॥ सर्वत्र कर्मणि षष्ठी । अविद वेद्मि§ ॥ **अहं पचामि सरसः परस्य यदि-**

---

* यज्ञासिरो, MS †काममहसियां, MS ‡वेदानामुत, b §वेमि, MS .

देतीव सरिरस्य मध्ये ॥ १४ ॥ परस्य सरस समुद्रस्य मध्ये यत्। इत्युदर्गे। उदेतीव। उदय वडवानलस्वरूपेण उदय प्राप्नोतीति यावत्। तत् वडवानलस्वरूप तेज अहमेव सन् सरिरस्य सलिलस्य कर्मणि षष्ठी सलिलमहमेव पचामि ॥ **अहमिद्धु परमो जातवेदा यमध्वर्यु रभि लोकम्पृणैधीत्** ॥ अहमिद्धु परम पवित्रतमो जातवेदा' अग्निः य जातवेदस अध्वर्यु अभि लाकम्पृणा लोकम्पृणामिष्टकामभि लक्षीकृत्य अध्वर्यु ऐधीत्। समिद्ध चकार ॥ **यमन्वाह नभसो न पक्षी काष्ठा भिन्दन्* गोभिरितो ऽमृतश्च ॥ १५ ॥** यमध्वर्युमनुलक्षीकृत्य नभसो न पक्षी नभस पक्षीव नकार इवार्थे गोभिर्वाग्भि। इत अमृतश्च काष्ठा दिश भिन्दन् अन्वाह शासति। होतेति शेष ॥ **अहमु यन्नपतता रथेन द्विपडारेण प्रधिनैकचक्रः** ॥ अह उ। द्विपडारेण द्वादशारेण द्वादशमासात्मकेन सवत्सररूपेण अन्तरिक्षे ऽपि अपतता रथेन प्रधिना चक्रधारया उपलक्षितन यन् गच्छन् ग तो ऽहमेवेत्यन्वय†। कीदृशो ऽह एकचक्र। न खल्वन्यो ऽहमिन एकेन चक्रेण याति। एव सूर्यरूपेण प्रस्तूय चन्द्ररूपेण स्तौति। **अहमिन्तु दिद्युतानो दिवे दिवे तन्वं पुपुष्यानमृतं वहामि ॥ १६ ॥** अहमेव दिवे दिवे प्रतिदिनं तन्वं शरीर पुपुष्यान् पोषयन् अमृत वहामि प्रापयामि प्रजाभ्य इति शेष.। कीदृशः दिद्युतान. प्रकाशमान.। अथ वायुरूपेण स्तौति ॥ **अहं दिशः प्रदिश आदिशश्च विष्वक् पुनानः पर्येमि लोकम्** ॥ स्पष्ट। अथ पृथिवीरूपेण स्तौति ॥ **अहं विश्वा ओषधीर्गर्भं आधां याभिरिदं धिनुयुर्दाशुषः प्रजाः ॥१७॥** विश्वा सर्वा. ओषधीः अन्नानि। आधाम् दधे दाशुष. यजमानस्य प्रजा. याभि ओषधीभि. इद विश्व धिनुयुः प्रीणयन्ति। अथ सकलजीवरूपतामाह ॥ **अहं चरामि भुवनस्य मध्ये पुनरुच्चावचं व्यश्नुवानः** ॥ उच्चावच ऊर्ध्वमधश्च। आब्रह्मस्तंबपर्य-

* भिनंदन्, MS † इत्यत्यन्वय, MS.

न्तजीवरूपो ऽहमेवति भाव ॥ **यो मा वेद निहितं गुहा चित्स इदित्था बोभवीदाशयध्यै** ॥ १८ ॥ यो मा मा गुहा गुहायामन्त करणे निहित हृत्कमलान्तर्वर्तिनमेतदुक्तरूपाभेदेन वेद उपास्ते स इत्था इत्थ आशयध्यै आशयितु आशय कर्तुं बोभवीति भवति । इत्थमाशयो ब्रह्मज्ञानी मत्तुल्यो भवतीति यावत् । चिदिति निरर्थक ॥ **अहं पञ्चधा दशधा चैकधा च सहस्रधा नैकधा चासमत्र** ॥ अत्र विश्वस्मिन् शेष स्पष्टम् ॥ **मया ततमितीदमश्नुते* तदन्यथासद्यदि मे असद्विदुः** ॥ १९ ॥ मया ततमिद विश्व इति । अमु अमु प्रकार अश्नुते प्राप्नोति । तत् तदेतत् मदुक्त । अन्यथा असत् अन्यथा स्यात् । यदि एव के ऽपि ब्रूयुरिति शेष । तर्हि ते असद्विदु । स्पष्टम् ॥ **न मामश्नोति जरिता कश्चन† न माश्नोति परि गोभिराभि** ॥ कश्चित् जरिता यजमान । मा न अश्नोति न प्राप्नोति । न कर्मणा न प्रजया धनेनेति श्रुते । आभिर्गोभिर्वाग्भि वेदैरिति यावत् । न मा परि अश्नोति । परिप्राप्नोति । परीति सामस्त्यार्थे । तथा च नायमात्मा प्रवचनेन लभ्य इति श्रुतिसमानार्थमेतत् । **न मे ऽनाश्वानुत दाश्वानजग्रभीत्सर्वे इन्मामुपयन्ति विश्वतः** ॥ २० ॥ मे मा कर्मणि षष्ठी । अनाश्वान् अनशनव्रती न अजग्रभीत् न गृह्णाति । दाश्वान् दाता । दानानाशकयोरपि यज्ञेन दानेन तपसा नाशकेनेतिश्रुत्यालोकप्राप्तिहेतुत्वस्यैवोक्ते । न चाहमेकस्मिन्नेव लोके नियत । अतो ज्ञानिन. सर्वे एव इदेवार्थे मा विश्वत' विश्वस्मिन्नुपयन्ति उपगच्छन्ति ॥ **क्व शरारुः क्व सृमरः क्व नूरणः सर्वमिदं त्वत्त्वदितो वहामि** ॥ शरारु (sic) व्याघ्रादि सृमर वृकश्च क्वेति क्वचित् प्रत्येक उरण मेष सर्वमिद त्वत् त्वत् त्वच्छब्दो ऽन्यपर्याय. अन्यदन्यच्च इत अनया दिशा अनेन सृष्टिप्रकारेण तसिल' सर्वविभक्तिकत्वोक्ते' । वहामि । सर्वमपीति भाव । अतश्च पुनरप्याह ॥

---

* ततमितीतीदमश्नुते, MS † कश्च, MS

यन्मदिमे बिभ्यति तन्म एकम् ॥ यत् मत् मत्त इमे व्याघ्रादयो बिभ्यति भय प्राप्नुवन्ति। व्याघ्रादिभ्यो भूयसो बिभ्यति। व्याघ्रादयो ऽपि बहुभ्यो बिभ्यति। यस्माच्च व्याघ्रादयो बिभ्यति सोऽहमेव। तदेतदाह। तन्म एक तत्सर्वमपि मे मम एकमेव। एवमैश्वर्ये स्वस्य तदपेक्षया विशेषमाह ॥ ते मे अक्षन्नहमु*ताननुक्षम् ॥ २१ ॥ ते मे मां न अक्षन् न भक्षयन्ति। अदेर्घस्युपधालोप†। उ इति अनर्थक। अहमु तान् अनुक्ष भक्षयामि। अडागमाभाव छान्दस ॥ यत्तप्यथा बहुधा मे पुराचित् ॥ यत् बहुधा मे मदर्थे पुरा पूर्वे तप्यथा। तप्तवानसि। चिदित्यनर्थकम् ॥ [तन्नु भुवे ऽहं उरणो बोभुवे]‡ ॥ तत् तस्मादेव हेतो नु निश्चयेन। भुवे भवाय सत्तायै ज्ञानेन तवैव सत्स्वस्वरूपावाप्तय इति यावत्। उरणो मेषः बोभुवे। अभव। अत परमुपसंहरन्नाह ॥ ऋतस्य पन्थामसि हि प्रपन्नो ऽयसे स मे सत्यमिदेकमेहि§ ॥ २२ ॥ अयसे प्राप्तये ब्राह्मण इति शेष.। ऋतस्य सत्यस्य पन्थां पन्थान प्रपन्नो ऽसि स त्व मे मम एक सत्यमित् सत्यमेव न त्वन्यत्किमपि सासारिक ऐहिक प्राप्नुहि। पुन शुद्ध स्वस्वरूपमाह ॥ अहं ज्योतिरहमृतं विनाद्धि। नद्धि बन्धनं तद्रहित। स्पष्ट। स्वविवर्तत्वेन विश्वस्य स्वाभेदमाह ॥ अहं जात जनि जनिष्यमाणम् ॥ जनि जायमान। स्पष्टं। मेधातिथे स्वाभेदमुपदर्शयन्नाह ॥ अहं त्वमहमहं त्वमिन्नु त्वमहं चक्ष्व। अह त्वमेव। अहं दृश्यमानश्चेत् प्रतिबिम्बवत् त्व। तर्हि कदाचिन्मम मिथ्याभूतत्व प्रतिबिम्बवत्स्यादत आह। अह चाहमेव। न प्रतिबिम्बवन्मिथ्याभूत इत्यर्थ। तर्हि तवैव प्रतिबिम्बवन्मिथ्याभूतत्व कदाचित्स्यादत आह ॥ त्वमिन्नु त्वमह चक्ष्व। त्वमपि त्वमेव अह चेति चक्ष्व जानीहि ॥ विचिकित्सीर्मे ऋज्वा ॥ २३ ॥

---

* Sic (Vṛtti wrong) † Ex conj, अदिर्घस्तु उपधालोप, MS ‡ Ex conj, text missing § मीहि, MS

ऋज्वा ऋजु साम्प्रत न तथा ऽपक्वकषायो ऽब्रह्मज्ञश्चेति मा विचिकित्सी मा सशय कार्षी ॥ कुत * सन्देहे सन् । मा इत्यत्र ऋत्थक इति ह्रस्व ॥ **विश्वशास्ता विधरणो विश्वरूपो रुद्र प्रणीती तमनः प्रजापतिः** ॥ विधरण जगद्धारकत्वात् । प्रणीती जगत्प्रणेतृत्वादन्तर्यामिस्वरूपेणेति भावः । तमन, शमन । यमस्वरूपत्वात् । स्पष्टम् ॥ **हंसो विशोको अजरः पुराणो ऋतीयमान अहमस्मि नाम** ॥ २४ ॥ हसो विवेचकत्वसामान्यात् ऋतीयमानत्व सर्वत्र घृणावत्त्वेन निर्लेपत्व । ऋति सौत्रो घृणार्थे प्रसिद्ध । ऋच्छतेरियर्तेर्वा ल्युट् । **अहमस्मि जरिता सर्वतोमुखः पर्यारणः परमेष्ठी नृचक्षाः** ॥ जरिता यजमान इति व्याख्यात प्राक् । पर्यारण व्यापक । नृचक्षा, साक्षी ॥ **अहं विष्वङ्ङहमस्मि प्रसत्वानहमेको अस्मि यदिदं नु किं च** ॥ २५ ॥ विष्वङ् व्यापकत्वात् । प्रसत्वान् साक्षी । स्पष्टम् ॥ इति बाष्कलमन्त्रोपनिषत् ॥

---

* कित , MS